

GODIŠNJI IZVJEŠTAJ O KORPORATIVNOM UPRAVLJANJU

2023.

Godišnji izvještaj o korporativnom upravljanju

2023.

Sadržaj

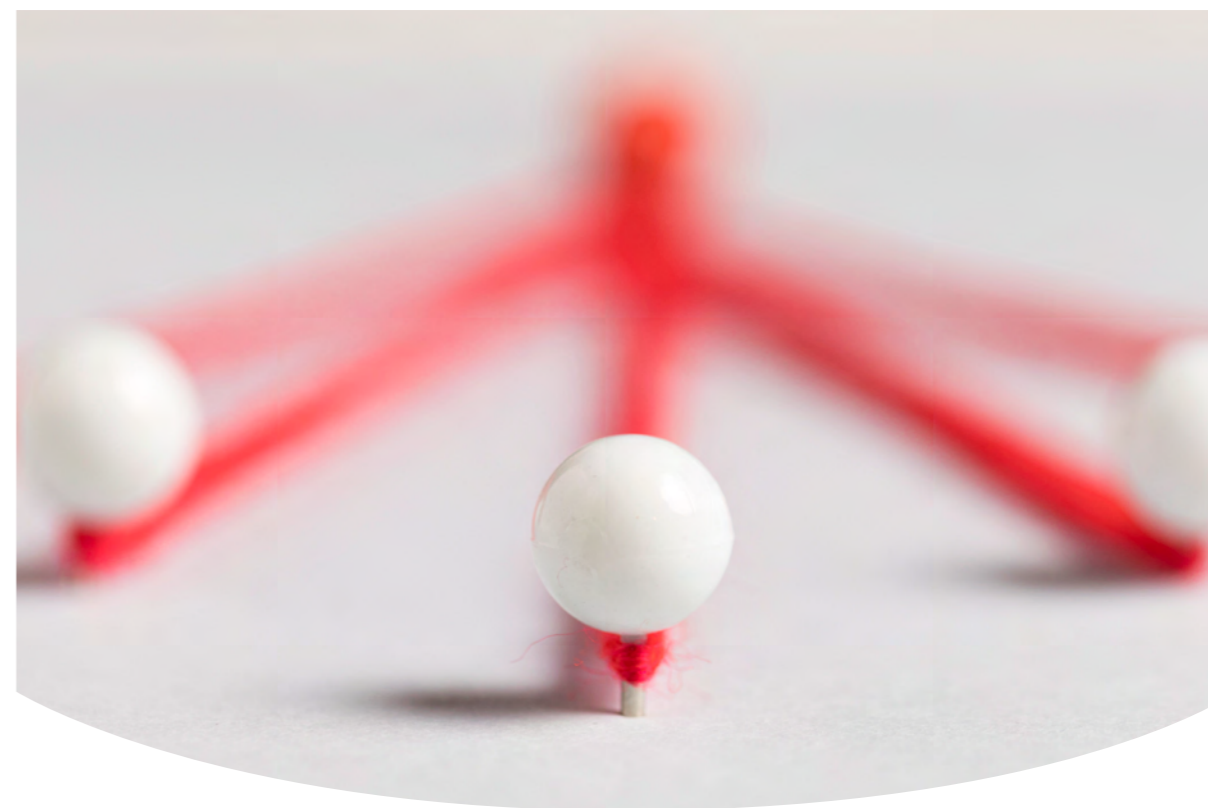
Uvod.....	7
Pregled odabranih područja korporativnog upravljanja kod izdavatelja dionica	14
Uvod.....	15
Spolna struktura uprave i nadzornog odbora.....	15
Ciljani postotak ženskih članova uprave i nadzornog odbora.....	17
Neovisnost članova nadzornog odbora.....	19
Neovisnost članova revizijskog odbora.....	21
Sukob interesa.....	22
Sustav unutarnje kontrole.....	24
Prijava nepravilnosti.....	26
Politika primitaka.....	28
Nefinancijsko izvještavanje (izvještavanje o održivosti).....	30
Izvještavanje prema Uredbi o taksonomiji.....	36
Okolišni čimbenici.....	38
Upravljački čimbenici.....	39
Društveni čimbenici.....	39
Usklađenost izdavatelja čije su dionice uvrštene na uređeno tržište Zagrebačke burze s poglavljem Dionici i korporativna društvena odgovornost.....	40
Usklađenost izdavatelja dionica s Kodeksom korporativnog upravljanja.....	42
Pregled izdavatelja po usklađenosti s Kodeksom korporativnog upravljanja.....	46
Usklađenost izdavatelja po poglavljima Kodeksa.....	50
Ukupna usklađenost izdavatelja dionica s Kodeksom u 2023. godini.....	60
Pregled izdavatelja prema ocjeni napretka usklađenosti s Kodeksom korporativnog upravljanja.....	62
Preporuke za unaprjeđenje kvalitete izvještavanja o korporativnom upravljanju.....	65
Godišnji izvještaj o korporativnom upravljanju za izdavatelje dionica.....	68
Uvod.....	69
Kratki pregled o izdavateljima dionica.....	71

Broj izdavatelja dionica.....	71
Dionice kojima se uopće nije trgovalo.....	72
Uvrštenja dionica i povlačenja dionica s uvrštenja na uređenom tržištu Zagrebačke burze.....	72
Sektorska podjela izdavatelja.....	73
Tržišna kapitalizacija.....	74
Kapital i porijeklo kapitala.....	76
Temeljni kapital.....	76
Vlasnička struktura.....	77
Porijeklo kapitala izdavatelja dionica.....	86
Odgovornosti i dužnosti članova uprave i nadzornog odbora.....	88
Sukob interesa.....	88
Transakcije s povezanim osobama.....	89
Pravila ponašanja članova uprave i nadzornog odbora i sudjelovanje u donošenju odluka.....	91
Usklađenost izdavatelja s Kodeksom u području koje se odnosi na vodstvo.....	92
Nadzorni odbor i njegovi odbori.....	93
Broj članova i sastav nadzornog odbora.....	94
Neovisnost članova nadzornog odbora.....	97
Povezanost članova nadzornog odbora s članovima uprave i nadzornog odbora.....	99
Odbori nadzornog odbora.....	100
Usklađenost izdavatelja s Kodeksom u području koje se odnosi na nadzorni odbor i njegove odbore.....	103
Uprava.....	104
Broj članova i sastav uprave.....	104
Sjednice uprave.....	106
Mandati i dužina članstva u upravi.....	106
Ostavke članova uprave.....	107
Povezanost članova uprave s članovima uprave / nadzornog odbora unutar izdavatelja te s drugim društvima.....	107
Usklađenost izdavatelja s Kodeksom u području koje se odnosi na nadzorni odbor i upravu.....	109

Primici članova uprave i nadzornog odbora.....	111
Primici članova uprave.....	111
Politika primitaka uprave.....	114
Otpremnine članovima uprave.....	116
Primici članova nadzornog odbora.....	116
Primici isplaćeni višem rukovodstvu.....	118
Otpremnine višem rukovodstvu.....	119
Usklađenost izdavatelja s Kodeksom u području koje se odnosi na primitke članova uprave i nadzornog odbora.....	120
Rizici, unutarnja kontrola i revizija.....	120
Unutarnja kontrola i revizija.....	121
Sustav unutarnje kontrole.....	121
Sustav unutarnje revizije.....	122
Vanjska revizija.....	124
Usklađenost izdavatelja s Kodeksom u području koje se odnosi na rizike, unutarnju kontrolu i reviziju.....	126
Glavna skupština.....	126
Interni propis rada glavne skupštine.....	127
Sudjelovanje na glavnoj skupštini.....	127
Usklađenost izdavatelja s Kodeksom u području koje se odnosi na dioničare i glavnu skupštinu.....	128
Transparentnost i korporativna društvena odgovornost.....	129
Odnosi s ulagateljima.....	129
Isplata dividende.....	131
Kodeks korporativnog upravljanja.....	132
Usklađenost izdavatelja s Kodeksom u području koje se odnosi na objavljivanje i transparentnost.....	132
GODIŠNJI IZVJEŠTAJ O KORPORATIVNOM UPRAVLJANJU ZA IZDAVATELJE OBVEZNICA.....	135
Uvod.....	136
Kapital i porijeklo kapitala.....	136
Temeljni kapital.....	136

Vlasnička struktura izdavatelja korporativnih obveznica.....	137
Nadzorni odbor i njegovi odbori.....	138
Nadzorni odbor.....	138
Odbori nadzornog odbora.....	140
Uprava.....	140
Odgovornosti i dužnosti članova uprave i nadzornog odbora.....	143
Sukob interesa i transakcije s povezanim osobama.....	143
Primici članova uprave i nadzornog odbora.....	144
Primici članova uprave.....	144
Primici članova nadzornog odbora.....	146
Naknade višem rukovodstvu.....	147
Rizici, unutarnja kontrola i revizija.....	147
Unutarnja kontrola i revizija.....	147
Upravljanje rizicima društva.....	148
Vanjska revizija.....	148
Transparentnost i korporativna društvena odgovornost.....	148
Kodeks korporativnog upravljanja.....	148
POPIS TABLICA.....	150
POPIS GRAFIKONA.....	152

UVOD

Primjena Kodeksa korporativnog upravljanja i drugih propisa u 2023. godini

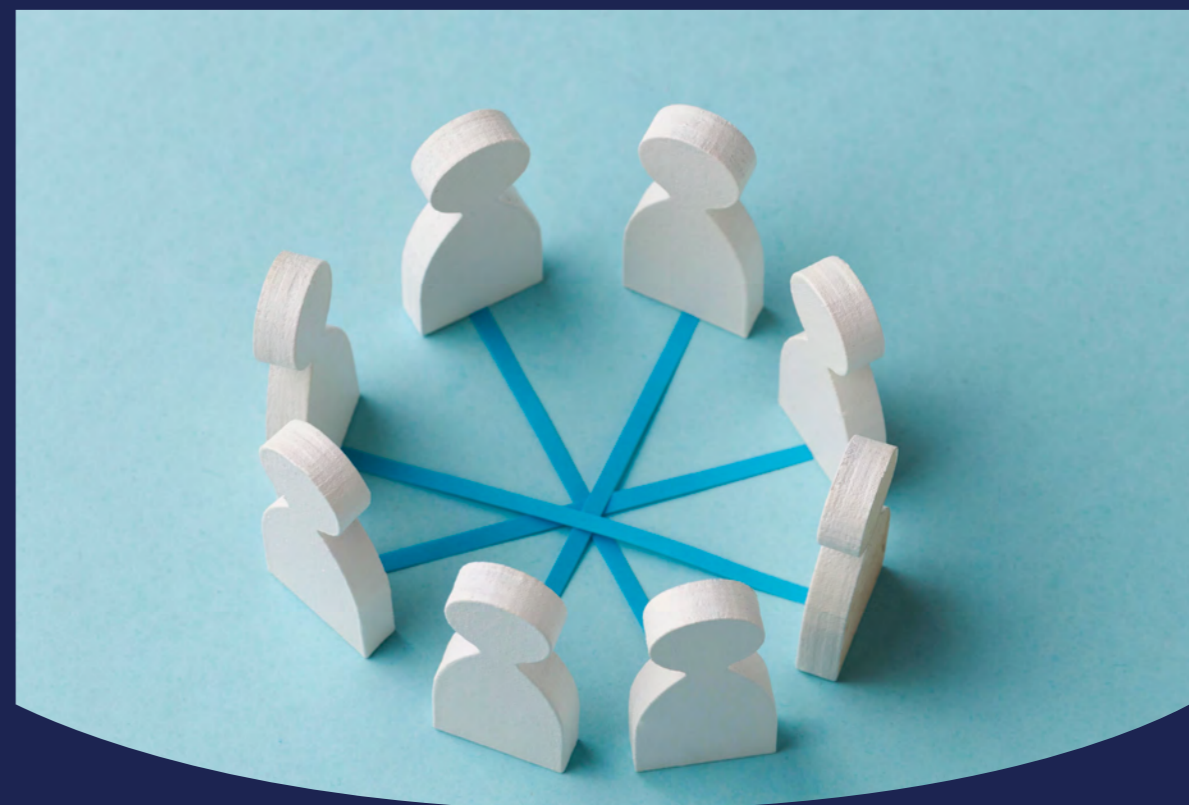
Kodeksom korporativnog upravljanja (dalje u tekstu: Kodeks) koji su 15. listopada 2019. usvojile Hrvatska agencija za nadzor financijskih usluga (Hanfa) i Zagrebačka burza d.d. (dalje u tekstu: Zagrebačka burza) u bitnome je unaprijeđen okvir korporativnog upravljanja, a društvima čije su dionice uvrštene na uređeno tržište postavljeni su izazovi usklađenosti s preporukama Kodeksa i postizanja viših standarda kulture korporativnog upravljanja u cjelini.

Društva čije su dionice uvrštene na uređeno tržište (burzu) u Republici Hrvatskoj, izuzev dionica zatvorenog investicijskog fonda, primjenjuju Kodeks od 1. siječnja 2020. godine. Neovisno o tom datumu društva su izvijestila Hanfu o svojoj usklađenosti s Kodeksom odnosno o svojim praksama korporativnog upravljanja i za godinu koja je počela 1. siječnja 2019. kako bi se ustanovile postojeće prakse i pratio napredak u godinama nakon početka primjene Kodeksa. Početna razina usklađenosti društava s Kodeksom prikazana je u Godišnjem izvještaju o korporativnom upravljanju za 2020. godinu, a napredak usklađenosti s Kodeksom prikazan je u Godišnjem izvještaju o korporativnom upravljanju za 2021. godinu.

Slijedom Odluke Vijeća Organizacije za ekonomsku suradnju i razvoj (dalje u tekstu: OECD) od 25. siječnja 2022., kojom je dogovoreno otvaranje pregovora za pristupanje Republike Hrvatske u članstvo navedene organizacije¹, i Plana pristupanja OECD-u za Republiku Hrvatsku tijekom 2023. godine provedena je procjena usklađenosti pravnog okvira Republike Hrvatske s pravnim instrumentima OECD-a koja, između ostalog, uključuje i procjenu usklađenosti s načelima korporativnog upravljanja koje propisuje OECD (Načela skupine G20 i OECD-a o korporativnom upravljanju). Procjena usklađenosti pravnog okvira provedena je na način da su stručni odbori OECD-a procijenili stupanj usklađenosti relevantnih pravnih propisa Republike Hrvatske s Načelima skupine G20 i OECD-a o korporativnom upravljanju i utvrdili u kojim su područjima potrebna dodatna usklađenja. Navedena načela revidirana su i objavljena 8. lipnja 2023. kao odgovor na ubrzani razvoj tržišta kapitala, digitalnih tehnologija i poslovanja u uvjetima klimatske tranzicije, posebno u pogledu održivosti.

Kao preduvjet za ulazak Republike Hrvatske u OECD relevantni pravni propisi Republike Hrvatske u narednom će se razdoblju morati uskladiti u dijelu u kojem je utvrđena potreba za izmjenama radi usklađenja s određenim načelima o korporativnom upravljanju skupine G20 i OECD-a kao i u dijelu koji se odnosi na usklađenje s izmjenama i dopunama navedenih načela.

SAŽETAK KLJUČNIH INFORMACIJA IZ GODIŠNJEG IZVJEŠTAJA O KORPORATIVNOM UPRAVLJANJU ZA 2023. GODINU

¹ Vlada Republike Hrvatske (8.7.2022.). Hrvatska službeno započela pregovore o pristupanju OECD-u. Preuzeto 27.8.2024. s <https://vlada.gov.hr/vijesti/hrvatska-sluzbeno-zapocela-pregovore-o-pristupanju-oecd-u/35744>

SAŽETAK KLJUČNIH INFORMACIJA O USKLAĐENOSTI IZ GODIŠNJEG IZVJEŠTAJA O KORPORATIVNOM UPRAVLJANJU ZA 2023. GODINU

Godišnji izvještaj o korporativnom upravljanju Hanfa je započela izrađivati u 2011., a izdanjem Godišnjeg izvještaja o korporativnom upravljanju za 2020. započelo je novo deseto-godišnje razdoblje prikazivanja podataka o korporativnom upravljanju izdavatelja.

U odnosu na prethodne godišnje izvještaje o korporativnom upravljanju (od 2011. do 2018. godine) u Godišnjem izvještaju o korporativnom upravljanju za 2019. prvi je put osim skupnog statističkog pregleda stanja po pojedinom području korporativnog upravljanja prikazan i skupni statistički pregled usklađenosti izdavatelja s preporukama Kodeksa.

Usporedbom podataka o usklađenosti izdavatelja s preporukama Kodeksa za 2021. i istih podataka iz prethodne godine u Godišnjem izvještaju o korporativnom upravljanju za 2020. prvi je put prikazano unaprjeđenje usklađenosti svakog izdavatelja pojedinačno i ukupni napredak izdavatelja po segmentima uređenog tržišta u odnosu na svako poglavlje Kodeksa.

Izveštavanje izdavatelja o primjeni Kodeksa sastoji se od godišnjeg ispunjavanja dvaju upitnika: upitnika o usklađenosti (kojim se izdavatelji izjašnjavaju o (ne)pridržavanju preporuka Kodeksa) i upitnika o praksama upravljanja (kojim izdavatelji pružaju dodatne i detaljne podatke o svojim praksama korporativnog upravljanja), a Hanfa je na temelju ovlaštenja iz Zakona o tržištu kapitala ovlaštena obrađivati i javno objavljivati podatke o korporativnom upravljanju, primjeni Kodeksa i usklađenosti s Kodeksom.

Putem upitnika o usklađenosti izdavatelj se za svaku preporuku Kodeksa izjašnjava je li s njom usklađen u cijelosti, djelomično ili nije usklađen. Ako se izdavatelj ne pridržava neke preporuke Kodeksa ili je se pridržava djelomično, u upitniku treba objasniti i specificirati u kojem se dijelu i iz kojeg razloga ne pridržava Kodeksa, uz naznaku posebnih okolnosti koje se tiču tog izdavatelja, te opisati mjere koje je izdavatelj poduzeo umjesto preporuke Kodeksa kako bi ispunio ciljeve utvrđene u odgovarajućem načelu Kodeksa. Također, ako se izdavatelj namjerava pridržavati odredbe Kodeksa u budućnosti, treba naznačiti kada će početi tako postupati. Upitnik o usklađenosti javno se objavljuje te se dostavlja Hanfi radi praćenja usklađenosti za svakog pojedinog izdavatelja i skupno za sve izdavatelje na uređenom tržištu i na pojedinom segmentu uređenog tržišta.

Putem upitnika o praksama upravljanja izdavatelj navodi dodatne podatke o svojim praksama korporativnog upravljanja.

Stoga će se u ovom godišnjem izvještaju o korporativnom upravljanju, kao što je bio slučaj i u prošlogodišnjem, osim statističkih pregleda stanja po pojedinom području korporativnog upravljanja prikazati i usklađenost izdavatelja čije su dionice uvrštene na uređeno tržište s pojedinim poglavljem Kodeksa, odnosno s preporukama Kodeksa za pojedino područje korporativnog upravljanja, kao i ukupna usklađenost navedenih društava s Kodeksom u cjelini.

Kao i u prošlogodišnjem izvještaju o korporativnom upravljanju, i u ovom će se izvještaju prikazati napredak usklađenosti svakog pojedinog izdavatelja u odnosu na svako pojedino poglavlje Kodeksa.

Pored navedenog, Hanfa će u ovom godišnjem izvještaju o korporativnom upravljanju dodatno prikazati usklađenost s novim i značajnim odredbama i preporukama Kodeksa (spolna raznolikost, neovisnost članova nadzornog odbora, neovisnost revizijskog odbora, sukob interesa, unutarnje kontrole, prijava nepravilnosti, politika primitaka, ESG politike i izveštavanje).

Podatke o usklađenosti s Kodeksom (putem upitnika o usklađenosti), kao i podatke o praksama upravljanja (putem upitnika o praksama upravljanja) za 2023. dostavila su sva društva koja su bila obvezna dostaviti Hanfi podatke.

Usklađenost izdavatelja dionica s Kodeksom izračunana je na temelju podataka iz upitnika o usklađenosti, za čiju su točnost, potpunost i kvalitetu odgovorni uprava i nadzorni odbor izdavatelja.

Dana 31. prosinca 2023. dionice 83 izdavatelja bile su uvrštene na uređeno tržište Zagrebačke burze, od čega su 2 izdavatelja zatvoreni investicijski fondovi. Stoga je obvezu dostavljanja upitnika o usklađenosti za 2023. imao 81 izdavatelj dionica (u 2022. ukupno 86 izdavatelja dionica).

Upitnik o usklađenosti Hanfi su dostavila sva 83 izdavatelja dionica koji su obveznici dostave upitnika Hanfi. Iz ukupnog broja izdavatelja dionica koji su dostavili upitnik o usklađenosti, a u cilju prikaza stvarnog stanja usklađenosti s cijelim Kodeksom i poglavljima Kodeksa, isključeni su izdavatelji dionica za koje je pregledom odgovora u upitniku o usklađenosti i javno dostupnih podataka ustanovljeno da nisu točni ili međusobno ujednačeni (ukupno 2 izdavatelja dionica). Stoga uzorak za izračun ukupne usklađenosti čini ukupno 79 izdavatelja dionica.

Analizom podataka za 2023. o usklađenosti izdavatelja dionica s Kodeksom utvrđeno je da je ukupna usklađenost izdavatelja dionica s Kodeksom viša u odnosu na ukupnu usklađenost s Kodeksom u 2022. godini. Naime, na 70 % svih pitanja iz upitnika o usklađenosti za 2023. izdavatelji dionica odgovorili su „DA“, a na 21 % pitanja odgovorili su „NE“, dok je na preostalih 9 % odgovoreno „Djelomično“ (u 2022. na 68 % svih pitanja iz upitnika o usklađenosti izdavatelji dionica odgovorili su „DA“, a na 23 % pitanja izdavatelji dionica odgovorili su „NE“, dok je na preostalih 9 % odgovoreno „Djelomično“).

Usporednom analizom dostavljenih podataka u upitniku o usklađenosti za 2022. i 2023. vidljiv je **trend blagog rasta usklađenosti** u svim poglavljima Kodeksa.

Prema podacima dostavljenim u upitniku o usklađenosti za 2023., izdavatelji dionica najviše su usklađeni s poglavljima Kodeksa kako slijedi:

Poglavljje Kodeksa	Usklađenost u 2023. godini	Usklađenost u 2022. godini
Vodstvo	80%	79%
Dioničari i glavna skupština	75%	73%

Prema podacima dostavljenim u upitniku o usklađenosti za 2023., izdavatelji dionica najmanje su usklađeni s poglavljima Kodeksa kako slijedi:

Poglavlje Kodeksa	Usklađenost u 2023. godini	Usklađenost u 2022. godini
<i>Imenovanje članova uprave i nadzornog odbora</i>	51%	49%
<i>Dionici i korporativna društvena odgovornost</i>	61%	60%

Značajno poboljšanje usklađenosti izdavatelja dionica u 2023. u odnosu na 2022. vidljivo je u poglavlju Kodeksa *Primici članova uprave i nadzornog odbora* (u 2023. 4 % više odgovora „DA“ u odnosu na 2022.).

Nadalje, u ovom godišnjem izvještaju o korporativnom upravljanju ocijenjen je i napredak usklađenosti izdavatelja dionica sa svakim pojedinim poglavljem Kodeksa. Iz ukupnog broja izdavatelja koji su uključeni u uzorak za izračun ukupne usklađenosti za 2023. godinu (81 izdavatelj) radi ocjene napretka usklađenosti isključena su 2 izdavatelja čije su dionice uvrštene na uređeno tržište tijekom 2023. godine. Stoga konačan broj izdavatelja za ocjenu napretka usklađenosti iznosi 79.

Model ocjene napretka usklađenosti izdavatelja dionica postavljen je na način da se svaki pojedini izdavatelj promatra kroz dva kriterija, a to su:

- napredak u odnosu na tržište
- napredak pojedinog izdavatelja u 2023. u odnosu na 2022. godinu po pojedinom poglavlju Kodeksa.

Zbrojene ocjene predstavljaju konačnu ocjenu napretka usklađenosti s Kodeksom pojedinog izdavatelja po pojedinom poglavlju.

U nastavku se daje pregled napretka usklađenosti po poglavljima Kodeksa kod izdavatelja dionica koji su u 2023. pozitivno ocijenjeni (ocjenom 1 ili 2):

Poglavlje Kodeksa	Napredak usklađenosti u 2023. godini	Broj izdavatelja u 2023. godini	Napredak usklađenosti u 2022. godini	Broj izdavatelja u 2022. godini
<i>Vodstvo</i>	4%	3	8%	6
<i>Dužnosti članova uprave i nadzornog odbora</i>	4%	3	10%	8
<i>Imenovanje članova uprave i nadzornog odbora</i>	8%	6	23%	18
<i>Nadzorni odbor i njegovi odbori</i>	6%	5	15%	12
<i>Uprava</i>	4%	3	14%	11
<i>Primici članova uprave i nadzornog odbora</i>	8%	6	10%	8
<i>Rizici, unutarnja kontrola i revizija</i>	8%	6	10%	8
<i>Objavljivanje i transparentnost</i>	5%	4	6%	5
<i>Dioničari i glavna skupština</i>	9%	7	6%	5
<i>Dionici i korporativna društvena odgovornost</i>	4%	3	8%	6

U pogledu napretka usklađenosti izdavatelja dionica kod kojih je utvrđen napredak usklađenosti (ocijenjeni ocjenom 1 ili 2) s pojedinim poglavljem Kodeksa u 2023. u odnosu na napredak usklađenosti u prethodnoj godini vidljiv je **trend pada napretka usklađenosti** u većini poglavlja Kodeksa. Rast napretka usklađenosti u 2023. u odnosu na 2022. zabilježen je u poglavlju *Dioničari i glavna skupština*.

PREGLED ODABRANIH PODRUČJA KORPORATIVNOG UPRAVLJANJA KOD IZDAVATELJA DIONICA

UVOD

U Godišnjem izvještaju o korporativnom upravljanju za 2023. prikazana je usklađenost s preporukama Kodeksa za pojedina odabrana područja korporativnog upravljanja. Tako je u ovom poglavlju prikazana usklađenost u sljedećim područjima korporativnog upravljanja: spolna raznolikost, neovisnost nadzornog odbora, neovisnost revizijskog odbora, sukob interesa, unutarnje kontrole, prijava nepravilnosti, politika primitaka, ESG politike i izvještavanje.

SPOLNA STRUKTURA UPRAVE I NADZORNOG ODBORA

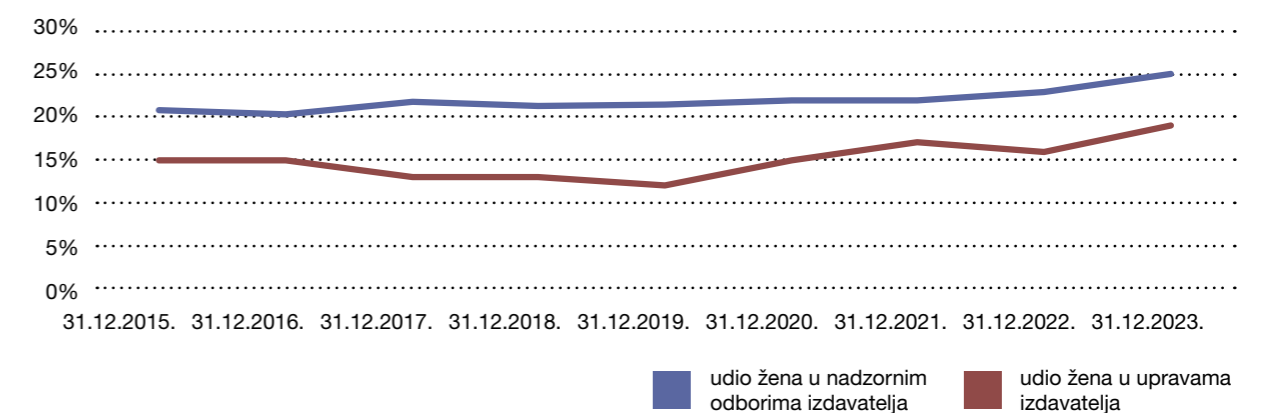
Kodeksom je određeno da nadzorni odbor svakih pet godina mora postaviti kao cilj postotak ženskih članova nadzornog odbora i uprave koji se mora ostvariti u sljedećih pet godina. Svaki cilj mora biti objavljen u godišnjem izvješću zajedno s objašnjenjem zašto je odabran te planom ostvarenja. Prikaz napredovanja prema planu mora biti objavljen svake godine.

U Godišnjem izvještaju o korporativnom upravljanju obrađivani su podaci iz sudskog registra o strukturi uprave i nadzornog odbora za društva koja imaju uvrštene dionice na uređenom tržištu Zagrebačke burze sa stanjem na dan 31.12.2023. godine.

Ti podaci nisu istovjetni podacima EIGE-a¹ o rukovodećim pozicijama koje drže žene, a koji se odnose na podatke o udjelu žena na neizvršnim pozicijama u 20 najvećih trgovačkih društava u Hrvatskoj uvrštenih na uređeno tržište.

Radi prikaza kretanja udjela žena u upravi i nadzornim odborima izdavatelja u Republici Hrvatskoj od 2015. do 2023. u nastavku je prikazan usporedan tijek za promatrano razdoblje.

Grafikon 1. Usporedan tijek kretanja udjela žena u upravi i nadzornom odboru izdavatelja u Republici Hrvatskoj, 2015. – 2023.

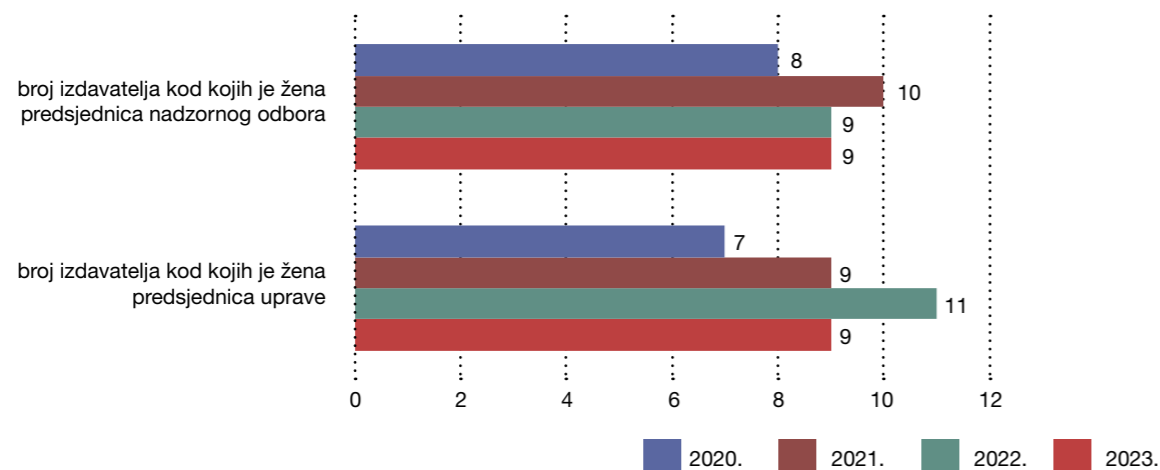

Izvor: Upitnik o praksama upravljanja, 2019., 2020., 2021., 2022. i 2023., GIKU za 2015., 2016., 2017. i 2018. godinu

¹ European Institute for Gender Equality Statistics | Eurostat (europa.eu)

U razdoblju od 2015. do 2023. vidljiv je trend blagog povećanja udjela žena u upravi (od 15 % do 19 %) i nadzornom odboru (od 21 % do 25 %) izdavatelja. Prosjek udjela žena u upravi izdavatelja u promatranim godinama iznosi 15 %, a u nadzornom odboru izdavatelja 22 %.

Grafikon 2. Usporedba broja izdavatelja kod kojih su žene predsjednice uprave i nadzornog odbora u 2020., 2021., 2022. i 2023. godini

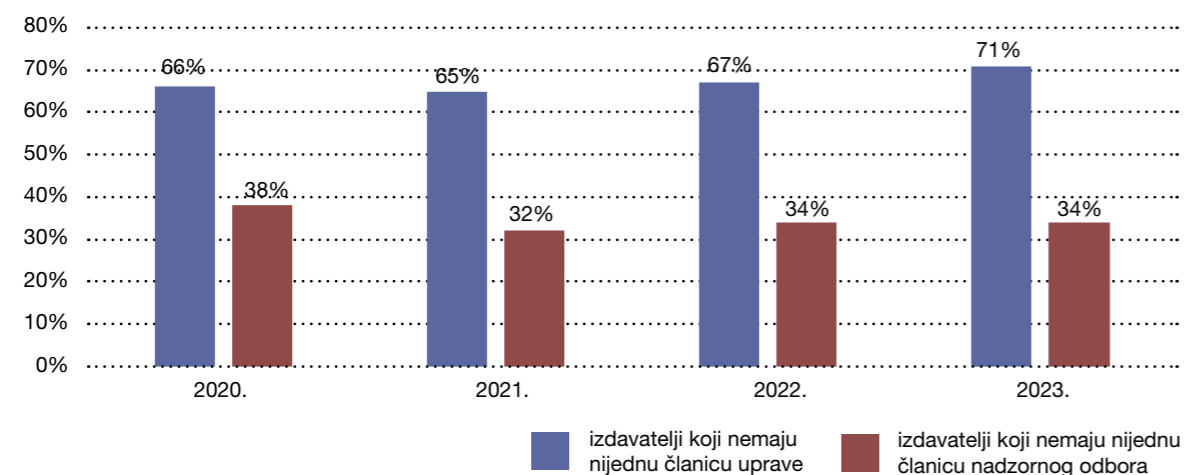

Izvor: sudski registar

U 2023. broj žena koje su predsjednice nadzornog odbora ostao je isti u odnosu na 2022. godinu. Što se tiče broja izdavatelja kod kojih su žene predsjednice uprave, primjećuje se uzlazan trend u promatranom razdoblju, no u 2023. dolazi do blagog pada.

Međutim, kod većine izdavatelja na najznačajnijim su funkcijama muškarci, što potvrđuju podaci u sljedećem grafikonu.

Grafikon 3. Broj izdavatelja koji nemaju nijednu članicu uprave / nadzornog odbora u 2020., 2021., 2022. i 2023. godini

Izvor: Upitnik o praksama upravljanja 2020., 2021., 2022. i 2023.

Udio izdavatelja koji nemaju nijednu članicu uprave u promatranim godinama vrlo je visok te u 2023. u odnosu na 2020., 2021. i 2022. bilježi blagi porast (kreće se od 66 % do 71 %), što ostavlja značajan prostor za unaprjeđenje u tom segmentu s ciljem smanjenja pro-

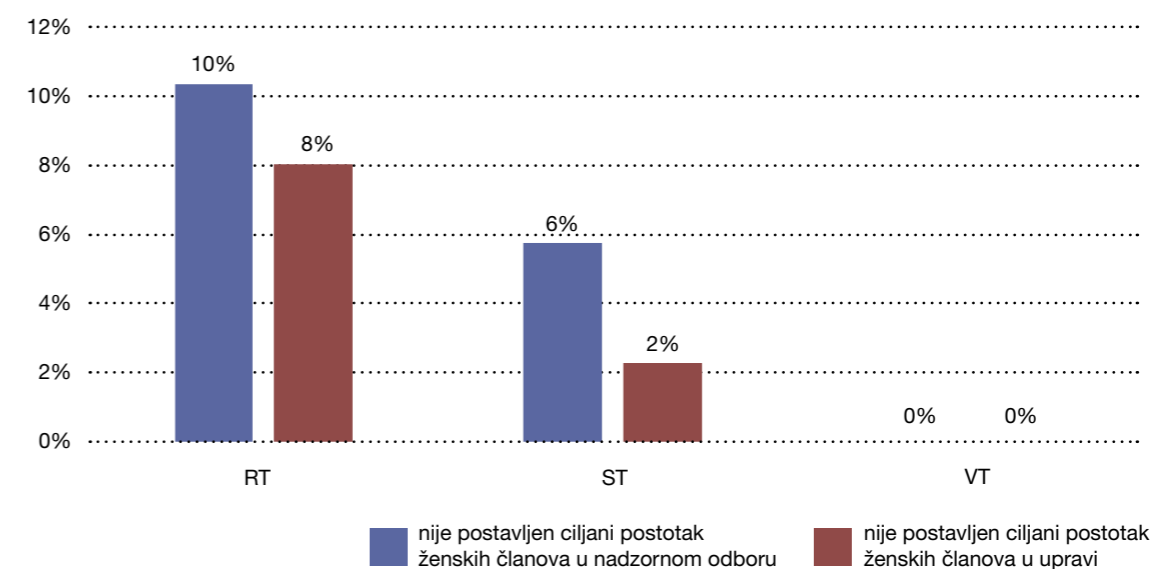
matranog udjela. Nadalje, udio izdavatelja koji nemaju nijednu članicu nadzornog odbora ostao je isti kao u prethodnoj 2022. godini (34 %), međutim, u promatranim godinama nije toliko visok (kreće se od 34 % do 38 %), što ukazuje na blage pomake u smjeru postizanja spolne raznolikosti.

CILJANI POSTOTAK ŽENSKIH ČLANOVA UPRAVE I NADZORNOG ODBORA

Kodeksom je određeno da nadzorni odbor izdavatelja svakih pet godina mora postaviti kao cilj postotak ženskih članova nadzornog odbora i uprave koji se mora ostvariti u sljedećih pet godina. Svaki cilj mora biti objavljen u godišnjem izvješću zajedno s objašnjenjem zašto je odabran te planom ostvarenja.

Prema podacima iz upitnika o praksama korporativnog upravljanja, 69 izdavatelja postavilo je kao cilj postotak ženskih članova nadzornog odbora koji se mora ostvariti u sljedećih pet godina. Prema upitniku o praksama korporativnog upravljanja ukupno su 74 od 83 izdavatelja, odnosno njih 89 %, postavila ciljani postotak ženskih članova u upravi.

Grafikon 4. Udio izdavatelja koji nisu postavili ciljani postotak ženskih članova u nadzornom odboru i upravi u 2023. prema segmentima uređenog tržišta

Izvor: Upitnik o praksama upravljanja, 2023.

Ciljani postotak ženskih članova u nadzornom odboru u 2023. nije postavilo 10 % izdavatelja s Redovitog tržišta (dalje u tekstu: RT) i 6 % izdavatelja sa Službenog tržišta (dalje u tekstu: ST) (u 2022. 14 % s RT-a, 6 % s ST-a). Ciljani postotak ženskih članova u upravi nije postavilo 8 % izdavatelja s RT-a i 2 % izdavatelja s ST-a (u 2022. 7 % s RT-a, 3 % s ST-a, a svi izdavatelji s Vodećeg tržišta (dalje u tekstu: VT) postavili su ciljani postotak ženskih članova u upravi). Svi izdavatelji s VT-a postavili su ciljani postotak ženskih članova u upravi u 2023. godini.

Po segmentima uređenog tržišta ciljani postotak žena u nadzornom odboru ima:

- 6 izdavatelja na VT-u
- 14 izdavatelja na ST-u i
- 49 izdavatelja na RT-u.

Po segmentima uređenog tržišta ciljani postotak žena u upravi ima:

- 6 izdavatelja na VT-u
- 17 izdavatelja na ST-u i
- 51 izdavatelj na RT-u.

Iako je ostvarenje ciljanoga postotka ženskih članova nadzornog odbora i uprave određeno za razdoblje od pet godina od dana definiranja ciljanoga postotka, usporedbom podataka iz upitnika o praksama upravljanja utvrđeno je sljedeće:

28 izdavatelja, odnosno 34 % onih koji su postavili cilj (74 izdavatelja), ostvarilo je ciljani postotak ženskih članova uprave (19 izdavatelja s RT-a, 6 s ST- i 3 s VT-a).

43 izdavatelja, odnosno 60 % onih koji su postavili cilj (69 izdavatelja), ostvarila su ciljani postotak ženskih članova nadzornog odbora (27 izdavatelja s RT-a, 10 s ST- i 6 s VT-a).

Ostvarenje ciljanoga postotka kod izdavatelja dionica koji su taj cilj postavili podložno je praćenju u sljedećim godinama i utvrđivanju u kojoj su mjeri izdavatelji usklađeni s Kodeksom odnosno s ciljanim postotkom i rokovima koje su sami odredili. Podaci o ostvarenju ciljanoga postotka u 2023. u odnosu na 2022. ukazuju na blagi pad broja žena u upravi (1 %) te značajnije povećanje u nadzornom odboru (9 %). Naime, u 2022. ostvareni ciljani postotak ženskih članova u upravi iznosio je 35 %, a u nadzornom odboru 51 %.

Odredbom 15. Kodeksa određeno je da je nadgledanje napretka u postizanju ciljanog postotka ženskih članova uprave i nadzornog odbora jedna od odgovornosti odbora za imenovanje.

Tablica 1. Udio izdavatelja koji su ostvarili ciljani postotak ženskih članova u upravi i nadzornom odboru i koji imaju ustrojen odbor za imenovanja

	2020.	2021.	2022.	2023.
Izdavatelji koji su ostvarili ciljani postotak ženskih članova uprave i imaju ustrojen odbor za imenovanja	24%	37%	16%	17%
Izdavatelji koji su ostvarili ciljani postotak ženskih članova NO-a i imaju ustrojen odbor za imenovanja	44%	42%	23%	29%

Izvor: Upitnik o praksama upravljanja, 2020., 2021., 2022. i 2023.

Prema podacima iz upitnika o praksama upravljanja, 17 % izdavatelja koji su postavili ciljani postotak ženskih članova uprave ostvarilo je taj postotak i ujedno ima ustrojen odbor za imenovanja. Također, 29 % izdavatelja koji su postavili ciljani postotak ženskih članova nadzornog odbora ostvarilo je taj postotak i ujedno ima ustrojen odbor za imenovanja.

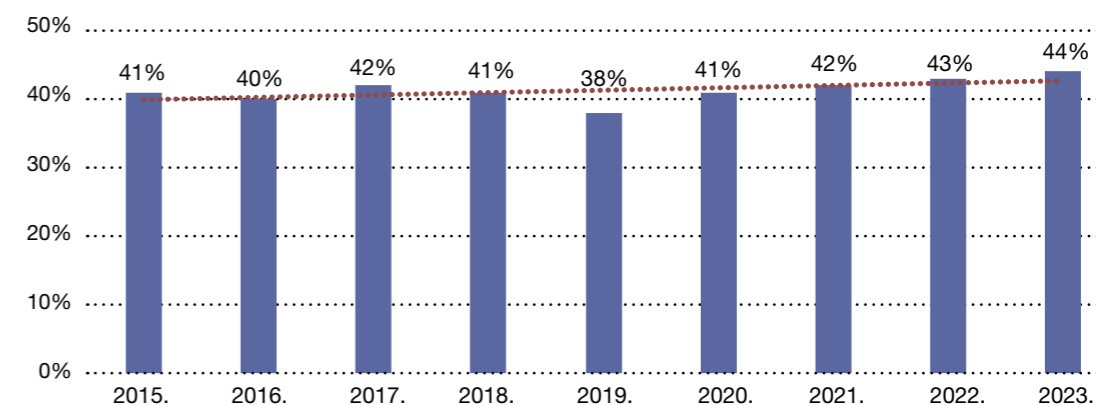
NEOVISNOST ČLANOVA NADZORNOG ODBORA

Odredbom 22. Kodeksa određeno je da većina članova nadzornog odbora izdavatelja dionica u Republici Hrvatskoj mora biti neovisna.

Neovisnost članova nadzornog odbora pridonosi donošenju objektivnih odluka u pogledu članova uprave, samog izdavatelja i njegovih dionika, kao što su pitanja primitaka, nova imenovanja i funkcija revizije.

U nastavku se daje usporedni prikaz kretanja udjela neovisnih članova nadzornog odbora kod izdavatelja dionica u Republici Hrvatskoj u razdoblju od 2015. do 2023. godine.

Grafikon 5. Kretanje udjela neovisnih članova nadzornog odbora kod izdavatelja dionica u Republici Hrvatskoj, 2015. – 2023.

Izvor: Upitnik o praksama upravljanja, 2019., 2020., 2021., 2022. i 2023., GIKU za 2015., 2016., 2017. i 2018. godinu

U pogledu neovisnosti članova nadzornog odbora kod izdavatelja dionica u razdoblju od 2015. do 2023. vidljivo je blago poboljšanje. Prosjek broja neovisnih članova nadzornog odbora izdavatelja dionica na svim segmentima uređenog tržišta od 2015. do 2023. iznosi 41 %. Dakle, u istom razdoblju u prosjeku 59 % članova nadzornog odbora nije neovisno.

Grafikon 6. Udio izdavatelja koji imaju većinu neovisnih članova nadzornog odbora prema segmentima uređenog tržišta, 2020., 2021., 2022. i 2023.

Izvor: Upitnik o praksama upravljanja, 2020., 2021., 2022. i 2023.

U pogledu neovisnosti članova nadzornog odbora kod izdavatelja dionica u 2020., 2021., 2022. i 2023. godini vidljivo je da je na RT-u situacija blago promjenjiva (s 42 % na 39 % pa opet na 43 % te na 45 %), dok je na ST-u došlo do značajnijeg povećanja udjela izdavatelja koji imaju većinu neovisnih članova nadzornog odbora u odnosu na 2022. godinu (s 10 % na 42 %). Udio izdavatelja dionica na VT-u koji imaju većinu neovisnih članova nadzornog odbora nepromijenjen je u odnosu na 2020., 2021. i 2022. godinu. Međutim, udjeli izdavatelja koji imaju većinu neovisnih članova nadzornog odbora po svakom pojedinom segmentu uređenog tržišta manji su od 50 %.

Prema prikupljenim podacima, nadzorni odbor izdavatelja dionica sastoji se u prosjeku od 5 članova. U skladu s Kodeksom većina članova nadzornog odbora trebala bi biti neovisna. U nastavku je prikazan prosječan broj članova nadzornog odbora i prosječan broj neovisnih članova nadzornog odbora u 2023. godini.

Tablica 2. Prosječan broj članova nadzornog odbora i prosječan broj neovisnih članova nadzornog odbora izdavatelja dionica u razdoblju od 2020. do 2023. godine

	2020.	2021.	2022.	2023.
Prosječan broj članova nadzornog odbora izdavatelja dionica	5	5,3	5,3	5,3
Prosječan broj neovisnih članova nadzornog odbora izdavatelja dionica	2	2,2	2,2	2

Izvor: Upitnik o praksama upravljanja, 2020., 2021., 2022. i 2023.

Iako su iz prikupljenih podataka o neovisnosti članova nadzornog odbora izdavatelja dionica u Republici Hrvatskoj vidljivi određeni (blagi) pomaci u smjeru povećanja neovisnosti, izdavatelji dionica trebali bi uložiti dodatne napore kako bi osigurali neovisnost većine članova nadzornog odbora i uskladili se s Kodeksom.

Prema prikupljenim podacima, povezanost članova nadzornog odbora s članovima uprave (pretežito poslovna povezanost iznosi 62 %) i drugim članovima nadzornog odbora (pretežito poslovna povezanost iznosi 71 %), kao i transakcije s povezanim osobama utječu na postizanje cilja neovisnosti većine članova nadzornog odbora, a što posljedično može utjecati na djelotvornost rada nadzornog odbora i donošenje odluka.

NEOVISNOST ČLANOVA REVIZIJSKOG ODBORA

Odredbom 24. Kodeksa određeno je da nadzorni odbor izdavatelja dionica u Republici Hrvatskoj mora osnovati najmanje odbor za imenovanja, odbor za primitke i revizijski odbor, s tim da je osnivanje revizijskog odbora za izdavatelje propisano i relevantnim zakonskim odredbama kojima se uređuju pitanja revizije.

Grafikon 7. Udio izdavatelja dionica koji su osnovali revizijski odbor u 2020., 2021., 2022. i 2023. godini

Izvor: Upitnik o usklađenosti, 2020., 2021., 2022. i 2023.

U 2023. vidljivo je povećanje usklađenosti izdavatelja dionica s Kodeksom u pogledu osnivanja revizijskog odbora od strane nadzornog odbora izdavatelja na RT-u, dok je kod izdavatelja na ST-u došlo do blagog pada usklađenosti s Kodeksom uslijed promjene segmenta tržišta jednog izdavatelja. Izdavatelji na VT-u u potpunosti su usklađeni s Kodeksom u tom pogledu tijekom sve četiri promatrane godine.

Odredbom 27. Kodeksa određeno je da većina članova revizijskog odbora mora biti neovisna, a predsjednik mora biti neovisan član nadzornog odbora. Članovi uprave ne mogu biti članovi odbora nadzornog odbora.

Prema prikupljenim podacima, prosječan broj članova revizijskog odbora u 2023. kod izdavatelja dionica u Republici Hrvatskoj iznosio je 3 te je prosječno 1 član revizijskog odbora bio neovisan. Navedeni podaci u potpunosti odgovaraju podacima o prosječnom broju članova revizijskog odbora i prosječnom broju neovisnih članova revizijskog odbora u prethodnoj godini. Dakle, u pogledu neovisnosti članova revizijskog odbora u odnosu na prethodnu godinu nije bilo pomaka. Zaključno, u 2023., kao i u prethodnoj godini, nije ispunjen zahtjev neovisnosti većine članova revizijskog odbora kakav je određen Kodeksom.

Izdavatelji su prepoznali značaj revizijskog odbora za izdavatelja, što je vidljivo iz povećanja udjela izdavatelja koji su ga osnovali. Stoga bi trebali uložiti dodatne napore kako bi osigurali neovisnost većine članova revizijskog odbora i uskladili se s Kodeksom.

SUKOB INTERESA

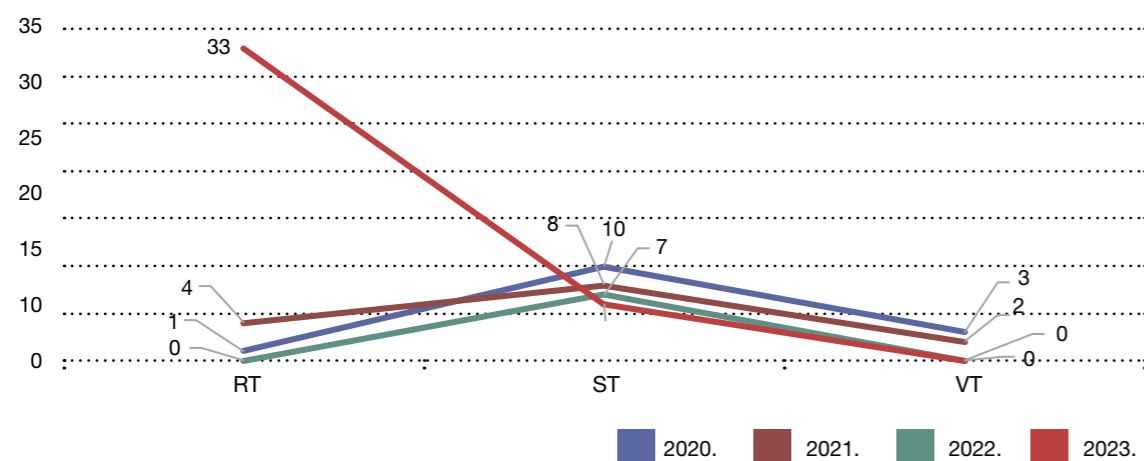
Članovi nadzornog odbora i uprave obvezni su postupati u najboljem dugoročnom interesu društva, a ne u vlastitom interesu ili interesu pojedinačnih dioničara ili drugih strana. Kako bi se osiguralo postupanje u najboljem dugoročnom interesu društva, potrebno je izbjegavati situacije koje bi mogle dovesti do sukoba interesa ili koje nedvojbeno predstavljaju sukob interesa.

Kako bi se navedeno osiguralo, potrebno je uspostaviti jasne unutarnje kontrole koje će prepoznati potencijalni sukob interesa i njime upravljati odnosno koje će u situaciji kada je sukob interesa nastupio poduzeti propisane mjere.

Odredbom 7. Kodeksa određeno je da članovima uprave i nadzornog odbora ne bi smjelo biti dopušteno donositi odluke temeljene na osobnim interesima ili interesima s njima povezanih osoba te da oni ne bi smjeli sudjelovati u odlukama u vezi s kojima su u sukobu interesa.

U nastavku se, usporedbe radi, prikazuje broj prijavljenih sukoba interesa u 2020., 2021., 2022. i 2023. prema segmentima uređenog tržišta.

Grafikon 8. Broj prijavljenih sukoba interesa tijekom godine, u 2020., 2021., 2022. i 2023. prema segmentima uređenog tržišta

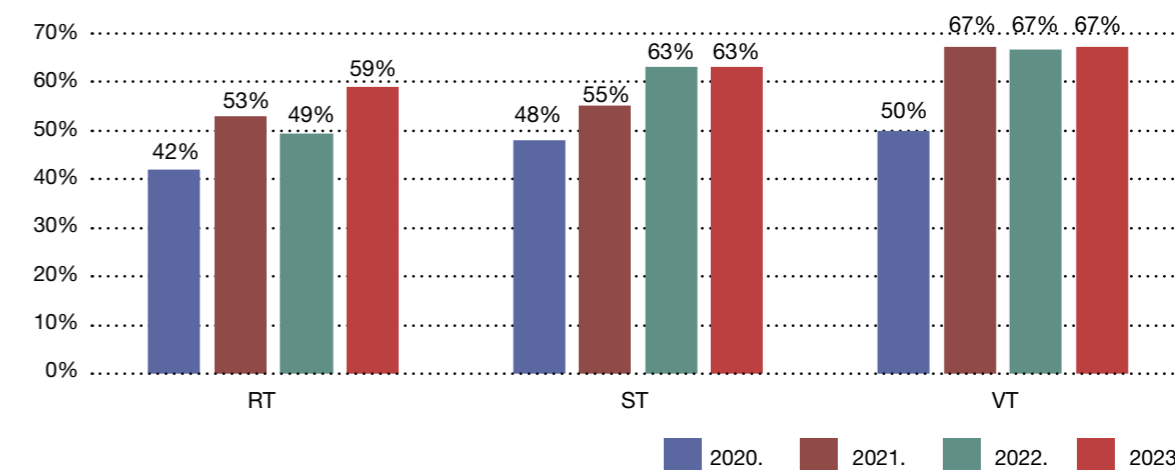
Izvor: Upitnik o praksama upravljanja, 2020., 2021., 2022. i 2023.

U 2023. prijavljeno je 6 sukoba interesa od strane 4 izdavatelja čije su dionice uvrštene na ST, što je manje u odnosu na ostala navedena razdoblja. Nije bilo prijavljenih sukoba interesa od strane izdavatelja čije su dionice uvrštene na VT.

Iz navedenih podataka vidljiv je značajan rast prijavljenih sukoba interesa od strane izdavatelja čije su dionice uvrštene na RT u 2023. godini, koji je oko 5 puta veći u odnosu na 2022. godinu.

Odredbom 7. Kodeksa određeno je da nadzorni odbor mora dati prethodnu suglasnost na politiku za upravljanje sukobom interesa. U nastavku se prikazuje udio izdavatelja kod kojih je nadzorni odbor dao prethodnu suglasnost na politiku za upravljanje sukobom interesa u 2020., 2021., 2022. i 2023. godini prema segmentima uređenog tržišta.

Grafikon 9. Udio izdavatelja kod kojih je nadzorni odbor dao prethodnu suglasnost na politiku za upravljanje sukobom interesa u 2020., 2021., 2022. i 2023. prema segmentima uređenog tržišta

Izvor: Upitnik o usklađenosti, 2020., 2021., 2022. i 2023.

Iz prikazanih je podataka na RT-u vidljiv rast usklađenosti u vezi s postojanjem prethodne suglasnosti nadzornog odbora na politiku za upravljanje sukobom interesa u odnosu na prethodne godine, dok je na ST-u i VT-u vidljivo povećanje u odnosu na prethodne godine kao i nepromijenjeno stanje u 2023. u odnosu na 2022. godinu.

Tablica 3. Usporedni prikaz broja prijavljenih sukoba interesa tijekom godine i prethodne suglasnosti nadzornog odbora na politiku za upravljanje sukobom interesa u 2020., 2021., 2022. i 2023. prema segmentima uređenog tržišta

	2020.		2021.		2022.		2023.	
	Broj prijavljenih sukoba interesa tijekom godine	NO dao je prethodnu suglasnost na politiku za upravljanje sukobom interesa	Broj prijavljenih sukoba interesa tijekom godine	NO dao je prethodnu suglasnost na politiku za upravljanje sukobom interesa	Broj prijavljenih sukoba interesa tijekom godine	NO dao je prethodnu suglasnost na politiku za upravljanje sukobom interesa	Broj prijavljenih sukoba interesa tijekom godine	NO dao je prethodnu suglasnost na politiku za upravljanje sukobom interesa
RT	1	DA	4	DA	0	DA	33	DA
ST	10	DA	8	NE	7	DA	6	DA
VT	3	NE	2	NE	0	DA	0	DA
Ukupno	14	-	14	-	7	-	39	-

Izvor: Upitnici u vezi s korporativnim upravljanjem, 2020., 2021., 2022. i 2023.

U 2023. nadzorni odbor dao je prethodnu suglasnost na politiku za upravljanje sukobom interesa kod većine izdavatelja uređenog tržišta, kao što je to slučaj i u prethodnoj 2022. godini.

Nadalje, od 39 prijavljenih sukoba interesa u 2023. 4 prijave sukoba interesa podnijelo je više rukovodstvo, 12 prijava sukoba interesa uprava i 23 prijave sukoba interesa nadzorni odbor (u 2022. od 7 prijavljenih sukoba interesa 5 prijava sukoba interesa podnijelo je više rukovodstvo, 1 prijavu sukoba interesa uprava i 1 prijavu sukoba interesa nadzorni odbor). U svim prijavljenim sukobima interesa u 2023. (kao i u 2022. godini) osobe u sukobu interesa bile su suzdržane kod donošenja odluka o ulasku u transakcije s povezanim osobama.

Prema podacima iz upitnika o praksama upravljanja, u 2023. ukupno je 29 članova nadzornih odbora kod 21 izdavatelja bilo povezano s članovima uprave (39 članova nadzornih odbora kod 23 izdavatelja u 2022.). Nadalje, ukupan broj izdavatelja koji su prijavili transakcije s članovima uprave i nadzornog odbora viši je u 2023. u odnosu na 2022. i 2021. godinu. Osim toga, u 2023. ostvaren je najviši prosječan bruto novčani iznos transakcija s povezanim osobama u odnosu na razdoblje od 2020. do 2022. godine. U vezi s navedenim podacima o povezanosti članova uprave i nadzornog odbora te podacima o transakcijama s povezanim osobama, u 2023. podneseno je 12 prijava sukoba interesa od strane uprave i 23 prijave sukoba interesa od strane nadzornog odbora.

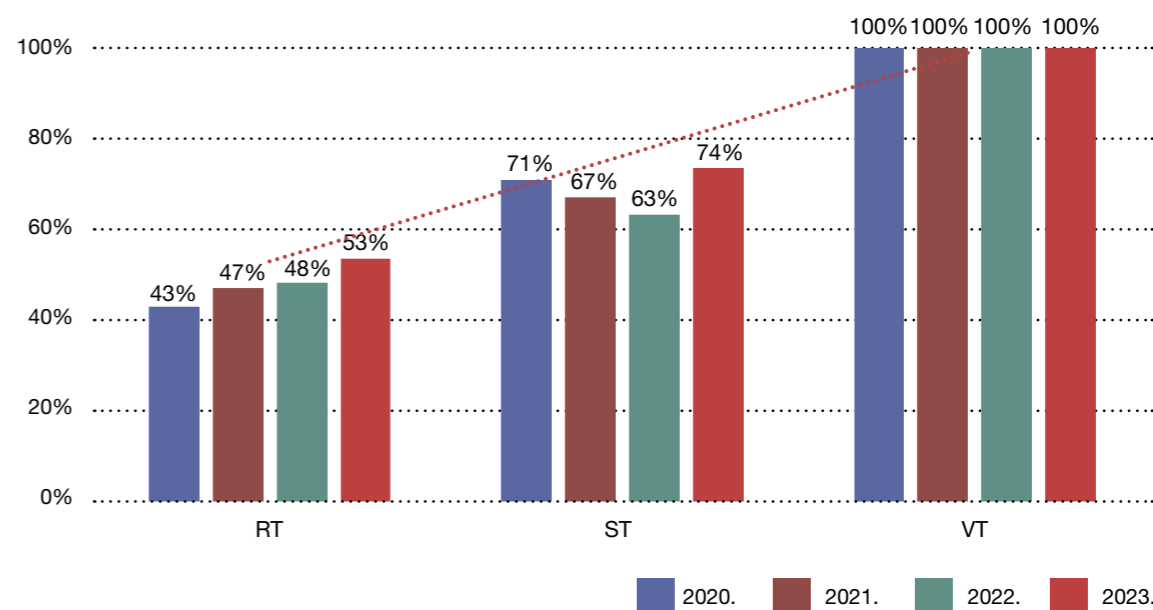
Prema podacima o praksama upravljanja, 59 % izdavatelja u 2023. nije usvojilo interni propis postupanja u slučajevima transakcija s povezanim osobama, kao i u 2022. godini.

SUSTAV UNUTARNJE KONTROLE

Jedno od osnovnih načela Kodeksa u vezi s poglavljem koje se odnosi na vodstvo izdavatelja dionica podrazumijeva da će nadzorni odbor i uprava osigurati da je uspostavljena strategija društva, resursi, sustav upravljanja rizicima i unutarnje kontrole te odnosi s dioničarima koji podupiru dugoročni uspjeh društva i održivi razvoj.

U 2023. godini 61 % izdavatelja imalo je ustrojen sustav unutarnje kontrole, dok ga je u prethodnoj godini imalo 55 % izdavatelja. Na sljedećem grafikonu dan je prikaz udjela izdavatelja dionica koji su imali ustrojen sustav unutarnje kontrole u 2023. prema segmentima uređenog tržišta.

Grafikon 10. Udio izdavatelja dionica koji su imali ustrojen sustav unutarnje kontrole u 2020., 2021., 2022. i 2023. prema segmentima uređenog tržišta

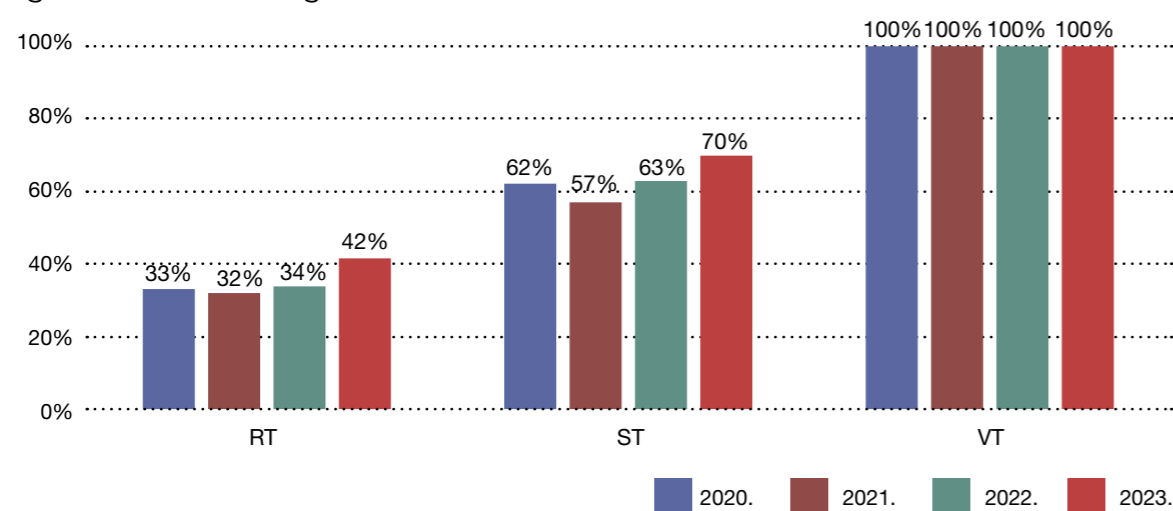
Izvor: Upitnik o praksama upravljanja, 2020., 2021., 2022. i 2023.

Kako je vidljivo iz navedenih podataka, kod izdavatelja na RT-u došlo je blagog porasta broja izdavatelja koji su uspostavili sustav unutarnje kontrole, što ukazuje na to da, iako su izdavatelji prepoznali značaj uspostavljanja djelotvornog sustava unutarnje kontrole kao čimbenika osiguranja pouzdanih informacija koje koriste uprave izdavatelja pri vođenju poslova izdavatelja, na RT-u navedeni je postotak i dalje nizak. Na ST-u je također povećan broj izdavatelja koji imaju uspostavljen sustav unutarnje kontrole.

U 2023. u prosjeku je u sustavu unutarnje kontrole bilo 16 zaposlenika, jednako kao i u 2022. godini.

Odredbom 65. Kodeksa određeno je da revizijski odbor mora najmanje jednom godišnje ocijeniti djelotvornost upravljanja rizicima i sustava unutarnje kontrole kao cjeline te po potrebi dati preporuke nadzornom odboru i upravi društva.

Grafikon 11. Udio izdavatelja dionica koji imaju ustrojen sustav unutarnje kontrole i kod kojih je revizijski odbor ocijenio djelotvornost upravljanja rizicima i sustava unutarnje kontrole kao cjeline najmanje jednom godišnje u 2020., 2021., 2022. i 2023. prema segmentima uređenog tržišta

Izvor: Upitnici u vezi s korporativnim upravljanjem, 2020., 2021., 2022. i 2023.

U 2023. povećao se udio izdavatelja na RT-u i ST-u kod kojih je revizijski odbor ocijenio djelotvornost upravljanja rizicima i sustava unutarnje kontrole kao cjeline najmanje jednom godišnje.

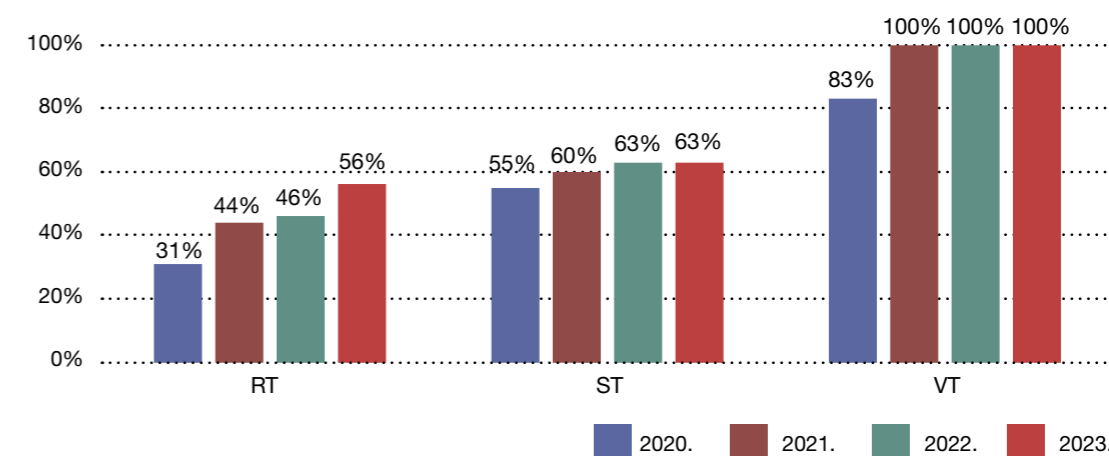
Kod svih izdavatelja dionica na VT-u koji imaju ustrojen sustav unutarnje kontrole revizijski odbor ocijenio je djelotvornost upravljanja rizicima i sustava unutarnje kontrole kao cjeline najmanje jednom godišnje, što ukazuje na potpunu usklađenost izdavatelja na VT-u s tom odredbom Kodeksa.

Međutim, postojanje sustava unutarnje kontrole i njegova ocjena od strane revizijskog odbora ne osiguravaju sami po sebi djelotvornost i učinkovitost sustava. Budući da je upravljanje sukobom interesa ukazalo na manjkavosti sustava unutarnje kontrole, izdavatelji bi u nadolazećem razdoblju trebali uložiti dodatne napore kako bi ustrojili djelotvoran i učinkovit sustav unutarnje kontrole. Na navedeno je ukazano i u godišnjim izvještajima za korporativno upravljanje za 2021. i 2022. godinu.

PRIJAVA NEPRAVILNOSTI

Odredbom 69. Kodeksa određeno je da uprava mora, uz prethodnu suglasnost nadzornog odbora, usvojiti i na mrežnim stranicama društva učiniti bez naknade dostupnim postupak za prijavljivanje kršenja zakona ili unutarnjih pravila društva, stvarnih ili kada postoji sumnja da je počinjeno kršenje. Postupkom se mora osigurati da radnici ili vanjski dionici ne trpe negativne posljedice ako prijave sumnjivo ponašanje.

Grafikon 12. Udio izdavatelja koji imaju detalje postupka za prijavljivanje nepravilnosti dostupne bez naknade na mrežnim stranicama u 2020., 2021., 2022. i 2023. godini prema segmentima uređenog tržišta

Izvor: Upitnik o usklađenosti, 2020., 2021., 2022. i 2023., interni izračun

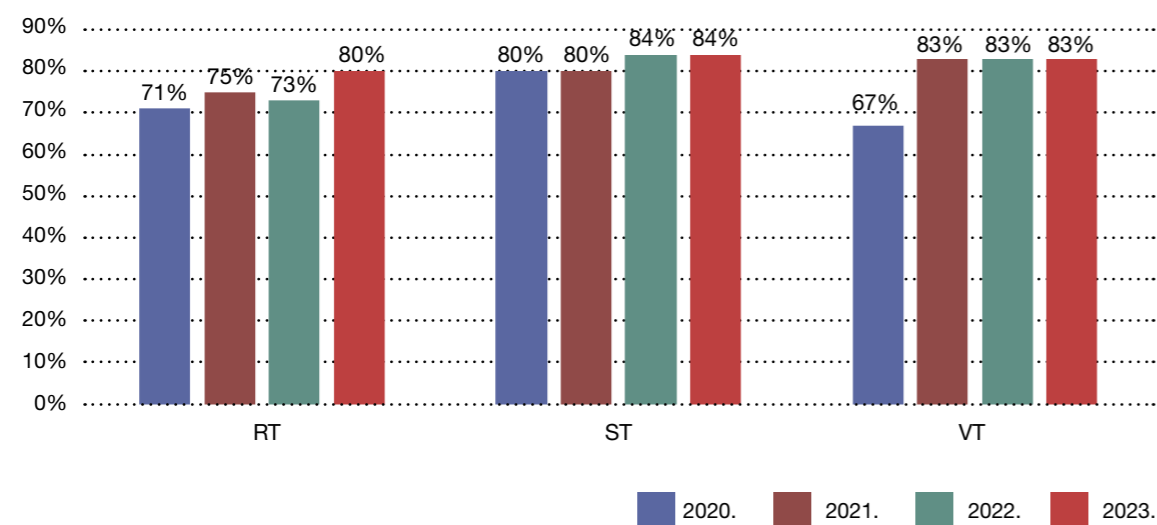
Tijekom razdoblja od 2020. do 2023. vidljiv je trend rasta društava koja imaju razrađene detalje postupka za prijavljivanje nepravilnosti dostupne bez naknade na mrežnim stranicama. Na RT-u i ST-u vidljivo je da je trend pozitivan, međutim, postoji prostor za napredak s obzirom na to da u 2023. godini 56 % društava na RT-u ima detalje postupka za prijavljivanje nepravilnosti dostupne bez naknade na mrežnim stranicama, dok ih ST-u ima 63 % društava. Sva društva na VT-u imaju razrađene detalje postupka za prijavljivanje nepravilnosti dostupne bez naknade na mrežnim stranicama.

Prema podacima iz upitnika o usklađenosti za 2023. godinu, 87 % društava ima definiran postupak koji osigurava da radnici ili vanjski dionici ne trpe negativne posljedice ako prijave sumnjivo ponašanje, dok je kod 67 % društava uprava, uz prethodnu suglasnost nadzornog odbora, usvojila postupak za prijavljivanje kršenja zakona ili unutarnjih pravila društva, stvarnih ili u slučaju da postoji sumnja u kršenje.

Nadalje, odredbom 70. Kodeksa određeno je da uprava mora odmah izvijestiti nadzorni odbor o svim nepravilnostima uočenima putem tog postupka i dogovoriti mjere koje moraju biti provedene. Revizijski odbor mora najmanje jednom godišnje ocijeniti djelotvornost postupka i njegovu primjenu.

U 2023. godini kod 81 % društava statut i/ili interni akti društva predviđaju dužnost uprave da izvijesti nadzorni odbor o svim uočenim nepravilnostima i dogovori mjere koje moraju biti provedene, dok je kod 57 % društava koja imaju navedeno revizijski odbor ocijenio djelotvornost postupka i njegovu primjenu u posljednjih 12 mjeseci.

Grafikon 13. Udio izdavatelja kod kojih statut i/ili interni akti društva predviđaju dužnost uprave da izvjesti nadzorni odbor o svim uočenim nepravilnostima i dogovori mjere koje moraju biti provedene u 2020., 2021., 2022. i 2023. godini prema segmentima uređenog tržišta

Izvor: Upitnik o usklađenosti, 2020., 2021., 2022. i 2023., interni izračun

U 2023. godini 83 % društava na VT-u, 84 % društava na ST-u i 80 % društava na RT-u u svojim statutima i/ili internim aktima predviđa dužnost uprave da izvjesti nadzorni odbor o svim uočenim nepravilnostima i dogovori mjere koje moraju biti provedene.

POLITIKA PRIMITAKA

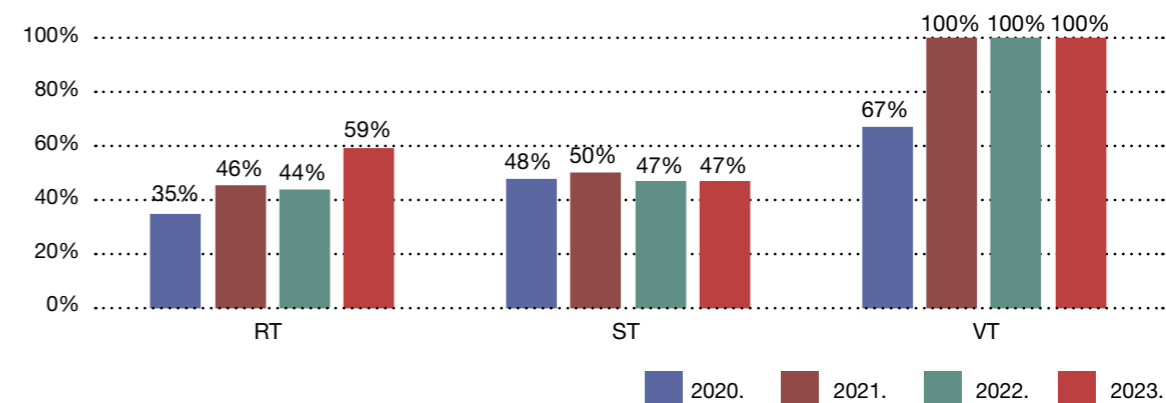
Zakonom o trgovačkim društvima (dalje u tekstu: ZTD) propisana je obveza odlučivanja o sustavu primitaka članova uprave i nadzornog odbora kroz donošenje politike primitaka.

Člankom 272.r ZTD-a² propisano je da uprava i nadzorni odbor odnosno izvršni direktori i upravni odbor društva čije su dionice uvrštene na uređeno tržište sastavljaju jednom godišnje jasno i razumljivo izvješće o svim primicima koje je društvo ili neko drugo društvo u sastavu istoga koncerna isplatilo ili se obvezalo isplatiti svakom trenutačnom i bivšem članu uprave i nadzornog odbora odnosno izvršnom direktoru i članu upravnog odbora tijekom posljednje poslovne godine. Sadržaj izvješća o primicima članova uprave i nadzornog odbora propisan je stavcima 1. i 2. navedenog članka ZTD-a.

Odredbom 51. Kodeksa određeno je da nadzorni odbor mora odrediti godišnje primitke svakog člana uprave, utemeljene na preporukama odbora za primitke i u skladu s odobrenom politikom primitaka. Politika primitaka mora biti pripremljena u skladu s odgovarajućim zakonskim zahtjevima te mora uključivati odredbe kojima će se pobliže utvrditi okolnosti u kojima bi dio primitaka člana uprave bio zadržan ili bi se tražio njihov povrat.

² Narodne novine br. 111/1993, 34/1999, 121/1999, 52/2000, 118/2003, 107/2007, 146/2008, 137/2009, 125/2011, 111/2012, 68/2013, 110/2015, 40/2019, 34/2022, 114/22, 18/23 i 130/23

Grafikon 14. Udio izdavatelja kod kojih nadzorni odbor određuje godišnje primitke svakog člana uprave, utemeljene na preporukama odbora za primitke i u skladu s odobrenom politikom primitaka u 2020., 2021., 2022. i 2023. prema segmentima uređenog tržišta

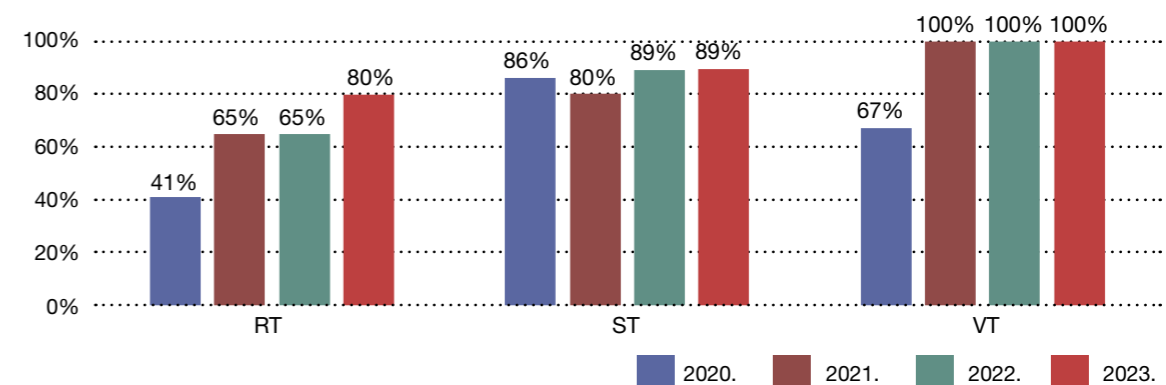

Izvor: Upitnik o usklađenosti, 2020., 2021., 2022. i 2023.

Najveći porast udjela izdavatelja koji su se u 2023. uskladili s navedenom odredbom u odnosu na 2020. vidljiv je kod izdavatelja dionica na VT-u (povećanje sa 67 % na 100 % u 2021., 2022. i 2023. godini). Također, vidljiv je trend rasta udjela izdavatelja dionica na RT-u u odnosu na 2020. (24 postotna boda), a udio ST-a ostao je konzistentan.

Pored toga, odredbom 56. Kodeksa, u dijelu u kojem se uređuje izvještavanje o primicima, propisano je da izdavatelji dionica na mrežnim stranicama moraju učiniti dostupnom bez naknade svoju politiku primitaka koju su dioničari odobrili na glavnoj skupštini. Nadzorni odbor društva odlučuje o sustavu primitaka članova uprave. Člankom 247.a ZTD-a definiran je minimalan sadržaj politike primitaka.

Grafikon 15. Odobrena politika primitaka izdavatelja dostupna je bez naknade na mrežnim stranicama izdavatelja (čl. 56. Kodeksa)

Izvor: Upitnik o usklađenosti, 2020., 2021., 2022. i 2023.

Iz prikazanih podataka vidljiv je značajan porast usklađenosti izdavatelja u vezi s dostupnosti politike primitaka bez naknade na mrežnim stranicama izdavatelja na VT-u (povećanje sa 67 % na 100 %) i RT-u (povećanje s 41 % na 80 %) u promatranom razdoblju. Taj je porast posebno izražen kod izdavatelja na RT-u, na kojem je u četiri godine udio usklađenih izdavatelja porastao za 40 postotnih bodova. Udio izdavatelja na ST-u koji su usklađeni s promatranom odredbom Kodeksa bilježi trend rasta u promatranom razdoblju.

NEFINANCIJSKO IZVJEŠTAVANJE (IZVJEŠTAVANJE O ODRŽIVOSTI)

Održivo financiranje predstavlja proces razmatranja i uzimanja u obzir **okolišnih, društvenih i upravljačkih (ESG) čimbenika** prilikom donošenja odluka o ulaganju, prema kojem se financijski tokovi preusmjeravaju u razvoj niskougljičnih i na klimatske promjene otpornih gospodarstava, zaštitu ljudskih prava i prava djece te kulturu korporativnog upravljanja.

U cilju realizacije Europskog zelenog plana odnosno ispunjavanja međunarodnih obveza iz Pariškog sporazuma, koje se odnose na ispunjavanje klimatskih, društvenih i upravljačkih ciljeva održivosti, u procesu je razvijanje i uspostavljanje okvira održivog financiranja. U Republici Hrvatskoj pitanju održivog razvoja posebna je pozornost posvećena u Vladinu Nacionalnom planu oporavka i otpornosti 2021. – 2026., u kojem se ukazuje na potrebu za stvaranjem održivog i otpornog gospodarstva s fokusom na zelenu i digitalnu transformaciju.

Obveze objave podataka povezanih s održivosti propisane su primarno Uredbom (EU) 2019/2088 Europskog parlamenta i Vijeća (dalje u tekstu: Uredba SFDR)³ i Uredbom o taksonomiji i njezinim dopunama⁴.

Uredba SFDR propisuje obvezu izvještavanja o informacijama povezanim s održivosti za sve sudionike na financijskim tržištima i financijske savjetnike, odnosno uređuje pretpostavke za uključivanje ESG čimbenika u analize koje se pripremaju prilikom odlučivanja o ulaganju u određena društva. Stoga se ona indirektno odnosi na izdavatelje jer će samo oni izdavatelji koji budu objavljivali ESG relevantne informacije biti razmatrani za potencijalna ulaganja.

³ Uredba (EU) 2019/2088 Europskog parlamenta i Vijeća od 27. studenoga 2019. o objavama povezanim s održivosti u sektoru financijskih usluga, SL L 317, 9.12.2019.

⁴ **Uredba (EU) 2020/852** Europskog parlamenta i Vijeća od 18. lipnja 2020. o uspostavi okvira za olakšavanje održivih ulaganja i izmjeni Uredbe (EU) 2019/2088, SL L 198, 22.6.2020.

Delegirana uredba Komisije (EU) 2021/2139 od 4. lipnja 2021. o dopuni Uredbe (EU) 2020/852 Europskog parlamenta i Vijeća utvrđivanjem kriterija tehničke provjere na temelju kojih se određuje pod kojim se uvjetima smatra da ekonomska djelatnost znatno doprinosi ublažavanju klimatskih promjena ili prilagodbi klimatskim promjenama i nanosi li ta ekonomska djelatnost bitnu štetu kojem drugom okolišnom cilju, SL L 442, 9.12.2019.

Delegirana uredba Komisije (EU) 2021/2178 od 6. srpnja 2021. o dopuni Uredbe (EU) 2020/852 Europskog parlamenta i Vijeća utvrđivanjem sadržaja i prikaza informacija o okolišno održivim ekonomskim djelatnostima koje objavljuju poduzeća na koja se primjenjuje članak 19.a ili članak 29.a Direktive 2013/34/EU i utvrđivanjem metodologije obveznog objavljivanja informacija, SL L 443, 10.12.2021.

Delegirana uredba Komisije (EU) 2022/1214 od 9. ožujka 2022. o izmjeni Delegirane uredbe (EU) 2021/2139 u pogledu ekonomskih djelatnosti u određenim energetskektorima i Delegirane uredbe (EU) 2021/2178 u pogledu specifičnih javnih objava informacija o tim ekonomskim djelatnostima, SL L 188, 15.7.2022.

Delegirana uredba komisije (EU) 2023/2485 od 27. lipnja 2023. o izmjeni Delegirane uredbe (EU) 2021/2139 utvrđivanjem dodatnih kriterija tehničke provjere na temelju kojih se određuje pod kojim se uvjetima smatra da određene ekonomske djelatnosti znatno pridonose ublažavanju klimatskih promjena ili prilagodbi klimatskim promjenama i nanose li te djelatnosti bitnu štetu kojem drugom okolišnom cilju, SL L, 21.11.2023.

Delegirana uredba komisije (EU) 2023/2486 od 27. lipnja 2023. o dopuni Uredbe (EU) 2020/852 Europskog parlamenta i Vijeća utvrđivanjem kriterija tehničke provjere na temelju kojih se određuje pod kojim se uvjetima smatra da ekonomska djelatnost znatno doprinosi održivom korištenju i zaštiti vodnih i morskih resursa, prelasku na kružno gospodarstvo, sprečavanju i kontroli onečišćenja ili zaštiti i obnovi bioraznolikosti i ekosustava i nanosi li ta ekonomska djelatnost bitnu štetu kojem drugom okolišnom cilju i o izmjeni Delegirane uredbe Komisije (EU) 2021/2178 u pogledu specifičnih javnih objava informacija o tim ekonomskim djelatnostima, SL L, 21.11.2023.

Uredba o taksonomiji uspostavlja jedinstveni klasifikacijski sustav na razini Europske unije na temelju kojega se utvrđuje je li neka gospodarska djelatnost okolišno održiva. Izdavateljima koji su obveznici nefinancijskog izvještavanja (za 2023. godinu) i izvještavanja o održivosti (počevši od financijske godine 2024.) člankom 8. Uredbe o taksonomiji propisana je obveza objavljivanja pokazatelja udjela prihoda, kapitalnih ulaganja te operativnih troškova povezanih s okolišno održivim ekonomskim aktivnostima u odnosu na šest okolišnih ciljeva. Delegirani akt kojim su utvrđeni kriteriji tehničke provjere na temelju kojih se određuje pod kojim se uvjetima smatra da ekonomska djelatnost značajno doprinosi prvim dvama ciljevima (ublažavanje klimatskih promjena i prilagodba klimatskim promjenama) objavljen je u prosincu 2021. godine. U studenom 2023. objavljen je i delegirani akt kao dopuna Uredbe o taksonomiji, a u kojem su navedeni kriteriji tehničke provjere ekonomskih djelatnosti u odnosu na preostala četiri cilja (održiva uporaba i zaštita vodnih i morskih resursa, prijelaz na kružno gospodarstvo, sprječavanje i kontrola onečišćenja, zaštita i obnova bioraznolikosti i ekosustava). Također, dopunama Uredbe o taksonomiji detaljnije se razrađuju ključni pokazatelji uspješnosti kao i sve potrebne objave u tom području.

U prosincu 2022. u Službenom listu Europske unije objavljena je **Direktiva o korporativnom izvještavanju o održivosti (Direktiva CSRD⁵)**, koja je 5. siječnja 2023. stupila na snagu. Ona zamjenjuje dotadašnju Direktivu o nefinancijskom izvještavanju (Direktiva NFRD, engl. *Non-Financial Reporting Directive*). Republika Hrvatska implementirala je spomenutu direktivu u tri zakona koji su 19. srpnja 2024. objavljeni u Narodnim novinama br. 85/2024 (Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o tržištu kapitala, Zakon o računovodstvu (dalje u tekstu: ZOR) i Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o reviziji).

Direktiva CSRD donosi izmjene u pogledu obveznika izvještavanja o održivosti i mjesta objave izvještaja o održivosti te propisuje usvajanje europskih standarda za izvještavanje o održivosti, obvezu izrade izvješća posloводства u jedinstvenom elektroničkom formatu za izvještavanje i opisno označavanje izvještavanja o održivosti, obvezu provjere izvještaja o održivosti itd.

Europska savjetodavna skupina za financijsko izvještavanje (EFRAG, engl. *European Financial Reporting Advisory Group*) zadužena je za izradu **Europskih standarda za izvještavanje o održivosti** (engl. *European Sustainability Reporting Standards – ESRS*). Dana 22. prosinca 2023. u Službenom listu Europske unije objavljena je Delegirana uredba Komisije (EU) 2023/2772 od 31. srpnja 2023. o dopuni Direktive 2013/34/EU Europskog parlamenta i Vijeća u pogledu standarda izvještavanja o održivosti, a koja se primjenjuje od 1. siječnja 2024. za financijske godine koje počinju 1. siječnja 2024. ili nakon tog datuma.

ESRS sastoji se od tri kategorije, i to međusektorskih standarda, tematskih standarda (okolišni, socijalni i upravljački standardi) te standarda specifičnih za pojedini sektor. Prve dvije kategorije objavljene su u Delegiranoj uredbi Komisije (EU) 2023/2772 te se one primjenjuju na sva poduzeća, neovisno o sektoru ili sektorima u kojima posluju. Standardi specifični za pojedini sektor trenutačno su u fazi izrade od strane EFRAG-a.

⁵ Direktiva (EU) 2022/2464 Europskog parlamenta i Vijeća od 14. prosinca 2022. o izmjeni Uredbe (EU) br. 537/2014, Direktive 2004/109/EZ, Direktive 2006/43/EZ i Direktive 2013/34/EU u pogledu korporativnog izvještavanja o održivosti, SL L 322/15, 16.12.2022.

U prijelaznim i završnim odredbama ZOR-a propisan je način na koji je bilo potrebno objaviti nefinancijski izvještaj za 2023. godinu. U odnosu na financijsku godinu 2023., ZOR-om je propisano da su svi izdavatelji koji na datum izvještaja o financijskom položaju prelaze kriterij prosječnog broja od 500 radnika tijekom prethodne poslovne godine u svoj izvještaj rukovodstva dužni uključiti nefinancijski izvještaj koji sadržava informacije o razvoju, poslovnim rezultatima i položaju izdavatelja te učinku aktivnosti koje se odnose na okolišna, društvena i kadrovska pitanja, poštivanje ljudskih prava, borbu protiv korupcije i pitanja u vezi s podmićivanjem. Dakle, za datum izvještaja o financijskom položaju na dan 31. prosinca 2023. promatra se prosječan broj zaposlenih u 2022. godini. Zaključno, posljednji nefinancijski izvještaj prema tom kriteriju bilo je potrebno izraditi za financijsku godinu 2023.

Izveštavanje o održivosti prema ZOR-u (u skladu s Direktivom CSRD) provodi se fazno, kako slijedi:

- 1. siječnja 2024. za subjekte koji već podliježu Direktivi o nefinancijskom izvještavanju
- 1. siječnja 2025. za velike subjekte koji trenutačno ne podliježu Direktivi o nefinancijskom izvještavanju i
- 1. siječnja 2026. za mala i srednja društva (osim mikropoduzeća) uvrštena na uređeno tržište.

Zakonom o izmjenama i dopunama Zakona o tržištu kapitala (Narodne novine br. 85/2024) Hanfa je ovlaštena provjeravati jesu li informacije o održivosti izdavatelja sastavljene u skladu s relevantnim okvirom za izveštavanje o održivosti te poduzeti odgovarajuće mjere ako to nije slučaj, počevši s izveštavanjem o održivosti u 2025. godini za financijsku godinu 2024.

ESMA je 5. srpnja 2024. objavila Završni izvještaj – Smjernice ESMA-e o provedbi odredaba koje se odnose na izveštavanje o održivosti (engl. *Final Report Guidelines on Enforcement of Sustainability Information – GLESI*)⁶, u kojem su sažeti odgovori zaprimljeni na javno savjetovanje te u koji je uključen konačni nacrt GLESI-ja. GLESI se sastoji od 22 smjernice koje su grupirane u 6 glavnih područja (osnovni koncepti, interna organizacija regulatora, uzorkovanje, nadzor, nadzorne mjere i europska koordinacija).

ESMA je također 5. srpnja 2024. objavila i **Javnu izjavu za prvu primjenu ESRS-ova**⁷, a sve s ciljem podržavanja implementacije novih zahtjeva te skretanja pozornosti na smjernice Europske komisije i EFRAG-a, kao i naglašavanja ključnih područja koja su iznimno bitna u pripremi izvještaja o održivosti u skladu s ESRS-ovima.

Osim toga, Kodeksom je propisana objava politika procjene učinka društva na okoliš i zajednicu, očuvanje ljudskih prava i prava radnika te sprječavanje i sankcioniranje mita i korupcije. Propisana je i objava podataka vezanih uz dobro upravljanje, strategiju učinka na okoliš i zajednicu, poticanje etičnog ponašanja te stimulatивно radno okruženje. Te odredbe Kodeksa odnose se i na izdavatelje dionica na uređenom tržištu koji nisu obveznici izveštavanja o održivosti prema ZOR-u.

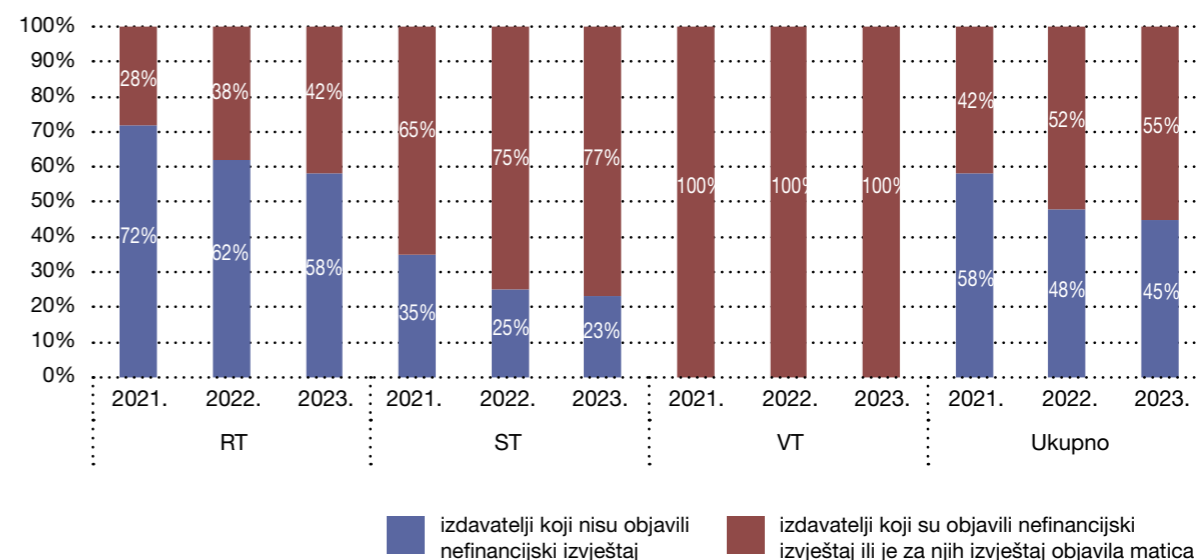
⁶ Dostupno na: ESMA32-992851010-1600 Final Report on Guidelines on Enforcement of Sustainability Information (GLESI) (europa.eu)

⁷ Dostupno na ESMA32-992851010-1597 - ESRS Statement (europa.eu)

Hanfa je u ožujku 2021. donijela i objavila Smjernice za izradu i objavu ESG relevantnih informacija izdavatelja s ciljem omogućavanja ujednačenog postupanja svih izdavatelja na tržištu Republike Hrvatske kako bi navedene informacije bile usporedive, pouzdane i razumljive.

Pregledom objava svih izdavatelja čiji su vrijednosni papiri uvršteni na uređeno tržište Zagrebačke burze u trenutku ove analize (14. kolovoza 2024.) utvrđeno je da je 47 izdavatelja (55 %) objavilo nefinancijski izvještaj za 2023. ili je za njih nefinancijski izvještaj objavila matica. U odnosu na prethodnu godinu, kada je 52 % izdavatelja objavilo nefinancijski izvještaj ili je za njih nefinancijski izvještaj objavila matica, vidljivo je da je veći broj izdavatelja izradilo nefinancijski izvještaj za 2023. godinu.

Grafikon 16. Pregled objavljenih nefinancijskih izvještaja za 2021., 2022. i 2023. godinu prema segmentima uređenog tržišta

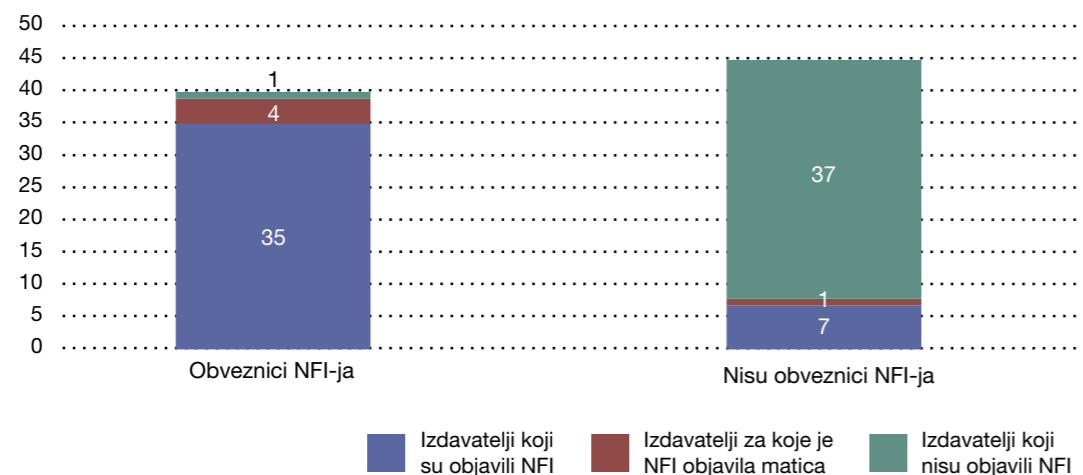
Izvor: Nefinancijski izvještaji izdavatelja za 2021., 2022. i 2023.

Svi izdavatelji s VT-a objavili su nefinancijski izvještaj za 2021., 2022. i 2023. godinu.

77 % izdavatelja s ST-a objavilo je nefinancijski izvještaj za 2023. godinu ili je za njih nefinancijski izvještaj objavila matica (65 % za 2021., 75 % za 2022.), dok na RT-u taj postotak iznosi 42 % (28 % za 2021., 38 % za 2022.).

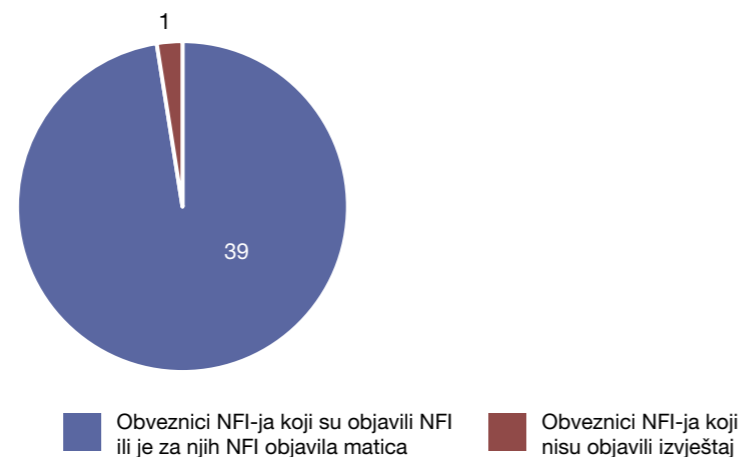
Prema podacima o prosječnom broju zaposlenika izdavatelja tijekom 2022. koje je Hanfa zaprimila iz upitnika o praksama korporativnog upravljanja i iz objavljenih godišnjih izvještaja za 2022., a u skladu s odredbama članka 61. ZOR-a, 40 izdavatelja je bilo dužno objaviti nefinancijski izvještaj, što predstavlja 47 % ukupnog broja izdavatelja. Od toga jedan izdavatelj nije ispunio obvezu izrade nefinancijskog izvještaja za 2023., a za 4 izdavatelja nefinancijski izvještaj objavila je matica. Od 45 izdavatelja koji nisu obveznici nefinancijskog izveštavanja njih 8 (18 %) objavilo je nefinancijski izvještaj.

Grafikon 17. Pregled broja izdavatelja koji su objavili nefinancijski izvještaj za 2023. godinu prema kriteriju obveznosti objave

Izvor: Nefinancijski izvještaji izdavatelja za 2023.

Grafikon 18. Objava nefinancijskog izvještaja obveznika nefinancijskog izvještavanja za 2023. godinu

Izvor: Nefinancijski izvještaji izdavatelja za 2023.

Tablica 4. Pregled obveznika nefinancijskog izvještavanja prema segmentima uređenog tržišta i prema objavljenim nefinancijskim izvještajima za 2023.

	Obveznici NFI-ja	Objavili NFI ili je NFI objavila matica	% objave
VT	6	6	100%
ST	15	15	100%
RT	19	18	95%
Ukupno	40	39	98%

Izvor: Nefinancijski izvještaji izdavatelja za 2023.

Svi izdavatelji s VT-a obveznici su nefinancijskog izvještavanja i svi su ispunili navedenu obvezu. Na ST-u je 15 izdavatelja bilo obveznik nefinancijskog izvještavanja te su svi ispunili predmetnu obvezu. Na RT-u je 19 izdavatelja bilo obveznik nefinancijskog izvještavanja te jedan izdavatelj nije ispunio obvezu objave nefinancijskog izvještaja.

Tablica 5. Pregled izdavatelja prema segmentima uređenog tržišta koji su objavili nefinancijski izvještaj za 2023., a nisu obveznici nefinancijskog izvještavanja

	Nisu obveznici NFI-ja	Dobrovoljno objavili NFI	% dobrovoljne objave
ST	7	2	29%
RT	38	6	16%
Ukupno	45	8	18%

Izvor: Nefinancijski izvještaji izdavatelja za 2023.

Svi izdavatelji s VT-a obveznici su nefinancijskog izvještavanja te se stoga ne nalaze u prethodnoj tablici. Od 7 izdavatelja s ST-a koji nisu obveznici nefinancijskog izvještavanja njih 2 (29 %) objavila su nefinancijski izvještaj. Nadalje, od 38 izdavatelja s RT-a koji nisu obveznici nefinancijskog izvještavanja, njih 6 (16 %) objavilo je nefinancijski izvještaj. Ukupan broj izdavatelja koji su dobrovoljno objavili nefinancijski izvještaj jest 8.

Ukupan broj izdavatelja koji su objavili nefinancijski izvještaj ili je za njih izvještaj objavila matica jest 47, dok su predmet ovog pregleda nefinancijski izvještaji 42 izdavatelja (izuzeti su izdavatelji za koje je nefinancijski izvještaj objavila matica).

- Od ukupno 42 nefinancijska izvještaja njih 26 objavljeno je u sklopu godišnjeg izvješća za 2023., dok je 16 izdavatelja objavilo zaseban nefinancijski izvještaj odnosno izvještaj o održivosti.
- Za 25 nefinancijskih izvještaja (od ukupno 42, 60 %) izdavatelji su naveli da su sastavljeni u skladu s GRI standardima (Globalna inicijativa za izvještavanje; engl. *Global Reporting Initiative*). GRI standardi najviše su zastupljeni standardi za nefinancijsko izvještavanje u Europi, a promiču praksu javnog izvještavanja o ESG čimbenicima, daju smjernice pri utvrđivanju značajnih pozitivnih ili negativnih doprinosa cilju održivog razvoja te osiguravaju globalnu usporedivost i kvalitetu nefinancijskih informacija.
- Dva izdavatelja navela su da su uz GRI djelomično primijenili i nove zahtjeve izvještavanja prema ESRS-ovima.
- Od 22 izdavatelja koji su koristili GRI standarde njih 20 (91 %) objavilo je i Indeks sadržaja GRI standarda, u kojem se za svaki pojedini GRI standard navodi na kojoj je stranici nefinancijskog izvještaja on objašnjen kako bi se osigurala cjelovitost i preglednost izvještavanja o ESG čimbenicima.
- Većina izdavatelja koji su objavili nefinancijski izvještaj osvrnula se i na Ciljeve održivog razvoja Ujedinjenih naroda (engl. *Sustainable Development Goals – SDG*), kojih ukupno ima 17, a izdavatelji su uglavnom naglašavali 8 ciljeva kojima poslovne aktivnosti izdavatelja najviše pridonose.

- Na nefinancijske izvještaje 5 izdavatelja mišljenje je dala Stručna komisija za izvještavanje o održivosti pri Hrvatskom poslovnom savjetu za održivi razvoj (HR PSOR). Mišljenje na svih 5 nefinancijskih izvještaja potvrdilo je da navedeni izdavatelji na detaljan i sveobuhvatan način izvještavaju o održivosti.
- 6 izdavatelja navelo je da su članovi HR PSOR-a.
- Za nefinancijske izvještaje 2 izdavatelja revizorska društva izradila su izvješće s neovisno izraženim ograničenim uvjerenjem o pokazateljima prikazanim u izvješću o održivosti.

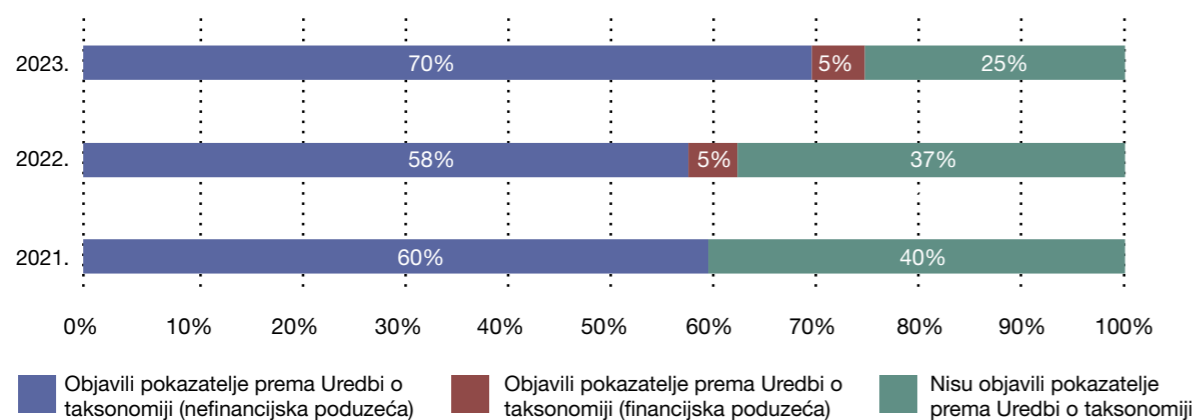
Izveštavanje prema Uredbi o taksonomiji

Svi izdavatelji koji su obveznici nefinancijskog izvještavanja (njih 40) ujedno su i obveznici izvještavanja prema Uredbi o taksonomiji. Od toga je za njih 4 nefinancijski izvještaj objavila matica te oni nisu predmetom ovog pregleda, dok 1 izdavatelj nije obavio nefinancijski izvještaj. Dakle, konačan broj izdavatelja obveznika izvještavanja prema Uredbi o taksonomiji, a koji su predmet ovog pregleda jest 35. Od navedenih 35 izdavatelja njih 28 (80 %) objavilo je pokazatelje prema Uredbi o taksonomiji, dok 7 izdavatelja (20 %) nije ispunilo svoju obvezu. Od 28 izdavatelja koji su objavili pokazatelje prema Uredbi o taksonomiji njih 26 ih je objavilo pokazatelje za nefinancijska poduzeća, a 2 su objavila pokazatelje za financijska poduzeća.

Od preostalog broja izdavatelja (45) njih 7 dobrovoljno je objavilo nefinancijski izvještaj za 2023., dok je za 1 izdavatelja nefinancijski izvještaj objavila matica te je iz tog razloga taj izdavatelj izuzet iz daljnjeg pregleda. Od izdavatelja koji su dobrovoljno obavili nefinancijski izvještaj njih 2 objavila su pokazatelje prema Uredbi o taksonomiji (oba za nefinancijska poduzeća).

Skupno gledajući, od 42 izdavatelja čiji su nefinancijski izvještaji predmetom ovog pregleda njih 30 (75 %) objavilo je pokazatelje prema Uredbi o taksonomiji, od čega 28 izdavatelja pokazatelje za nefinancijska poduzeća, a 2 izdavatelja za financijska poduzeća. U prethodnoj je godini pokazatelje prema taksonomiji objavilo 63 % izdavatelja koji su izradili nefinancijski izvještaj za 2022. godinu.

Grafikon 19. Pregled izdavatelja prema objavi pokazatelja prema Uredbi o taksonomiji za 2021., 2022. i 2023. godinu

Izvor: Nefinancijski izvještaji izdavatelja za 2021., 2022. i 2023.

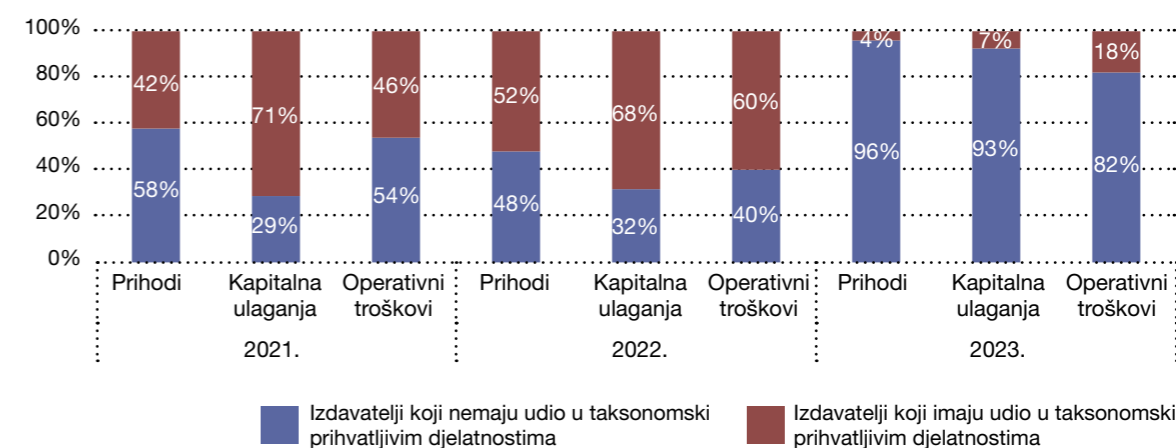
Od 28 izdavatelja koji su objavili pokazatelje za nefinancijska poduzeća njih 26 bilo je obvezno objaviti ih, dok su 2 izdavatelja dobrovoljno objavila predmetne pokazatelje.

Naime, prema Uredbi o taksonomiji, izdavatelj mora navesti udio prihoda, kapitalnih ulaganja i operativnih troškova koji su povezani s gospodarskim djelatnostima koje se smatraju okolišno održivima (taksonomski prihvatljive djelatnosti).

Od 28 izdavatelja koji su objavili pokazatelje za nefinancijska poduzeća prema Uredbi o taksonomiji za 2023. godinu jedan izdavatelj naveo je da nema prihoda, kapitalnih ulaganja ni operativnih troškova koji se odnose na gospodarske djelatnosti koje se smatraju okolišno održivima.

Na idućem grafikonu dostupan je skupni pregled objava izdavatelja prema svakom ključnom pokazatelju, a potom je analiziran svaki pokazatelj zasebno.

Grafikon 20. Pregled broja izdavatelja prema činjenici imaju li udjele prihoda, kapitalnih ulaganja i operativnih troškova u taksonomski prihvatljivim djelatnostima

Izvor: Nefinancijski izvještaji izdavatelja za 2021., 2022. i 2023.

1. Prihodi

- 1 izdavatelj nema udio u prihodu koji proizlazi iz proizvoda ili usluga povezanih s taksonomski prihvatljivim djelatnostima.
- Od 27 izdavatelja koji imaju udio prihoda u taksonomski prihvatljivim djelatnostima njih 12 navelo je da je taj udio 10 % ili manje, dok je udio prihoda preostalih 15 izdavatelja veći od 10 %.
- Prosjek udjela prihoda u taksonomski prihvatljivim djelatnostima kod predmetnih 27 izdavatelja iznosi 33 %.
- Primjeri taksonomski prihvatljivih djelatnosti u kojima su izdavatelji ostvarili prihod jesu proizvodnja niskougličnih tehnologija za prijevoz, prijenos i distribucija električne energije, proizvodnja električne energije iz obnovljivih izvora, prikupljanje i prijevoz neopasnog otpada u frakcijama koje se odvajaju na izvoru, prodaja neopasnog otpada, računalno programiranje, savjetovanje i srodne djelatnosti, proizvodnja opreme za energetske učinkovitost zgrada, obrada podataka, usluge poslužitelja i djelatnosti povezane s njima, proizvodnja lijekova, prihodi od prodaje nusproizvoda i sl.

2. Kapitalna ulaganja

- 2 izdavatelja nemaju kapitalnih ulaganja koja su povezana s taksonomski prihvatljivim aktivnostima.
- Od 26 izdavatelja koji imaju kapitalna ulaganja koja su povezana s taksonomski prihvatljivim aktivnostima njih 15 navelo je da je taj udio viši od 25 %.
- Prosjek udjela kapitalnih ulaganja u taksonomski prihvatljivim djelatnostima iznosi 41 %.
- Primjeri taksonomski prihvatljivih djelatnosti u kojima su izdavatelji ostvarili kapitalna ulaganja jesu obnova postojećih objekata, izgradnja novih zgrada, ugradnja, održavanje i popravak opreme za energetska učinkovitost, istraživanje, razvoj i inovacije s tržišnim potencijalom (za doprinos ublažavanju klimatskih promjena), prikupljanje i prijevoz neopasnog otpada, proizvodnja električne energije solarnom fotonaponskom tehnologijom, izgradnja, proširenje i rad sustava za prikupljanje i pročišćavanje otpadnih voda, postavljanje, održavanje i popravak stanica za punjenje električnih vozila, postavljanje, održavanje i popravak instrumenata i uređaja za mjerenje, regulaciju i kontrolu energetske učinkovitosti zgrada i sl.

3. Operativni troškovi

- 5 izdavatelja nema operativnih troškova koji su povezani s taksonomski prihvatljivim aktivnostima.
- Od 23 izdavatelja koji imaju operativne troškove koji su povezani s taksonomski prihvatljivim aktivnostima njih 15 navelo je da je taj postotak viši od 25 %.
- Prosjek udjela operativnih troškova u taksonomski prihvatljivim djelatnostima iznosi 44 %.
- Taksonomski prihvatljive djelatnosti odnose se na obnovu postojećih zgrada, inženjersvo i s njime povezano tehničko savjetovanje o prilagodbi klimatskim promjenama, ugradnju, održavanje i popravak opreme za energetska učinkovitost, proizvodnju električne energije iz obnovljivih izvora, proizvodnju baterija, prikupljanje i prijevoz neopasnog otpada u frakcijama koje se odvajaju na izvoru, ugradnju i rad električnih dizalica topline, tekuće održavanje povezano s kapitalnim rashodima koji su povezani s prihvatljivim djelatnostima i sl.

U nastavku su navedene informacije o sadržaju nefinancijskih izvještaja za 2023. godinu.

Okolišni čimbenici

- Svi izdavatelji koji su objavili nefinancijski izvještaj osvrnuli su se na zaštitu okoliša te su opisali koje aktivnosti poduzimaju na tom području.
- Većina izdavatelja navela je da posjeduje određene certifikate povezane s područjem zaštite okoliša (primjerice ISO 14001 – Sustav upravljanja zaštitom okoliša, ISO 50001 – Sustav upravljanja energijom, ISO 9001 Sustav upravljanja kvalitetom).
- Brojni izdavatelji također su naveli posjedovanje certifikata u području održivosti povezanih sa sektorom u kojem posluju.

- Većina izdavatelja objavila je informaciju o godišnjoj potrošnji energenata, primjerice električne energije, goriva, loživog ulja, plina i sl.
- Određeni izdavatelji objavili su informaciju o godišnjoj potrošnji vode.
- Većina izdavatelja objavila je podatke o emisiji ugljičnog dioksida (CO₂), prema kojima je vidljiv trend bilo smanjenja bilo povećanja izravne i neizravne emisije stakleničkih plinova, ovisno o pojedinom izdavatelju.
- Većina izdavatelja objavila je informaciju o upravljanju i zbrinjavanju otpada.

Upravljački čimbenici

- Objave o borbi protiv korupcije uglavnom sadrže navode o primjeni najviših etičkih standarda korporativnog upravljanja te individualnog ponašanja zaposlenika, kao i o usvojenim politikama sprječavanja i sankcioniranja podmićivanja i korupcije.
- 36 izdavatelja objavilo je informacije o borbi protiv korupcije.
- Određeni izdavatelji naveli su da imaju certifikat ISO 37001 – Sustav upravljanja za suzbijanje podmićivanja.
- Svi izdavatelji koji su objavili nefinancijski izvještaj opisali su svoju upravljačku strukturu.
- Pojedini izdavatelji naveli su da su ustrojili posebnu organizacijsku jedinicu za praćenje održivog poslovanja.
- Izdavatelji su naveli da se pridržavaju Kodeksa, a određeni izdavatelji naveli su da imaju usvojene interne kodekse ponašanja i/ili etičke kodekse kojih su se dužni pridržavati svi zaposlenici.
- Izdavatelji su naveli i informacije o svojim temeljnim vrijednostima te misiji i viziji.

Društveni čimbenici

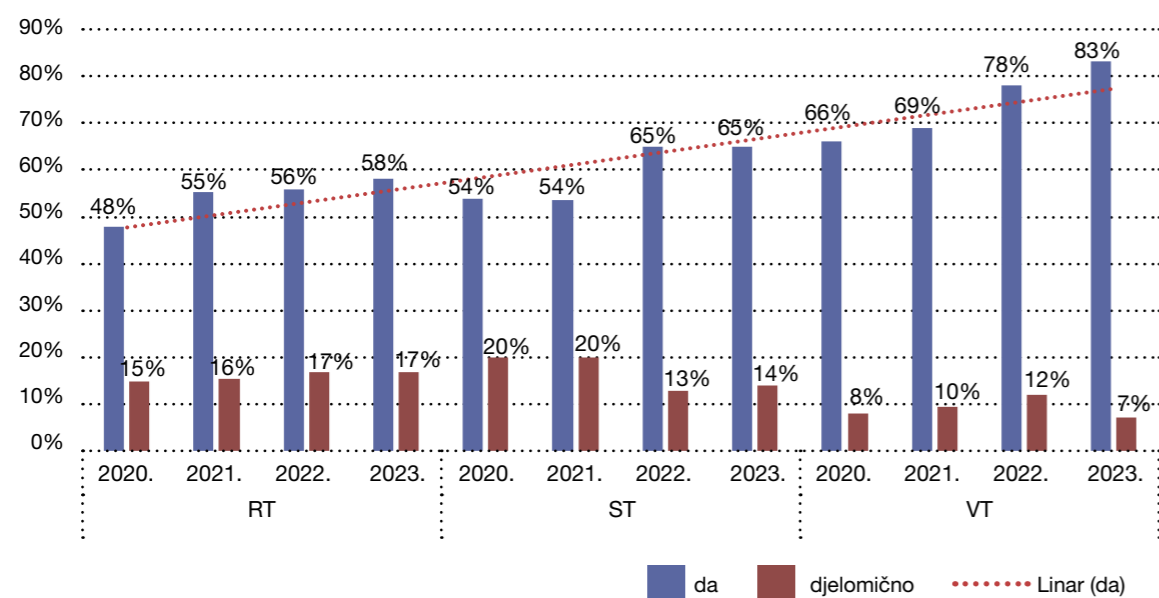
- Svi izdavatelji koji su objavili nefinancijski izvještaj objavili su informacije o zaposlenicima.
- Objave su se uglavnom odnosile na broj zaposlenika, dobnu strukturu, stručnu spremu, spol, obuku i obrazovanje te nagrađivanje zaposlenika.
- Određeni izdavatelji spomenuli su fluktuaciju i stopu zadržavanja zaposlenika.
- U objavama se često naglašavala važnost zdravlja i sigurnosti na radnom mjestu.
- Određeni izdavatelji naveli su da imaju certifikat ISO 45001 – Sustavno upravljanje zdravljem i sigurnošću na radu, uključujući promicanje / zaštitu fizičkog i mentalnog zdravlja.
- Izdavatelji su većinom navodili kako su aktivno uključeni u pomoć zajednicama u kojima djeluju.
- 20 izdavatelja objavilo je informacije o sudjelovanju u humanitarnim akcijama (donacije u novcu ili u naravi), kao i informacije o sponzorstvu raznih sportskih i kulturnih udruga i konferencija.

Usklađenost izdavatelja čije su dionice uvrštene na uređeno tržište Zagrebačke burze s poglavljem Dionici i korporativna društvena odgovornost

Kodeksom je predviđeno da nadzorni odbor i uprava moraju usuglasiti i usvojiti politike:

- povezane s procjenom učinka aktivnosti društva na okoliš i zajednicu te upravljanjem rizicima povezanim s time
- povezane s očuvanjem ljudskih prava i prava radnika i
- povezane sa sprječavanjem i sankcioniranjem mita i korupcije.

Grafikon 21. Usklađenost izdavatelja dionica s poglavljem Dionici i korporativna društvena odgovornost u 2020., 2021., 2022. i 2023. prema segmentima uređenog tržišta

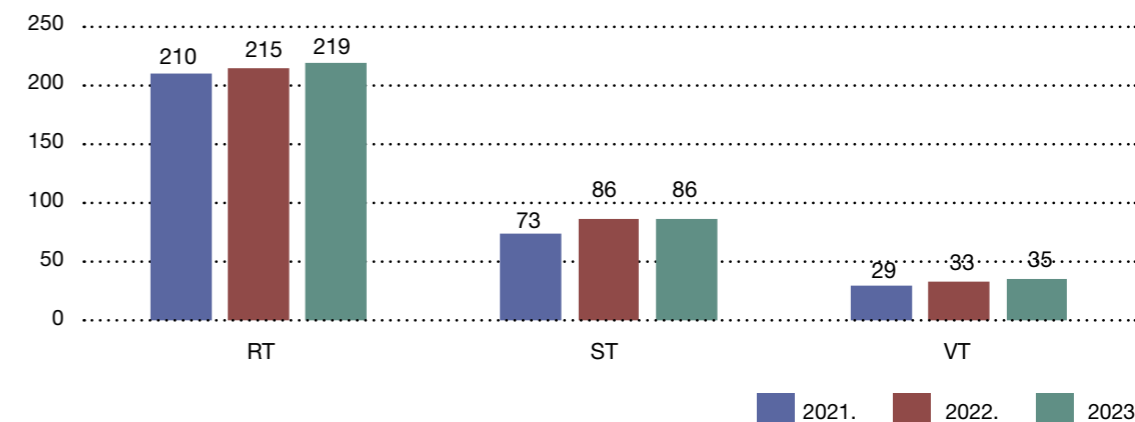

Izvor: Upitnik o usklađenosti, 2020., 2021., 2022. i 2023., interni izračun

Prema podacima dostavljenim u upitniku o usklađenosti za 2023. vidljiv je rast usklađenosti izdavatelja dionica s poglavljem *Dionici i korporativna društvena odgovornost* na svim segmentima uređenog tržišta u odnosu na 2020., 2021. i 2022. Izdavatelji koji nisu usklađeni ili su djelomično usklađeni u svojim su objašnjenjima kao razlog navodili interne procedure, odnosno činjenicu da je politike usvojila uprava, ali još ne i nadzorni odbor. Također, kao objašnjenje su navodili da su politike obuhvaćene Pravilnikom o ponašanju i etici te ZOR-om i drugim primjenjivim zakonima, da su one dostupne na zahtjev, propisane statutom i sl. Osim toga, značajan broj izdavatelja navodi u objašnjenjima da navedene politike planiraju usvojiti u narednom izvještajnom razdoblju.

U 2023. godini usklađenost izdavatelja dionica s poglavljem *Dionici i korporativna društvena odgovornost* na VT-u iznosi 83 %, na ST-u 65 %, a na RT-u 58 %.

Grafikon 22. Napredak usklađenosti izdavatelja dionica (broj odgovora „DA“) s poglavljem Dionici i korporativna društvena odgovornost u 2021., 2022. i 2023. prema segmentima uređenog tržišta

Izvor: Upitnik o usklađenosti, 2021., 2022. i 2023., interni izračun

U promatranom razdoblju napretka usklađenosti izdavatelja dionica vidljiv je trend povećanja tog napretka na svim segmentima uređenog tržišta s poglavljem *Dionici i korporativna društvena odgovornost*. Izdavatelji dionica koji su ušli u bazu za obradu podataka o napretku usklađenosti s Kodeksom imali su više odgovora „DA“ u 2023. u odnosu na 2021. i 2022. (u 2023. godini ukupan broj odgovora „DA“ iznosio je 340, u 2022. godini 334, a u 2021. godini 312).

U 2023. godini napredak usklađenost izdavatelja dionica s poglavljem *Dionici i korporativna društvena odgovornost* u odnosu na prethodnu godinu na VT-u iznosi 5 %, na RT-u 2 %, dok na ST-u nije bilo promjene.

USKLAĐENOST IZDAVATELJA DIONICA S KODEKSOM KORPORATIVNOG UPRAVLJANJA

USKLAĐENOST IZDAVATELJA DIONICA S KODEKSOM KORPORATIVNOG UPRAVLJANJA

U ovom godišnjem izvještaju o korporativnom upravljanju Hanfa četvrti put daje podatke o usklađenosti društava čije su dionice uvrštene na uređeno tržište Zagrebačke burze (dalje u tekstu: izdavatelji) s novim Kodeksom. Kodeks se primjenjuje na razdoblja od 1. siječnja 2020., no u Godišnjem izvještaju o korporativnom upravljanju za 2019. prikazana je usklađenost izdavatelja s Kodeksom i za tu godinu kako bi se utvrdila početna razina njihove usklađenosti s Kodeksom te kako bi se mogao pratiti tijek daljnjeg unaprjeđenja postupanja s Kodeksom u nadolazećem razdoblju.

Usklađenost izdavatelja s Kodeksom izračunana je na temelju podataka iz upitnika o usklađenosti, za čiju su točnost, potpunost i kvalitetu odgovorni uprava i nadzorni odbor izdavatelja. Kodeks se primjenjuje na sva društva čije su dionice uvrštene na uređeno tržište Zagrebačke burze osim dionica zatvorenih investicijskih fondova te stoga oni nisu obveznici dostave upitnika o usklađenosti. Dana 31. prosinca 2023. dionice 83 izdavatelja bile su uvrštene na uređeno tržište Zagrebačke burze, od čega su 2 izdavatelja zatvoreni investicijski fondovi. Stoga je obvezu dostavljanja upitnika o usklađenosti za 2023. imao 81 izdavatelj dionica (u 2022. ukupno 86 izdavatelja dionica).

Upitnik o usklađenosti Hanfi su dostavila sva društva (81 izdavatelj, odnosno 100 %) koja su obveznici dostave upitnika Hanfi. Iz ukupnog broja izdavatelja dionica koji su dostavili upitnik o usklađenosti, a u cilju prikaza stvarnog stanja usklađenosti s Kodeksom i poglavljima Kodeksa, isključeni su izdavatelji dionica za koje je pregledom odgovora u upitniku o usklađenosti i javno dostupnih podataka ustanovljeno da nisu točni ili međusobno ujednačeni (ukupno 2 izdavatelja dionica). Stoga uzorak za izračun ukupne usklađenosti čini ukupno 79 izdavatelja dionica.

Izračun usklađenosti izdavatelja s novim Kodeksom temelji se na strukturi upitnika o usklađenosti.

Upitnik o usklađenosti prati strukturu Kodeksa:

- 1. poglavlje: Vodstvo
- 2. poglavlje: Dužnosti članova uprave i nadzornog odbora
- 3. poglavlje: Imenovanje članova uprave i nadzornog odbora
- 4. poglavlje: Nadzorni odbor i njegovi odbori
- 5. poglavlje: Uprava
- 6. poglavlje: Primici članova uprave i nadzornog odbora
- 7. poglavlje: Rizici, unutarjna kontrola i revizija
- 8. poglavlje: Objavljivanje i transparentnost
- 9. poglavlje: Dioničari i glavna skupština
- 10. poglavlje: Dionici i korporativna društvena odgovornost.

Kod upitnika o usklađenosti izdavatelj se za svaku preporuku Kodeksa izjašnjava je li s tom preporukom usklađen u cijelosti, djelomično ili nije usklađen. Ako se izdavatelj ne pridržava neke preporuke Kodeksa ili je se pridržava djelomično, treba u upitniku objasniti u čemu se točno izdavatelj ne pridržava Kodeksa i iz kojeg razloga, uz naznaku posebnih

okolnosti koje se tiču tog izdavatelja, a zatim treba opisati mjere koje je poduzeo umjesto preporuke Kodeksa kako bi ispunio ciljeve utvrđene u odgovarajućem načelu Kodeksa i, ako se izdavatelj namjerava pridržavati odredbe Kodeksa u budućnosti, naznačiti kada će početi tako postupati.

Usklađenost izdavatelja s Kodeksom izračunana je za svako poglavlje Kodeksa posebno te je izračunana i ukupna usklađenost s Kodeksom. Usklađenost se određivala na temelju broja odgovora „DA“, „NE“ i „Djelomično“, ne uzimajući u obzir obrazloženja kod odgovora „NE“ i „Djelomično“. Usklađenost po pojedinim poglavljima Kodeksa prema segmentima uređenog tržišta izračunana je kao prosjek broja pitanja na koja je odgovoreno „DA“, „NE“ i „Djelomično“ za svako poglavlje Kodeksa.

Za određivanje ukupne usklađenosti s Kodeksom korišten je model vrednovanja koji se sastoji od četiriju ocjena:

- ako je broj odgovora DA veći od prosječnog broja odgovora DA za određeno poglavlje i ako je za tog izdavatelja broj odgovora DA veći od broja odgovora Djelomično i NE, dodijeljena je ocjena 2 (zelena boja)
- ako je broj odgovora DA veći od prosječnog broja odgovora DA za određeno poglavlje, dodijeljena je ocjena 1 (žuta boja)
- ako je broj odgovora DA manji od prosječnog broja odgovora DA za određeno poglavlje Kodeksa, dodijeljena je ocjena 0 (narančasta boja)
- ako je broj odgovora DA manji od prosječnog broja odgovora DA za određeno poglavlje i ako je za tog izdavatelja broj odgovora NE veći od broja odgovora Djelomično i DA, dodijeljena je ocjena -1 (crvena boja).

Zbrojem ocjena usklađenosti po pojedinim poglavljima određena je ukupna usklađenost izdavatelja dionica s Kodeksom za 2023. godinu.

Hanfa je 2021. godine prvi put ocijenila napredak usklađenosti izdavatelja dionica s Kodeksom. U ovom godišnjem izvještaju o korporativnom upravljanju Hanfa također ocjenjuje taj napredak. Ocjene su dodijeljene na temelju zaprimljenih upitnika o usklađenosti za 2022. i 2023. godinu.

Od ukupnog broja izdavatelja koji su ušli u uzorak za izračun ukupne usklađenosti za 2023. godinu (79 izdavatelja) svi su izdavatelji uzeti i za izračun ocjene napretka usklađenosti za 2023. godinu.

Model ocjene napretka usklađenosti izdavatelja u 2023. u odnosu na 2022. postavljen je na način da se svaki pojedini izdavatelj promatra kroz dva kriterija, a to su:

I. Napredak u odnosu na tržište

Prvotno je izračunana apsolutna promjena ocjene svakog izdavatelja po poglavlju. Na temelju promjena apsolutne ocjene svih izdavatelja izračunana je standardna devijacija promjene ocjene po poglavlju. Da bi se odredili izdavatelji koji su minimalno 50 % bolji ili lošiji od tržišta, dobivena standardna devijacija pomnožena je s 1,5 te je promatrana zajedno s prosjekom promjene svih izdavatelja.

Za određivanje napretka korištene su sljedeće ocjene:

- izdavateljima kojima je apsolutna promjena ocjene viša od prosjeka promjene svih izdavatelja zbrojenog sa standardnom devijacijom pomnoženom s 1,5 dodijeljena je ocjena 1 (bolji su od 50 % tržišta)
- izdavateljima kojima je apsolutna promjena ocjene niža od prosjeka promjene svih izdavatelja od kojeg je oduzeta standardna devijacija pomnožena s 1,5 dodijeljena je ocjena -1 (lošiji su od 50 % tržišta)
- za ostale promjene izdavatelju je dodijeljena ocjena 0.

II. Napredak pojedinog izdavatelja u 2023. u odnosu na 2022. godinu po pojedinom poglavlju

Napredak pojedinog izdavatelja promatrao se kroz relativnu promjenu u broju pitanja na koje je izdavatelj odgovorio „DA“ u 2023. u odnosu na 2022. za svako poglavlje. Budući da se broj pitanja razlikuje od poglavlja do poglavlja, određeni su ponderi u odnosu na značajnost svakog poglavlja po broju pitanja, a kako slijedi:

- poglavljima čiji je udio broja pitanja preko 25 % u ukupnom broju pitanja određen je ponder 10 %
- poglavljima čiji je udio broja pitanja od 10 % do 24 % u ukupnom broju pitanja određen je ponder 20 %
- poglavljima čiji je udio broja pitanja od 6 % do 9 % u ukupnom broju pitanja određen je ponder 33 % i
- poglavljima čiji je udio broja pitanja do 5 % u ukupnom broju pitanja određen je ponder 51 %.

Za određivanje napretka korištene su sljedeće ocjene:

- ako je relativna promjena u broju odgovora „DA“ jednaka i viša od dodijeljenog pondera, izdavatelju je dodijeljena ocjena 1 (pozitivna promjena)
- ako je relativna promjena u broju odgovora „DA“ jednaka i niža od negativnog dodijeljenog pondera, izdavatelju je dodijeljena ocjena -1 (negativna promjena)
- za ostale promjene izdavatelju je dodijeljena ocjena 0 (bez promjene).

Nakon što su dodijeljene ocjene na navedena dva načina, one su zbrojene te predstavljaju konačnu ocjenu napretka usklađenosti s Kodeksom pojedinog izdavatelja po poglavlju.

PREGLED IZDAVATELJA PO USKLAĐENOSTI S KODEKSOM KORPORATIVNOG UPRAVLJANJA

U tablicama 6., 7. i 8. prikazana je ocjena usklađenosti izdavatelja dionica u 2023. s poglavljima Kodeksa prema segmentima uređenog tržišta. Redoslijed usklađenosti izdavatelja dionica s pojedinim poglavljima Kodeksa određen je ukupnim zbrojem ocjena svih poglavlja.

- U 2019. nijedan izdavatelj nije bio u potpunosti usklađen s odredbama Kodeksa na ST-u i VT-u, već samo 2 izdavatelja dionica na RT-u.
- U 2020. čak je 8 izdavatelja dionica bilo u potpunosti usklađeno s Kodeksom (2 izdavatelja čije su dionice uvrštene na VT, 2 izdavatelja čije su dionice uvrštene na ST i 4 izdavatelja čije su dionice uvrštene na RT), a sve u skladu s odgovorima na upitnike u vezi s korporativnim upravljanjem.
- U 2021. godini 9 je izdavatelja dionica u potpunosti bilo usklađeno s Kodeksom (3 izdavatelja čije su dionice uvrštene na VT i 6 izdavatelja čije su dionice uvrštene na RT), a sve u skladu s odgovorima na upitnik o usklađenosti s Kodeksom. U promatranoj godini nijedan izdavatelj s ST-a nije bio u potpunosti usklađen s odredbama Kodeksa.
- U 2022. godini 10 je izdavatelja dionica u potpunosti bilo usklađeno s Kodeksom (2 izdavatelja čije su dionice uvrštene na VT, 2 izdavatelja čije su dionice uvrštene na ST i 6 izdavatelja čije su dionice uvrštene na RT), a sve u skladu s odgovorima na upitnik o usklađenosti s Kodeksom.
- U 2023. godini 13 je izdavatelja dionica u potpunosti bilo usklađeno s Kodeksom (3 izdavatelja čije su dionice uvrštene na VT, 4 izdavatelja čije su dionice uvrštene na ST i 6 izdavatelja čije su dionice uvrštene na RT), a sve u skladu s odgovorima na upitnik o usklađenosti s Kodeksom.
- Slijedom navedenog, vidljiv je pomak u pogledu usklađenosti izdavatelja dionica s Kodeksom u 2023.

Tablica 6. Ocjena usklađenosti izdavatelja na Vodećem tržištu po pojedinom poglavljima Kodeksa za 2023. godinu

Izdavatelj	Poglavlje 1.	Poglavlje 2.	Poglavlje 3.	Poglavlje 4.	Poglavlje 5.	Poglavlje 6.	Poglavlje 7.	Poglavlje 8.	Poglavlje 9.	Poglavlje 10.
Atlantic Grupa d.d.	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2
Podravka d.d.	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2
VALAMAR RIVIERA d.d.	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2
Hrvatski Telekom d.d.	2	2	2	2	2	2	2	2	2	1
Arena Hospitality Group d.d.	1	1	2	2	2	2	2	2	2	2
AD Plastik d.d.	2	1	2	2	2	2	2	1	1	2

Izvor: interni izračun Hanfe na temelju upitnika o usklađenosti za 2023. godinu

Tablica 7. Ocjena usklađenosti izdavatelja na Službenom tržištu po pojedinom poglavljima Kodeksa za 2023. godinu

Izdavatelj	Poglavlje 1.	Poglavlje 2.	Poglavlje 3.	Poglavlje 4.	Poglavlje 5.	Poglavlje 6.	Poglavlje 7.	Poglavlje 8.	Poglavlje 9.	Poglavlje 10.
BOSQAR d.d.	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2
Končar - Elektroindustrija d.d.	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2
SPAN d.d.	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2
CROATIA osiguranje d.d.	2	2	2	2	1	2	2	2	2	2
Dalekovod d.d.	2	2	2	2	2	1	2	2	2	2
Hrvatska poštanska banka d.d.	1	2	2	2	2	2	2	2	2	2
Luka Ploče d.d.	2	2	2	2	2	2	2	2	2	1
Zagrebačka burza d.d.	1	2	2	2	2	2	2	2	2	2
Institut IGH d.d.	2	1	2	2	2	-1	2	2	2	2
JADRAN d.d.	2	2	-1	2	2	2	2	2	2	0
SUNCE HOTELI d.d. za turizam i ugostiteljstvo	2	1	2	1	1	1	1	2	2	2
CIAK Grupa d.d. za upravljanje društvima	1	0	0	2	2	1	2	2	2	2
MON PERIN d.d.	1	1	2	1	2	1	1	0	2	2
Ilirija d.d.	1	2	-1	1	2	1	2	0	2	2
INA - Industrija nafte d.d.	1	0	0	1	1	0	2	2	2	1
Varteks d.d.	1	1	0	1	2	2	0	1	1	0
GRANOLIO D.D.	1	2	0	0	1	-1	1	0	1	1
Medika d.d.	2	1	-1	1	1	0	0	1	1	-1
Luka Rijeka d.d.	2	-1	-1	-1	1	-1	-1	1	1	-1

Izvor: interni izračun Hanfe na temelju upitnika o usklađenosti za 2023. godinu

Tablica 8. Ocjena usklađenosti izdavatelja na Redovitom tržištu po pojedinom poglavljima Kodeksa za 2023. godinu

Izdavatelj	Poglavlje 1.	Poglavlje 2.	Poglavlje 3.	Poglavlje 4.	Poglavlje 5.	Poglavlje 6.	Poglavlje 7.	Poglavlje 8.	Poglavlje 9.	Poglavlje 10.
Croatia Airlines d.d.	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2
MODRA ŠPILJA d.d.	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2
Podravska banka d.d.	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2
Terra Firma d.d.	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2
Vis d.d.	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2
BRODOGRADILIŠTE VIKTOR LENAC d.d.	2	2	2	2	1	2	2	2	2	2
Ericsson Nikola Tesla d.d.	2	2	2	2	2	1	2	2	2	2
HELIOS FAROS d.d.	2	2	2	2	2	1	2	2	2	2
Končar - Distributivni i specijalni transformatori d.d.	2	2	2	2	2	2	2	1	2	2
Kutjevo d.d.	2	2	2	2	2	2	2	2	1	2

Slatinska banka d.d.	2	2	2	2	1	2	2	2	2	2
ADRIATIC OSIGURANJE d.d.	1	2	2	2	2	2	2	1	2	2
Adris Grupa d.d.	2	2	2	2	2	2	2	0	2	2
Jadroagent d.d.	2	2	2	2	1	1	2	2	2	2
Tehnika d.d.	2	1	2	2	2	2	2	2	1	2
Istarska kreditna banka Umag d.d.	1	1	2	2	2	2	2	2	2	0
Ingra d.d.	2	2	0	2	2	1	2	1	1	2
Solaris d.d.	1	2	0	2	2	2	2	0	2	2
Adriatic Croatia International Club d.d.	2	2	-1	2	1	2	2	2	2	0
Imperial Riviera d.d.	1	1	2	2	2	2	2	0	1	0
Maistra d.d.	2	2	0	2	1	1	2	0	1	2
THE GARDEN BREWERY d.d.	2	1	-1	2	2	2	2	1	1	1
Jadroplov d.d.	2	2	-1	1	1	1	2	1	1	2
Kraš d.d.	1	1	-1	2	2	-1	2	2	2	2
Stanovi Jadran d.d. za poslovanje nekretninama	1	-1	2	1	1	1	1	2	2	2
AGRAM BANKA d.d.	1	2	0	1	2	1	2	1	1	0
Čateks d.d.	1	2	2	1	-1	-1	2	2	1	2
Primo Real Estate d.d.	2	1	2	2	2	1	1	1	0	-1
ZAGREBAČKA BANKA DIONIČKO DRUŠTVO	1	1	0	1	1	2	2	2	1	0
Tekstilpromet d.d.	1	1	-1	1	2	1	2	0	1	2
3. MAJ brodogradilište d.d.	2	1	2	2	0	0	0	0	0	2
ALPHA ADRIATIC pomorski promet dioničko društvo	1	1	-1	2	0	1	1	0	2	2
HTP Korčula d.d.	1	1	0	1	2	1	1	0	2	0
HTP Orebić d.d.	1	1	0	1	2	1	1	0	2	0
Plava laguna d.d.	1	1	-1	1	2	2	1	1	1	0
Jadranski naftovod d.d.	1	2	-1	2	0	0	2	1	1	0
VILLA DUBROVNIK HOTELSKO - TURISTIČKO DIONIČKO DRUŠTVO	2	2	-1	1	1	-1	2	0	1	1
Atlantska plovidba d.d.	2	1	-1	-1	1	1	1	2	1	-1
MEDORA HOTELI I LJETOVALIŠTA d.d.	1	1	0	1	-1	0	1	1	2	0
Bilokalnik - IPA d.d.	1	0	0	1	2	-1	0	1	1	0
Saponia d.d.	1	1	0	-1	-1	-1	1	2	2	1
Quattro logistika d.d.	1	0	0	1	1	1	1	1	0	-1
Čakovečki mlinovi d.d.	0	0	0	1	0	2	0	0	1	0
AUTO HRVATSKA d.d.	1	1	-1	-1	2	0	1	0	1	-1
ĐURO ĐAKOVIĆ GRUPA d.d.	1	0	-1	0	-1	1	1	1	1	-1
Zagrebačke pekarne Klara d.d.	1	0	-1	0	-1	1	0	0	0	2
PROFESSIO ENERGIA d.d.	-1	-1	-1	2	1	-1	0	1	1	0

Lošinjska plovidba - Holding d.d.	1	-1	-1	1	1	-1	-1	1	1	-1
Jadran tvornica čarapa d.d.	1	-1	-1	1	-1	0	-1	-1	0	2
Vodoprivreda Zagreb d.d.	1	1	-1	1	-1	-1	0	0	0	-1
Maraska d.d.	1	-1	-1	-1	-1	-1	1	0	2	-1
Liburnia riviera hoteli d.d.	1	-1	-1	1	0	-1	-1	0	0	-1
Viro tvornica šećera d.d.	-1	1	-1	-1	-1	1	-1	0	0	-1
Zvečevo d.d.	-1	1	-1	-1	-1	-1	-1	0	0	-1

Izvor: interni izračun Hanfe na temelju upitnika o usklađenosti za 2023. godinu

Polazeći od usklađenosti izdavatelja po pojedinom poglavlju, a uzimajući u obzir najveću usklađenost izdavatelja s odredbama Kodeksa, najveći broj odredbi s kojima je pojedini izdavatelj u potpunosti usklađen te broj zaposlenih u izdavatelju, utvrđeno je da su po pojedinom segmentu tržišta s Kodeksom najbolje usklađeni sljedeći izdavatelji:

Tablica 9. Poredak izdavatelja prema ocjeni usklađenosti s Kodeksom za 2023.

Izdavatelj	Segment uređenog tržišta	Ukupno	Broj odredbi s kojima je izdavatelj u potpunosti usklađen	Broj zaposlenih
Atlantic Grupa d.d.	VT	20	138	173
Končar - Elektroindustrija d.d.	ST	20	129	78
MODRA ŠPILJA d.d.	RT	20	131	29

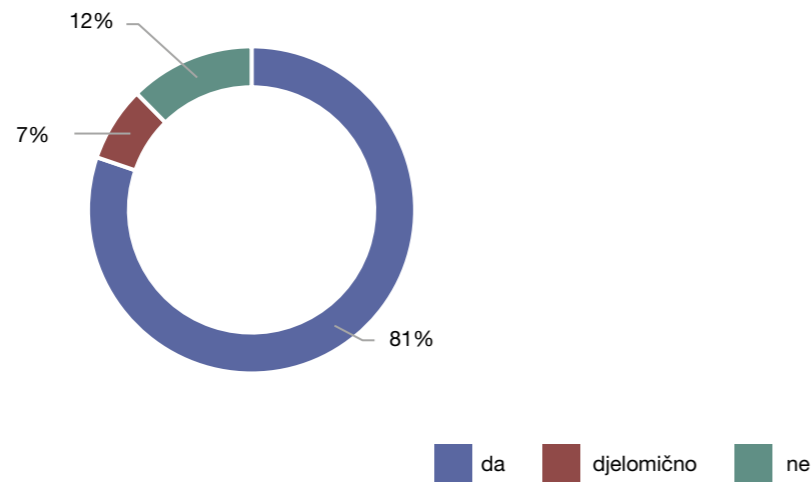
Izvor: interni izračun Hanfe na temelju upitnika o usklađenosti za 2023. godinu

Najveću usklađenost s Kodeksom na VT-u za 2023. ostvario je izdavatelj Atlantic Grupa d.d., na ST-u izdavatelj Končar – Elektroindustrija d.d. i na RT-u izdavatelj MODRA ŠPILJA d.d.

Na grafikonima 23. do 43. prikazan je postotak usklađenosti izdavatelja dionica po pojedinom poglavlju i ukupna usklađenost izdavatelja dionica s Kodeksom za 2023. godinu.

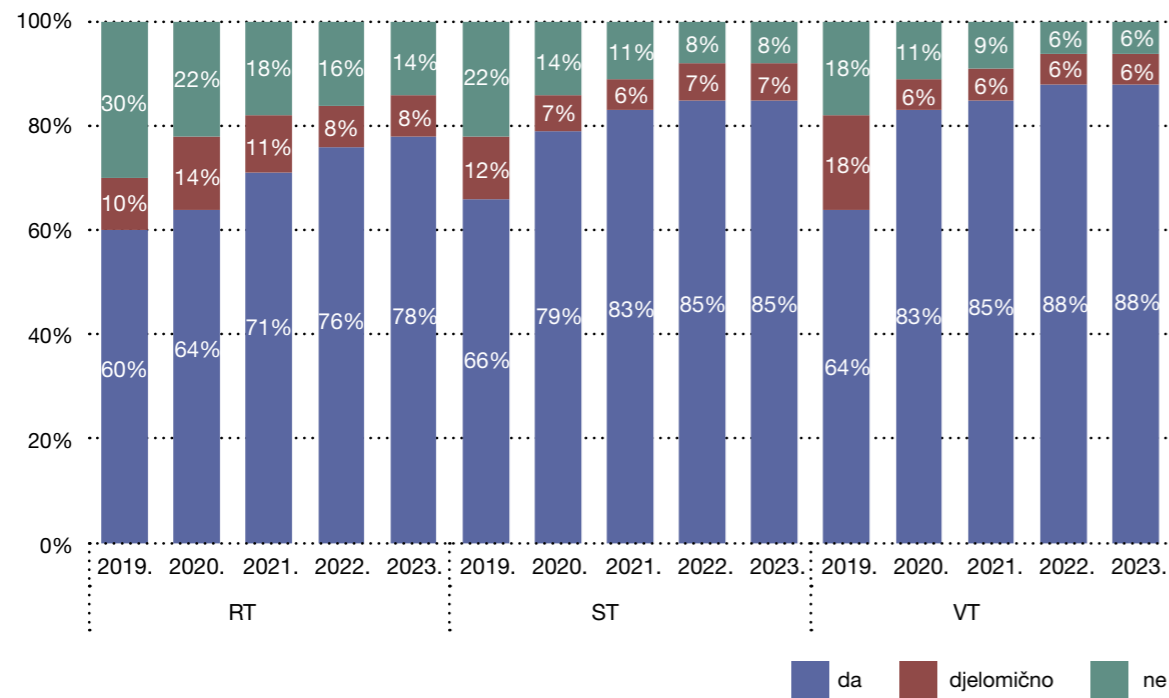
Usklađenost izdavatelja po poglavljima Kodeksa

Grafikon 23. Usklađenost izdavatelja dionica s poglavljem Vodstvo u 2023. godini

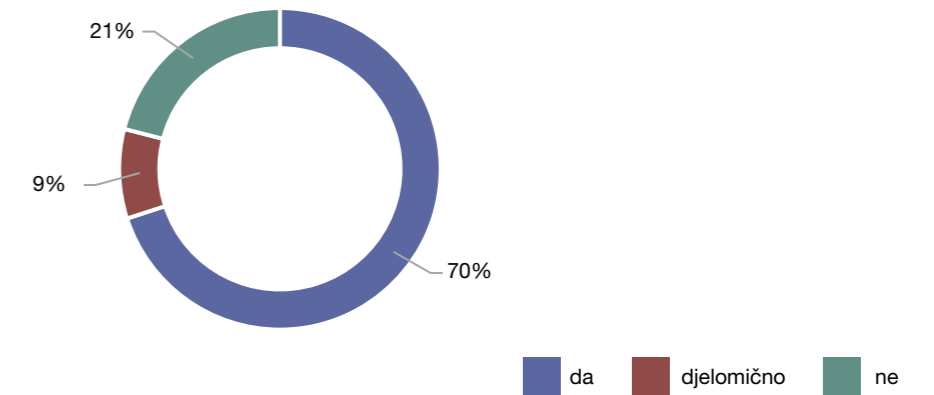
Izvor: Upitnik o usklađenosti, 2023., interni izračun

Grafikon 24. Usklađenost izdavatelja dionica s poglavljem Vodstvo u 2019., 2020., 2021., 2022. i 2023. prema segmentima uređenog tržišta

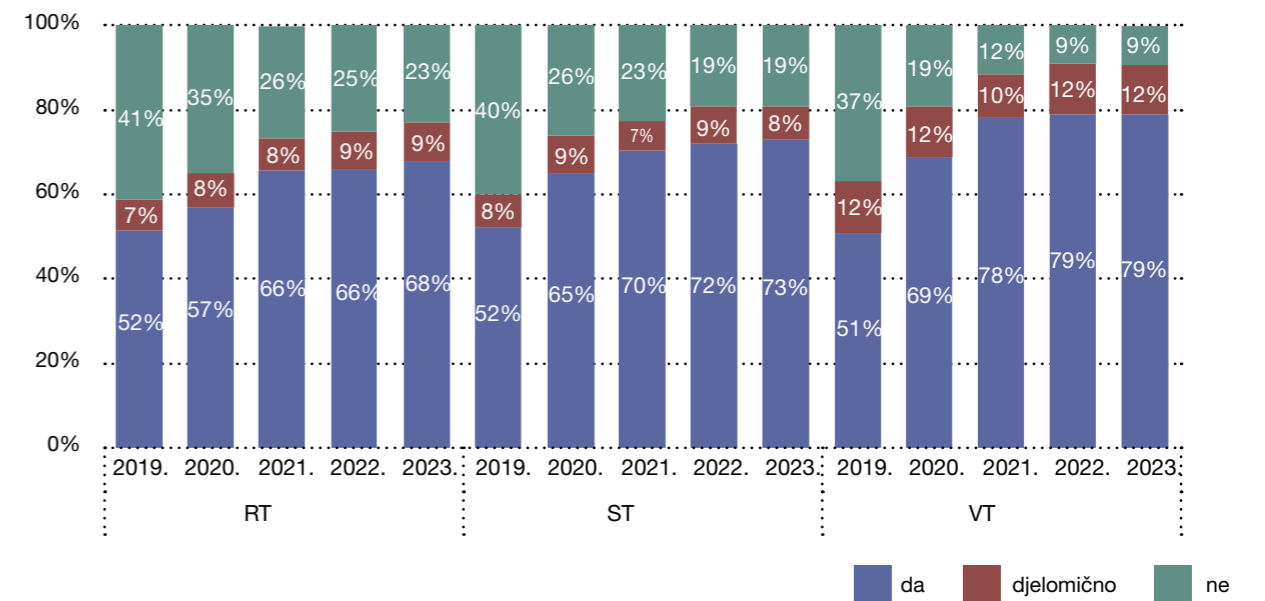
Izvor: Upitnik o usklađenosti, 2019., 2020., 2021., 2022. i 2023., interni izračun

Grafikon 25. Usklađenost izdavatelja dionica s poglavljem Dužnosti članova uprave i nadzornog odbora u 2023. godini

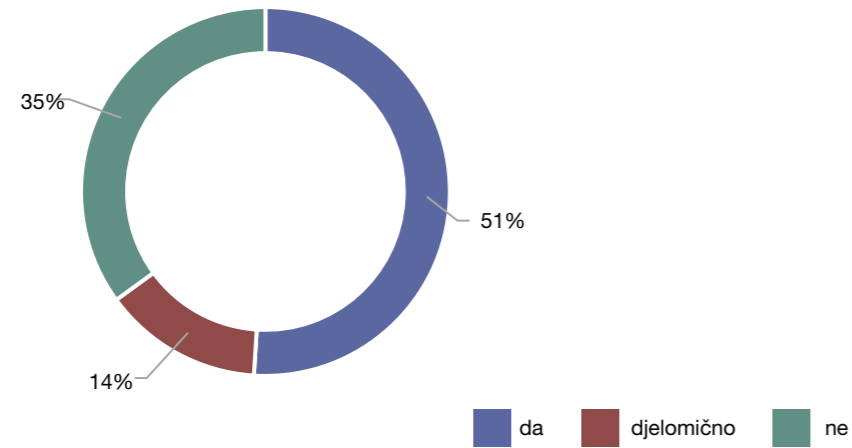
Izvor: Upitnik o usklađenosti, 2023., interni izračun

Grafikon 26. Usklađenost izdavatelja dionica s poglavljem Dužnosti članova uprave i nadzornog odbora 2019., 2020., 2021., 2022. i 2023. prema segmentima uređenog tržišta

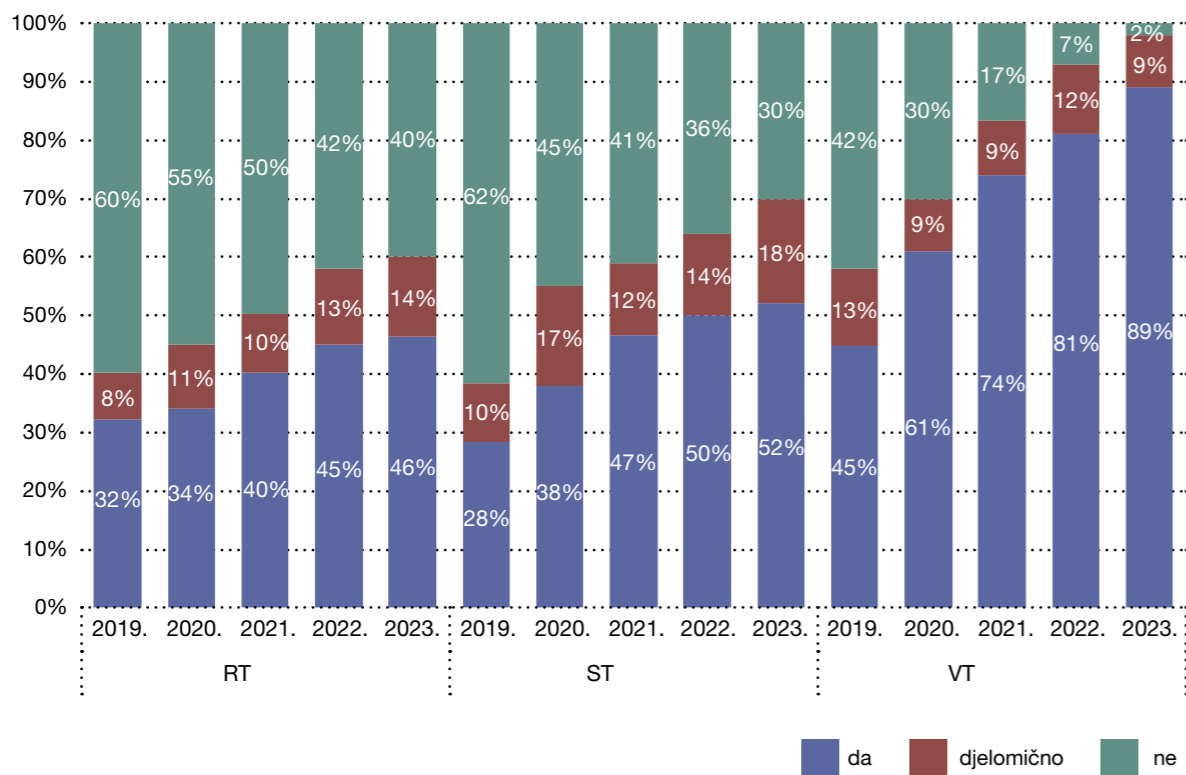
Izvor: Upitnik o usklađenosti, 2019., 2020., 2021., 2022. i 2023., interni izračun

Grafikon 27. Usklađenost izdavatelja dionica s poglavljem Imenovanje članova uprave i nadzornog odbora u 2023. godini

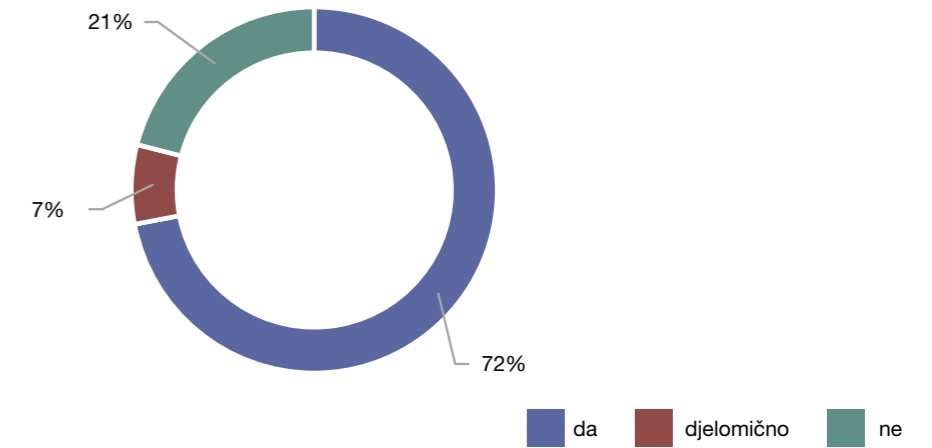
Izvor: Upitnik o usklađenosti, 2023., interni izračun

Grafikon 28. Usklađenost izdavatelja dionica s poglavljem Imenovanje članova uprave i nadzornog odbora u 2019., 2020., 2021., 2022. i 2023. prema segmentima uređenog tržišta

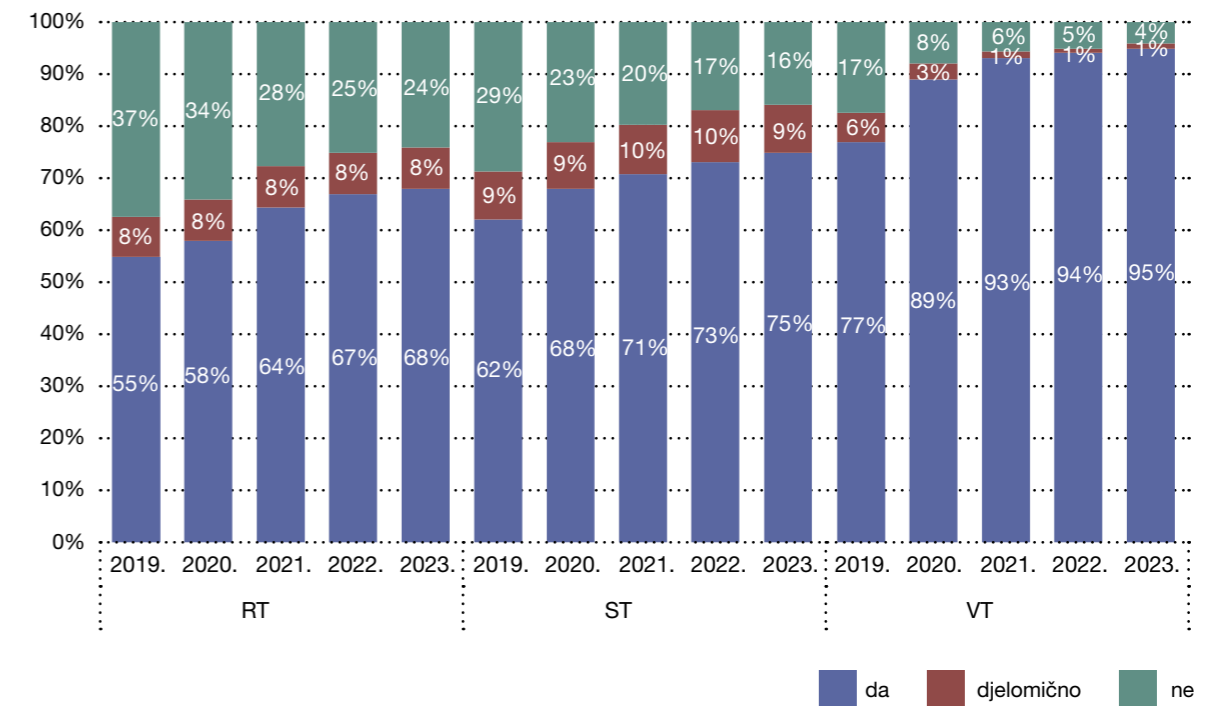
Izvor: Upitnik o usklađenosti, 2019., 2020., 2021., 2022. i 2023., interni izračun

Grafikon 29. Usklađenost izdavatelja dionica s poglavljem Nadzorni odbor i njegovi odbori u 2023. godini

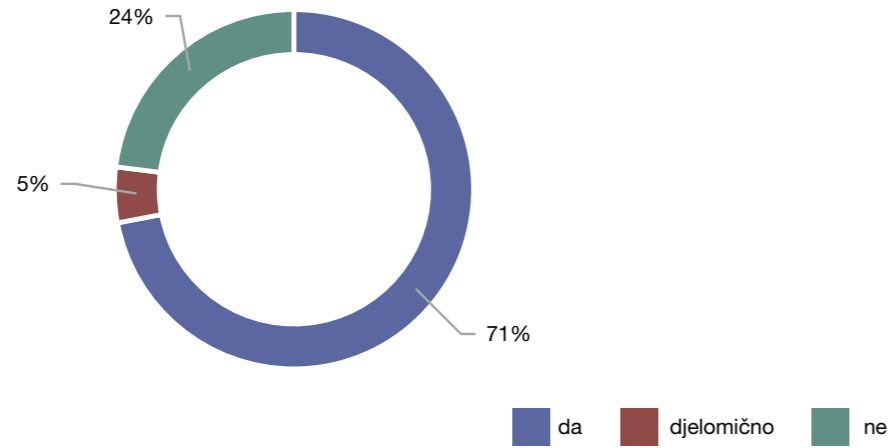
Izvor: Upitnik o usklađenosti, 2023., interni izračun

Grafikon 30. Usklađenost izdavatelja dionica s poglavljem Nadzorni odbor i njegovi odbori u 2019., 2020., 2021., 2022. i 2023. prema segmentima uređenog tržišta

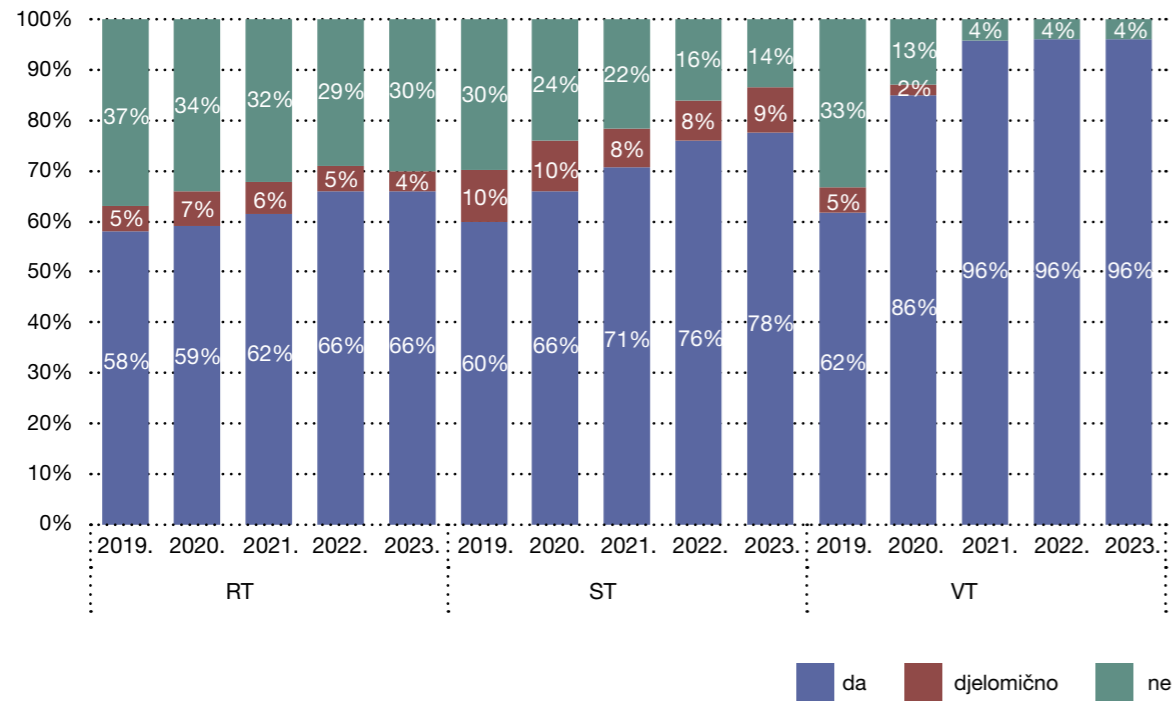
Izvor: Upitnik o usklađenosti, 2019., 2020., 2021., 2022. i 2023., interni izračun

Grafikon 31. Usklađenost izdavatelja dionica s poglavljem Uprava u 2023. godini

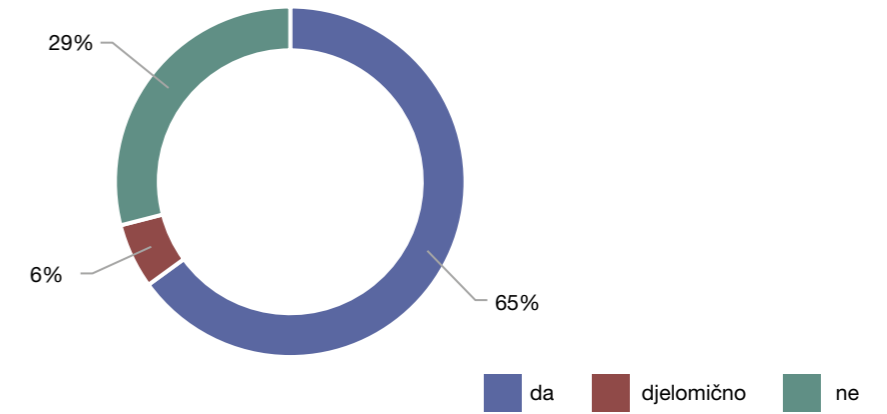
Izvor: Upitnik o usklađenosti, 2023., interni izračun

Grafikon 32. Usklađenost izdavatelja dionica s poglavljem Uprava u 2019., 2020., 2021., 2022. i 2023. prema segmentima uređenog tržišta

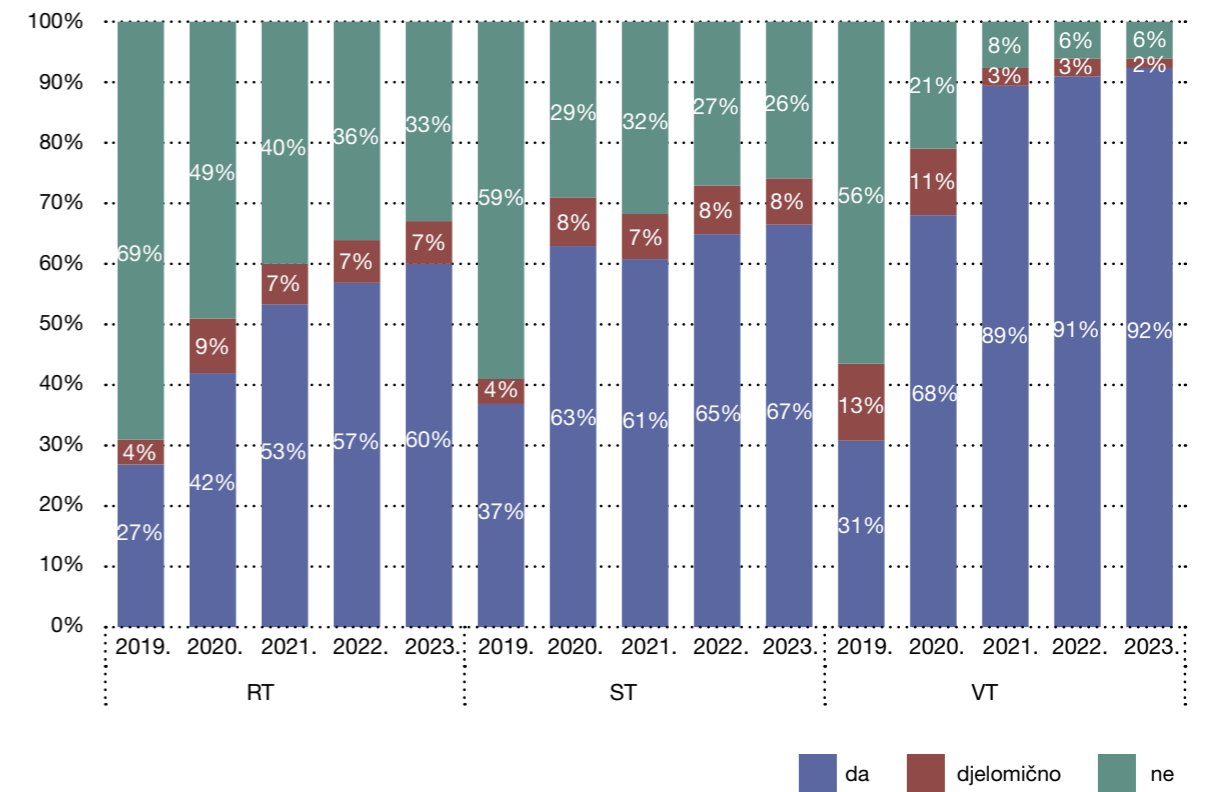
Izvor: Upitnik o usklađenosti, 2019., 2020., 2021., 2022. i 2023., interni izračun

Grafikon 33. Usklađenost izdavatelja dionica s poglavljem Primici članova uprave i nadzornog odbora u 2023. godini

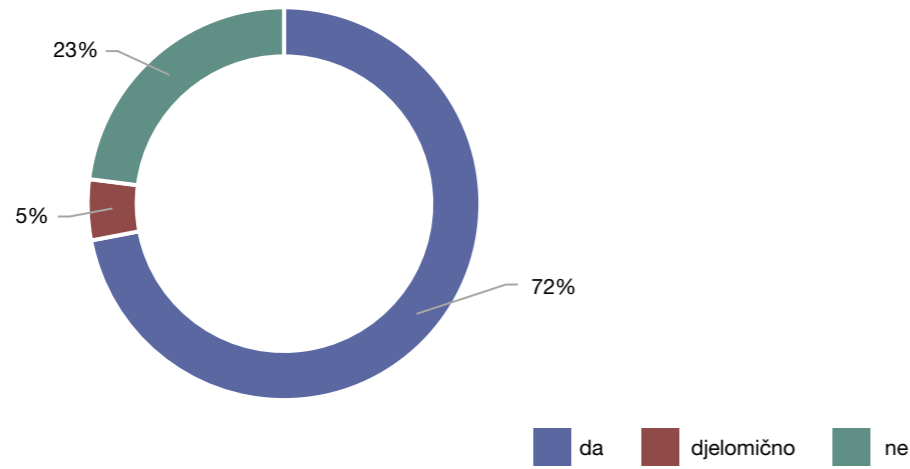
Izvor: Upitnik o usklađenosti, 2023., interni izračun

Grafikon 34. Usklađenost izdavatelja dionica s poglavljem Primici članova uprave i nadzornog odbora u 2019., 2020., 2021., 2022. i 2023. prema segmentima uređenog tržišta

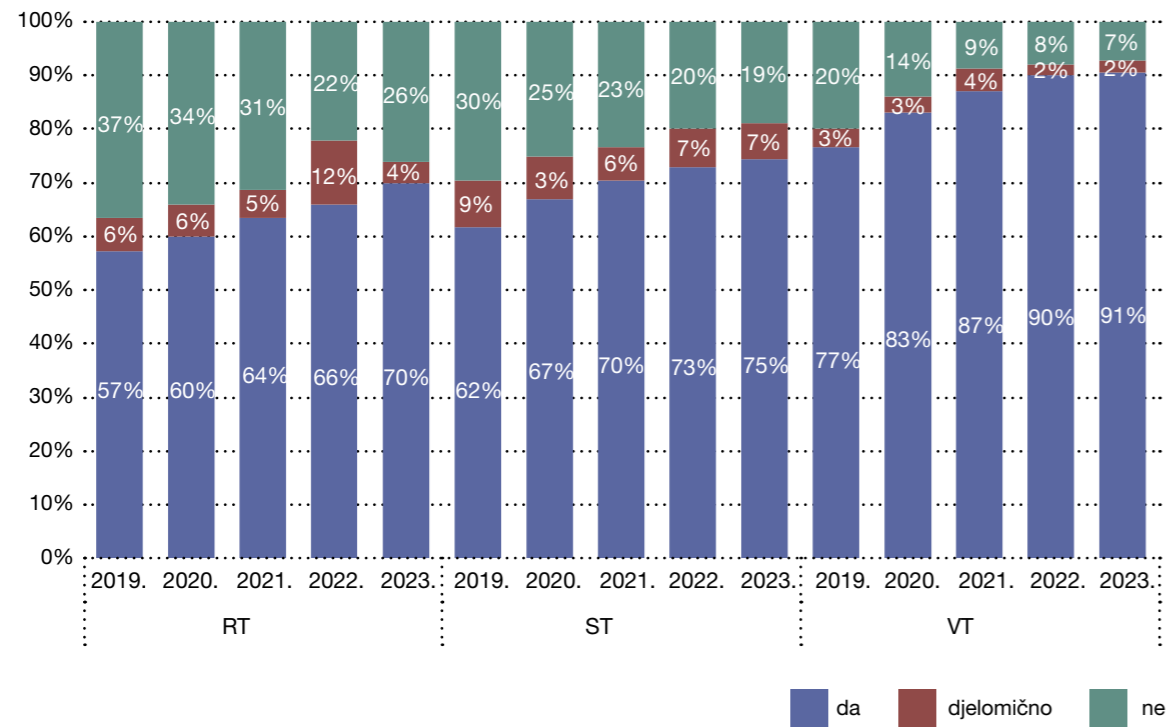
Izvor: Upitnik o usklađenosti, 2019., 2020., 2021., 2022. i 2023., interni izračun

Grafikon 35. Usklađenost izdavatelja dionica s poglavljem Rizici, unutarnja kontrola i revizija u 2023. godini

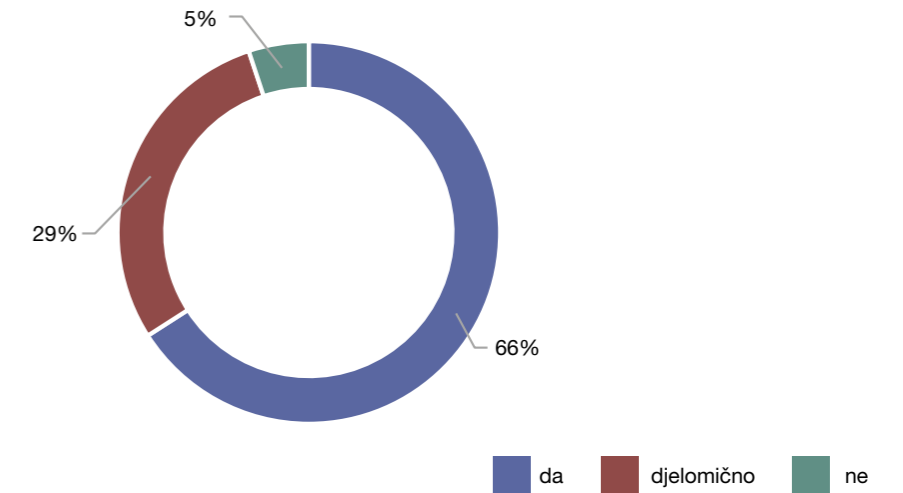
Izvor: Upitnik o usklađenosti, 2023., interni izračun

Grafikon 36. Usklađenost izdavatelja dionica s poglavljem Rizici, unutarnja kontrola i revizija u 2019., 2020., 2021., 2022. i 2023. prema segmentima uređenog tržišta

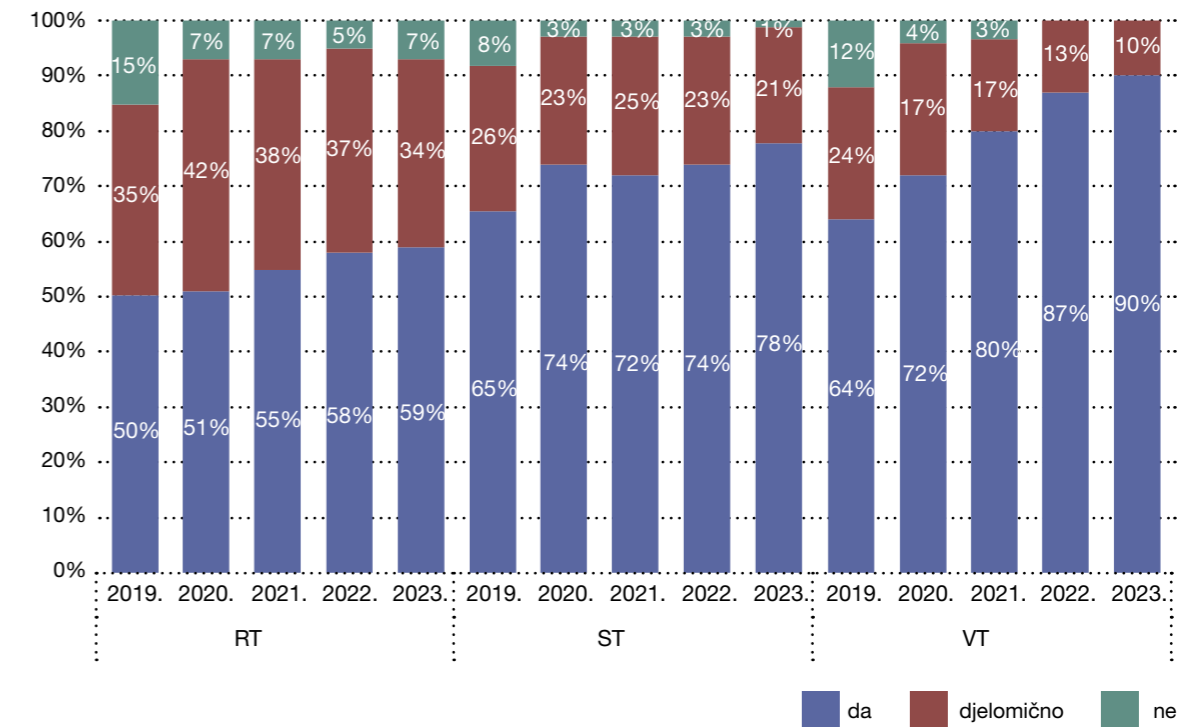
Izvor: Upitnik o usklađenosti, 2019., 2020., 2021., 2022. i 2023., interni izračun

Grafikon 37. Usklađenost izdavatelja dionica s poglavljem Objavljanje i transparentnost u 2023. godini

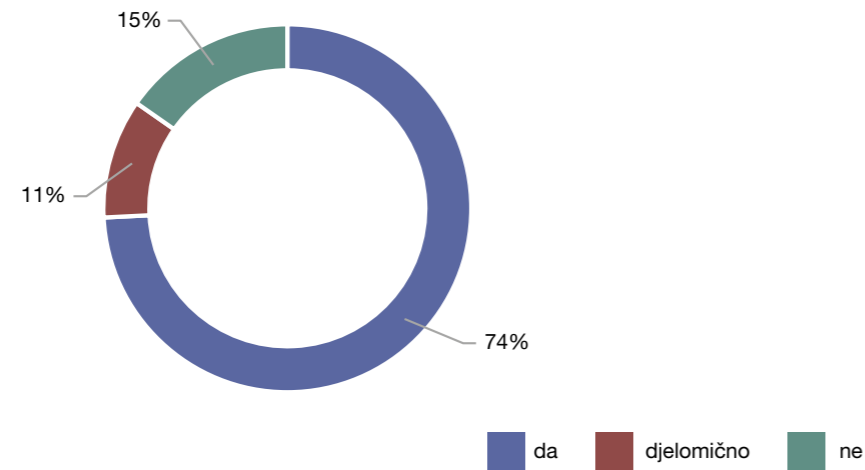
Izvor: Upitnik o usklađenosti, 2023., interni izračun

Grafikon 38. Usklađenost izdavatelja dionica s poglavljem Objavljanje i transparentnost u 2019., 2020., 2021., 2022. i 2023. prema segmentima uređenog tržišta

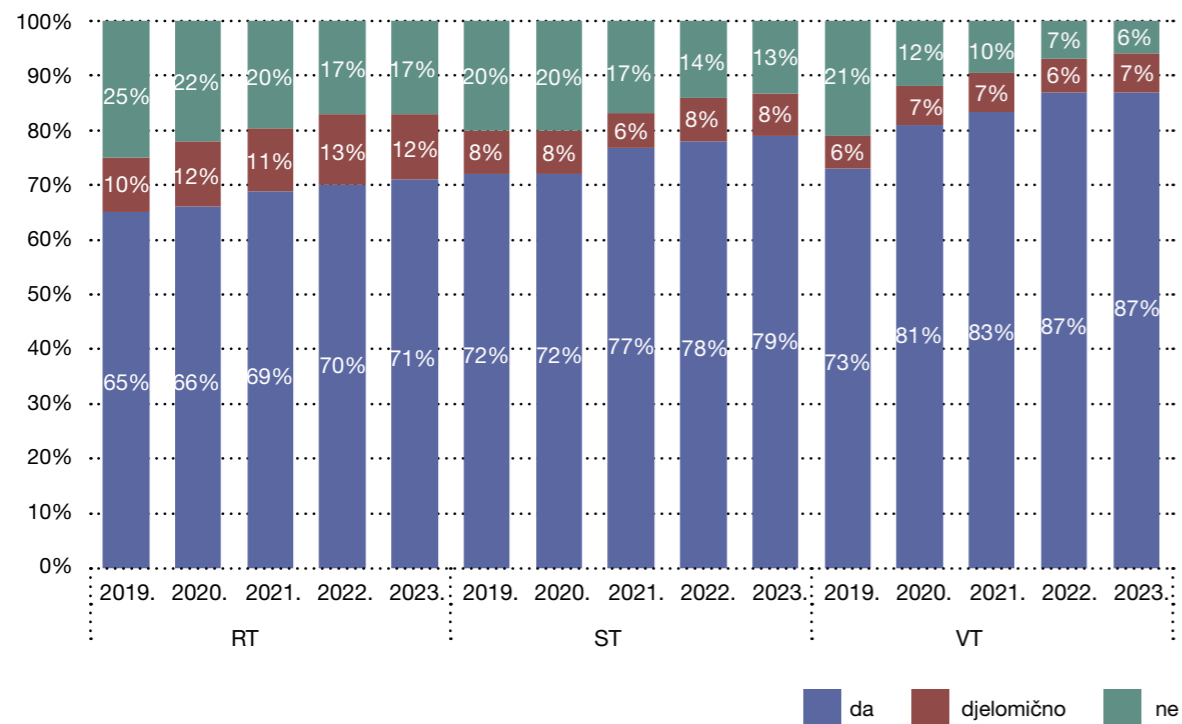
Izvor: Upitnik o usklađenosti, 2019., 2020., 2021., 2022. i 2023., interni izračun

Grafikon 39. Usklađenost izdavatelja dionica s poglavljem Dioničari i glavna skupština u 2023. godini

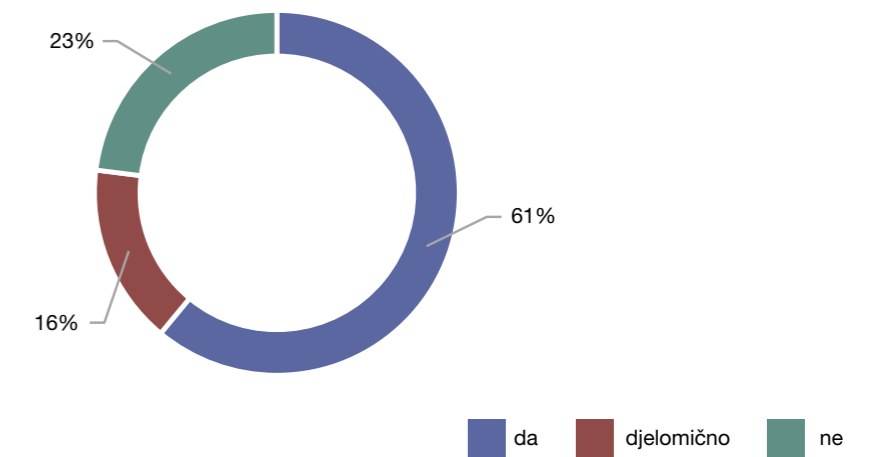
Izvor: Upitnik o usklađenosti, 2023., interni izračun

Grafikon 40. Usklađenost izdavatelja dionica s poglavljem Dioničari i glavna skupština u 2019., 2020., 2021., 2022. i 2023. prema segmentima uređenog tržišta

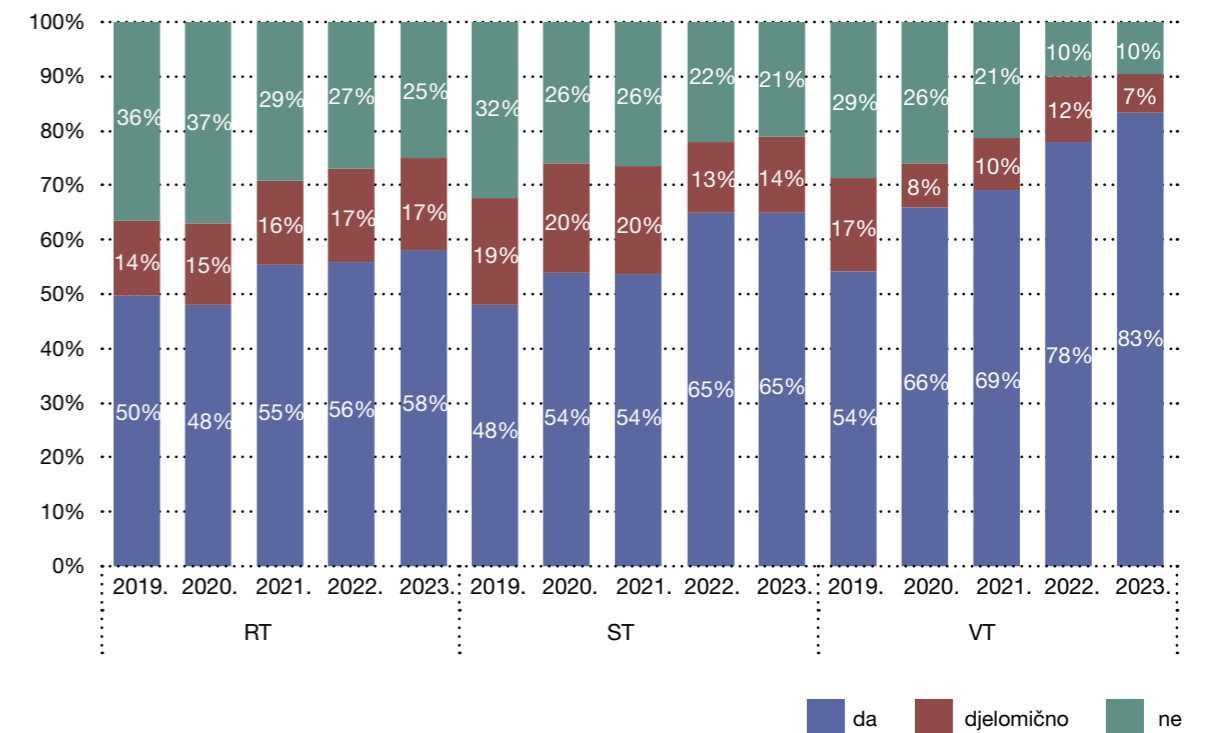
Izvor: Upitnik o usklađenosti, 2019., 2020., 2021., 2022. i 2023., interni izračun

Grafikon 41. Usklađenost izdavatelja dionica s poglavljem Dionici i korporativna društvena odgovornost u 2023. godini

Izvor: Upitnik o usklađenosti, 2023., interni izračun

Grafikon 42. Usklađenost izdavatelja dionica s poglavljem Dionici i korporativna društvena odgovornost u 2019., 2020., 2021., 2022. i 2023. prema segmentima uređenog tržišta

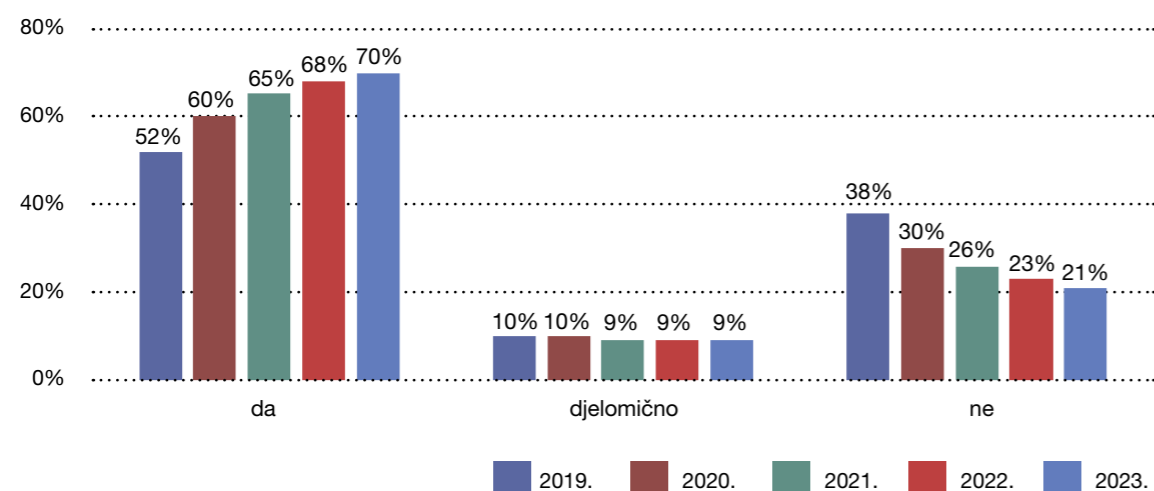

Izvor: Upitnik o usklađenosti, 2019., 2020., 2021., 2022. i 2023., interni izračun

Ukupna usklađenost izdavatelja dionica s Kodeksom u 2023. godini

Na sljedećem je grafikonu dan usporedni prikaz usklađenosti izdavatelja dionica s Kodeksom u 2023. u odnosu na 2019., 2020., 2021. i 2022. godinu.

Grafikon 43. Ukupna usklađenost izdavatelja dionica s Kodeksom u 2023. godini

Izvor: Upitnik o usklađenosti, 2019., 2020., 2021., 2022. i 2023., interni izračun

Na 70 % svih pitanja iz upitnika o usklađenosti za 2023. izdavatelji su odgovorili „DA“, a na 21 % pitanja „NE“ (u 2022. na 68 % svih pitanja iz upitnika o usklađenosti izdavatelji su odgovorili „DA“, a na 23 % pitanja „NE“).

- Prema podacima dostavljenim u upitniku o usklađenosti za 2023., izdavatelji su najviše usklađeni s poglavljima *Vodstvo i Dioničari i glavna skupština*.
- Prema podacima dostavljenim u upitniku o usklađenosti, izdavatelji dionica u 2023. najmanje su usklađeni s poglavljima *Imenovanje članova uprave i nadzornog odbora i Dionici i korporativna društvena odgovornost*.
- Nakon provedene analize usklađenosti razvidno je poboljšanje usklađenosti po svim poglavljima. Najznačajnije je povećanje usklađenosti izdavatelja u odnosu na prethodnu godinu s poglavljem *Primici članova uprave i nadzornog odbora* (u 2022. to je bilo poglavlje *Imenovanje članova uprave i nadzornog odbora*). Značajnije poboljšanje usklađenosti izdavatelja u 2023. u odnosu na 2022. vidljivo je i kod poglavlja *Vodstvo, Imenovanje članova uprave i nadzornog odbora, Nadzorni odbor i njegovi odbori i Objavljivanje i transparentnost* (poboljšanje od 2 % u odnosu na prethodnu godinu kod svakog poglavlja).
- S obzirom na najznačajnije povećanje usklađenosti izdavatelja dionica u 2023., koje se odnosi na poglavlje 6. Kodeksa *Primici članova uprave i nadzornog odbora*, izdvojeni su članci Kodeksa koji se odnose na primitke članova uprave i nadzornog odbora te izvještavanje o primicima za koje je više od 70 % izdavatelja odgovorilo „DA“:

- Razina primitaka članova uprave uzima u obzir dogovorenu strategiju, sklonost preuzimanju rizika, gospodarsko okruženje unutar kojeg društvo posluje te plaće i uvjete radnika unutar društva.
- Politiku primitaka društva odobrili su dioničari na glavnoj skupštini.
- Godišnje izvješće o primicima uključuje podatke o primicima svakog pojedinog člana nadzornog odbora te ostale informacije iz članka 57. Kodeksa.
- Odobrena politika primitaka društva dostupna je bez naknade na mrežnim stranicama društva.
- Razina primitaka za predsjednika nadzornog odbora te za druge članove nadzornog odbora odražava njihovu vremensku opterećenost i odgovornosti, uključujući vremensku opterećenost i odgovornosti u odborima nadzornog odbora.
- Kod poglavlja *Nadzorni odbor i njegovi odbori* vidljivo je poboljšanje usklađenosti kod sljedećih odredbi:
 - U godišnjem izvješću društva objavljena je evidencija prisutnosti svakog člana na sjednicama nadzornog odbora i njegovih odbora.
 - Nadzorni odbor uključuje članove različitih spolova, dobi, profila i iskustava kako bi se osigurala raznolikost perspektiva prilikom donošenja odluka.
 - Društvo u godišnje izvješće uključuje izvješće o radu svakog odbora nadzornog odbora te informacije o broju održanih sastanaka i članovima odbora.
 - Opis poslova svakog odbora nadzornog odbora dostupan je bez naknade na mrežnim stranicama društva.
 - Predsjednik ili zamjenik predsjednika nadzornog odbora neovisni su.
 - Većina članova svakog odbora nadzornog odbora neovisna je u skladu s definicijom iz Dodatka A Kodeksu.
 - Većina članova nadzornog odbora neovisna je u skladu s definicijom iz Dodatka A Kodeksu.
 - Nadzorni odbor ocijenio je pojedinačne rezultate svojih članova u posljednjih 12 mjeseci.
- Najviše izdavatelja dionica, njih 79 (100 %), usklađeno je s odredbama Kodeksa koje se odnose na:
 - održavanje sjednica nadzornog odbora (sjednice nadzornog odbora mogu se održati bez prisutnosti članova uprave kada nadzorni odbor smatra da je to prikladno, osobe koje nisu članovi odbora nadzornog odbora mogu sudjelovati na sjednicama odbora samo na poziv odbora)
 - glavnu skupštinu (društvo je osiguralo da svi dioničari, bez obzira na broj ili rod dionica koje drže, imaju jednak pristup informacijama o društvu i o tome kako mogu izvršavati i štititi svoja prava)
 - odnose s dioničarima (statut društva i/ili interni akti društva dopuštaju dioničarima mogućnost da ostvaruju pravo glasa putem punomoćnika bez ograničenja).
- Najmanje izdavatelja dionica, njih 13 (16 %), usklađeno je s odredbom Kodeksa koja se odnosi na ulogu nadzornog odbora (nadzorni odbor postavio je kao cilj postotak ženskih članova nadzornog odbora i uprave koji se mora postići u sljedećih pet godina i usvojio plan za provedbu tog cilja, što je objavljeno na mrežnim stranicama).

PREGLED IZDAVATELJA PREMA OCJENI NAPRETKA USKLAĐENOSTI S KODEKSOM KORPORATIVNOG UPRAVLJANJA

U tablicama 10., 11. i 12. prikazana je ocjena napretka usklađenosti izdavatelja dionica s poglavljima Kodeksa u 2023. u odnosu na 2022. prema segmentima uređenog tržišta. Redoslijed napretka usklađenosti izdavatelja dionica s pojedinim poglavljima Kodeksa određen je ukupnim zbrojem ocjena napretka usklađenosti svih poglavlja.

Nakon provedene analize utvrđeno je da je najviše izdavatelja dionica ostvarilo napredak usklađenosti s poglavljem 9. *Dioničari i glavna skupština* (7 izdavatelja, 9 %).

Tablica 10. Ocjena napretka usklađenosti izdavatelja na Vodećem tržištu po pojedinom poglavljju Kodeksa za 2023. godinu

Izdavatelj	Poglavlje 1.	Poglavlje 2.	Poglavlje 3.	Poglavlje 4.	Poglavlje 5.	Poglavlje 6.	Poglavlje 7.	Poglavlje 8.	Poglavlje 9.	Poglavlje 10.
AD Plastik d.d.	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Arena Hospitality Group d.d.	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Atlantic Grupa d.d.	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Hrvatski Telekom d.d.	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0
Podravka d.d.	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1
VALAMAR RIVIERA d.d.	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0

Izvor: interni izračun Hanfe na temelju upitnika o usklađenosti za 2023. godinu

Tablica 11. Ocjena napretka usklađenosti izdavatelja na Službenom tržištu po pojedinom poglavljju Kodeksa za 2023. godinu

Izdavatelj	Poglavlje 1.	Poglavlje 2.	Poglavlje 3.	Poglavlje 4.	Poglavlje 5.	Poglavlje 6.	Poglavlje 7.	Poglavlje 8.	Poglavlje 9.	Poglavlje 10.
BOSQAR d.d.	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
CIAK Grupa d.d. za upravljanje društvima	0	0	0	0	0	-1	0	0	0	0
CROATIA osiguranje d.d.	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Dalekovid d.d.	0	0	2	1	1	-1	0	0	0	0
GRANOLIO D.D.	0	0	-1	0	0	0	0	0	1	0
Hrvatska poštanska banka d.d.	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Ilirija d.d.	0	0	0	0	0	0	2	0	0	0
INA - Industrija nafte d.d.	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Institut IGH d.d.	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
JADRAN d.d.	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Končar - Elektroindustrija d.d.	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Luka Ploče d.d.	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0

Luka Rijeka d.d.	0	0	0	-2	0	0	1	0	0	0
Medika d.d.	0	-1	0	0	0	0	-1	0	0	0
MON PERIN d.d.	0	-1	0	0	0	0	0	0	0	0
SPAN d.d.	0	0	2	0	0	0	0	0	0	0
SUNCE HOTELI d.d. za turizam i ugostiteljstvo	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Varteks d.d.	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Zagrebačka burza d.d.	0	0	0	1	0	0	0	1	1	0

Izvor: interni izračun Hanfe na temelju upitnika o usklađenosti za 2023. godinu

Tablica 12. Ocjena napretka usklađenosti izdavatelja na Redovitom tržištu po pojedinom poglavljju Kodeksa za 2023. godinu

Izdavatelj	Poglavlje 1.	Poglavlje 2.	Poglavlje 3.	Poglavlje 4.	Poglavlje 5.	Poglavlje 6.	Poglavlje 7.	Poglavlje 8.	Poglavlje 9.	Poglavlje 10.
3. MAJ brodogradilište d.d.	0	-1	0	0	-1	0	0	0	0	0
Adriatic Croatia International Club d.d.	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
ADRIATIC OSIGURANJE d.d.	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Adris Grupa d.d.	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
AGRAM BANKA d.d.	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
ALPHA ADRIATIC pomorski promet dioničko društvo	0	0	1	0	0	2	0	1	2	0
Atlantska plovdba d.d.	0	0	-2	-1	-1	0	-2	0	-2	-2
AUTO HRVATSKA d.d.	0	-1	0	0	0	0	1	0	0	0
Bilokalnik - IPA d.d.	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
BRODOGRADILIŠTE VIKTOR LENAC d.d.	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Croatia Airlines d.d.	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Čakovečki mlinovi d.d.	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Čateks d.d.	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
ĐURO ĐAKOVIĆ GRUPA d.d.	0	0	0	-1	-1	2	0	-1	0	-1
Ericsson Nikola Tesla d.d.	0	0	0	0	0	-1	0	0	0	0
HELIOS FAROS d.d.	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
HTP Korčula d.d.	0	-1	0	0	0	0	0	0	0	0
HTP Orebić d.d.	0	-1	0	0	0	0	0	0	0	0
Imperial Riviera d.d.	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Ingra d.d.	0	0	-2	0	0	-1	0	0	0	0
Istarska kreditna banka Umag d.d.	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Jadran tvornica čarapa d.d.	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Jadranski naftovod d.d.	0	0	0	2	0	1	2	0	0	1
Jadroagent d.d.	0	0	0	0	0	-1	0	0	2	0
Jadroplov d.d.	2	2	0	0	2	2	0	0	-1	0
Končar - Distributivni i specijalni transformatori d.d.	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Kraš d.d.	0	-1	0	0	0	0	0	0	0	0

Kutjevo d.d.	0	0	2	1	0	0	0	2	2	0
Liburnia riviera hoteli d.d.	0	1	0	0	2	0	0	0	0	0
Lošinjska plovidba - Holding d.d.	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Maistra d.d.	0	0	0	0	0	-1	0	0	0	0
Maraska d.d.	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
MEDORA HOTELI I LJETOVALIŠTA d.d.	0	-1	0	0	0	0	0	0	0	0
MODRA ŠPILJA d.d.	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Plava laguna d.d.	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Podravska banka d.d.	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Primo Real Estate d.d.	0	-1	0	0	0	0	0	0	0	0
PROFESSIO ENERGIA d.d.	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Saponia d.d.	0	-1	0	0	0	0	0	0	0	0
Slatinska banka d.d.	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Solaris d.d.	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Stanovi Jadran d.d. za poslovanje nekretninama	0	0	0	0	0	-1	0	0	0	0
Tehnika d.d.	0	-1	1	0	0	0	0	0	0	0
Tekstilpromet d.d.	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Terra Firma d.d.	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
THE GARDEN BREWERY d.d.	0	-1	0	0	0	2	0	1	0	0
VILLA DUBROVNIK HOTELSKO - TURISTIČKO DIONIČKO DRUŠTVO	1	2	0	0	0	0	2	0	0	0
Viro tvornica šećera d.d.	0	0	0	0	0	-1	0	0	0	0
Vis d.d.	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Vodoprivreda Zagreb d.d.	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
ZAGREBAČKA BANKA DIONIČKO DRUŠTVO	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Zagrebačke pekarnice Klara d.d.	2	-1	0	2	0	2	2	-1	1	2
Zvečevo d.d.	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Quattro logistika d.d.	0	0	0	0	0	-1	0	0	0	0

Izvor: interni izračun Hanfe na temelju upitnika o usklađenosti za 2023. godinu

Na temelju postavljenog modela utvrđeno je da su po pojedinom segmentu tržišta najveću ocjenu napretka usklađenosti s Kodeksom ostvarili sljedeći izdavatelji:

Izdavatelj	Segment uređenog tržišta	Ukupno	Broj odredbi s kojima je izdavatelj u potpunosti usklađen
Hrvatski Telekom d.d.	VT	1	126
Dalekovod d.d.	ST	3	122
Zagrebačke pekarnice Klara d.d.	RT	9	56

Izvor: interni izračun Hanfe na temelju upitnika o usklađenosti za 2023. godinu

Najveći napredak usklađenosti s Kodeksom na VT-u za 2023. ostvario je izdavatelj Hrvatski Telekom d.d., na ST-u Dalekovod d.d., te na RT-u Zagrebačke pekarnice Klara d.d. Uzimajući u obzir prethodno navedeno sukladno metodologiji ocjenjivanja napretka usklađenosti izdavatelja s Kodeksom, te kriterij najvećeg broja odgovora „DA“ u odnosu na sve segmente tržišta, izdavatelj Hrvatski Telekom d.d. izabran je kao izdavatelj koji je ostvario najveći napredak usklađenosti s Kodeksom na uređenom tržištu za 2023. godinu.

PREPORUKE ZA UNAPRJEĐENJE KVALITETE IZVJEŠTAVANJA O KORPORATIVNOM UPRAVLJANJU

Hanfa je od izdavatelja dionica prvi put zaprimila upitnike o usklađenosti za 2019. godinu. Izdavatelji dionica na pitanja iz upitnika o usklađenosti odgovaraju „DA“, „NE“ ili „Djelomično“. Opisani način odgovaranja na pitanja iz upitnika o usklađenosti primjenjuje se i za 2023. godinu.

U skladu s Kodeksom, za pitanja na koja su odgovorili „NE“ ili „Djelomično“ izdavatelji trebaju jasno obrazložiti razloge neusklađenosti, odnosno:

- objasniti u kojem se dijelu ne pridržavaju odredbe Kodeksa i iz kojeg razloga
- opisati mjere koje su poduzeli ili namjeravaju poduzeti umjesto pridržavanja odredbe Kodeksa kako bi ispunili ciljeve utvrđene u odgovarajućem načelu Kodeksa
- ako se namjeravaju pridržavati odredbe Kodeksa u budućnosti, navesti kada će početi tako postupati.

U tablici su dani primjeri dobrih i loših obrazloženja za pitanja iz upitnika o usklađenosti na koja je odgovoreno „NE“ ili „Djelomično“.

Tablica 13. Primjeri obrazloženja iz upitnika o usklađenosti za izdavatelje dionica za 2023. godinu

Odredba Kodeksa	Primjeri dobrih obrazloženja	Primjeri loših obrazloženja
Pravilnik o ponašanju (ili drugi interni akt) dostupan je bez naknade na mrežnim stranicama društva.	Pravila ponašanja radnika i drugih koji djeluju za račun društva uređena su raznim internim aktima koji nisu javno objavljeni.	Ne objavljuje se javno. Interni akt dostupan je osobama na koje se odnosi.
Politika za upravljanje sukobom interesa dostupna je bez naknade na mrežnim stranicama društva.	Ne postoji pisana politika o rješavanju sukoba interesa, već se u konkretnim slučajevima raspravlja na sjednicama Nadzornog odbora. Sukob interesa reguliran je Etičkim kodeksom koji je usvojila Uprava društva i drugim internim aktima.	Ne postoji takva obaveza. Nije bilo potrebe.

Podaci iz članka 17. Kodeksa dostupni su bez naknade na mrežnim stranicama društva i u slučaju kada se imenuje predstavnik radnika ili drugi član nadzornog odbora kojeg ne biraju dioničari na glavnoj skupštini.	Podaci se ne objavljuju na mrežnim stranicama društva, ali su dostupni u materijalima za Glavnu skupštinu. Društvo čini dostupnima informacije propisane člankom 281. ZTD-a.	Nije potrebno. Ne, jer za to ne postoji zakonska obveza. Do sada nije bila praksa.
Opis poslova svakog odbora nadzornog odbora dostupan je bez naknade na mrežnim stranicama društva.	Društvo planira u narednom razdoblju osnovati Odbor za imenovanje i primitke nakon čega će opis poslova svih osnovanih odbora Nadzornog odbora biti objavljen i na mrežnim stranicama društva.	Nije se smatralo potrebnim. Nije formalizirano.
Uprava je ocijenila vlastitu djelotvornost i djelotvornost pojedinih članova u posljednjih 12 mjeseci.	Nije implementirano. Glavna skupština davanjem razrješnice ocjenjuje način rada Uprave i Nadzornog odbora.	Ne u formalnom obliku. Nije praksa. Uprava nema takve ocjene.
Politika primitka i/ili interni akti društva zabranjuju uključivanje varijabilnih elementa ili drugih elementa povezanih s uspješnošću poslovanja u primitke nadzornog odbora.	Društvo u razumnom roku namjerava propisati politiku primitaka. Nadzorni odbor ne prima naknadu, osim predstavnika radnika čija je naknada fiksna.	Nema takve politike. Ne postoje zabrane.
Društvo je ustanovilo funkciju unutarnje revizije odgovornu za nadziranje djelotvornosti sustava unutarnje kontrole, uključujući upravljanje rizicima.	Društvo namjerava ustanoviti funkciju unutarnje revizije odgovornu za nadziranje. Društvo ima funkciju unutarnje kontrole, a dio poslova unutarnje revizije odvija se kroz pojedine funkcije podrške.	Nema unutarnjeg plana revizije. Nije propisana takva obaveza. Nije bilo potrebe za unutarnjom revizijom.
Godišnje izvješće sadrži sve informacije iz članka 74. Kodeksa.	U planu je dorada. Podaci o svim ugovorima i sporazumima između članova Uprave ili Nadzornog odbora i društva objavljeni su u ukupnom iznosu te nije objavljeno izvješće Revizijskog odbora, koje informacije društvo planira objaviti u godišnjem izvješću za 2024. godinu.	Nije praksa. Budući da Nadzorni odbor to nije stavio na dnevni red. Nijednim internim aktom nije predviđena takva obveza.
Društvo je odredilo pojedinca koji će u odnosu na sve dioničare biti osoba za kontakt u odnosima s ulagateljima, a kontakt te osobe dostupan je bez naknade na mrežnim stranicama društva.	Na mrežnim stranicama navedeni su kontakt podaci osobe zadužene za odnose s ulagateljima te tim putem dioničari, ulagatelji i dr. zainteresirani subjekti ostvaruju kontakt. Kontakt osobe društvo planira učiniti dostupnim na mrežnim stranicama u 2024. godini.	Nije praksa. Kontakt nije na mrežnim stranicama.

Kod traženja prethodne suglasnosti nadzornog odbora uprava za preporučene mjere navodi na koji su način usklađene s politikama utjecaja na okoliš i zajednicu, očuvanja ljudskih i radnih prava te sprječavanja mita i korupcije.	Uprava društva usvojila je Kodeks etičkog i profesionalnog ponašanja te Politiku upravljanja sukobom interesa, u kojima su sadržana i pravila za donošenje opisanih odluka; po davanju suglasnosti Nadzornog odbora one će biti objavljene na mrežnim stranicama društva.	Nije primjenjivo na sve odluke. Ne pripremaju se dokumenti uz suglasnost. Politike nisu izrađene.
---	---	---

Izvor: Upitnik o usklađenosti, 2023.

Obrazloženje odgovora „NE“ ili „Djelomično“ od iznimne je važnosti jer izdavatelj ima mogućnost navesti razloge koji su jedinstveni za njega, a koji su doveli do neusklađenosti ili djelomične usklađenosti. Iz upitnika o usklađenosti za 2023. kao i iz upitnika o usklađenosti iz prethodne dvije godine (2021. i 2022.) vidljivo je da izdavatelji nisu skloni navoditi detaljnija obrazloženja razloga neusklađenosti ili djelomične neusklađenosti i vrlo često kao obrazloženje navode da određeni zahtjev nije propisan zakonom, statutom ili drugim internim aktom izdavatelja.

Dakle, u obrazloženju odgovora „NE“ ili „Djelomično“ bitno je jasno navesti razloge neusklađenosti te kada se i na koji način izdavatelj namjerava uskladiti s određenom odredbom Kodeksa u budućnosti kako bi se vidio napredak u usklađenosti u budućim izvještajnim razdobljima. Izdavatelj pritom treba obratiti pažnju da kod navođenja načina i rokova s određenom odredbom Kodeksa zaista tako i postupa. Naime, postupanje na način i u rokovima koje je izdavatelj odredio i naveo u upitniku može biti predmetom provjere Hanfe.

Osim navedenog, izdavatelji uvijek trebaju voditi računa o točnosti podataka (odgovora i objašnjenja odgovora „NE“ i „Djelomično“) koje navode u upitnicima o usklađenosti jer su ti podaci predmet kontrole prilikom obrade podataka. Ako se kod izdavatelja utvrdi da odgovor ili objašnjenje u upitniku o usklađenosti ne odražava stvarno stanje, on će biti izuzet iz obrade podataka u svrhu utvrđivanja ukupne usklađenosti izdavatelja s Kodeksom.

GODIŠNJI IZVJEŠTAJ O KORPORATIVNOM UPRAVLJANJU ZA IZDAVATELJE DIONICA

UVOD

Podaci prikazani u ovom godišnjem izvještaju o korporativnom upravljanju za izdavatelje čije su dionice uvrštene na uređeno tržište Zagrebačke burze prate poglavlja Kodeksa o korporativnom upravljanju te upitnika o usklađenosti i upitnika o praksama upravljanja, a to su Nadzorni odbor i njegovi odbori (3. i 4. poglavlje Kodeksa), Uprava (5. poglavlje Kodeksa), Dužnosti članova uprave i nadzornog odbora (1. i 2. poglavlje Kodeksa), Primićci članova uprave i nadzornog odbora (6. poglavlje Kodeksa), Rizici, unutarnja kontrola i revizija (7. poglavlje Kodeksa), Glavna skupština (9. poglavlje Kodeksa) i Transparentnost i korporativna društvena odgovornost (8. i 10. poglavlje Kodeksa).

Izdavatelji Hanfi dostavljaju dva upitnika: upitnik o praksama upravljanja i upitnik o usklađenosti. Upitnik o usklađenosti objavljuje se. Budući da se Kodeks ne primjenjuje na izdavatelje dionica zatvorenih investicijskih fondova, ti izdavatelji Hanfi dostavljaju samo upitnik o praksama upravljanja.

Od ukupno 83 izdavatelja čije su dionice 31. prosinca 2023. bile uvrštene na uređeno tržište 81 izdavatelj bio je u obvezi dostaviti Hanfi upitnik o praksama upravljanja i upitnik o usklađenosti za 2023., a 2 izdavatelja dionica samo upitnik o praksama upravljanja.

Svi izdavatelji dionica koji su bili u obvezi dostaviti upitnik o praksama upravljanja i upitnik o usklađenosti (81 izdavatelj) ispunili su propisanu obvezu dostave upitnika o praksama upravljanja u ostavljenom roku. Od 2 izdavatelja dionica koja su bila u obvezi dostavljanja Hanfi samo upitnika o praksama upravljanja predmetni upitnik za 2023. dostavila su oba izdavatelja (100 % obveznika).

Podaci prikazani u nastavku ovog poglavlja obuhvaćaju podatke iz upitnika o usklađenosti i upitnika o praksama upravljanja za 2023. za sve izdavatelje dionica koji su Hanfi u ostavljenom roku dostavili upitnike (podatke iz upitnika o praksama upravljanja za 83 izdavatelja i upitnika o usklađenosti za 81 izdavatelja koji su dostavili upitnik o usklađenosti za 2023. godinu).

Uređeno tržište Zagrebačke burze podijeljeno je na tri segmenta: Vodeće tržište (VT), Službeno tržište (ST) i Redovito tržište (RT), koja se razlikuju po razini zahtjeva koje pojedini segment postavlja prema izdavateljima. VT je najzahtjevniji tržišni segment u pogledu zahtjeva transparentnosti, a RT postavlja minimalne zahtjeve za transparentnost. Segment VT-a Zagrebačka burza uspostavila je krajem 2018. godine.

U 2023. godini na Zagrebačkoj burzi ostvaren je promet od 372 mil. eura, što je 6 % manje u odnosu na prethodnu godinu. Promet dionica iznosio je 267 mil. eura, što je 17 % više u odnosu na 2022. Na kraju 2023. na uređenom tržištu Zagrebačke burze bila su uvrštena 83 izdavatelja dionica (5 izdavatelja dionica manje u odnosu na 31. prosinca 2022. godine), a broj izdavatelja dionica kontinuirano se smanjuje od 2015. godine. Ukupno su tijekom 2023. s uređenog tržišta povučene dionice 5 izdavatelja s RT-a, a nije uvrštena nijedna dionica.

U 2023. od ukupnog prometa vrijednosnih papira u iznosu od 372 mil. eura više od polovice ostvareno je u trgovanju dionicama (267 mil. eura, odnosno 72 %). Najveći promet ostvaren je trgovinom dionica koje su uvrštene na RT (38,82 % ukupnog prometa dionica),

no on je smanjen u odnosu na prethodnu godinu, kada je taj udio iznosio 40,68 %. Trgovina dionicama koje su uvrštene na VT čini 38,57 % ukupnog prometa dionica u 2023., a trgovina dionicama koje su uvrštene na ST udio od 22,61 %. U 2023. u trgovanju dionicama na RT-u ostvaren je promet od 103,7 mil. eura i povećan je u odnosu na prethodnu godinu, kada je iznosio 92,5 mil. eura, za oko 12 %.

Tržišna kapitalizacija dionica povećana je za oko 27 % u odnosu na kraj 2022. te je na kraju 2023. iznosila 22.9 mlrd. eura. Vrijednost tržišta mjerena tržišnom kapitalizacijom viša je u odnosu na prethodnu godinu na svim segmentima uređenog tržišta: na VT-u za 29 %, na ST-u za 16,6 % i na RT-u za 35 %.

Dionički indeks CROBEX iznosio je na kraju 2023. godine 2.533,92 bodova, što je 28 % više u odnosu na prethodnu godinu. Svi su dionički indeksi u 2023. narasli u odnosu na 2022., osim indeksa CROBEXkonstrukt (koji je pao za 6 %) i CROBIS (koji je pao za 1 %).

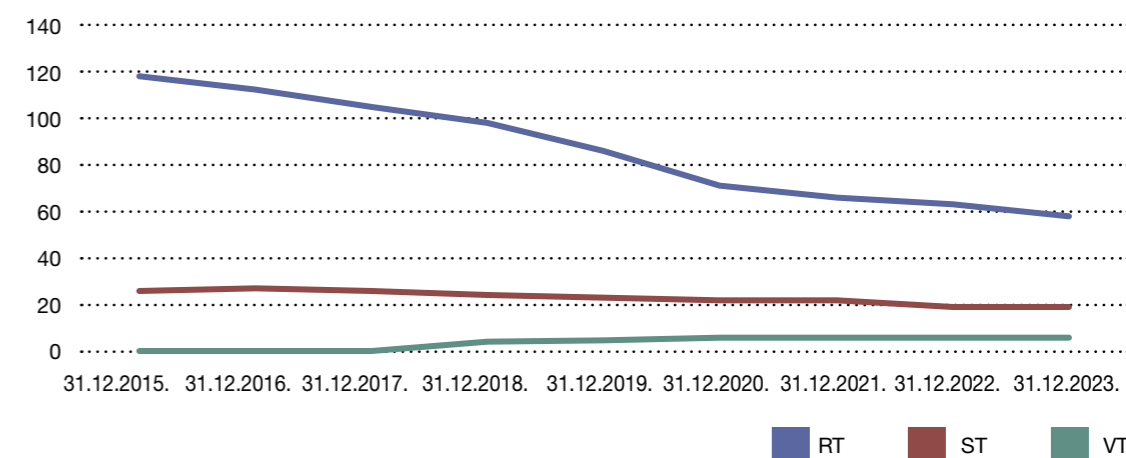
Najviše se trgovalo dionicama društava Podravka d.d., SPAN d.d., Valamar Riviera d.d., Zagrebačka banka d.d. i Hrvatski Telekom d.d. te je u trgovanju tim dionicama ostvaren ukupan promet od 135.671.053 eura, koji čini 51 % ukupno ostvarenog prometa dionica u 2023. godini.

KRATAK PREGLED O IZDAVATELJIMA DIONICA

Broj izdavatelja dionica

Tijekom razdoblja od 2015. do 2023. vidljiv je **trend smanjenja broja izdavatelja** na uređenom tržištu Zagrebačke burze. Ukupno se u 2023. s uvrštenja na uređenom tržištu dionica povuklo 5 društava, od kojih su sva društva bila uvrštena na RT-u. Na sljedećem je grafikonu dan ilustrativni prikaz kretanja broja izdavatelja po segmentima na uređenom tržištu Zagrebačke burze.

Grafikon 44. Kretanje broja izdavatelja po segmentima uređenog tržišta, 2015. – 2023.

Izvor: Zagrebačka burza, interni izračun

Primjetan je značajan pad ukupnog broja izdavatelja čije su dionice uvrštene na uređeno tržište Zagrebačke burze, čemu tijekom godina navise doprinosi pad broja izdavatelja čije su dionice uvrštene na RT. Što se tiče VT-a i ST-a, broj izdavatelja ostao je isti kao i prethodne godine (6 odnosno 19).

U tablici u nastavku dan je detaljan pregled broja izdavatelja, kao i postotnih promjena broja izdavatelja u odnosu na prethodnu godinu.

Tablica 14. Broj izdavatelja dionica na uređenom tržištu Zagrebačke burze od 2015. do 2023., na dan 31. prosinca

UT	2015.		2016.		2017.		2018.		2019.		2020.		2021.		2022.		2023.	
	Broj	Promjena	Broj	Promjena	Broj	Promjena	Broj	Promjena	Broj	Promjena	Broj	Promjena	Broj	Promjena	Broj	Promjena	Broj	Promjena
VT	0	-	0	-	0	-	4	-	5	25	6	20	6	-	6	-	6	-
ST	26	-18,2	27	3,7	26	-3,7	24	-7,7	23	-4,2	22	-4,3	22	-	19	-13,6	19	-
RT	118	-9,2	112	-5,1	105	-6,3	98	-6,7	86	-12,2	71	-17,4	66	-7	63	-4,5	58	-7,9
Ukupno	144	-5,3	139	-9	131	-5,8	126	-3,8	114	-9,5	99	-13,2	94	-5,1	88	-6,4	83	-5,7

Izvor: Zagrebačka burza, interni izračun

Na kraju 2023. bila su ukupno 83 izdavatelja dionica, što je 5,68 % manje u odnosu na dan 31. prosinca 2022., kada je 5 izdavatelja više imalo uvrštene dionice na uređenom tržištu. Promatrano po segmentima uređenog tržišta prisutan je veći pad broja izdavatelja u 2023. na RT-u u odnosu na 2022. godinu. Na ST-u je jednak broj izdavatelja kao u 2022. godini, no došlo je do promjene segmenta tržišta kod dvaju izdavatelja (s ST-a na RT i obrnuto).

Dionice kojima se uopće nije trgovalo

Sljedećim se dionicama od njihova uvrštenja na uređeno tržište Zagrebačke burze do 31. prosinca 2023. nikada nije trgovalo:

- redovna dionica izdavatelja Professio Energia d.d. oznake DLPR-R-A (uvrštenje 2019. godine)
- povlaštena dionica izdavatelja Plava laguna d.d. oznake PLAG-P-A (uvrštenje 2003. godine)
- redovna dionica izdavatelja Stanovi Jadran d.d. oznake STJD-R-A (uvrštenje 2018. godine)
- redovna dionica izdavatelja The Garden Brewery d.d. oznake GARB-R-A (uvrštenje 2020. godine)
- redovna dionica izdavatelja Quattro logistika d.d. oznake QTLG-R-A. (uvrštenje 2022. godine).

Uvrštenja dionica i povlačenja dionica s uvrštenja na uređenom tržištu Zagrebačke burze

- Dva su izdavatelja u 2022. uvrstila svoje dionice na uređeno tržište Zagrebačke burze:
 - redovne dionice društva Mon Perin d.d. uvrštene su 28. ožujka 2022. na ST
 - redovne dionice društva Quattro logistika d.d. uvrštene su 9. lipnja 2022. na RT.
- Tri su izdavatelja u 2021. uvrstila svoje dionice na uređeno tržište Zagrebačke burze:
 - redovne dionice društva Villa Dubrovnik d.d. uvrštene su 21. lipnja 2021. na RT
 - redovne dionice društva Primo Real Estate d.d. uvrštene su 20. srpnja 2021. na RT
 - redovne dionice društva SPAN d.d. uvrštene su 21. rujna 2021. na ST.
- Pet je izdavatelja u 2020. uvrstilo svoje dionice na uređeno tržište Zagrebačke burze:
 - redovne dionice društva Helios Faros d.d. uvrštene su 30. travnja 2020. na RT
 - redovne dionice društva The Garden Brewery d.d. uvrštene su 9. lipnja 2020. na RT
 - redovne dionice društva Modra Špilja d.d. uvrštene su 1. listopada 2020. na RT
 - redovne dionice društva Vis d.d. uvrštene su 1. listopada 2020. na RT
 - redovne dionice društva Ciak Grupa d.d. uvrštene su 29. prosinca 2020. na ST.

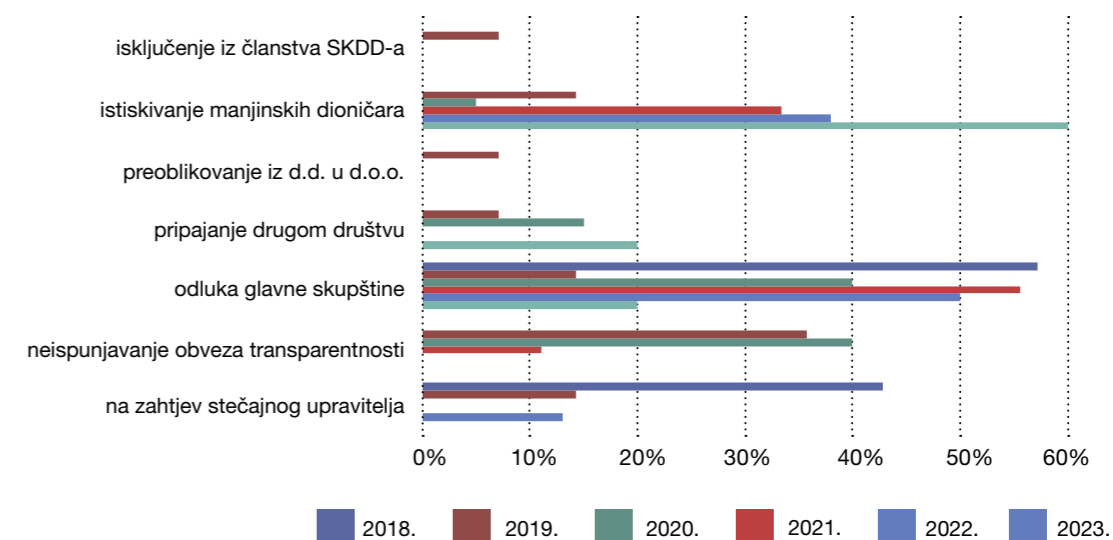
Unatoč kontinuiranom uvrštavanju dionica u prethodnim godinama, u 2023. godini nije uvrštena nijedna dionica na uređenom tržištu.

S druge strane, tijekom 2023. godine 5 je izdavatelja povuklo svoje dionice s uvrštenja na RT-u, dok na ST-u i VT-u nije bilo povlačenja dionica (2022. godine 5 je izdavatelja povuklo svoje dionice s uvrštenja na RT-u, dok su 3 izdavatelja povukla svoje dionice s uvrštenja na ST-u, a nijedan izdavatelj s VT-a; 8 izdavatelja u 2021. povuklo je svoje dionice s uvrštenja na

RT-u, a 20 izdavatelja u 2020., dok nijedan izdavatelj nije povukao svoje dionice s uvrštenja na ST-u u 2020. i 2021.).

Razlozi povlačenja dionica s uvrštenja na RT-u u 2023. bili su istiskivanje manjinskih dioničara (3 izdavatelja), odluka glavne skupštine (1 izdavatelj) te pripajanje drugom društvu (1 izdavatelj).

Grafikon 45. Razlozi povlačenja dionica s uvrštenja na uređenom tržištu od 2015. do 2023.

Izvor: Zagrebačka burza

U razdoblju od 2015. do 2023. najviše dionica povučeno je s uvrštenja na uređenom tržištu na temelju odluke glavne skupštine. Za 3 je dionice u 2023. (u 2022. također 3 dionice) prestalo uvrštenje na uređenom tržištu zbog istiskivanja manjinskih dioničara. U 2023. nijednoj dionici (u 2022. također) nije prestalo uvrštenje na uređenom tržištu zbog neispunjavanja zahtjeva transparentnosti.

Isto tako, u promatranom razdoblju od ukupno 90 dionica koje su povučene s uvrštenja na uređenom tržištu 4 dionice povučene su s ST-a, a preostalih 86 dionica s uvrštenja na RT-u. Od 2018., kada je uspostavljen segment VT-a, nijedna dionica nije povučena s uvrštenja na tom segmentu uređenog tržišta.

Sektorska podjela izdavatelja

Izdavatelji su, s obzirom na djelatnosti koje obavljaju, podijeljeni na financijski i nefinancijski sektor. U financijski sektor ubrajaju se financijske institucije i zatvoreni alternativni investicijski fondovi, a u nefinancijski sektor ostale djelatnosti. Podjela izdavatelja po sektorima u razdoblju od 2015. do 2023. prikazana je u sljedećoj tablici.

Tablica 15. Podjela izdavatelja po sektorima u razdoblju od 2015. do 2023. godine, stanje na dan 31. prosinca

Sektori	2015.		2016.		2017.		2018.		2019.		2020.		2021.		2022.		2023.	
	Broj	Udio (%)	Broj	Udio (%)	Broj	Udio (%)	Broj	Udio (%)	Broj	Udio (%)	Broj	Udio (%)	Broj	Udio (%)	Broj	Udio (%)	Broj	Udio (%)
Financijski sektor	17	11,8	15	10,8	14	10,7	12	9,5	12	10,5	12	12,1	11	11,7	11	12,5	11	13,3
Nefinancijski sektor	127	88,2	124	89,2	117	89,3	114	90,5	102	89,5	87	87,9	83	88,3	77	87,5	72	86,7
Ukupno	144	100	139	100	131	100	126	100	114	100	99	100	94	100	88	100	83	100

Izvor: Zagrebačka burza

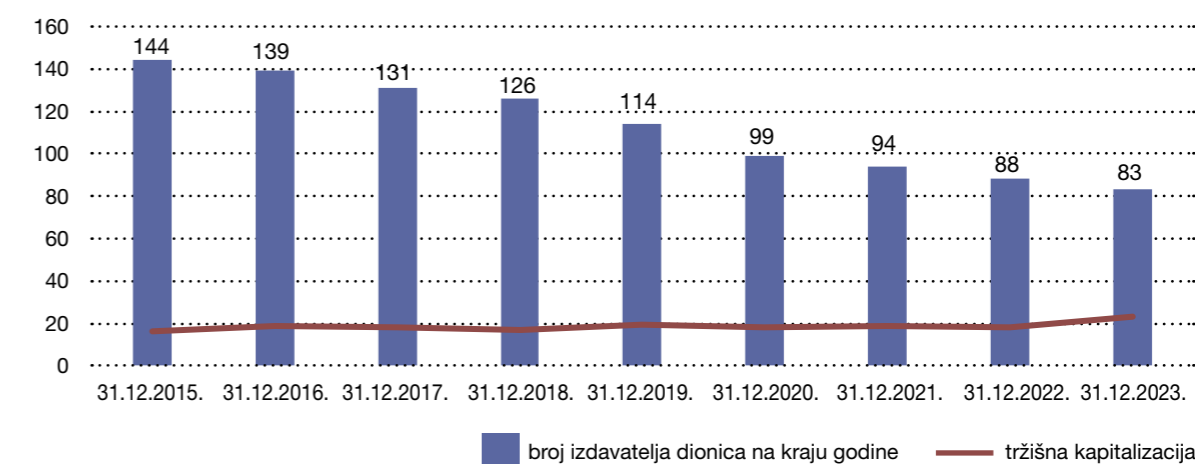
Prema javno dostupnim podacima Zagrebačke burze, dana 31. prosinca 2023. najveći broj izdavatelja dionica bio je iz sektora turizma (njih 20, dok je na kraju 2022. taj broj iznosio 21). Slijede izdavatelji dionica iz sektora financijskih djelatnosti i djelatnosti osiguranja (njih 14; 2023. godine 13), zatim izdavatelji dionica iz sektora prijevoza i skladištenja (njih 9; 2022. godine 9) i izdavatelji dionica iz sektora proizvodnje prehrambenih proizvoda, pića i duhanskih proizvoda (njih 8; 2021. godine 9). Također, sektor pravnih, računovodstvenih, upravljačkih, arhitektonskih djelatnosti i inženjerstva te tehničkog ispitivanja i analize imao je 8 izdavatelja na kraju 2023. godine. U preostalim sektorima/djelatnostima na dan 31. prosinca 2023. bilo je manje od 8 izdavatelja dionica po pojedinom sektoru/djelatnosti.

Tržišna kapitalizacija

- Na kraju 2023. tržišna kapitalizacija dionica uvrštenih na VT iznosila je 4.872.990.193,04 eura te je bila za 29 % veća nego 31. prosinca 2022. (31. prosinca 2022. iznosila je 3.776.765.393 eura), što je posljedica rasta cijena dionica.
- Tržišna kapitalizacija dionica uvrštenih na ST na kraju 2023. iznosila je 7.560.463.835,75 eura te je bila za 17 % veća nego 31. prosinca 2022., kada je iznosila 6.480.465.545 eura. Navedeno povećanje proizlazi iz činjenice da se jedan izdavatelj uvrstio na ST, ali i povećanja cijena dionica.
- Dana 31. prosinca 2023. ukupna tržišna kapitalizacija dionica uvrštenih na RT (bez zatvorenih alternativnih investicijskih fondova) iznosila je 10.488.188.667,23 eura te se povećala oko 35 % u odnosu na kraj prethodne godine, kada je iznosila 7.748.661.959 eura, što je dijelom posljedica promjene segmenta tržišta (jedan izdavatelj prešao je s ST-a na RT) i povećanja cijena dionica.
- Tržišna kapitalizacija dionica 83 izdavatelja koji su dostavili upitnik o praksama upravljanja u ostavljenom roku za 2023. iznosila je 22.921.642.696,02 eura.

Ukupna tržišna kapitalizacija dionica koje su uvrštene na uređeno tržište prikazana je na sljedećem grafikonu, zajedno s brojem izdavatelja dionica na kraju pojedine godine.

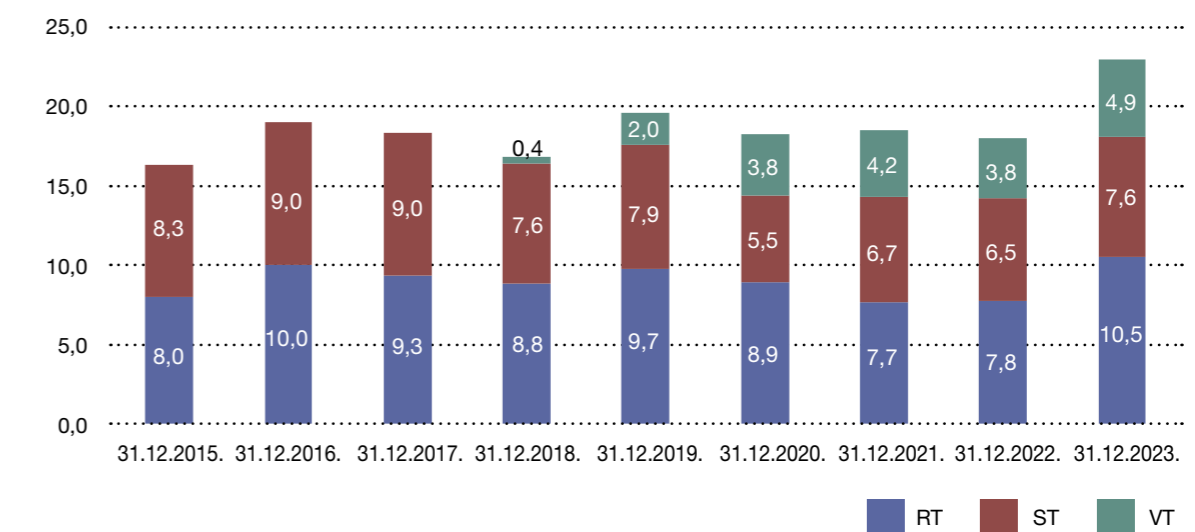
Grafikon 46. Tržišna kapitalizacija dionica (u mlrd. eura) uvrštenih na uređeno tržište i broj izdavatelja na kraju pojedine godine, od 2015. do 2023. godine

Izvor: Zagrebačka burza

Tržišna kapitalizacija dionica u razdoblju od 31. prosinca 2015. do 31. prosinca 2023. po segmentima uređenog tržišta na koje su dionice uvrštene prikazana je na sljedećem grafikonu.

Grafikon 47. Tržišna kapitalizacija dionica (u mlrd. eura) po segmentima uređenog tržišta od 2015. do 2023. godine

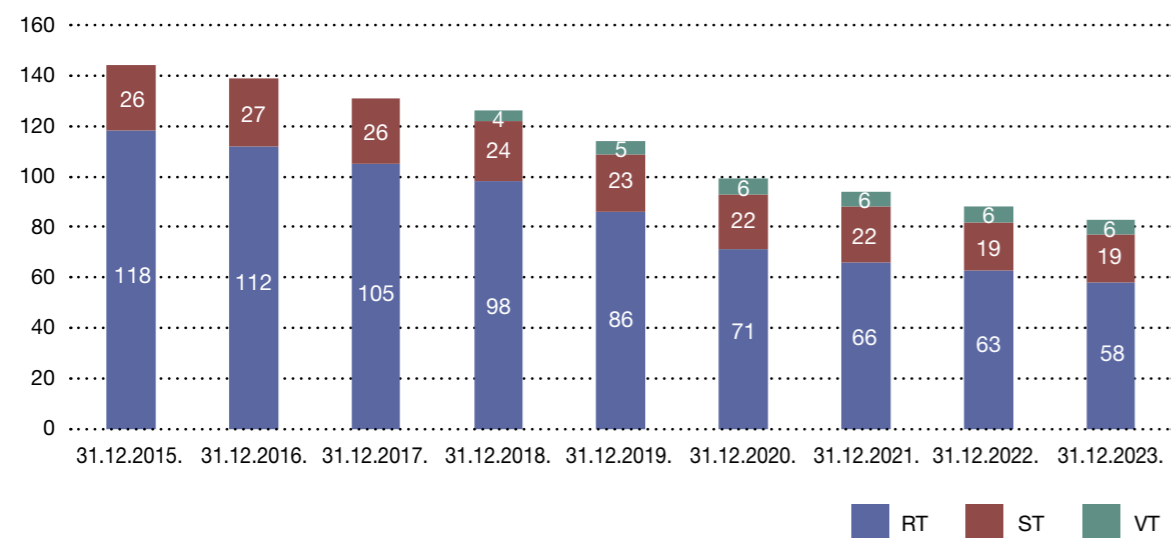

Izvor: Zagrebačka burza

Tržišna kapitalizacija dionica uvrštenih na RT bilježi značajno povećanje u odnosu na 2022., čemu je prethodio porast cijena dionica.

Povećanju tržišne kapitalizacije dionica uvrštenih na ST ponajprije je doprinijelo povećanje cijena dionica te promjena segmenta tržišta jednog izdavatelja s RT-a na ST.

Grafikon 48. Broj izdavatelja dionica po segmentima uređenog tržišta od 2015. do 2023. godine

Izvor: Zagrebačka burza

Broj izdavatelja dionica na uređenom tržištu Zagrebačke burze kontinuirano se smanjuje u posljednjih devet godina, i to prvenstveno izdavatelja čije su dionice uvrštene na RT. Broj izdavatelja čije su dionice uvrštene na ST u 2023. godini ostao je isti kao i u 2022. godini, ali u usporedbi s ostalim godinama u padu je. Segment VT-a, koji postoji od 2018., bilježi blag rast broja izdavatelja, ali nakon 2020. godine konzistentan je. Na kraju 2023. bilo je 58 izdavatelja na RT-u, 19 izdavatelja na ST-u te 6 izdavatelja na VT-u.

KAPITAL I PODRIJETLO KAPITALA

U nastavku se daje pregled temeljnog kapitala, vlasničke strukture i podrijetla kapitala izdavatelja dionica.

Temeljni kapital

- Temeljni kapital 83 izdavatelja dionica na kraju 2023. iznosio je 7.080.369.902,13 eura, a kretao se u rasponu od 1 mil. eura do 1,36 mlrd. eura (temeljni kapital 88 izdavatelja dionica na kraju 2022. iznosio je 7.075.182.988 eura, a kretao se u rasponu od 478 mil. eura do 1,36 mlrd. eura).
- Prema podacima iz sudskog registra, 7 je izdavatelja tijekom 2023. povećalo temeljni kapital (9 izdavatelja u 2022.), a također je 7 izdavatelja smanjilo temeljni kapital (2 u 2022. godini).
- Neto promjena kapitala izdavatelja dionica u 2023. iznosila je 18.434.394,12 eura.

Tablica 16. Broj izdavatelja čije su dionice uvrštene na uređeno tržište Zagrebačke burze, temeljni kapital i tržišna kapitalizacija (u mlrd. eura) od 2015. do 2023. godine

Broj izdavatelja										Temeljni kapital i tržišna kapitalizacija	2015.	2016.	2017.	2018.	2019.	2020.	2021.	2022.	2023.
2015.	2016.	2017.	2018.	2019.	2020.	2021.	2022.	2023.											
144	139	131	126	114	99	94	88	83		Temeljni kapital (mlrd. eura)	8,1	8,0	8,0	8,1	8,6	7,4	7,2	7,1	7,1
										Tržišna kapitalizacija (mlrd. eura)	16,3	19,0	18,3	16,8	19,6	18,2	18,5	18	22,9

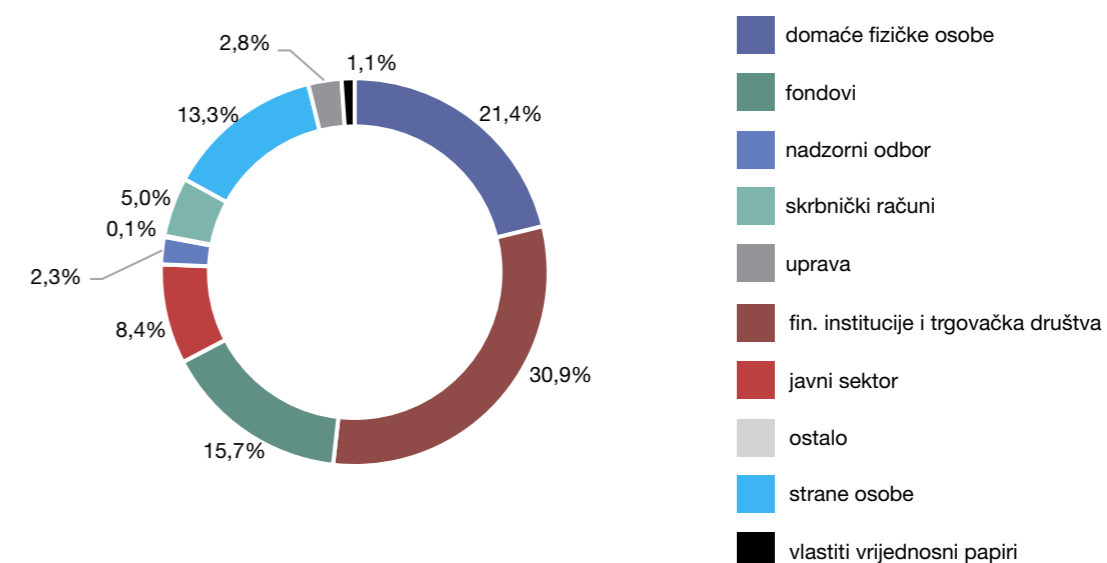
Izvor: sudski registar, Zagrebačka burza

Vlasnička struktura

Vlasnička struktura izdavatelja dionica izrađena je na temelju podataka Središnjeg klirinškog depozitarnog društva (dalje u tekstu: SKDD), a promatrana je po grupama dioničara na način da ukupan zbroj svih grupa čini 100 % vlasničke strukture izdavatelja (jedan dioničar može biti raspoređen samo u jednu grupu). Vlasnička struktura izdavatelja dionica podijeljena je u sljedeće kategorije: vlastiti vrijednosni papiri, financijske institucije i trgovačka društva, fondovi (investicijski i mirovinski fondovi sa sjedištem u Republici Hrvatskoj), javni sektor (Republika Hrvatska), članovi uprave, članovi nadzornog odbora, domaće fizičke osobe (osim članova uprave i nadzornog odbora), strane osobe (osim članova uprave i nadzornog odbora), skrbnički računi i ostalo.

Na sljedećim grafikonima prikazana je vlasnička struktura izdavatelja dionica na dan 31. prosinca 2023. te u razdoblju od 2015. do 2023. prema prethodno navedenim kategorijama.

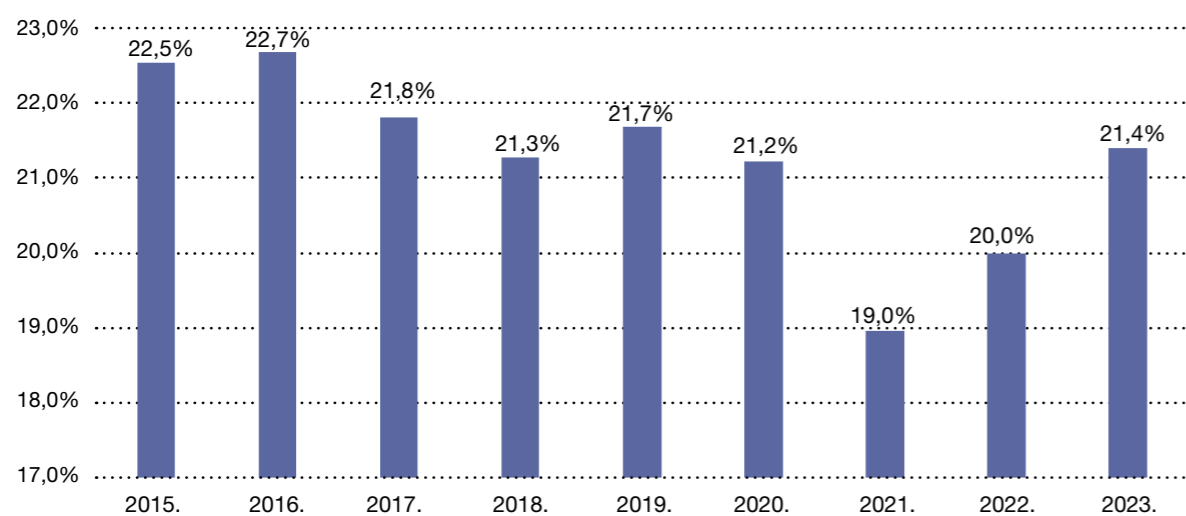
Grafikon 49. Vlasnička struktura izdavatelja dionica na dan 31.12.2023. godine

Izvor: SKDD

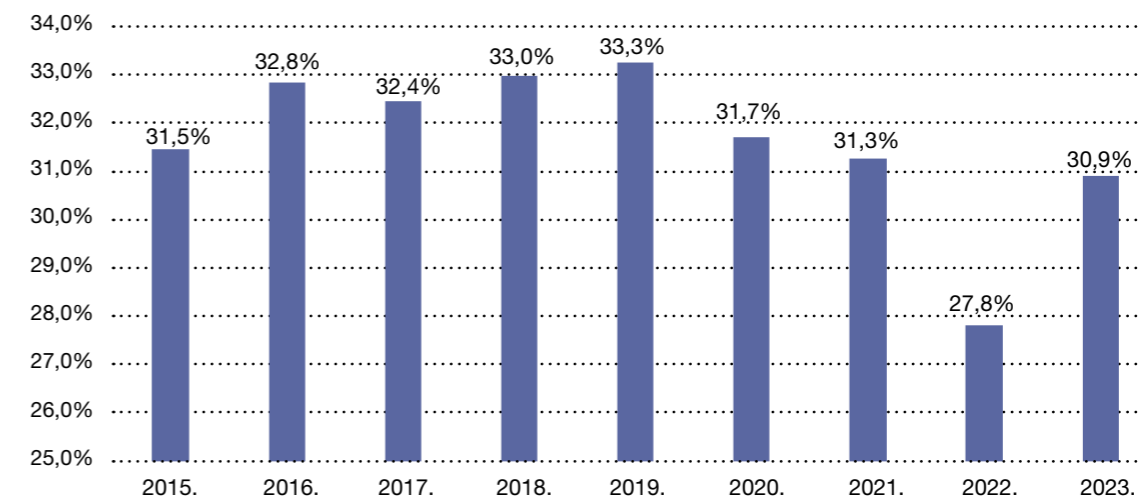
- U vlasničkoj strukturi izdavatelja dionica 31. prosinca 2023. najviše su bile zastupljene (kao i prethodnih godina) financijske institucije i trgovačka društva s 30,9 % udjela, a zatim domaće fizičke osobe s 21,4 % udjela te fondovi s 15,7 % udjela, dok se najmanji udio odnosio na vlastite vrijednosne papire (1,1 %), članove uprave (2,8 %) i skrbničke račune (5 %).
- U odnosu na 2015. u vlasničkoj strukturi izdavatelja dionica najveći pad udjela vidljiv je kod javnog sektora, i to od 4,2 postotna boda (s 12,6 % na 8,4 %), a prate ga javni sektor s padom udjela od 4,2 postotna boda (s 12,6 % na 8,4 %), skrbnički računi s padom od 1,6 postotnih bodova (sa 6,6 % na 5 %), nadzorni odbor s padom od 1,2 postotna boda (s 3,5 % na 2,3 %), financijske institucije i trgovačka društva s padom od 0,6 postotnih bodova (s 31,5 % na 30,9 %) i uprava s padom od 0,4 postotna boda (s 3,2 % na 2,8 %). Najveće povećanje udjela vidljivo je kod fondova, i to od 10,5 postotnih bodova (s 5,2 % na 15,7 %), a prate ih domaće fizičke osobe s povećanjem od 1,1 postotnog boda (s 21,4 % na 22,5 %), dok je udio stranih osoba i vlastitih vrijednosnih papira ostao gotovo isti (promjena u rasponu od 0,1 do 0,2 postotna boda).

Grafikon 50. Udio domaćih fizičkih osoba u vlasničkoj strukturi izdavatelja dionica od 2015. do 2023. godine

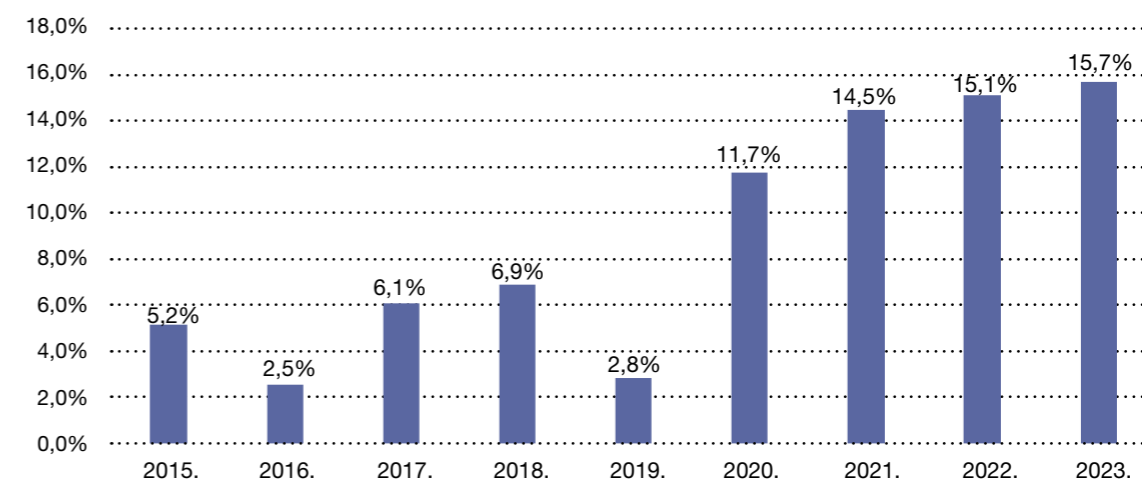
Izvor: SKDD

Grafikon 51. Udio financijskih institucija i trgovačkih društava u vlasničkoj strukturi izdavatelja dionica od 2015. do 2023. godine

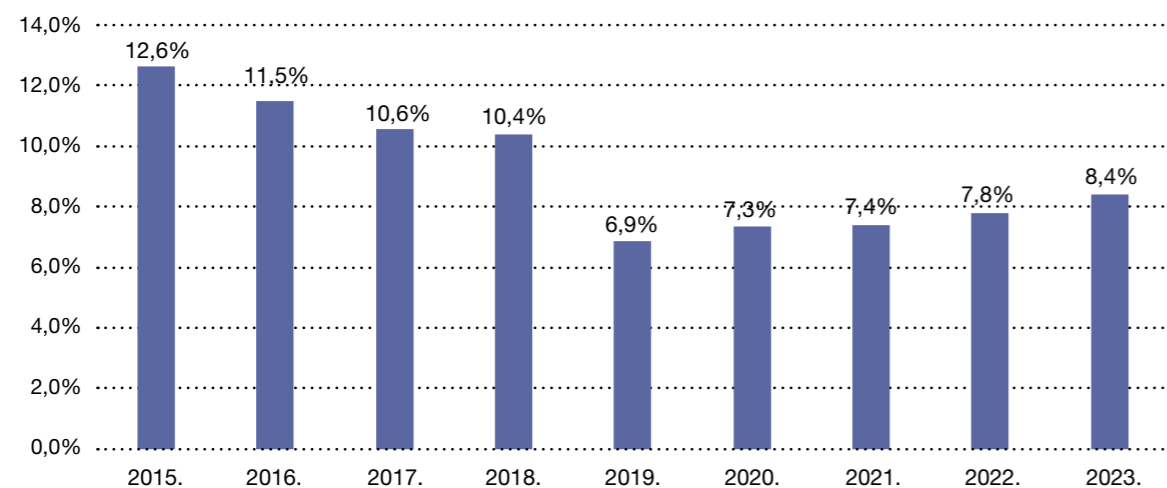
Izvor: SKDD

Grafikon 52. Udio fondova u vlasničkoj strukturi izdavatelja dionica od 2015. do 2023. godine

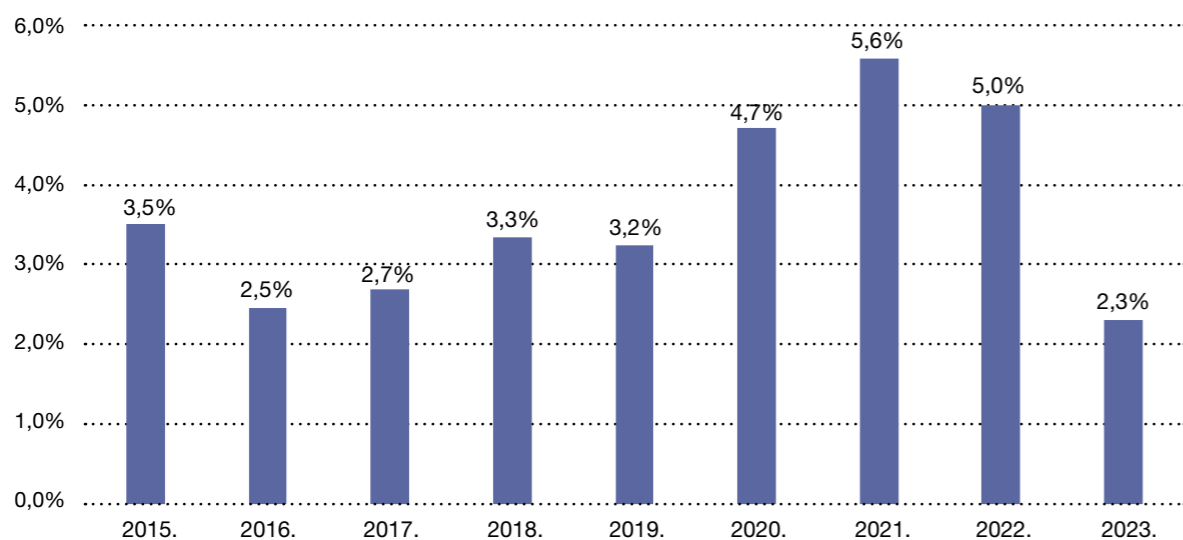
Izvor: SKDD

Grafikon 53. Udio javnog sektora u vlasničkoj strukturi izdavatelja dionica od 2015. do 2023. godine

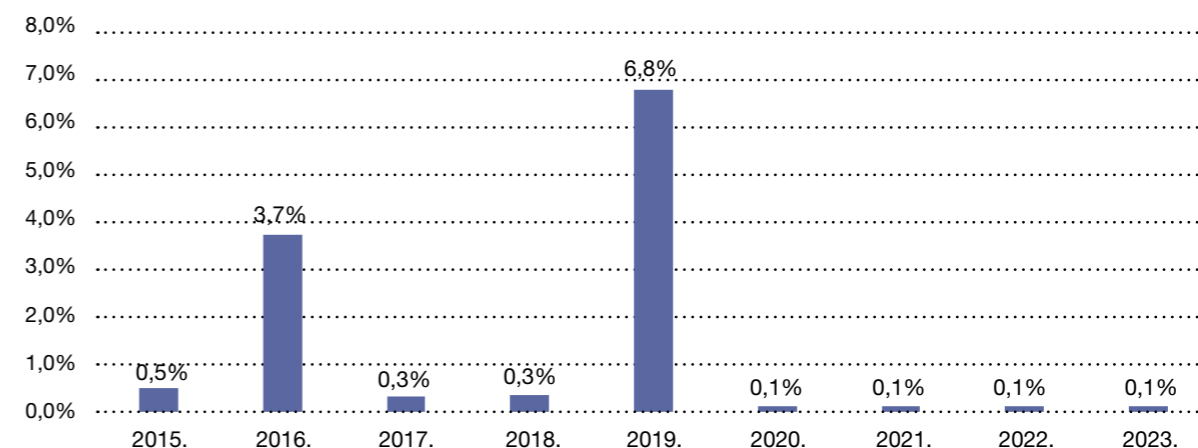
Izvor: SKDD

Grafikon 54. Udio nadzornih odbora u vlasničkoj strukturi izdavatelja dionica od 2015. do 2023. godine

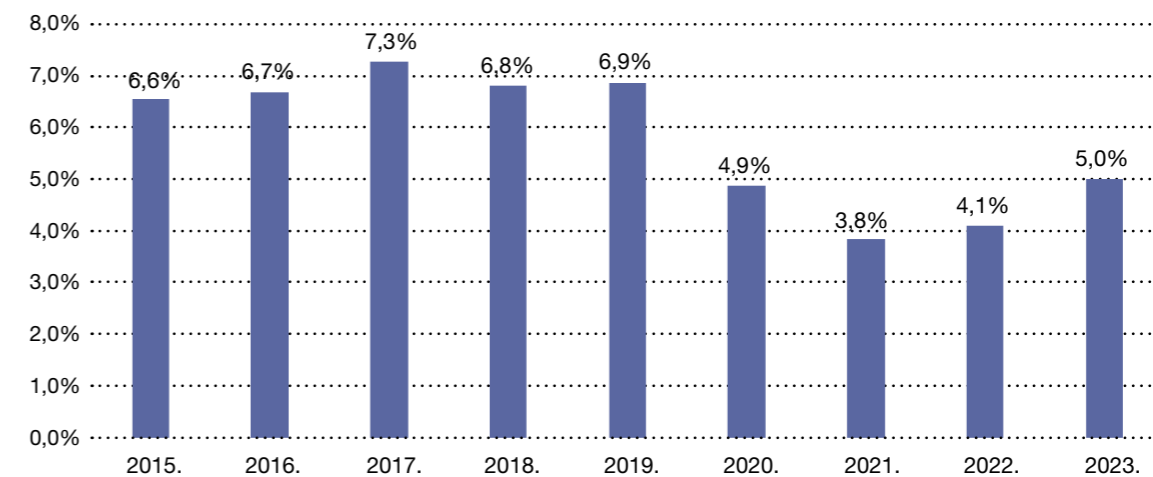
Izvor: SKDD

Grafikon 55. Udio ostalih vlasnika u vlasničkoj strukturi izdavatelja dionica od 2015. do 2023. godine

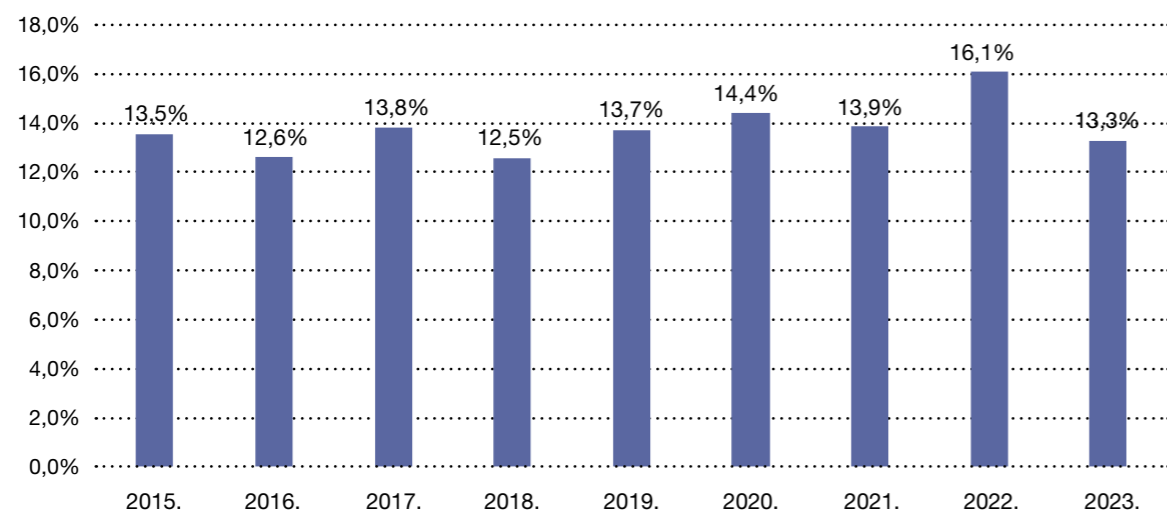
Izvor: SKDD

Grafikon 56. Udio skrbničkih računa u vlasničkoj strukturi izdavatelja dionica od 2015. do 2023. godine

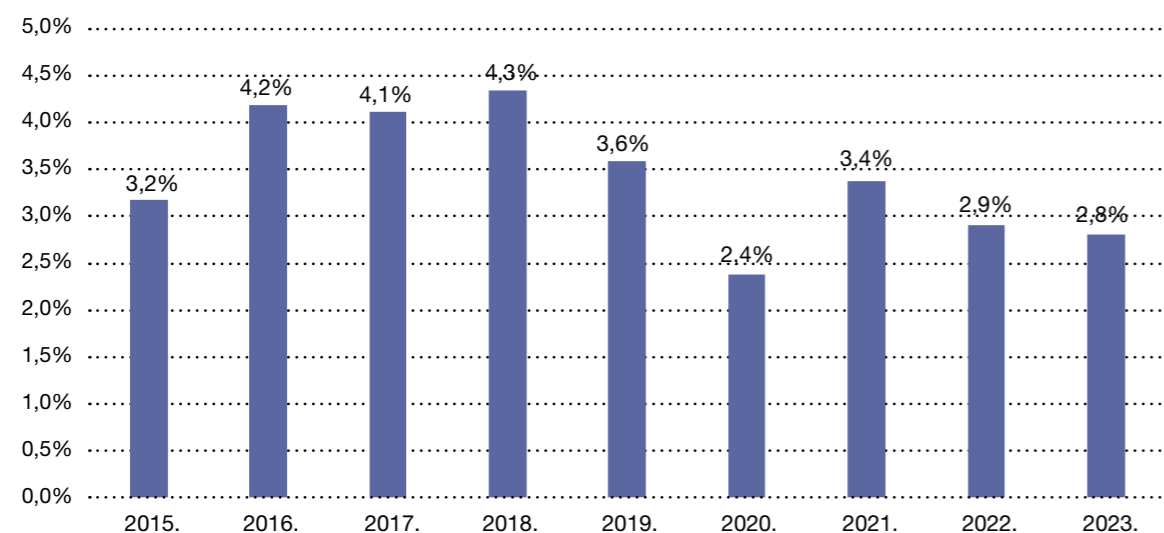
Izvor: SKDD

Grafikon 57. Udio stranih osoba u vlasničkoj strukturi izdavatelja dionica od 2015. do 2023. godine

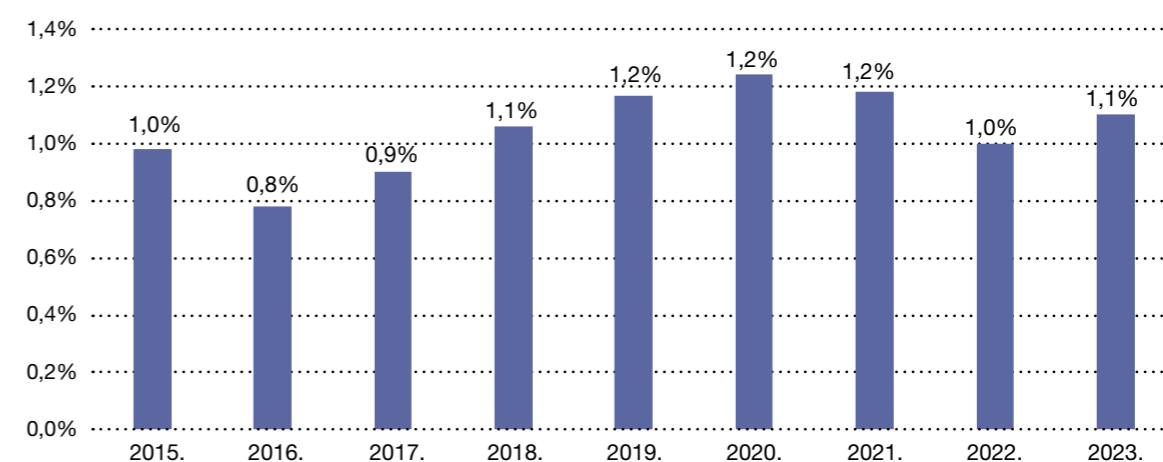
Izvor: SKDD

Grafikon 58. Udio uprava u vlasničkoj strukturi izdavatelja dionica od 2015. do 2023. godine

Izvor: SKDD

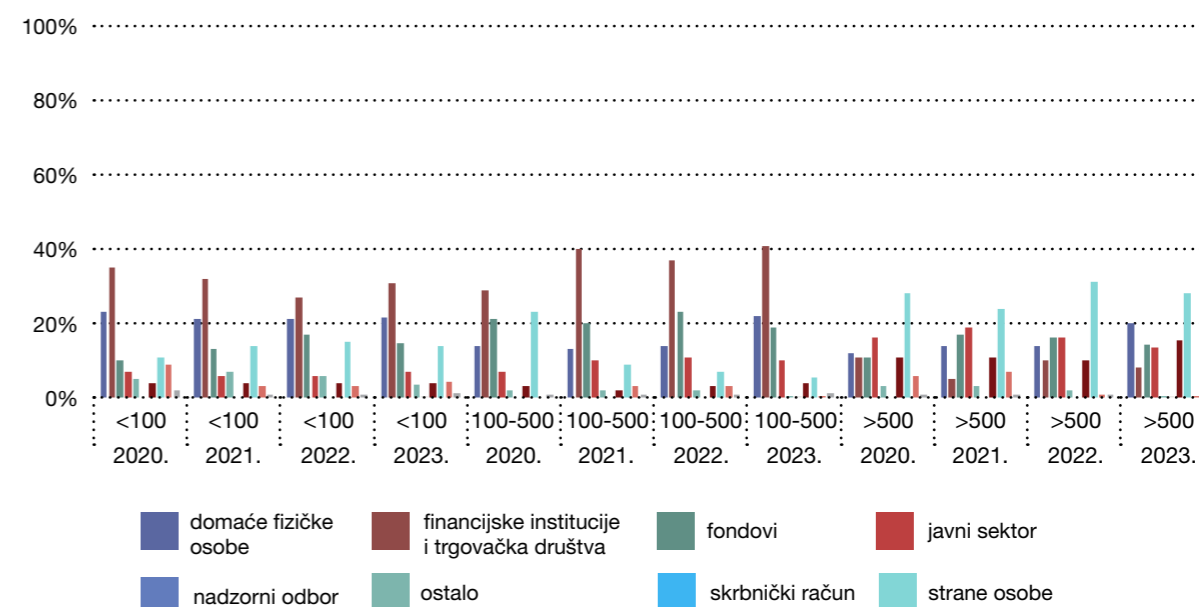
Grafikon 59. Udio vlastitih vrijednosnih papira u vlasničkoj strukturi izdavatelja dionica od 2015. do 2023. godine

Izvor: SKDD

Na sljedećem grafikonu i tablici prikazana je vlasnička struktura izdavatelja dionica na kraju 2020., 2021., 2022. i 2023. u odnosu na tržišnu kapitalizaciju.

Grafikon 60. Vlasnička struktura izdavatelja dionica u odnosu na tržišnu kapitalizaciju (u mil. eura) na dan 31.12.2020., 31.12.2021., 31.12.2022. i 31.12.2023. godine

Izvor: SKDD

Tablica 17. Vlasnička struktura izdavatelja dionica u odnosu na tržišnu kapitalizaciju (u mil. eura) na dan 31.12.2020., 31.12.2021., 31.12.2022. i 31.12.2023. godine

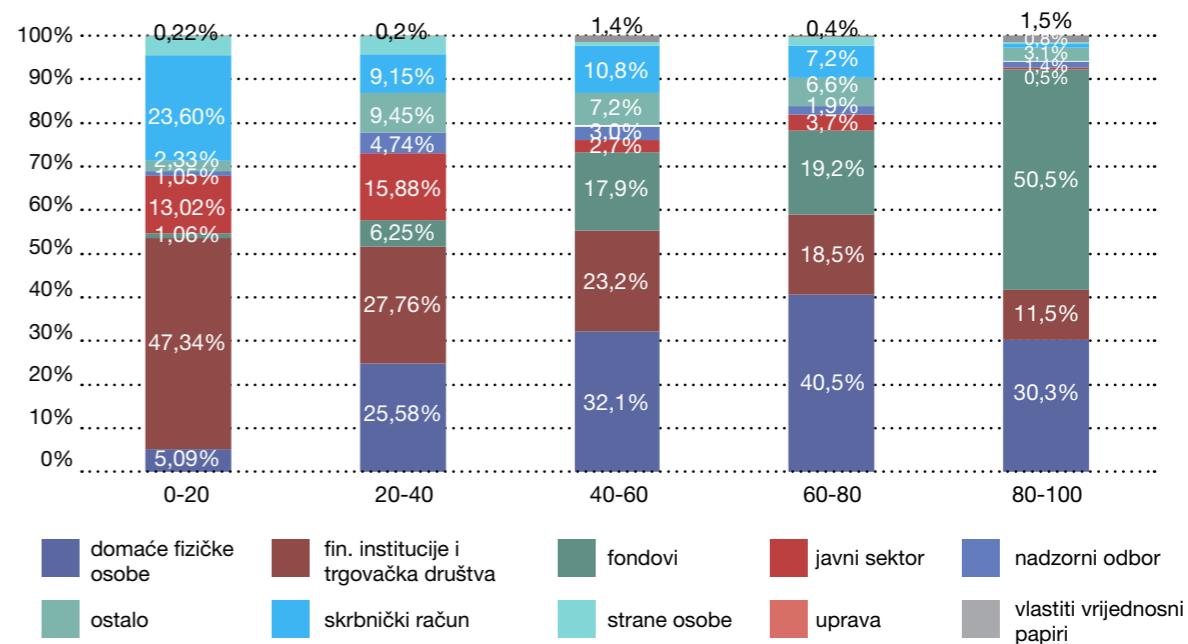
	2020.	2021.	2022.	2023.	2020.	2021.	2022.	2023.	2020.	2021.	2022.	2023.
	<100	<100	<100	<100	100-500	100-500	100-500	100-500	>500	>500	>500	>500
domaće fizičke osobe	23%	21%	21%	22%	14%	13%	14%	22%	12%	14%	14%	20%
financijske institucije i trgovačka društva	35%	32%	27%	31%	29%	40%	37%	41%	11%	5%	10%	8%
fondovi	10%	13%	17%	15%	21%	20%	23%	19%	11%	17%	16%	14%
javni sektor	7%	6%	6%	7%	7%	10%	11%	10%	16%	19%	16%	13%
nadzorni odbor	5%	7%	6%	4%	2%	2%	2%	0%	3%	3%	2%	0%
ostalo	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%
skrbnički računi	4%	4%	4%	4%	3%	2%	3%	4%	11%	11%	10%	15%
strane osobe	11%	14%	15%	14%	23%	9%	7%	5%	28%	24%	31%	28%
uprava	9%	3%	3%	4%	0%	3%	3%	0%	6%	7%	1%	0%
vlastiti vrijednosni papiri	2%	1%	1%	1%	1%	1%	1%	1%	1%	1%	1%	1%

Izvor: SKDD

- Na dan 31. prosinca 2023. vlasnička struktura izdavatelja dionica čija je tržišna kapitalizacija veća od 500 mil. eura promijenila se u odnosu na 31. prosinca 2020., 31. prosinca 2021. i 31. prosinca 2022. Naime, strane osobe i dalje imaju najveći udio u vlasničkoj strukturi (28 %), no za razliku od prethodnih godina kada ih prate fondovi i javni sektor (16 %), sada ih s povećanjem udjela od 8 postotnih bodova (s 12 % na 20 %) prate domaće fizičke osobe i s povećanjem od 4 postotna boda (s 11 % na 15 %) skrbnički računi, a zatim fondovi, također s povećanjem udjela od 3 postotna boda (s 11 % na 14 %), dok u javnom sektoru dolazi do smanjenja udjela od 3 postotna boda (s 16 % na 13 %). Nadzorni odbor, uprava, vlastiti vrijednosni papiri i ostalo i dalje, kao i prethodnih godina, imaju najmanji udio (od 0 % do 2 %).
- U vlasničkoj strukturi izdavatelja čija je tržišna kapitalizacija između 100 i 500 mil. eura na dan 31. prosinca 2023. najveći udio imaju, kao i prethodnih godina, ali s značajnim povećanjem u odnosu na 2020., financijske institucije i trgovačka društva i fondovi (s 29 % na 41 %), a prate ih domaće fizičke osobe (s 14 % na 22 %) i javni sektor (s 7 % na 10%), dok manji udio imaju vlastiti vrijednosni papiri, nadzorni odbor, uprava i skrbnički računi te strane osobe i ostalo (od 0 % do 7 %).
- U vlasničkoj strukturi izdavatelja čija je tržišna kapitalizacija do 100 mil. eura na dan 31. prosinca 2023. najveći udio kao i prethodnih godina (ali s blagim padom od 4 postotnih poena) imaju financijske institucije i trgovačka društva (31 %) i domaće fizičke osobe (22 %), a prate ih fondovi (15 %) i strane osobe (14 %) koji bilježe povećanje udjela u odnosu na 2015. Nadalje, najmanji udio imaju vlastiti vrijednosni papiri, uprava, skrbnički računi, javni sektor, nadzorni odbor i ostalo (od 0 % do 7 %), a čiji se udio nije značajno promijenio u vlasničkoj strukturi izdavatelja u odnosu na 31. prosinca 2020., 31. prosinca 2021. i 31. prosinca 2022.

Na sljedećem grafikonu i tablici prikazana je vlasnička struktura izdavatelja dionica na dan 31. prosinca 2020., 2021., 2022. i 2023. u odnosu na distribuciju dionica javnosti (engl. *free float*).

Grafikon 61. Vlasnička struktura izdavatelja dionica u odnosu na distribuciju dionica javnosti (engl. *free float*) 31.12.2023.

Izvor: SKDD

- U vlasničkoj strukturi izdavatelja dionica u odnosu na distribuciju dionica javnosti općenito su najzastupljenije domaće fizičke osobe te financijske institucije i trgovačka društva, a slijede ih fondovi i strane osobe.
- Na dan 31. prosinca 2023. financijske institucije i trgovačka društva imaju najveći udio u vlasničkoj strukturi izdavatelja dionica koje imaju distribuciju javnosti do 20 % (47 %, udjela), a slijede ih strane osobe s 24 % udjela), domaće fizičke osobe u vlasničkoj strukturi izdavatelja dionica koje imaju distribuciju javnosti od 20 % do 40 % (26 % udjela), od 40 % do 60 % (32 % udjela) i od 60 % do 80 % (41 % udjela), a fondovi u vlasničkoj strukturi izdavatelja dionica koje imaju distribuciju javnosti od 80 % do 100 % (51 % udjela), dok najmanji udio imaju vlastiti vrijednosni papiri, članovi uprave i ostalo (od 0 % do 7 % udjela).

Tablica 18. Vlasnička struktura izdavatelja dionica u odnosu na distribuciju dionica javnosti (engl. free float) 31.12.2020., 31.12.2021., 31.12.2022. i 31.12.2023.

	2020.	2021.	2022.	2023.	2020.	2021.	2022.	2023.	2020.	2021.	2022.	2023.	2020.	2021.	2022.	2023.	2020.	2021.	2022.	2023.
	0-20	0-20	0-20	0-20	20-40	20-40	20-40	20-40	40-60	40-60	40-60	40-60	60-80	60-80	60-80	60-80	80-100	80-100	80-100	80-100
domaće fizičke osobe	7%	6%	5%	5%	22%	22%	23%	26%	29%	25%	30%	32%	40%	38%	39%	41%	35%	30%	23%	30%
financijske institucije i trgovačka društva	51%	49%	44%	47%	29%	24%	20%	28%	21%	22%	20%	23%	15%	16%	13%	18%	10%	9%	7%	11%
fondovi	1%	1%	1%	1%	9%	8%	6%	6%	15%	21%	18%	18%	23%	25%	26%	19%	42%	51%	62%	51%
javni sektor	10%	10%	10%	13%	12%	15%	17%	16%	4%	2%	3%	3%	1%	1%	1%	4%	4%	2%	2%	0%
nadzorni odbor	4%	6%	3%	1%	4%	8%	12%	5%	7%	4%	4%	3%	6%	6%	5%	2%	2%	2%	2%	1%
ostalo	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	1%	1%	1%	1%	0%	0%	0%	0%	0%
skrbnički računi	5%	4%	3%	2%	5%	4%	5%	9%	4%	5%	5%	7%	5%	4%	7%	7%	3%	3%	2%	3%
strane osobe	21%	22%	28%	24%	14%	12%	13%	9%	13%	12%	12%	11%	5%	5%	5%	7%	1%	1%	1%	1%
uprava	1%	1%	1%	4%	3%	6%	4%	4%	5%	7%	6%	1%	3%	3%	3%	2%	1%	1%	0%	0%
vlastiti vrijednosni papiri	1%	1%	1%	0%	1%	1%	0%	0%	2%	1%	2%	1%	1%	2%	0%	0%	1%	1%	1%	2%

Izvor: SKDD

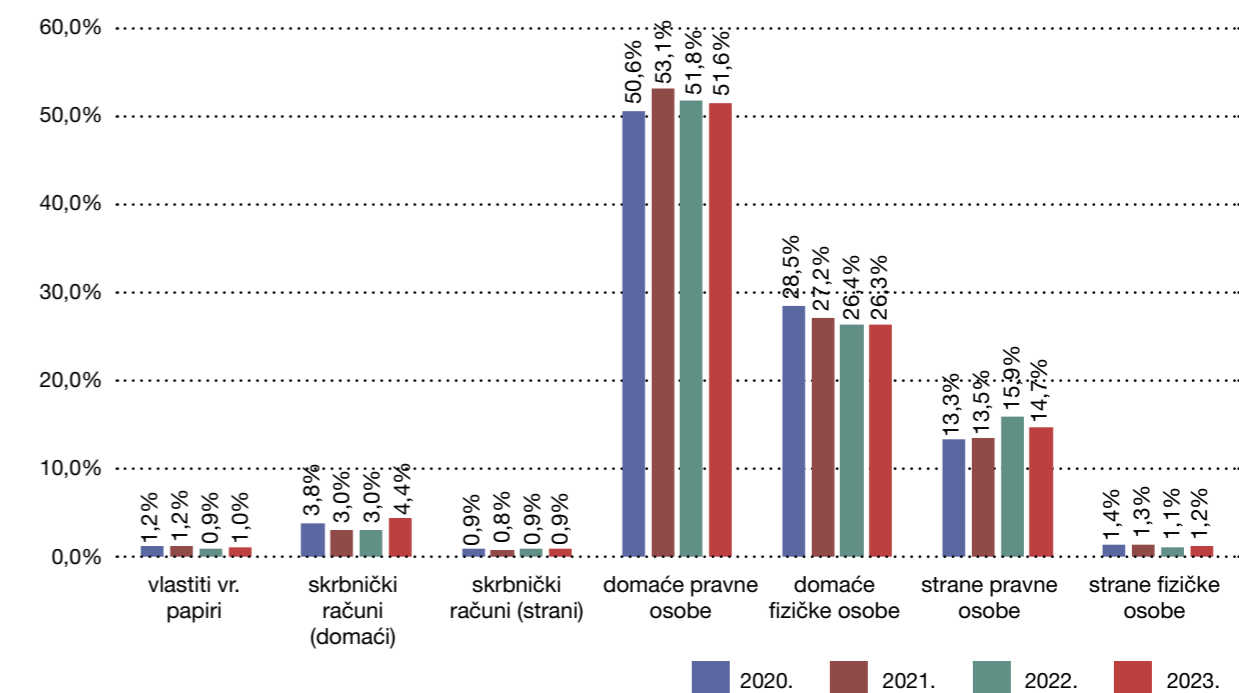
- U 2023. godini u vlasničkoj strukturi izdavatelja dionica primjetne su određene promjene u odnosu na prethodne godine. Udio financijskih institucija i trgovačkih društava u vlasničkoj strukturi izdavatelja dionica s distribucijom javnosti do 20 % smanjen je s 51 % na 47 %. Došlo je i do pada udjela fondova u vlasničkoj strukturi izdavatelja dionica s distribucijom javnosti od 80 % do 100 %, s 62 % na 51 %. Istovremeno je zabilježen rast udjela stranih osoba u vlasničkoj strukturi izdavatelja dionica s distribucijom javnosti do 20 %, i to s 21 % na 24 %. U pogledu domaćih fizičkih osoba nije bilo značajnih promjena u razdoblju od 2020. do 2022. kod izdavatelja dionica s distribucijom javnosti od 20 % do 40 % gdje je udio bio stabilan, na oko 22 %, dok je u 2023. taj udio porastao na 26 %. Kod izdavatelja s distribucijom javnosti od 40 % do 60 % udio domaćih fizičkih osoba povećao se s približno 29 % na 32 % u 2023., dok je kod onih s distribucijom javnosti od 60 % do 80 % udio porastao na oko 41 %.

Podrijetlo kapitala izdavatelja dionica

Na sljedećem grafikonu prikazana je podjela vlasništva dionica u razdoblju od 2020. do 2023. prema podrijetlu kapitala po sljedećim kategorijama: vlastiti vrijednosni papiri,

skrbnički računi (domaći), skrbnički računi (strani), domaće pravne osobe, domaće fizičke osobe, strane pravne osobe i strane fizičke osobe.

Grafikon 62. Podrijetlo kapitala izdavatelja dionica na kraju 2020., 2021., 2022. i 2023. godine

Izvor: SKDD

- U razdoblju od 2020. do 2023. podrijetlo kapitala i udio pojedine kategorije kapitala u vlasništvu dionica nije se značajno mijenjao. Najveći udio u vlasništvu dionica na dan 31. prosinca 2023., kao i prethodnih godina, imale su domaće pravne osobe s udjelom od 50,6 % do 51,6 %, a najmanji stari skrbnički računi s udjelom od 0,9 %.
- U razdoblju od 2020. do 2023. vidljiv je blagi pad udjela domaćeg kapitala, i to domaćih skrbničkih računa (osim 2023. godine) za 0,8 postotnih bodova (s 3,8 % na 3,0 %) i domaćih fizičkih osoba za 2,2 postotnih bodova (s 28,5 % na 26,3%), te povećanje udjela stranog kapitala i to stranih pravnih osoba za 1,4 postotna boda (s 14,7 % na 13,3 %).

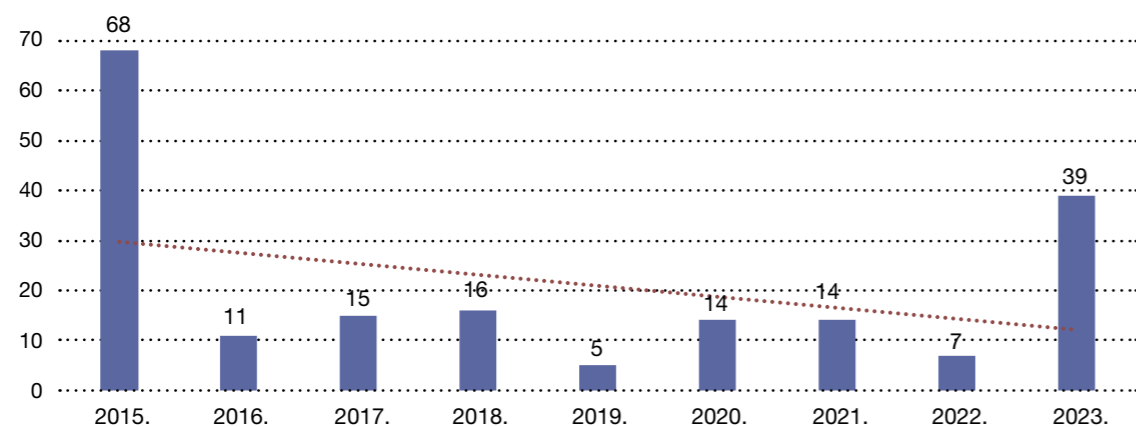
ODGOVORNOSTI I DUŽNOSTI ČLANOVA UPRAVE I NADZORNOG ODBORA

Sukob interesa

Sukob interesa postoji kod člana uprave ili nadzornog odbora, odnosno upravnog odbora koji nije neutralan u odnosu na predmet odlučivanja ili se iz njegove povezanosti s predmetom odlučivanja može pretpostaviti da može imati interese koji nisu istovremeno i interesi društva te da bi to moglo utjecati na njegovo donošenje odluka.

- U 2023. ukupno je bilo 39 prijavljenih sukoba interesa kod 5 izdavatelja čije su dionice uvrštene na ST i RT te su u svim prijavljenim sukobima interesa osobe u sukobu interesa bile suzdržane kod donošenja odluka o ulasku u transakcije s povezanim osobama.
- U 2022. ukupno je bilo 7 prijavljenih sukoba interesa kod 4 izdavatelja čije su dionice uvrštene na ST te su u svim prijavljenim sukobima interesa osobe u sukobu interesa bile suzdržane kod donošenja odluka o ulasku u transakcije s povezanim osobama.
- U 2021. bilo je ukupno 14 prijavljenih sukoba interesa i to 8 kod 2 izdavatelja čije su dionice bile uvrštene na ST, 2 kod 1 izdavatelja uvrštenog na VT te 4 kod 1 izdavatelja uvrštenog na RT te su osobe u sukobu interesa bile suzdržane kod donošenja odluka o ulasku u transakcije s povezanim osobama.
- U 2020. ukupno je bilo 14 prijavljenih sukoba interesa kod 2 izdavatelja čije su dionice bile uvrštene na ST te su osobe u sukobu interesa bile suzdržane kod donošenja odluka o ulasku u transakcije s povezanim osobama.
- Od ukupno 39 prijavljenih sukoba interesa u 2023. više rukovodstvo prijavilo ih je 4, uprava 12, a nadzorni odbor 23 (7 prijavljenih sukoba interesa u 2022.: više rukovodstvo prijavilo ih je 5, a uprava i nadzorni odbor po jedan).

Grafikon 63. Broj prijavljenih sukoba interesa tijekom godine u razdoblju od 2015. do 2023. godine

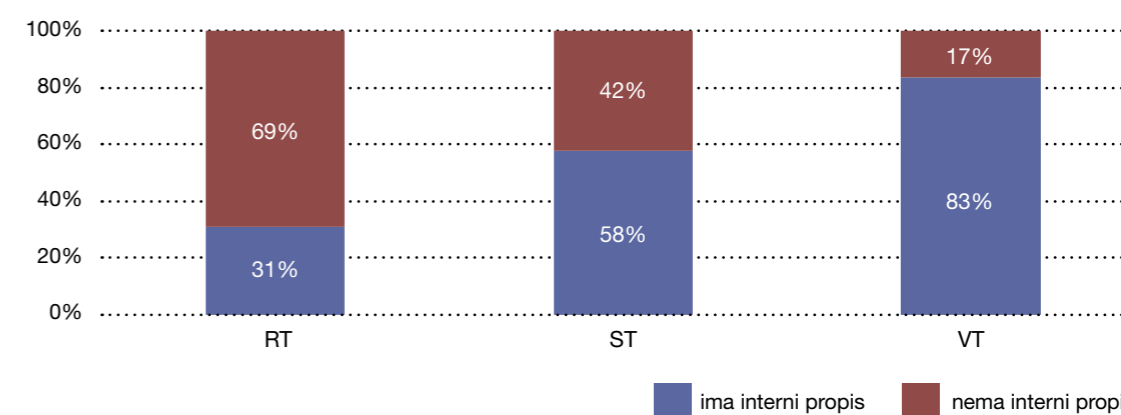
Izvor: Upitnik o praksama upravljanja, 2019., 2020., 2021., 2022. i 2023., GIKU za 2015., 2016., 2017. i 2018. godinu

Transakcije s povezanim osobama

Prema Kodeksu, nadzorni odbor izdavatelja mora osigurati da se usvoje procedure za odobravanje i objavljivanje transakcija s povezanim osobama koje će biti u skladu sa zakonskim odredbama i standardima financijskog izvještavanja.

- U odnosu na 2022. nije vidljiva značajna razlika u pogledu transakcija s povezanim osobama (prema podacima iz upitnika o praksama upravljanja) jer u 2023. 41 % izdavatelja ima interni propis postupanja (u 2022. 40 %), odnosno većina izdavatelja u 2023. nema interni propis postupanja u slučajevima transakcija s povezanim osobama – njih 59 % (u 2022. njih 60 %).

Grafikon 64. Izdavatelji dionica koji imaju/nemaju interni propis postupanja u slučajevima transakcija s povezanim osobama po segmentima uređenog tržišta u 2023. godini

Izvor: Upitnik o praksama upravljanja, 2023.

U sljedećoj tablici prikazan je prosječan iznos prijavljenih transakcija koje je izdavatelj sklopio u razdoblju od 2015. do 2023. sa sljedećim dionicima: dioničarima koji imaju više od 5 % temeljnog kapitala izdavatelja, članovima uprave i nadzornog odbora izdavatelja, višim rukovodstvom izdavatelja te unutar grupe kojoj izdavatelj pripada ili joj je na vrhu.

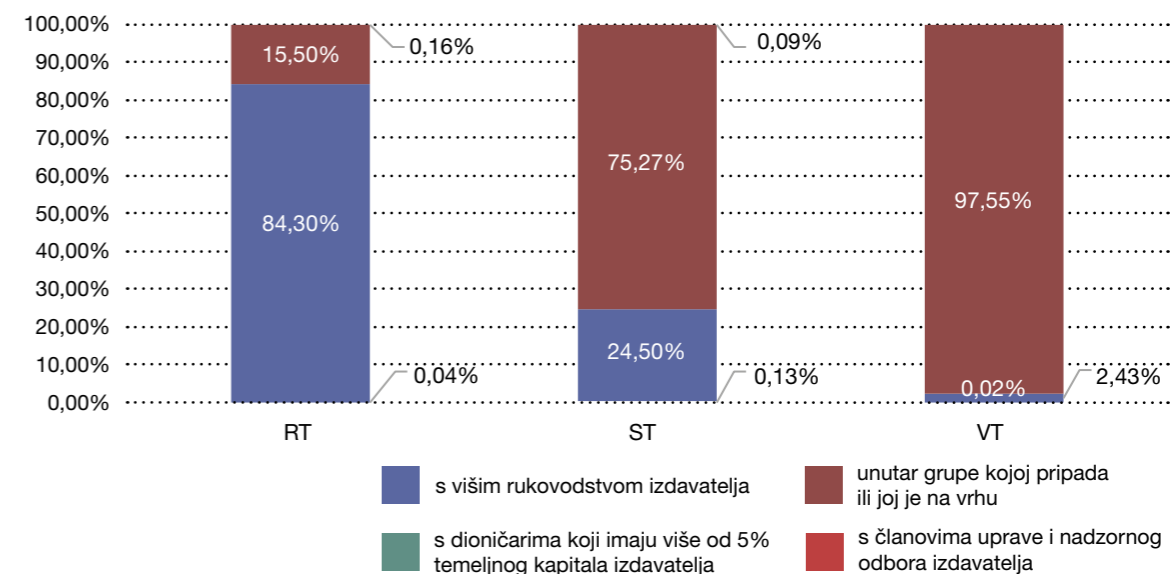
Tablica 19. Prosječan iznos prijavljenih transakcija s povezanim osobama od 2015. do 2023. godine

		s dioničarima koji imaju više od 5% temeljnog kapitala izdavatelja	s članovima uprave i nadzornog odbora izdavatelja	s višim rukovodstvom izdavatelja	unutar grupe kojoj pripada ili joj je na vrhu
2023.	Broj izdavatelja koji su prijavili transakciju	33	17	9	45
	Prosječan iznos transakcije po izdavatelju	63.908.026	300.906	694.703	32.713.450
2022.	Broj izdavatelja koji su prijavili transakciju	34	18	10	46
	Prosječan iznos transakcije po izdavatelju	47.840.196	300.184	668.130	62.387.482
2021.	Broj izdavatelja koji su prijavili transakciju	39	18	10	49
	Prosječan iznos transakcije po izdavatelju	33.908.284	259.887	989.957	42.681.991
2020.	Broj izdavatelja koji su prijavili transakciju	38	22	13	46
	Prosječan iznos transakcije po izdavatelju	26.133.415	371.151	1.244.512	36.809.514
2019.	Broj izdavatelja koji su prijavili transakciju	38	21	10	49
	Prosječan iznos transakcije po izdavatelju	30.703.956	431.451	906.840	42.459.888
2018.	Broj izdavatelja koji su prijavili transakciju	40	20	10	45
	Prosječan iznos transakcije po izdavatelju	24.543.658	635.164	652.179	42.868.701
2017.	Broj izdavatelja koji su prijavili transakciju	34	19	8	45
	Prosječan iznos transakcije po izdavatelju	21.394.758	651.797	1.174.796	31.199.719
2016.	Broj izdavatelja koji su prijavili transakciju	36	22	12	46
	Prosječan iznos transakcije po izdavatelju	33.496.825	1.687.670	947.629	48.200.046
2015.	Broj izdavatelja koji su prijavili transakciju	37	19	9	50
	Prosječan iznos transakcije po izdavatelju	36.042.364	1.346.344	746.340	54.238.055

Izvor: Upitnik o praksama upravljanja, 2019., 2020., 2021., 2022. i 2023., GIKU za 2015., 2016., 2017. i 2018. godinu

- Prosječan bruto novčani iznos transakcija s dioničarima koji imaju više od 5 % temeljnog kapitala izdavatelja, s članovima uprave i nadzornog odbora izdavatelja te s višim rukovodstvom viši je u odnosu na 2022. godinu, dok je prosječan bruto iznos transakcija s povezanim osobama unutar grupe kojoj pripada ili joj je na vrhu niži nego u 2022. godini.

Grafikon 65. Udio pojedinih vrsta transakcija s povezanim stranama u ukupnom iznosu transakcija s povezanim stranama po segmentu uređenog tržišta u 2023. godini

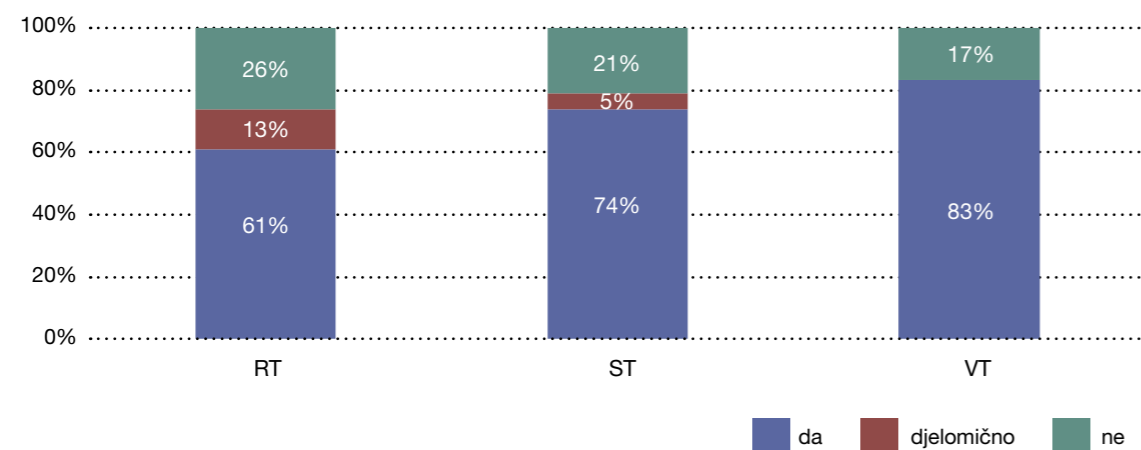
Izvor: Upitnik o praksama upravljanja, 2023.

- Transakcije izdavatelja unutar grupe kojoj pripada ili joj je na vrhu čine najveći udio u transakcijama s povezanim stranama u svakom segmentu tržišta (na RT-u 15,50 %, na ST-u 75,27 %, a na VT-u 97,55 %). Slijede ih transakcije s dioničarima koji imaju više od 5 % temeljnog kapitala izdavatelja. Transakcije s višim rukovodstvom i transakcije s članovima uprave i nadzornog odbora izdavatelja čine manje od 0,4 % ukupnih transakcija po tržištima.

Pravila ponašanja članova uprave i nadzornog odbora i sudjelovanje u donošenju odluka

- Kod 66 % izdavatelja nadzorni odbor dao je suglasnost za pravilnik o ponašanju ili drugi interni akt koji uspostavlja pravila ponašanja koja moraju slijediti članovi uprave i nadzorni odbor, radnici i drugi koji djeluju za račun društva (u 2022. taj je postotak iznosio 63 %).

Grafikon 66. Usuglašene politike ponašanja za članove uprave i nadzornog odbora, radnike i druge koje djeluju za račun društva u 2023. godini

Izvor: Upitnik o usklađenosti, 2023.

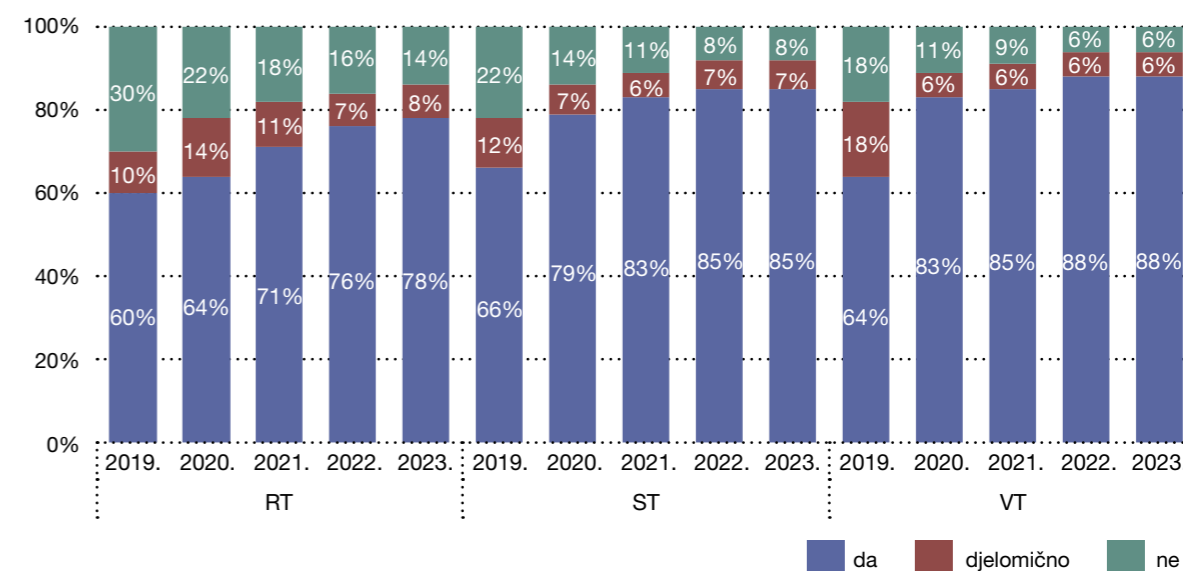
- Ukupno je 61 % izdavatelja objavilo pravilnik o ponašanju članova uprave i nadzornog odbora na svojim mrežnim stranicama (u 2022. taj je postotak iznosio 56 %).
- Ukupno 100 % izdavatelja čije su dionice uvrštene na VT ima objavljen pravilnik o ponašanju članova uprave i nadzornog odbora te je on dostupan na mrežnim stranicama bez naknade (u 2022. također svi izdavatelji).
- Ukupno 68 % izdavatelja čije su dionice uvrštene na ST ima objavljen pravilnik ponašanja za članove uprave i nadzornog odbora, radnike i druge koje djeluju za račun društva te je on dostupan na mrežnim stranicama bez naknade.
- Ukupno 54 % izdavatelja čije su dionice uvrštene na RT ima objavljen pravilnik o ponašanju članova uprave i nadzornog odbora na svojim mrežnim stranicama te je on dostupan na mrežnim stranicama bez naknade. U odnosu na 2022. vidljivo je pogoršanje kod izdavatelja čije su dionice uvrštene na RT jer je tada 57 % izdavatelja čije su dionice uvrštene na RT-u imalo usuglašene politike ponašanja za članove uprave i nadzornog odbora, radnike i druge koje djeluju za račun društva dostupne na mrežnim stranicama bez naknade.

U skladu s Kodeksom, za članove uprave i nadzornog odbora treba biti propisana zabrana sudjelovanja u donošenju odluka u vezi s kojima se nalaze u sukobu interesa.

Usklađenost izdavatelja s Kodeksom u području koje se odnosi na vodstvo

Na idućem grafikonu prikazana je usklađenost izdavatelja dionica s poglavljem *Vodstvo* u 2023. u odnosu na 2019., 2020., 2021. i 2022. godinu.

Grafikon 67. Usklađenost izdavatelja dionica s poglavljem *Vodstvo* u 2019., 2020., 2021., 2022. i 2023. po segmentima uređenog tržišta

Izvor: Upitnik o usklađenosti, 2019., 2020., 2021., 2022. i 2023., interni izračun

- Usklađenost izdavatelja čije su dionice uvrštene na VT s poglavljem *Vodstvo* u prosjeku iznosi 88 %.
- Izdavatelji čije su dionice uvrštene na ST u prosjeku su usklađeni s navedenim poglavljem 85 %, a izdavatelji čije su dionice uvrštene na RT 78 %.

Vidljivo je poboljšanje usklađenosti izdavatelja čije su dionice uvrštene na RT u 2023. u odnosu na prethodne četiri godine u dijelu Kodeksa koji se odnosi na poglavlje *Vodstvo*. Što se tiče ST i VT usklađenost izdavatelja dionica ima trend pada u posljednje četiri godine.

NADZORNI ODBOR I NJEGOVI ODBORI

Nadzorni odbor mora imati dovoljno članova kako bi mogao djelotvorno izvršavati svoje dužnosti i dužnosti svojih odbora. Ujedno mora sačinjavati profil nadzornog odbora koji određuje najmanji broj članova te kombinaciju vještina, znanja i obrazovanja, kao i profesionalnog i praktičnog iskustva koje se zahtijeva u nadzornom odboru.

Prema Kodeksu, nadzorni odbor svakih pet godina mora postaviti kao cilj postotak ženskih članova nadzornog odbora koji se mora ostvariti u sljedećih pet godina. Svaki cilj mora biti objavljen u godišnjem izvješću zajedno s objašnjenjem zašto je odabran te planom ostvarenja, a napredovanje prema planu mora biti objavljeno svake godine.

Pored toga, nadzorni odbor, u skladu s Kodeksom, treba biti sastavljen većinom od neovisnih članova koji nisu u poslovnim, obiteljskim i drugim vezama sa samim društvom, većinskim dioničarom ili grupom većinskih dioničara ili članovima uprave ili nadzornog

odbora društva ili većinskog dioničara. Predsjednik ili zamjenik predsjednika nadzornog odbora moraju biti neovisni. Postojanje neovisnih članova nadzornog odbora pridonosi donošenju objektivnih odluka u pogledu članova uprave, samog društva i njegovih dioničara, kao što su pitanja primitaka, nova imenovanja, značajne promjene u vlasničkoj strukturi, zaštita od preuzimanja i funkcija revizije.

U dualističkom sustavu funkcija je uprave vođenje i zastupanje društva, a članove uprave imenuje nadzorni odbor. U monističkom sustavu tu funkciju obavljaju izvršni direktori društva, a imenuje ih glavna skupština.

- Od ukupno 83 izdavatelja čije su dionice 31. prosinca 2023. bile uvrštene na uređeno tržište, 83 je dostavilo upitnike o praksama korporativnog upravljanja, od kojih su 2 izdavatelja imala monistički ustroj, a preostali 81 izdavatelj imao je dualistički ustroj.
- Od ukupno 88 izdavatelja čije su dionice 31. prosinca 2022. bile uvrštene na uređeno tržište, 87 je dostavilo upitnike o praksama korporativnog upravljanja, od kojih su 2 izdavatelja imala monistički ustroj, a preostalih 85 izdavatelja imalo je dualistički ustroj.

Za izdavatelje koji imaju monistički sustav podaci o izvršnim direktorima i glavnom izvršnom direktoru analiziraju se zajedno s podacima o članovima uprave, dok se podaci o neizvršnim direktorima te zamjeniku i predsjedniku upravnog odbora analiziraju u sklopu podataka o članovima nadzornog odbora izdavatelja koji imaju dualistički sustav.

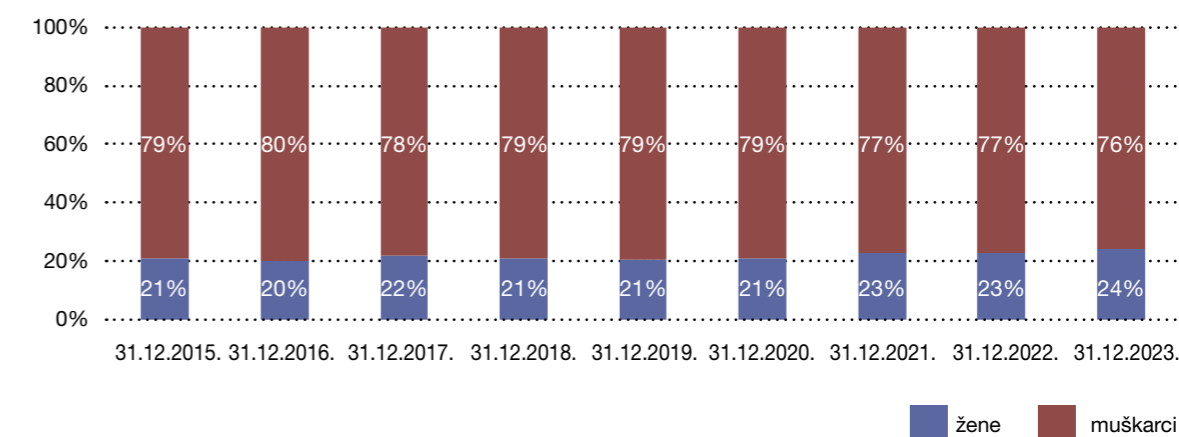
Analizom u nastavku obuhvaćeni su svi izdavatelji dionica koji su bili uvršteni na uređeno tržište Zagrebačke burze 31. prosinca 2015., 2016., 2017., 2018., 2019., 2020., 2021., 2022. i 2023. prema podacima iz sudskog registra.

Broj članova i sastav nadzornog odbora

- Na kraju 2023. nadzorni odbor izdavatelja dionica u prosjeku se sastojao od 5 članova (na kraju 2022. također 5 članova).
- Na kraju 2023. zastupljenost žena u nadzornim odborima (108 žena) bila je 3 puta veća u odnosu na zastupljenost žena u upravama (36 žena). Na kraju 2022. zastupljenost žena u nadzornim odborima bila je također oko 3 puta veća od zastupljenosti žena u upravama.

Na sljedećem grafikonu prikazana je zastupljenost žena i muškaraca u nadzornim odborima izdavatelja dionica u razdoblju od 2015. do 2023. godine.

Grafikon 68. Spolna struktura nadzornog odbora izdavatelja dionica u razdoblju od 2015. do 2023. godine

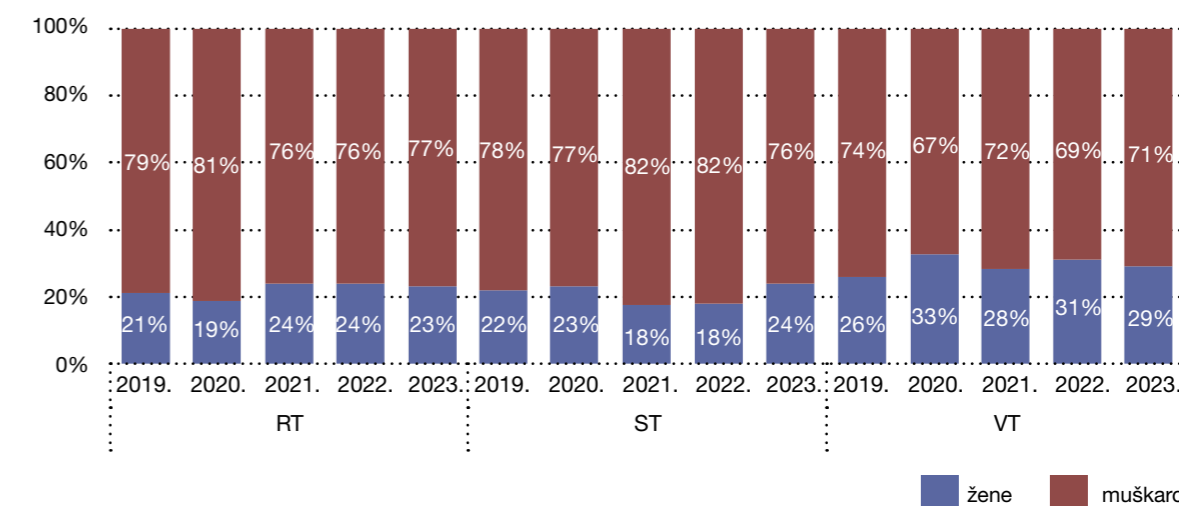

Izvor: sudski registar⁸

- Na kraju 2023. udio žena u sastavu nadzornog odbora izdavatelja dionica veći je u odnosu na prethodnu godinu za jedan postotni bod (24 %).
- Prema segmentima uređenog tržišta u 2023. godini:
 - udio žena u nadzornim odborima izdavatelja na RT-u je 23 %
 - udio žena u nadzornim odborima izdavatelja na ST-u je 24 %
 - udio žena u nadzornim odborima izdavatelja na VT-u je 29 %.

Zastupljenost ženskih članova u nadzornom odboru u odnosu na ukupan broj članova nadzornog odbora izdavatelja u 2023. prema segmentu uređenog tržišta prikazana je na sljedećem grafikonu.

Grafikon 69. Spolna struktura nadzornog odbora izdavatelja dionica prema segmentu uređenog tržišta na dan 31.12.2019., 31.12.2020., 31.12.2021., 31.12.2022. i 31.12.2023. godine

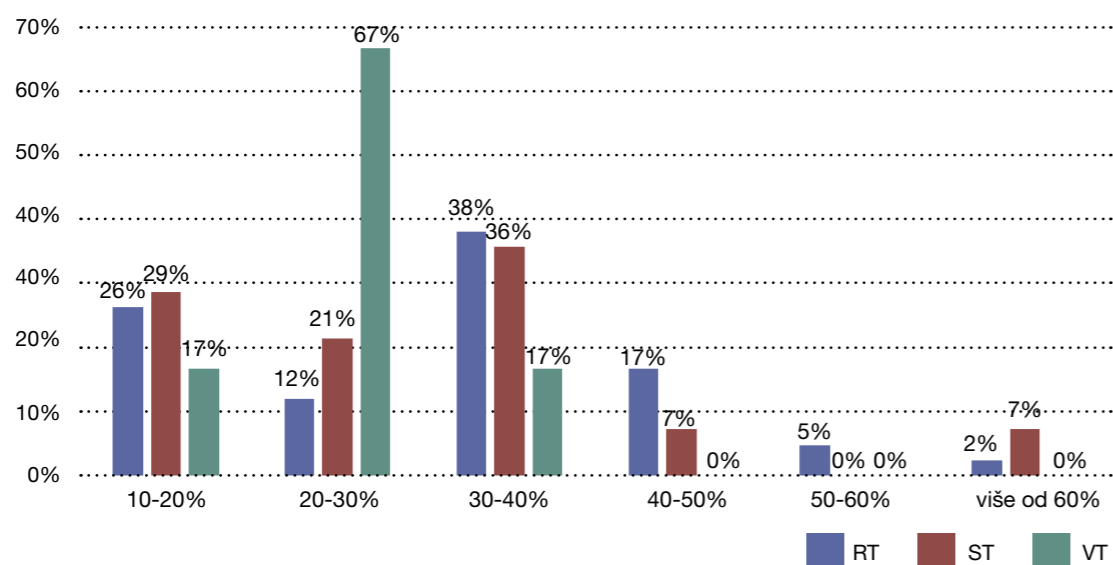

Izvor: sudski registar

⁸ Podaci o broju i spolu članova nadzornog odbora analizirani su prema podacima iz sudskog registra kako bi obuhvatili sve članove nadzornih odbora. Potrebno je napomenuti da može postojati određeno odstupanje u broju ako su pojedini izdavatelji kasnili s prijavom promjena u sudski registar.

- Iz grafikona je vidljivo da je do promjene u udjelima u odnosu na prethodnu godinu došlo na VT-u, gdje se udio žena smanjio s 31 % na 29 %, a udio muškaraca povećao se sa 69 % na 71 %, dok je na ST-u udio žena porastao s 18 % na 24 %. Što se tiče RT-a, prisutan je blagi pad udjela žena u ukupnoj strukturi s 24 % na 23 %.
- Prosječan udio žena u nadzornim odborima u razdoblju od 2019. do 2023. iznosio je 22,6 %.
- Prema upitniku o praksama upravljanja, titulu doktorice znanosti imalo je 10,20 % ženskih članica (u 2022. titulu doktorice znanosti imalo je njih 11,40 %).
- Dana 31. prosinca 2023. najviše članova nadzornih odbora, njih 40,45 %, imalo je više od 56 godina (2022. njih 42 %), njih 34,77 % imalo je između 46 i 55 godina (2022. njih 34 %), 20,45 % članova nadzornog odbora imalo je između 36 i 45 godina (2022. njih 19 %), a samo 4,32 % članova nadzornog odbora imalo je manje od 35 godina (2022. 5 %).
- Dana 31. prosinca 2023. najviše članova nadzornih odbora, njih 93 %, imalo je visoku stručnu spremu (u 2022. njih 71 %), a 13 % članova nadzornog odbora imalo je titulu doktora znanosti (12 % u 2022.).
- Dana 31. prosinca 2023. ukupno 19 % članova nadzornih odbora izdavatelja bili su strani državljani (na kraju 2022. njih 18 %).
- Nadzorni odbor kod 65 % izdavatelja dionica ocijenio je svoju djelotvornost u posljednjih 12 mjeseci (u 2022. kod njih 59 %), od čega je kod 96 % izdavatelja dionica ocjenjivanje vodio predsjednik ili zamjenik predsjednika nadzornog odbora (u 2022. taj je udio iznosio 92 %).
- Prosječna dužina članstva u nadzornom odboru iznosila je 6 godina na kraju 2023. (na kraju 2022. također 6 godina).
- U 2023. ukupno 50 izdavatelja (60 %) ima predstavnike radnika/sindikata u nadzornim odborima (u 2022. ukupno 49 izdavatelja ili 56 %).
- Nadzorni odbor 69 izdavatelja, odnosno 83 % (69 izdavatelja, odnosno 78 % u 2022.), postavio je ciljani postotak ženskih članova u sastavu nadzornog odbora.

Grafikon 70. Izdavatelji dionica koji imaju postavljen ciljani postotak ženskih članova u nadzornom odboru u 2023. godini

Izvor: Upitnik o praksama upravljanja, 2023.

Po segmentima uređenog tržišta ciljani postotak žena u nadzornom odboru imaju 62 izdavatelja, odnosno 75 % izdavatelja, i to:

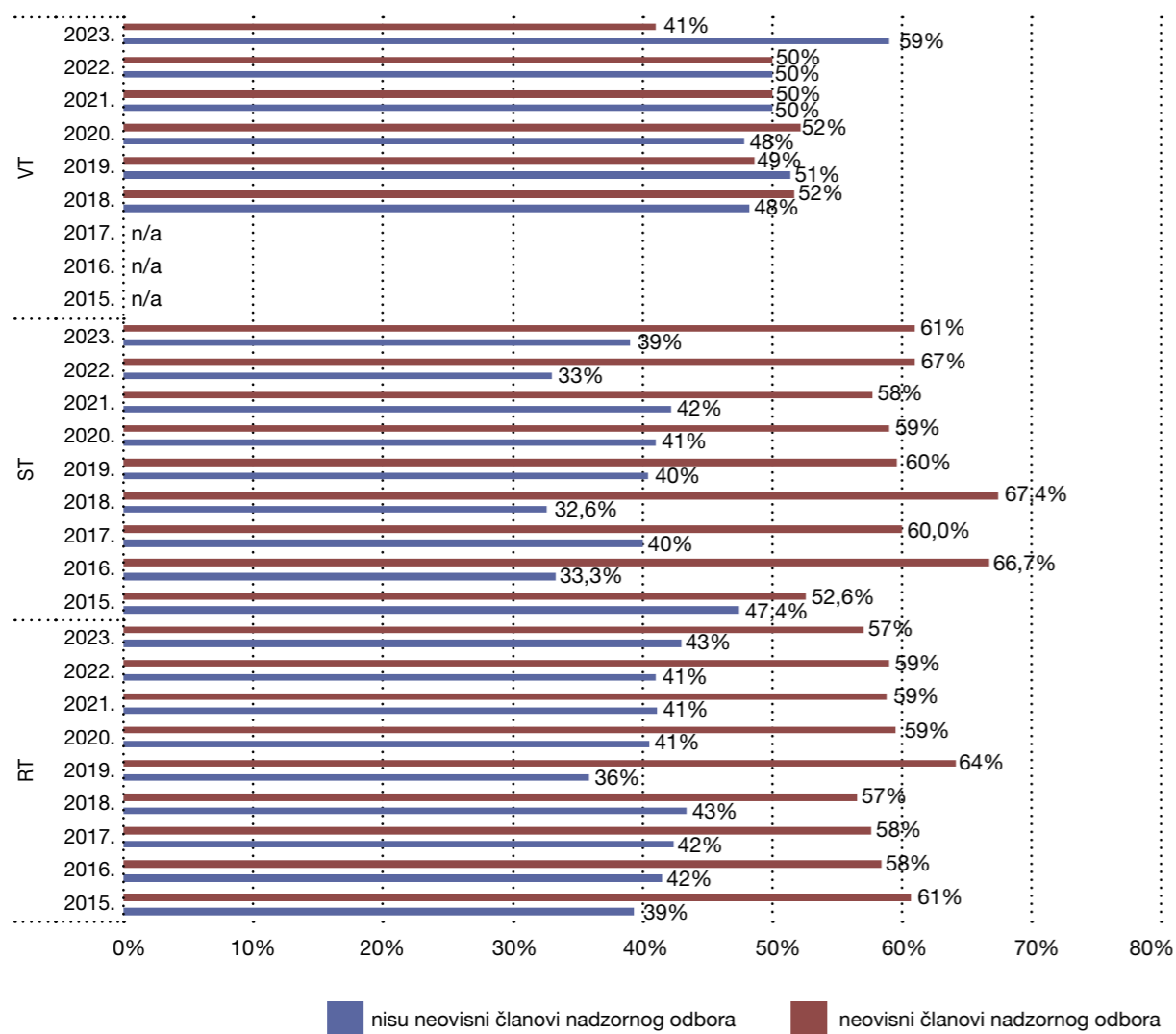
- 6 izdavatelja na VT-u
- 14 izdavatelja na ST-u i
- 42 izdavatelja na RT-u.
- Od ukupnog broja izdavatelja dionica na VT-u koji su postavili ciljani postotak ženskih članova u nadzornom odboru u 2023. godini njih 66 % postavilo je ciljani postotak u rasponu između 20 % i 30 %, 17 % izdavatelja postavilo je ciljani postotak u rasponu između 10 % i 20 %, a 17 % izdavatelja u rasponu između 30 % i 40 %.
- U 2023. godini izdavatelji čije su dionice uvrštene na ST, a koji su postavili ciljani postotak ženskih članova u nadzornom odboru, rasporedili su postotke na sljedeći način:
 - 36 % izdavatelja postavilo je ciljani postotak između 30 % i 40 %
 - 29 % između 10 % i 20 %
 - 21 % između 20 % i 30 %
 - 7 % više od 60 %
 - 7 % između 40 % i 50 %
 - nijedan izdavatelj nije postavio ciljani postotak između 50 % i 60 %.
- U 2023. godini izdavatelji čije su dionice uvrštene na RT, a koji su postavili ciljani postotak ženskih članova u nadzornom odboru, rasporedili su postotke na sljedeći način:
 - 38 % njih postavilo je ciljani postotak između 30 % i 40 %
 - 26 % između 10 % i 20 %
 - 17 % između 40 % i 50 %
 - 12 % između 20 % i 30 %
 - 5 % između 50 % i 60 %
 - 2 % više od 60 %.

Neovisnost članova nadzornog odbora

- Prema podacima iz upitnika o praksama korporativnog upravljanja, na kraju 2023. godine 44 % članova nadzornog odbora je neovisno (na kraju 2022. bilo je 41 % neovisnih članova).
- U 2023. predsjednik ili zamjenik predsjednika nadzornog odbora neovisni su kod 51 % izdavatelja (u 2022. predsjednik ili zamjenik predsjednika nadzornog odbora neovisni su kod 47 % izdavatelja).
- Na kraju 2023. nadzorni odbor svakog izdavatelja ima u prosjeku 2 neovisna člana (na kraju 2022. također 2 neovisna člana po nadzornom odboru izdavatelja).

Na sljedećem grafikonu prikazan je udio neovisnih članova nadzornog odbora u ukupnom broju članova nadzornog odbora prema segmentu uređenog tržišta Zagrebačke burze.

Grafikon 71. Udio neovisnih članova nadzornog odbora u ukupnom broju članova nadzornog odbora prema segmentu tržišta od 2015. do 2023. godine

Izvor: Upitnik o praksama upravljanja, 2019., 2020., 2021., 2022. i 2023.

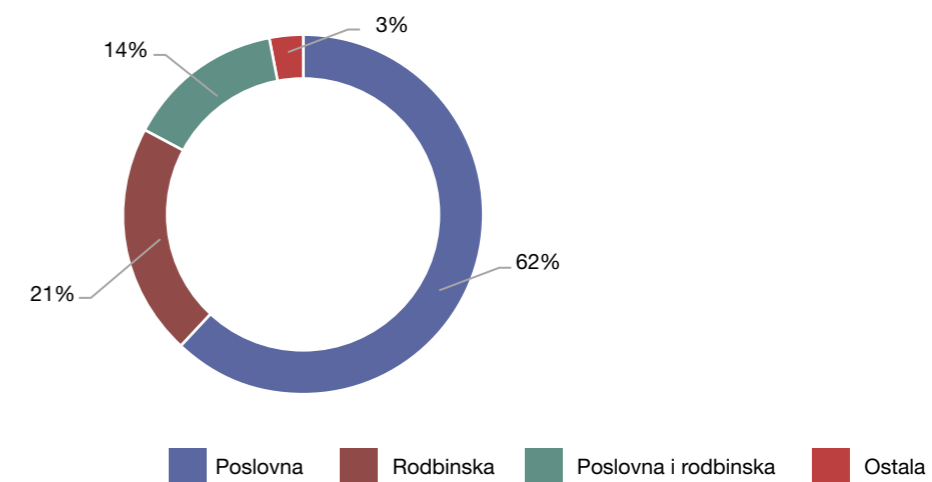
Prosjek broja neovisnih članova nadzornog odbora u svim segmentima uređenog tržišta od 2015. do 2023. iznosi 43 %, odnosno u prosjeku je 57 % članova nadzornog odbora koji nisu neovisni.

- Svi izdavatelji (njih 6) koji imaju dionice uvrštene na VT imaju barem po jednog neovisnog člana nadzornog odbora, a ukupno je neovisno 59 % članova odbora. Od ukupnog broja članova nadzornih odbora izdavatelja čije su dionice uvrštene na ST neovisno je njih 39 %. Od ukupnog broja članova nadzornih odbora izdavatelja koji imaju uvrštene dionice na segment RT-a neovisno je njih 43 %.
- Analizirajući po pojedinom segmentu uređenog tržišta Zagrebačke burze, dana 31. prosinca 2023. vidljivo je da je najveći udio neovisnih članova nadzornog odbora prisutan na VT-u.

Povezanost članova nadzornog odbora s članovima uprave i nadzornog odbora

- Prema podacima iz upitnika o praksama korporativnog upravljanja, u 2023. ukupno je 29 članova nadzornih odbora 21 izdavatelja bilo povezano s članovima uprave (39 članova nadzornih odbora i 23 izdavatelja u 2022. godini).
- Najveći postotak u 2023. čini poslovna povezanost (62 %), slijedi rodbinska povezanost (21 %), poslovna i rodbinska povezanost (14 %) te ostale vrste povezanosti (3 %) (u 2022. godini poslovna povezanost 54 %, rodbinska povezanost 28 %, poslovna i rodbinska povezanost 15 % te ostale vrste povezanosti 3 %).

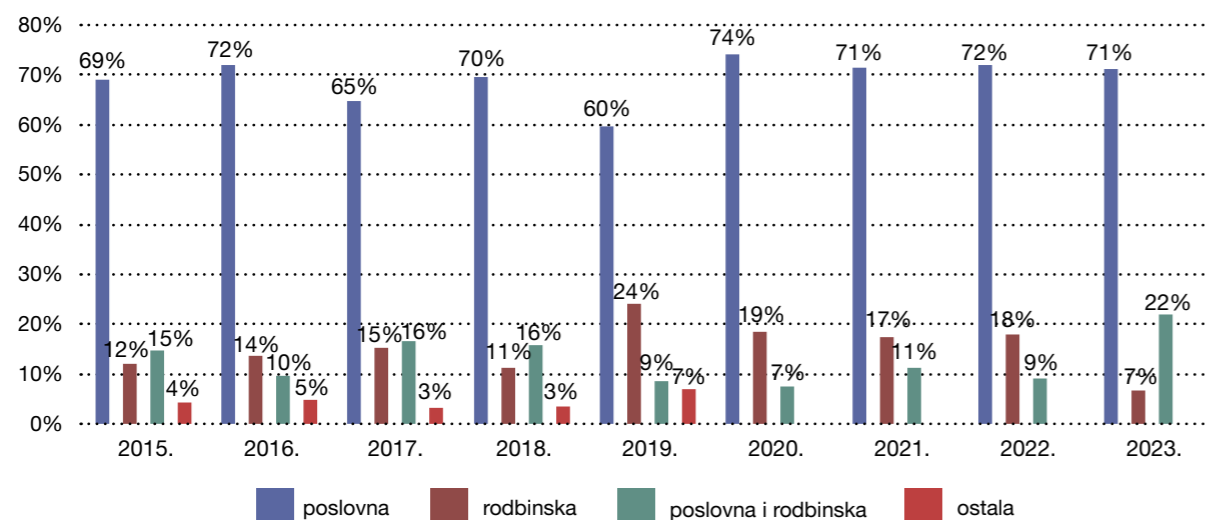
Grafikon 72. Povezanost članova nadzornog odbora s članovima uprave izdavatelja u 2023. godini

Izvor: Upitnik o praksama upravljanja, 2023.

- Tijekom 2023. ukupno je 59 članova nadzornog odbora 22 izdavatelja bilo povezano s drugim članovima nadzornog odbora (76 člana nadzornog odbora 26 izdavatelja u 2022.).
- Najveći postotak čini poslovna povezanost (71 %), slijedi poslovna i rodbinska povezanost (22 %) te rodbinska (7 %) (poslovna povezanost 72 %, rodbinska povezanost 18 % te poslovna i rodbinska povezanost 9 % u 2022.).

Grafikon 73. Povezanost članova nadzornog odbora s drugim članovima nadzornog odbora od 2015. do 2023. godine

Izvor: Upitnik o praksama upravljanja, 2019., 2020., 2021., 2022. i 2023., GIKU za 2015., 2016., 2017. i 2018. godinu

Sjednice nadzornog odbora

- Tijekom 2023. broj održanih sjednica nadzornog odbora kretao se u rasponu od 1 do 79, a nadzorni odbori izdavatelja dionica u prosjeku su održali 10 sjednica tijekom godine (9 sjednica tijekom 2022. godine). Svi nadzorni odbori održali su najmanje 1 sjednicu u 2023. godini (tijekom 2022. nadzorni odbori izdavatelja održali su barem 2 sjednice.).
- Sjednice nadzornog odbora 74 izdavatelja (94 %) održavaju se minimalno jednom svaka tri mjeseca (u 2022. godini 79 izdavatelja (91 %)).
- Ukupno 59 izdavatelja (71 %) imalo je raspored održavanja sjednica nadzornog odbora za 2023. (u 2022. godini 60 izdavatelja, ili 69 %).
- Ukupno 74 izdavatelja, ili 89 %, imaju interni propis rada nadzornog odbora (76 izdavatelja ili 87 % u 2022. godini), koji se mijenjao tijekom godine kod 14 izdavatelja, ili 17 %, (kod 12, ili 16 %, izdavatelja u 2022. godini).

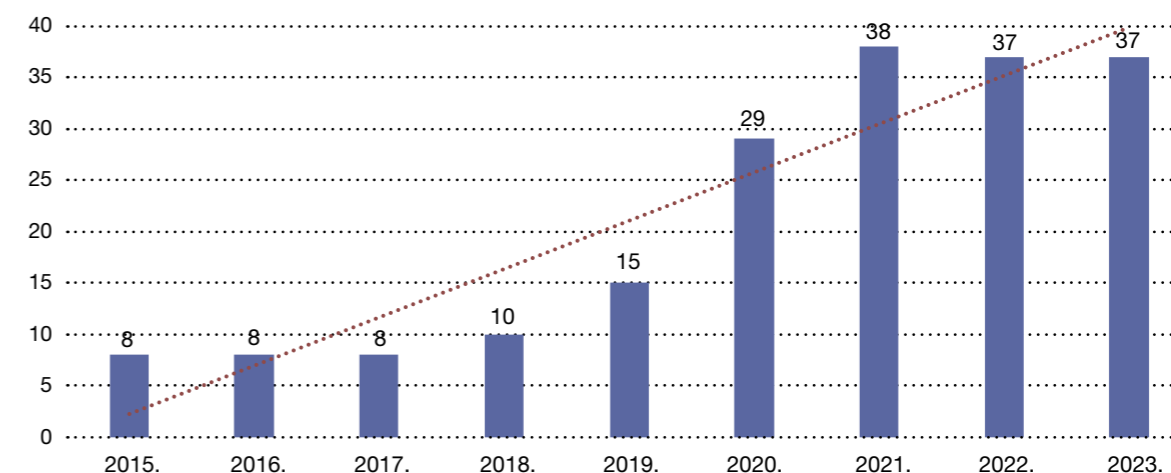
Odbori nadzornog odbora

U skladu s Kodeksom, nadzorni odbor mora osnovati najmanje revizijski odbor, odbor za imenovanja i odbor za primitke. Nadzorni odbor mora utvrditi mandat i aktivnosti svakog od odbora. Svaki odbor nadzornog odbora mora imati najmanje tri člana, a većina članova svakog odbora mora biti neovisna. Predsjednik odbora mora biti neovisan član nadzornog odbora. Članovi uprave ne mogu biti članovi odbora nadzornog odbora. Nadzorni odbor mora osigurati da članovi svakog njegova odbora imaju potrebno obrazovanje, znanje i vještine kao i profesionalno i praktično iskustvo za djelotvorno izvršavanje odgovornosti odbora.

- 37 izdavatelja dionica (45 %) u 2023. ima osnovana sva tri odbora nadzornog odbora: odbor za imenovanja, odbor za primitke i revizijski odbor (u 2022. ukupno 37 izdavatelja ili 43 %).
- Prema segmentima uređenog tržišta, osnovana sva tri odbora nadzornog odbora ima:
 - 6 izdavatelja (od ukupno 6) čije su dionice uvrštene na VT
 - 9 izdavatelja (od ukupno 18) na ST-u i
 - 22 izdavatelja (od ukupno 59) na RT-u.

Na sljedećem grafikonu prikazan je broj izdavatelja dionica koji imaju osnovana sva tri odbora nadzornog odbora (revizijski odbor, odbor za primitke i odbor za imenovanja) od 2015. do 2023. godine.

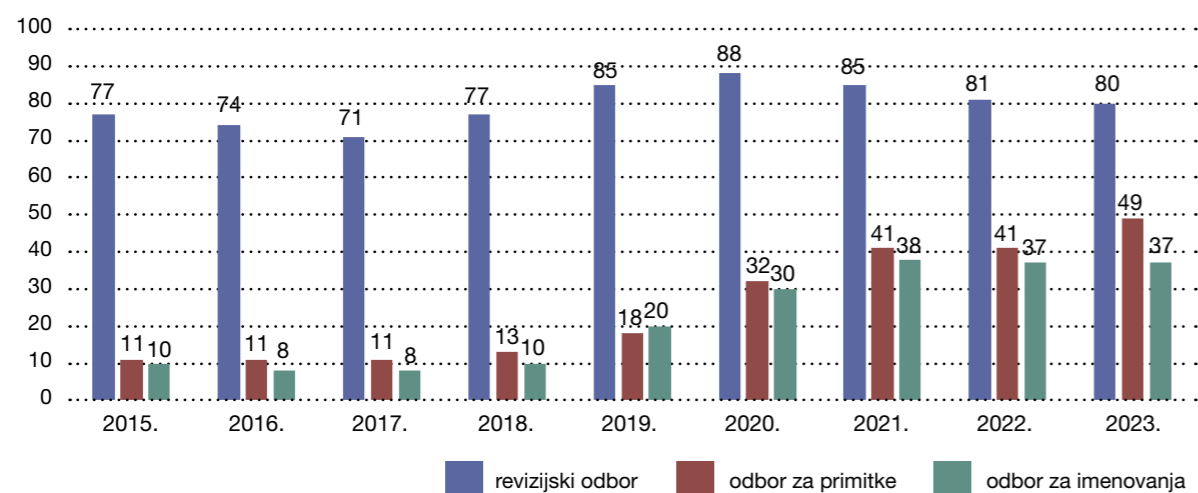
Grafikon 74. Broj izdavatelja dionica koji imaju osnovana sva tri odbora nadzornog odbora u razdoblju od 2015. do 2023. godine

Izvor: Upitnik o praksama upravljanja, 2019., 2020., 2021., 2022. i 2023., GIKU za 2015., 2016., 2017. i 2018. godinu

- Promatrano prema svakom pojedinom odboru nadzornog odbora, 80 izdavatelja (96 %) ima osnovan revizijski odbor, 49 izdavatelja (47 %) ima osnovan odbor za primitke, a 37 izdavatelja (45 %) ima osnovan odbor za imenovanja (u 2022. godini 81 izdavatelj, ili 93 %, imao je osnovan revizijski odbor, 41 izdavatelj, ili 47 %, imao je osnovan odbor za primitke, a 37 izdavatelja, ili njih 43 %, imalo je osnovan odbor za imenovanja).

Grafikon 75. Broj izdavatelja koji imaju osnovane odbore nadzornog odbora od 2015. do 2023. godine

Izvor: Upitnik o praksama upravljanja, 2019., 2020., 2021., 2022. i 2023., GIKU za 2015., 2016., 2017. i 2018. godinu

Promatrano prema pojedinom odboru nadzornog odbora:

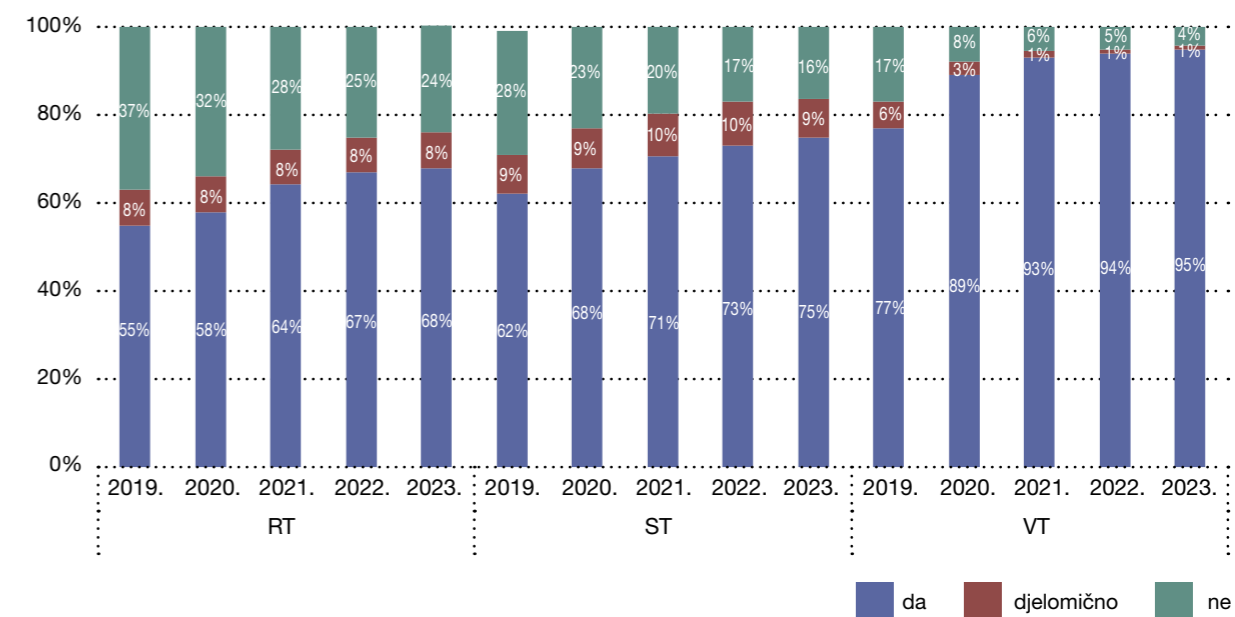
- 104 člana nadzornog odbora, ili njih 24 %, članovi su revizijskog odbora
- 99 članova nadzornog odbora, ili njih 23 %, članovi su odbora za primitke
- 100 članova nadzornog odbora, ili njih 23 %, članovi su odbora za imenovanje
- 137 članova nadzornog odbora, ili njih 30 %, nisu članovi nijednog od osnovnih odbora u skladu s Kodeksom.
- Dodatan odbor u 2023. imalo je 12 % izdavatelja dionica (u 2022. 17 %).
- Sva tri odbora Nadzornog odbora u 2023. imaju prosječno po 3 člana (kao i u 2022.), dok je u prosjeku 1 član u svakom pojedinom odboru neovisan (isto kao i u 2022.).
- 59 izdavatelja (od 80), ili njih 74 %, koji imaju osnovan revizijski odbor imaju i interne procedure rada revizijskog odbora te svi izrađuju izvješće o radu revizijskog odbora, dok je 26, ili 44 %, tih izvješća javno dostupno (u 2022. od ukupno 81 izdavatelja koji imaju osnovan revizijski odbor, 59 izdavatelja ima interne procedure rada odbora za reviziju, izvješće o radu revizijskog odbora izrađuje njih 57, ili 70 %, a 44 % tih izvješća javno je dostupno).
- 33 izdavatelja (od 39), ili njih 85 %, koji imaju osnovan odbor za primitke imaju interne procedure rada odbora za primitke, a njih 29 (74 %) izrađuje izvješće o radu odbora za primitke te je 69 % izvješća javno dostupno (u 2022. od 41 izdavatelja koji ima osnovan odbor za primitke, njih 32 imaju interne procedure rada tog odbora, a njih 24 (59 %) izrađuje izvješće o radu odbora za primitke te je 67 % izvješća javno dostupno).
- 32 izdavatelja (od 37), ili njih 86 %, koja imaju osnovan odbor za imenovanja imaju interne procedure rada odbora za imenovanja (u 2022. od ukupno 37 izdavatelja koji imaju osnovan odbor za imenovanja, 31, ili 84 %, ima interne procedure rada odbora za imenovanja).
- Revizijski odbori su u 2023. prosječno održali 4 sastanka (isto kao i u 2022.), odbori za primitke 3 (isto kao i u 2022.), a odbor za imenovanja 3 sastanka (u 2022. godini 2 sastanka).

- Nadzorni odbori 89 % izdavatelja dionica osigurali su da članovi svakog njegova odbora imaju potrebne vještine, znanje i obrazovanje te profesionalno i praktično iskustvo za djelotvorno izvršavanje odgovornosti odbora (91 % u 2022. godini).
- Odbori nadzornog odbora kod 89 % izdavatelja dionica sastaju se toliko često koliko je potrebno za djelotvorno obavljanje njihovih dužnosti te redovito izvještavaju nadzorni odbor o svojim aktivnostima (90 % izdavatelja u 2022. godini).

Usklađenost izdavatelja s Kodeksom u području koje se odnosi na nadzorni odbor i njegove odbore

Na idućem grafikonu prikazana je usklađenost izdavatelja dionica s poglavljem *Nadzorni odbor i njegovi odbori* u 2019., 2020., 2021., 2022. i 2023. godini.

Grafikon 76. Usklađenost izdavatelja dionica s poglavljem *Nadzorni odbor i njegovi odbori* u 2019., 2020., 2021., 2022. i 2023. prema segmentima uređenog tržišta

Izvor: Upitnik o usklađenosti, 2019., 2020., 2021., 2022. i 2023., interni izračun

- U 2023. izdavatelji čije su dionice uvrštene na VT prosjeku su 95 % usklađeni s poglavljem *Nadzorni odbor i njegovi odbori*.
- Izdavatelji na ST-u u prosjeku su 75 % usklađeni s poglavljem *Nadzorni odbor i njegovi odbori*.
- Izdavatelji na RT-u u prosjeku su 68 % usklađeni s poglavljem *Nadzorni odbor i njegovi odbori*.

Vidljivo je poboljšanje usklađenosti izdavatelja čije su dionice uvrštene na VT, ST i RT s poglavljem *Nadzorni odbor i njegovi odbori* u 2023. u odnosu na promatrano razdoblje.

UPRAVA

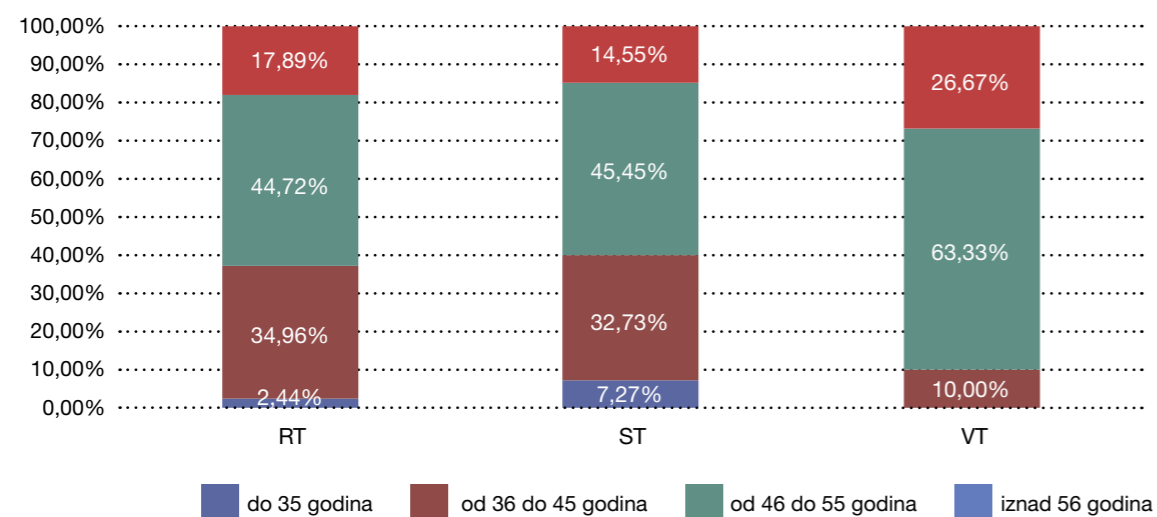
Uprava je prvenstveno odgovorna za poslovanje te za postizanje postavljenih i strateških ciljeva, kao i za održavanje ugleda odgovornog i vjerodostojnog društva.

U nastavku su analizirani podaci prema dostavljenim odgovorima iz upitnika o praksama upravljanja i upitnika o usklađenosti za 2023. godinu.

Broj članova i sastav uprave

- Prema upitniku o praksama korporativnog upravljanja, 31. prosinca 2023. najviše članova uprave, njih 82 %, imalo je visoku stručnu spremu (u 2022. godini 85 %), a 5 % imalo je titulu doktora znanosti (u 2022. također 5 %).
- Dana 31. prosinca 2023. ukupno 8 % članova uprave strani su državljani (u 2022., 9 %).
- Dana 31. prosinca 2023. uprava izdavatelja dionica prosječno se sastojala od 2 člana (također 2 člana i u 2022. godini).
- Od ukupnog broja žena u upravi (36) jedna, odnosno 3 % imala je titulu doktora znanosti (2022. 9 %).
- Prema podacima iz upitnika o praksama upravljanja, 31. prosinca 2023. najviše članova uprave imalo je između 46 i 55 godina, točnije njih 48 % (2022. godine 48 %), 28 % članova imalo je između 36 i 45 godina (2022. godine 31 %), iznad 56 godina imalo je 19 % (2022. godine 18 %) članova uprave, a njih 5 % (2022. godine 3 %) bilo je mlađe od 35 godina.

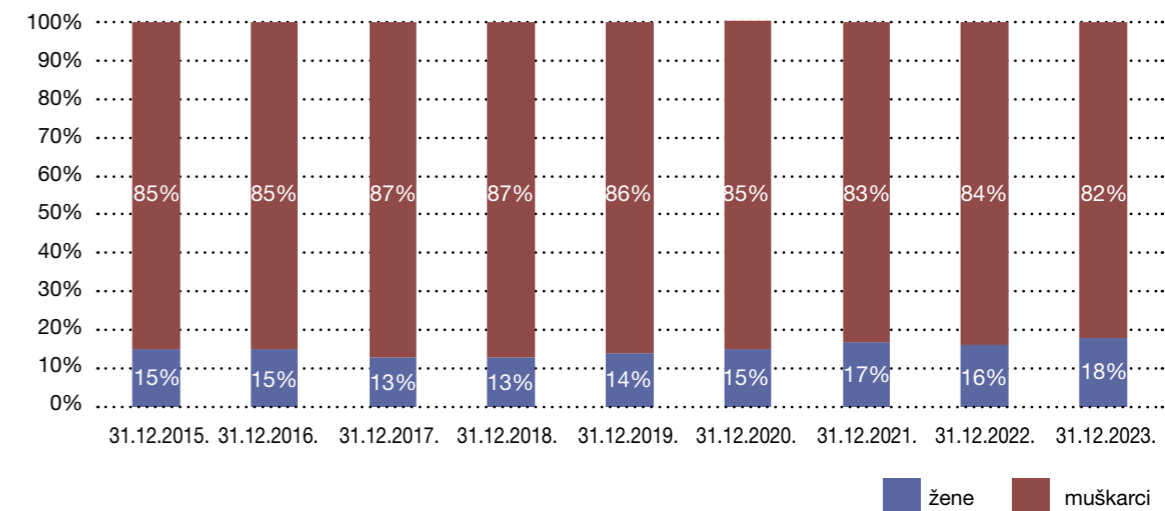
Grafikon 77. Starosna struktura članova uprave 31.12.2023. prema segmentima uređenog tržišta

Izvor: Upitnik o praksama upravljanja, 2023.

- Najveći udio članova uprave starih od 46 do 55 godina prisutan je kod članova uprave čije su dionice uvrštene na VT (63 %) te je taj udio veći u odnosu na preostala dva segmenta uređenog tržišta gdje iznosi oko 46 % na ST-u i 45 % na RT-u.
- U upravi izdavatelja čije su dionice uvrštene na VT nijedan član uprave nije mlađi od 35 godina.

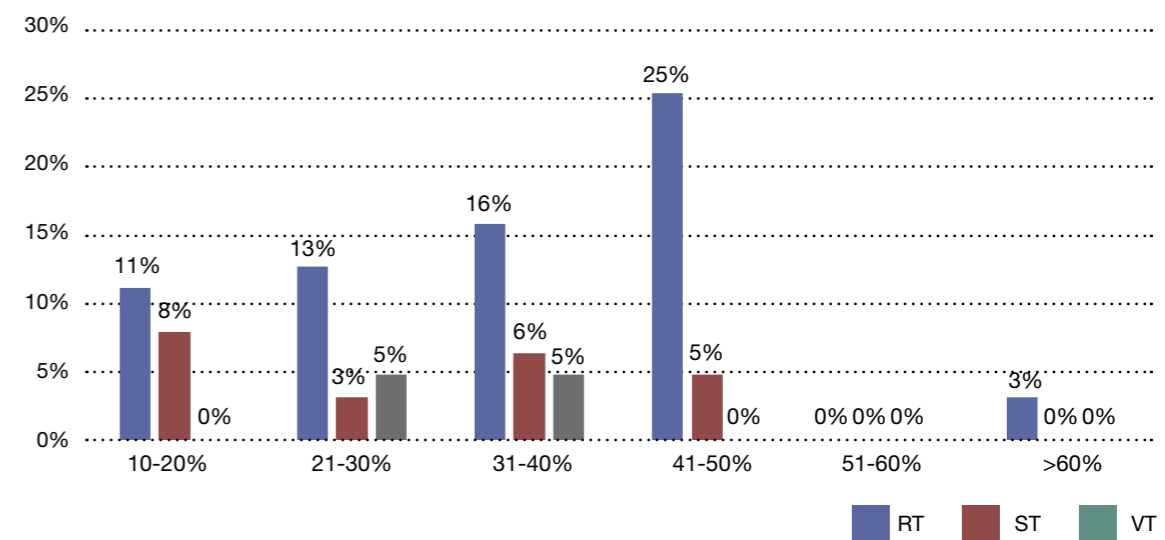
Grafikon 78. Spolna struktura uprave izdavatelja dionica od 2015. do 2023. godine

Izvor: sudski registar⁹

Struktura uprave prema spolu nije se značajnije mijenjala u promatranom razdoblju. Zastupljenost žena u upravama izdavatelja dionica na kraju 2023. blago se povećala u odnosu na 2022. godinu.

Grafikon 79. Izdavatelji dionica koji imaju postavljen ciljani postotak ženskih članova u upravama u 2023. godini

Izvor: Upitnik o praksama upravljanja, 2023.

⁹ Podaci o broju i spolu članova uprave analizirani su prema podacima iz sudskog registra kako bi obuhvatili sve izdavatelje (uključujući one koji nisu dostavili predmetni Upitnik). Potrebno je napomenuti da može postojati određeno odstupanje u broju ako su pojedini izdavatelji kasnili s prijavom promjena u sudski registar.

- Prema upitniku o praksama korporativnog upravljanja ukupno su 63 izdavatelja (75 izdavatelja u 2022.) postavila ciljani postotak ženskih članova u upravi.
- Najviše izdavatelja (njih 19, tj. 30 %) ima postavljen ciljani postotak ženskih članova u upravama između 41 % i 50 %, a najmanje (njih 0, ili 0 %) između 51 % i 60 %
- Promatrano prema pojedinom segmentu tržišta:
 - na RT-u najviše izdavatelja ima postavljen ciljani postotak ženskih članova u upravljanju između 41 % i 50 %, a najmanje između 51 % i 60 %
 - na ST-u najviše izdavatelja ima postavljen ciljani postotak ženskih članova u upravama između 10 % i 20 %, a najmanje između 51 % i 60 %
 - na VT-u 3 izdavatelja (50 %) imaju postavljen ciljani postotak ženskih članova u upravama između 21 % i 30 % te između 31 % i 40 %, a ostala 3 izdavatelja nisu postavila cilj.

Sjednice uprave

- U 2023. broj održanih sjednica uprave kretao se u rasponu od 0 do najviše 195, što je broj održanih sjednica uprave kod jednog izdavatelja na RT-u, a u prosjeku su tijekom godine održane 22 sjednice uprave (u 2022. broj održanih sjednica uprave kretao se u rasponu od 1 do najviše 244, koliki je broj održanih sjednica uprave kod jednog izdavatelja na RT-u, a u prosjeku su tijekom godine održane 23 sjednice uprave).
- U 2023. godini 37 izdavatelja (45 %) ima raspored održavanja sjednica uprave (u 2022. godini 36 izdavatelja ili njih 41 %).
- Ukupno 62 izdavatelja (75 % ukupnog broja izdavatelja) imaju interni propis rada uprave (poslovnik o radu uprave), a kod 17 izdavatelja (27 %) on se mijenjao tijekom godine (u 2022. godini 65 izdavatelja, ili njih 75 %, ima interni propis rada uprave, a kod njih 16, ili 24 %, taj se interni propis mijenjao tijekom godine).

Mandati i dužina članstva u upravi

Članove uprave i predsjednika imenuje nadzorni odbor izdavatelja na razdoblje od najviše pet godina te ih se može ponovno imenovati.

- Na kraju 2023. prosječna dužina članstva u upravi iznosila je 5 godina (5 godina u 2022. godini).
- Prosječan broj mandata članova uprave na dan 31. prosinca 2023. iznosio je 2,23 (na kraju 2022. godine 2,15). Tijekom 2023. najveći broj uzastopnih mandata (deset) obnašala su ukupno 2 člana uprave (2022. najveći broj uzastopnih mandata (deset) obnašala su 3 člana uprave).
- U 2023. nova imenovanja (prvi mandat) članova uprave postojala su kod 15 izdavatelja, a ukupno su novoimenovana 24 člana uprave (u 2022. kod 57 izdavatelja novoimenovano je ukupno 105 članova uprave).
- Od ukupno 24 novoimenovana člana uprave u 2023. njih su 7, ili 29 %, žene (u 2022. od 35 novoimenovanih članova uprave njih su 14, ili 40 %, žene).

Ostavke članova uprave

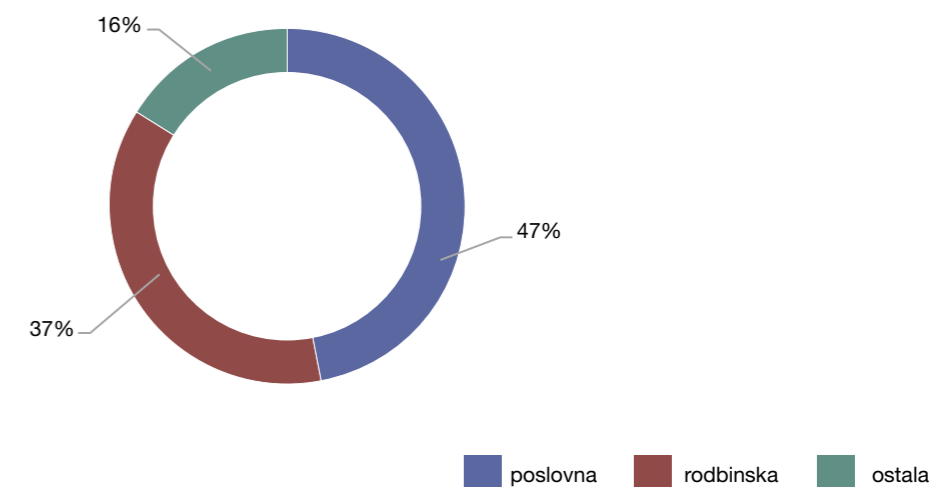
Članovi uprave podnose ostavku nadzornom odboru u pisanom obliku.

- U 2023. ukupno je 5 članova uprave dalo ostavku prije isteka mandata, a najčešći razlog podnošenja ostavke bili su osobni razlozi (u 2022. godini 17 članova uprave, također najčešće zbog osobnih razloga).

Povezanost članova uprave s članovima uprave / nadzornog odbora unutar izdavatelja te s drugim društvima

Na idućem grafikonu prikazan je udio članova uprave koji su povezani s drugim članovima uprave u 2023. godini s obzirom na vrstu povezanosti.

Grafikon 80. Povezanost članova uprave s drugim članovima uprave u 2023. godini

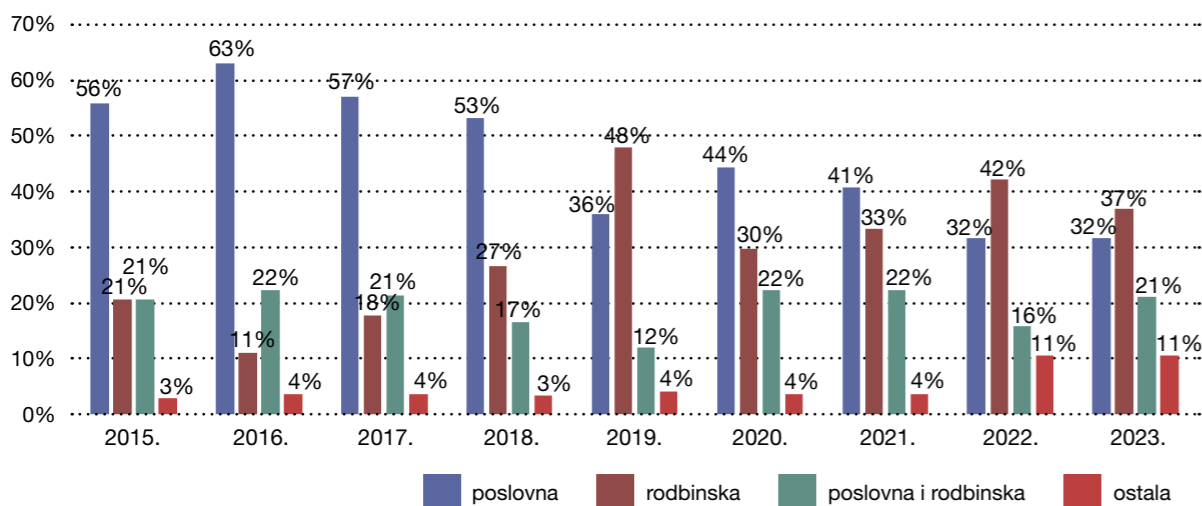

Izvor: Upitnik o praksama upravljanja, 2023.

Tijekom godine ukupno je 19 članova uprave u 8 izdavatelja bilo povezano s drugim članovima uprave, a najviše članova uprave (njih 9 ili 47 %) poslovno je povezano; slijedi rodbinska povezanost (7 članova uprave ili njih 37 %), a ostala povezanost čini udio od 16 % (3 člana uprave). U prethodnoj godini ukupno je 18 članova uprave u 8 izdavatelja bilo povezano s drugim članovima uprave, a najviše članova uprave (njih 9 ili 50 %) poslovno je povezano, slijedi rodbinska povezanost (6 članova uprave ili njih 33 %), a ostala povezanost čini udio od 17 % (3 člana uprave).

Na sljedećem grafikonu prikazana je povezanost članova uprave s članovima nadzornog odbora od 2015. do 2023. prema vrstama povezanosti.

Grafikon 81. Povezanost članova uprave s članovima nadzornog odbora od 2015. do 2023. godine

Izvor: Upitnik o praksama upravljanja, 2019., 2020., 2021., 2022. i 2023., GIKU za 2015., 2016., 2017. i 2018. godinu

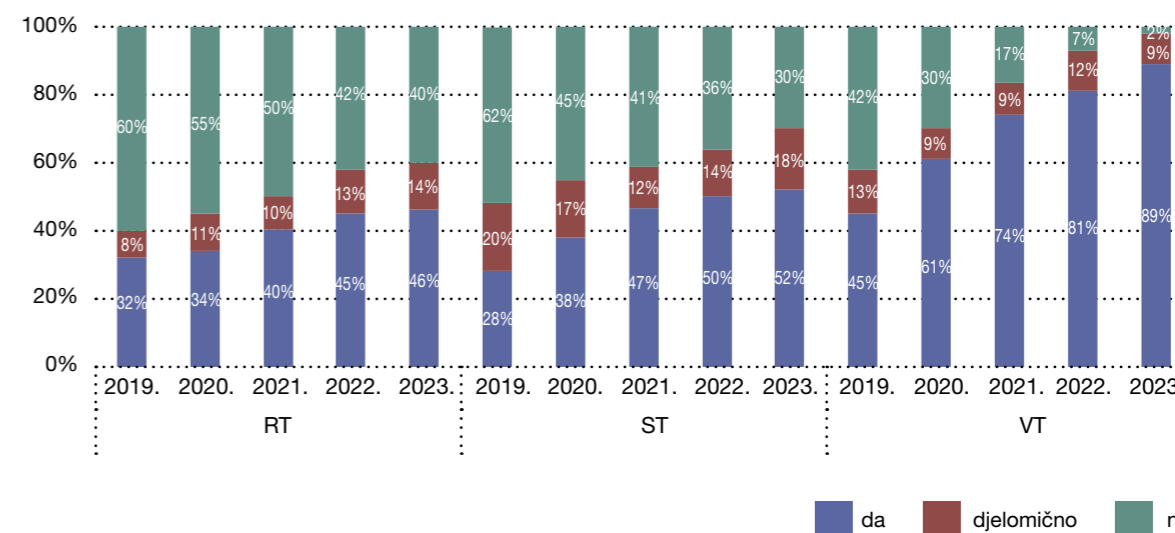
U promatranom razdoblju najviše je članova uprave poslovno povezano s drugim članovima nadzornog odbora (u prosjeku 46 %), dok je u prosjeku 5 % članova uprave povezano s članovima nadzornog odbora kroz ostalu povezanost.

- U 2023. godini 19 članova uprave kod ukupno 14 izdavatelja bilo je povezano s drugim članovima nadzornog odbora. Najveći postotak čini rodbinska povezanost (7 članova uprave ili njih 37 %), slijedi poslovna povezanost (6 članova uprave ili njih 32 %), zatim poslovna i rodbinska povezanost (4 člana uprave ili njih 21 %) te ostala vrsta povezanosti (2 člana uprave ili 10 %). U 2022. godini 19 članova uprave kod ukupno 15 izdavatelja bilo je povezano s drugim članovima nadzornog odbora, a najveći postotak činila je poslovna povezanost.
- U 2023. ukupno je 77 članova uprave istovremeno bilo članom uprave u prosjeku kod 3 druga društva, od kojih je prosječno 0,38 izdavatelja na uređenom tržištu te prosječno 1,84 povezanih društava u smislu članka 473. ZTD-a (u 2022. ukupno je 79 članova uprave istovremeno bilo članom uprave u prosjeku kod 3 druga društva, od kojih je prosječno 0,5 izdavatelja na uređenom tržištu te prosječno 0,6 povezanih društava).
- U 2023. 65 članova uprave istovremeno su bili članovi nadzornog odbora u prosjeku kod 2 druga društva, od kojih je prosječno 1,7 povezanih društava u smislu članka 473. ZTD-a (u 2022. 73 člana uprave istovremeno su bili članovi nadzornog odbora u prosjeku kod 2 druga društva, od kojih je prosječno 1,6 povezanih društava u smislu članka 473. ZTD-a).
- U 2023. ukupno 62 % izdavatelja dionica ima usvojen poslovnik o radu uprave koji definiira raspodjelu odgovornosti i način suradnje između članova uprave, a koji je odobren od strane nadzornog odbora (u 2022. njih 60 %).
- Kod 94 % izdavatelja dionica nadzorni je odbor osigurao da je uprava određena najmanjim brojem članova uz istodobnu kombinaciju članova koji posjeduju obrazovanje, vještine i znanja te profesionalno i praktično iskustvo (u 2022. njih 91 %).
- Kod 82 % izdavatelja dionica nadzorni je odbor u posljednjih 12 mjeseci ocijenio djelotvornost aranžmana za suradnju između nadzornog odbora i uprave (u 2022. njih 80 %).

Usklađenost izdavatelja s Kodeksom u području koje se odnosi na nadzorni odbor i upravu

Usklađenost izdavatelja dionica s odredbama poglavlja *Imenovanje članova uprave i nadzornog odbora* prema segmentima uređenog tržišta prikazana je na sljedećem grafikonu.

Grafikon 82. Usklađenost izdavatelja dionica s poglavljem *Imenovanje članova uprave i nadzornog odbora* u 2019., 2020., 2021., 2022. i 2023., prema segmentima uređenog tržišta

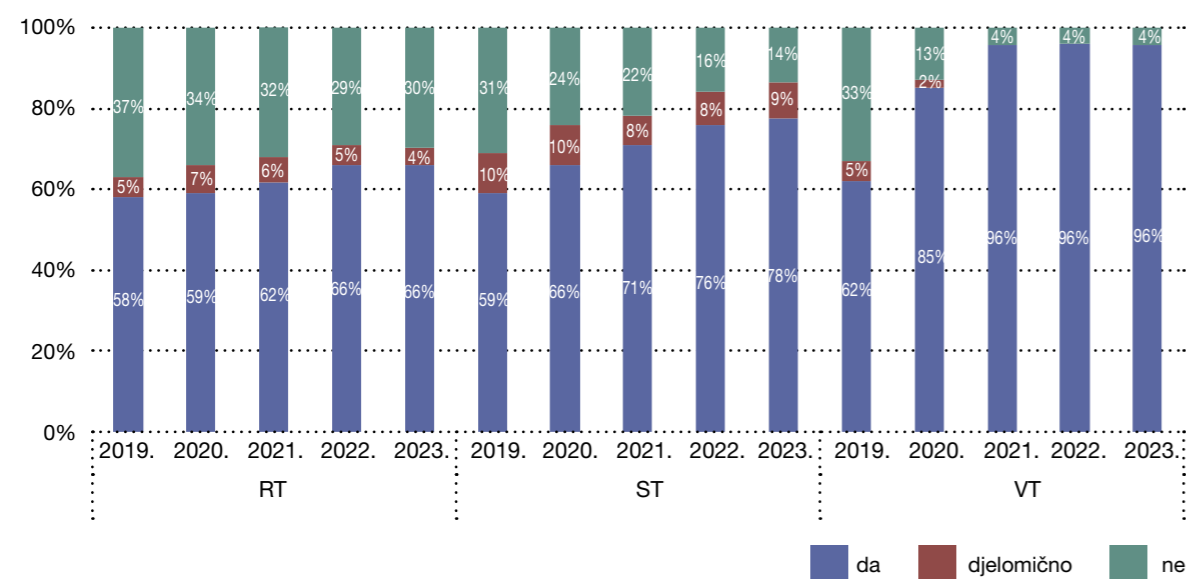

Izvor: Upitnik o usklađenosti, 2019., 2020., 2021., 2022. i 2023., interni izračun

- U 2023. izdavatelji čije su dionice uvrštene na VT 89 % su usklađeni s poglavljem *Imenovanje članova uprave i nadzornog odbora*.
- Prosječna usklađenost izdavatelja na ST-u s poglavljem *Imenovanje članova uprave i nadzornog odbora* iznosi 52 %, a prosječna usklađenost izdavatelja čije su dionice uvrštene na RT iznosi 46 %.

Vidljivo je poboljšanje usklađenosti izdavatelja čije su dionice uvrštene na VT, ST i RT s poglavljem *Imenovanje članova uprave i nadzornog odbora* u 2023. u odnosu na promatrano razdoblje.

Grafikon 83. Usklađenost izdavatelja dionica s poglavljem Uprava u 2019., 2020., 2021., 2022. i 2023. prema segmentima uređenog tržišta

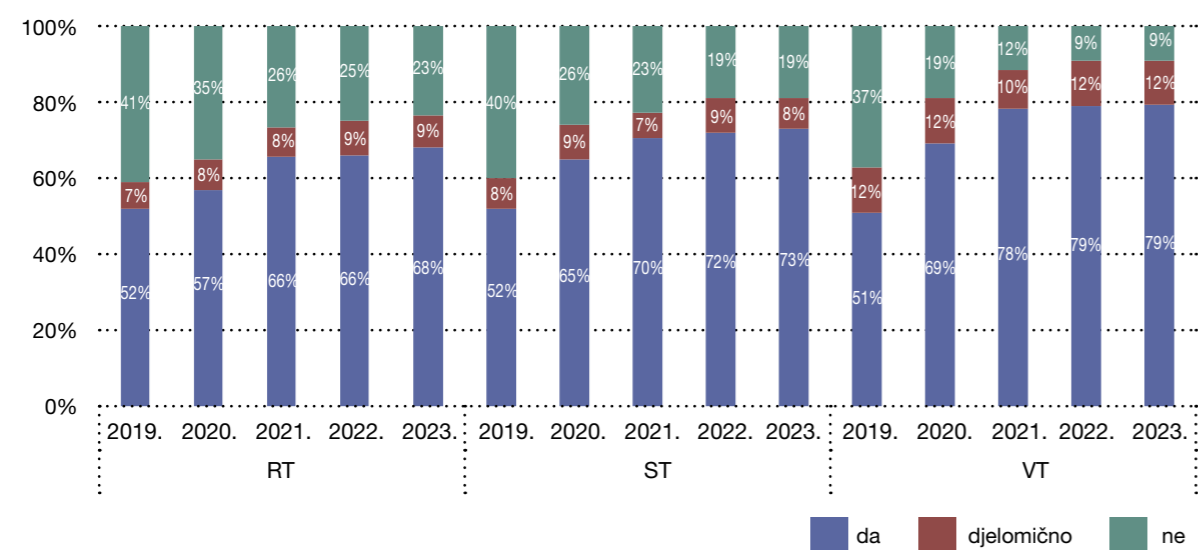

Izvor: Upitnik o usklađenosti, 2019., 2020., 2021., 2022. i 2023., interni izračun

- U 2023. izdavatelji čije su dionice uvrštene na VT u prosjeku su 96 % usklađeni s poglavljem *Uprava*.
- Usklađenost izdavatelja čije su dionice uvrštene na ST s promatranim poglavljem Kodeksa u prosjeku iznosi 78 %, a 66 % za izdavatelje čije su dionice uvrštene na RT.

Vidljiva je konstantna razina usklađenosti izdavatelja čije su dionice uvrštene na VT, ST i RT u 2023. u odnosu na promatrano razdoblje u dijelu koji se odnosi na poglavlje *Uprava*.

Grafikon 84. Usklađenost izdavatelja dionica s poglavljem Dužnosti članova uprave i nadzornog odbora u 2019., 2020., 2021., 2022. i 2023. prema segmentima uređenog tržišta

Izvor: Upitnik o usklađenosti, 2019., 2020., 2021., 2022. i 2023., interni izračun

- Izdavatelji čije su dionice uvrštene na VT u prosjeku su 79 % usklađeni s poglavljem *Dužnosti članova uprave i nadzornog odbora*.
- Usklađenost izdavatelja čije su dionice uvrštene na ST iznosi 73 %, a 68 % za izdavatelje čije su dionice uvrštene na RT.

PRIMICI ČLANOVA UPRAVE I NADZORNOG ODBORA

Nadzorni odbor izdavatelja odgovoran je za donošenje odluka o naknadama članovima uprave i nadzornog odbora, koje trebaju biti usklađene s dugoročnim interesima izdavatelja, kao i njihovih dioničara. Dobrom praksom smatra se i transparentnost omjera upravljanja, naknada i uspješnosti, koja se postiže tako da izdavatelji javno objave izvještaj o naknadama te da omoguće dioničarima izražavanje svojeg mišljenja o politici primitaka.

Primici članova uprave

Iznos primitaka članova uprave određuje nadzorni odbor. U skladu s Kodeksom, pri određivanju ukupnih primitaka svakog pojedinog člana uprave (plaće, sudjelovanja u dobiti, nadoknade izdataka, plaćanja premije osiguranja, provizije i sva ostala davanja) nadzorni odbor mora brinuti o tome da ukupni iznos primitaka bude primjeren poslu koji obavlja član uprave kao i stanju društva.

U skladu s Kodeksom, primici članova uprave sastoje se od sljedećih elemenata:

- fiksnog dijela, koji je nepromjenjiv i ne ovisi o rezultatima poslovanja (plaće, naknade izdataka putnih i drugih troškova, uplata premije osiguranja života i zdravlja, dodatne premije za mirovinu i sl.)
- varijabilnog dijela, koji je uvjetovan rezultatima poslovanja u određenoj poslovnoj godini (sudjelovanje u dobiti, provizije, tantijemi)
- dioničkih opcija, kao i sličnih instrumenata koji imaju učinak dugoročne stimulacije.

U sljedećoj tablici prikazan je prosječan bruto fiksni i varijabilni iznos primitaka isplaćenih članovima uprave, prosječan iznos ostalih primitaka isplaćenih članovima uprave te prosječan novčani iznos opcija koje su dodijeljene članovima uprave u razdoblju od 2015. do 2023. godine. Iznosi primitaka navedeni u sljedećoj tablici predstavljaju prosječne isplaćene iznose za cijelu upravu (ne po članu uprave).

Tablica 20. Primici isplaćeni članovima uprave izdavatelja dionica u razdoblju od 2015. do 2023. godine

		Prosječan bruto iznos primitaka (u eurima)		Prosječan iznos opcija koje imaju članovi uprave (u eurima)	Prosječan iznos ostalih primitaka (u eurima)
		Fiksni iznos	Varijabilni iznos		
2023.	Broj izdavatelja	77	46	1	35
	Iznos	319.404	245.750	232.527	93.100
2022.	Broj izdavatelja	80	35	1	37
	Iznos	336.807	120.412	243.270	56.463
2021.	Broj izdavatelja	84	35	2	32
	Iznos	273.764	176.383	236.483	39.155
2020.	Broj izdavatelja	86	36	3	31
	Iznos	276.371	79.991	475.849	49.632
2019.	Broj izdavatelja	84	39	2	31
	Iznos	299.595	269.678	147.863	109.227
2018.	Broj izdavatelja	73	19	3	1
	Iznos	330.148	308.684	1.628.522	158.976
2017.	Broj izdavatelja	69	16	2	14
	Iznos	288.700	252.079	1.700.329	157.421
2016.	Broj izdavatelja	72	19	3	7
	Iznos	296.828	232.583	1.577.589	179.116
2015.	Broj izdavatelja	85	20	4	7
	Iznos	254.569	377.693	1.416.649	61.568

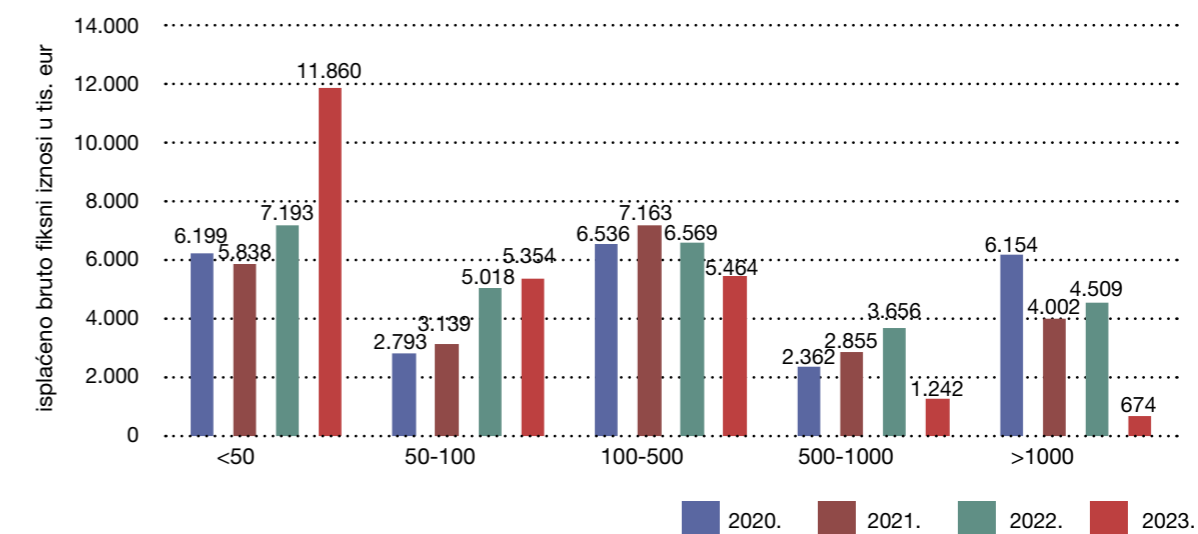
Izvor: Upitnik o praksama upravljanja, 2019., 2020., 2021., 2022. i 2023., GIKU za 2015., 2016., 2017. i 2018. godinu

- U 2023. ukupno 77 izdavatelja dionica isplatilo je bruto fiksni iznos primitaka članovima uprave od 24.594.105 eura (u 2022. 80 izdavatelja dionica isplatilo je bruto fiksni iznos primitaka članovima uprave od 26.944.547 eura).
- Prosječni iznos bruto fiksnih primitaka članova uprave u 2023. je viši u odnosu na promatrana prethodna razdoblja, osim 2022. godine, a iznosio je 319.404 eura (najniži je bio u 2021.).
- Bruto fiksni iznos primitaka isplaćenih članovima uprave u 2023. kretao se u rasponu od 14,7 tisuća eura do 2,3 mil. eura (u 2022. kretao se u rasponu od 14,3 tis. eura do 2,9 mil. eura. Kao i prethodne godine, u 2023. najviši bruto fiksni iznosi primitaka isplaćeni su članovima uprave u sektoru bankarstva, dok je najniži iznos isplaćen kod izdavatelja iz upravljačke djelatnosti holding-društava).
- 46 izdavatelja isplatilo je u 2023. bruto varijabilne primitke članovima uprave od 11.304.491 eura (35 izdavatelja u 2022. u iznosu od 9.632.924 eura).
- Bruto varijabilni primici isplaćeni članovima uprava u 2023. prosječno su iznosili 245.750 eura (120.411 eura u 2022.).

- Iznos bruto varijabilnih primitaka isplaćenih članovima uprave u 2023. kretao se u rasponu od 756 do 1,5 mil. eura (od 870 eura do 1,5 mil. eura u 2022.).
- U 2023. najviši iznos bruto varijabilnih primitaka isplaćen je članovima uprave kod izdavatelja iz djelatnosti telekomunikacija, a najniži iznos kod izdavatelja iz sektora pružanja smještaja te pripreme i usluživanja hrane (u prethodnom razdoblju najveće isplate bile su u sektoru trgovine na veliko i malo, a najmanje u sektoru smještaja te pripreme i usluživanja hrane).
- 1 je izdavatelj iz sektora prehrambene industrije u 2023. dodijelio opcije članovima uprave u iznosu od 232.529 eura (u 2022. također iz sektora prehrambene u iznosu od 243.270 eura).
- 35 izdavatelja isplatilo je u 2023. članovima uprave i ostale primitke u iznosu od 3.258.512 eura (37 izdavatelja u 2022. u iznosu od 2.089.125 eura). Iznos ostalih primitaka isplaćenih članovima uprave tijekom 2023. kretao se u rasponu od 287 eura do 1,1 mil. eura (u 2021. u rasponu od 79 eura do 606 tis. eura).
- U 2023. ukupno su 74 izdavatelja podnijela glavnoj skupštini godišnje izvješće o primicima članova uprave (u 2022. 71 izdavatelj).

Na grafikonu u nastavku daje se usporedni prikaz ukupno isplaćenih bruto fiksnih primitaka članovima uprave (u tis. eura) u odnosu na tržišnu kapitalizaciju izdavatelja za 2015., 2016., 2017., 2018., 2019., 2020., 2021., 2022. i 2023. godinu.

Grafikon 85. Ukupno isplaćeni bruto fiksni primici članovima uprave (u tis. eura) u odnosu na tržišnu kapitalizaciju izdavatelja (u mil. eura) u 2020., 2021., 2022. i 2023. godini

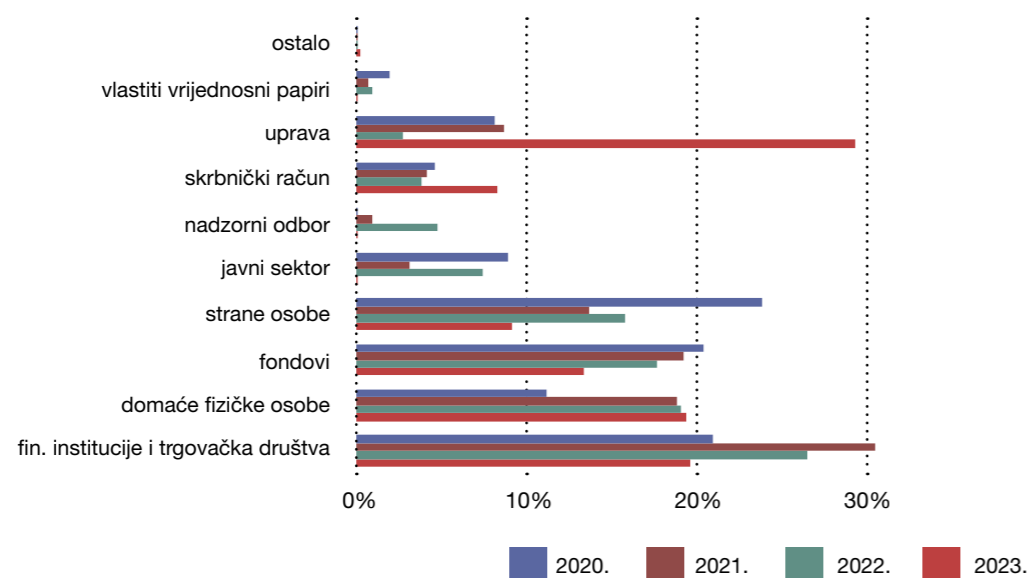

Izvor: Upitnik o praksama upravljanja, za 2020., 2021., 2022. i 2023., Zagrebačka burza

- U 2023. članovima uprave isplaćeni su bruto fiksni primici u iznosu od 24.594.105,86 eura (u 2022. godini 26.944.547,38 eura).
- Najveći iznos bruto fiksnih primitaka članovima uprave tijekom godine u iznosu od 2.260.366,86 eura isplatili su izdavatelji s tržišnom kapitalizacijom dionica > 1000 mil. eura, a najmanji iznos bruto fiksnih primitaka članovima uprave od 14.773,76 eura isplatili su izdavatelji s tržišnom kapitalizacijom dionica < 50 mil. eura.

- U odnosu na 2022. najveća razlika u ukupno isplaćenim bruto fiksnim primicima članovima uprave vidljiva je kod izdavatelja s tržišnom kapitalizacijom > 1000 mil. eura (smanjenje od 96 %), te 500 – 1000 mil. eura (smanjenje od 85 %).
- U 2023. je u odnosu na 2022. povećanje isplaćenih bruto fiksnih primitaka članovima uprave iznosilo 80 % kod izdavatelja dionica koji imaju tržišnu kapitalizaciju < 50 mil. eura.

Grafikon 86. Vlasnička struktura izdavatelja dionica koji su u 2020., 2021. i 2022. članovima uprave isplatili bruto fiksne primitke veće od 500 tisuća eura

Izvor: Upitnik o praksama upravljanja, 2020., 2021., 2022., i 2023., SKDD

- U vlasničkoj strukturi izdavatelja dionica koji su tijekom 2023. isplatili bruto fiksne primitke članovima uprave u iznosu većem od 500 tis. eura prevladavaju uprava (29 %), zatim financijske institucije i trgovačka društva (20 %), a slijede ih domaće fizičke osobe s udjelom od 19 % (u 2022. vlasničkoj strukturi izdavatelja dionica koji su isplatili bruto fiksne primitke članovima uprave u iznosu većem od 500 tisuća eura prevladavaju financijske institucije i trgovačka društva s udjelom od 27 % te domaće fizičke osobe s udjelom od 19 %).

Politika primitaka uprave

Odredbama članka 247.a ZTD-a propisana je obveza odlučivanja o sustavu primitaka članova uprave i nadzornog odbora kroz donošenje politike primitaka.

Odredbama članka 272.r ZTD-a propisano je da uprava i nadzorni odbor, odnosno izvršni direktori i upravni odbor društva čije su dionice uvrštene na uređeno tržište radi trgovanja jednom godišnje sastavljaju jasno i razumljivo izvješće o svim primicima koje je društvo ili neko drugo društvo u sastavu istoga koncerna isplatilo ili se obvezalo isplatiti svakom trenutačnom i bivšem članu uprave i nadzornog odbora, odnosno izvršnom direktoru i članu upravnog odbora tijekom posljednje poslovne godine.

Sadržaj izvješća o primicima članova uprave i nadzornog odbora propisan je člankom 272.r stavcima 1. i 2. ZTD-a.

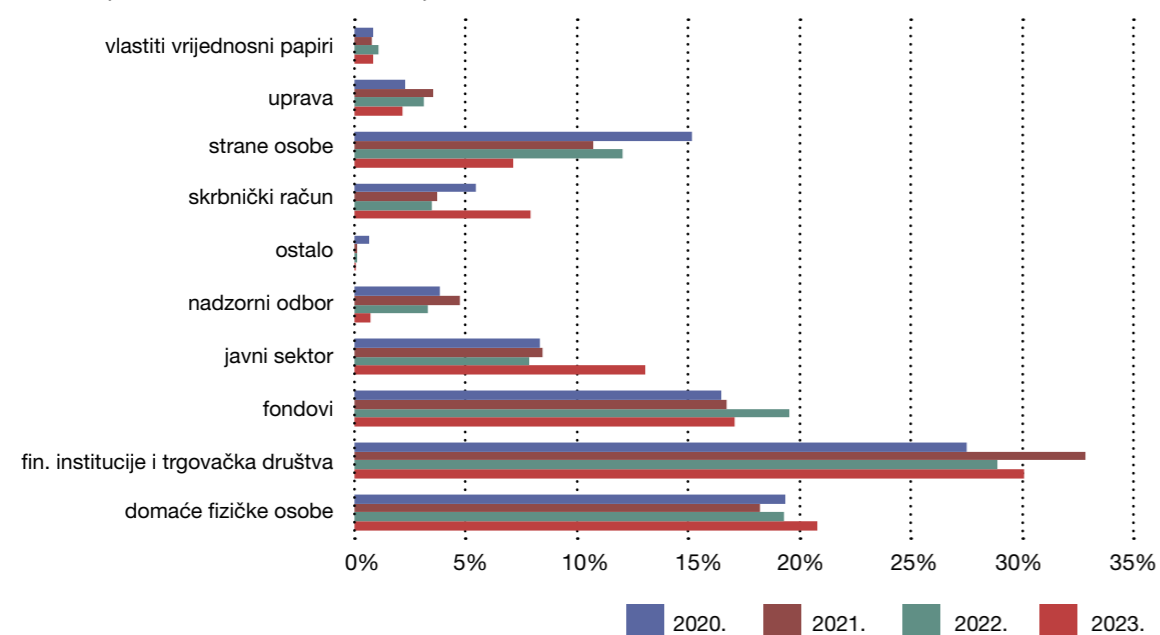
U skladu s odredbama 51. i 52. Kodeksa nadzorni odbor mora odrediti godišnje primitke svakog člana uprave, utemeljene na preporukama odbora za primitke i u skladu s odobrenom politikom primitaka, a politika mora biti pripremljena u skladu s odgovarajućim zakonskim zahtjevima. Razina primitaka članova uprave te ključnih pokazatelja uspješnosti koji se uzimaju u obzir pri određivanju dijela primitaka na temelju uspješnosti poslovanja mora biti odgovarajuća uzimajući u obzir dogovorenu strategiju, sklonost preuzimanju rizika, gospodarsko okruženje unutar kojeg društvo posluje te plaće i uvjete radnika unutar društva.

Uz navedeno, prema odredbi 53. Kodeksa, ako su kao dio paketa primitaka članu uprave dodijeljene dionice, član uprave ne smije raspolagati tim dionicama najmanje dvije godine od dana na koji su mu dodijeljene. Ako su kao dio paketa primitaka članu uprave dodijeljene dioničke opcije, član uprave ne smije iskoristiti te opcije prije nego što protekne rok od dvije godine od dana na koji su mu dodijeljene. Politika primitaka mora uključivati odredbe koje će pobliže utvrditi okolnosti u kojima bi dio primitaka člana uprave bio zadržan ili bi se tražilo njihov povrat.

- U 2023. godini 91 % izdavatelja dionica ima usvojenu politiku primitaka za članove uprave, od čega je 6 izdavatelja na VT-u, 18 izdavatelja na ST-u i 50 izdavatelja na RT-u (u 2022. također 91 % izdavatelja, od čega je 6 izdavatelja na VT-u, 18 izdavatelja na ST-u i 49 izdavatelja na RT-u).
- Od ukupno 73 izdavatelja koji imaju usvojenu politiku primitaka za članove uprave, njih 95 % tu je politiku javno objavilo (u 2022. od 73 izdavatelja koji imaju politiku primitaka članova uprave, 93 % izdavatelja javno je objavilo tu politiku).
- Politiku primitaka kod 88 % izdavatelja dionica odobrili su dioničari na glavnoj skupštini (u 2022. taj je broj iznosio 86 %).
- Politika primitaka 49 % izdavatelja dionica uključuje odredbe kojima se pobliže utvrđuju okolnosti u kojima bi dio primitaka člana uprave bio zadržan ili bi se tražilo njihov povrat (u 2022. taj je broj iznosio 51 %).
- Kod 94 % izdavatelja dionica razina primitaka članova uprave uzima u obzir dogovorenu strategiju, sklonost preuzimanju rizika, gospodarsko okruženje unutar kojeg društvo posluje te plaće i uvjete radnika unutar društva (u 2022. kod njih 95 %).

Vlasnička struktura izdavatelja dionica koji u 2020., 2021., 2022. i 2023. imaju politiku primitaka za članove uprave prikazana je na sljedećem grafikonu.

Grafikon 87. Vlasnička struktura izdavatelja dionica koji u 2020., 2021., 2022. i 2023. imaju politiku primitaka za članove uprave

Izvor: Upitnik o praksama upravljanja, 2020., 2021., 2022. i 2023., SKDD

- Izdavatelji koji su na kraju 2023. imali usvojenu politiku primitaka za članove uprave pretežno su u vlasništvu financijskih institucija i trgovačkih društava, s udjelom od 30 %, i fondova, s udjelom od 21 % (u 2022. u vlasništvu financijskih institucija i trgovačkih društava (29 %) i fondova (20 %)).

Otpremnine članovima uprave

- U 2023. ukupno je 8 % izdavatelja imalo ugovorene otpremnine u ukupnom iznosu od 3.928.611 eura (u 2022. 7 % izdavatelja imalo je ugovorene otpremnine članovima uprave u ukupnom iznosu od 2.484.784 eura).
- U 2023. iznosi ugovorenih otpremnina kretali su se u rasponu od 9,7 tis. eura do 1,7 mil. eura (u 2022. iznosi ugovorenih otpremnina kretali su se u rasponu od 33,3 tis. eura do 1,1 mil. eura).
- Ukupno je 5 % izdavatelja dionica isplatilo otpremnine članovima uprave tijekom 2023. (u 2022. taj je postotak iznosio 7 %).

Primici članova nadzornog odbora

Člankom 269. ZTD-a (na snazi od 1. svibnja 2020.) propisano je da se članovima nadzornog odbora može za njihov rad platiti naknada, koja se može odrediti i sudjelovanjem člana nadzornog odbora u dobiti izdavatelja. Naknada se određuje statutom, a može je odobriti i glavna skupština izdavatelja. Naknada mora biti primjerena poslovima koje obavlja član nadzornog odbora i stanju izdavatelja.

Pored toga, društva čije su dionice uvrštene na uređeno tržište radi trgovanja moraju najmanje svake četiri godine odlučivati o primicima članova nadzornog odbora.

U skladu s Kodeksom, razina primitaka za predsjednika nadzornog odbora i druge članove nadzornog odbora mora odražavati njihovu vremensku opterećenost i odgovornosti, uključujući i njihovu odgovornost i vremensku opterećenost u odborima nadzornog odbora. Isto tako, primici članova nadzornog odbora neće uključivati varijabilne ili druge elemente povezane s uspješnošću poslovanja.

- U 2023. ukupno 67 % izdavatelja ima usvojenu politiku primitaka za članove nadzornog odbora (6 izdavatelja na VT-u, 14 izdavatelja na ST-u i 36 izdavatelja na RT-u), od čega ju je javno objavilo 49 izdavatelja (88 %).

Tablica 21. Način određivanja visine primitaka za članove nadzornog odbora izdavatelja dionica u 2020., 2021., 2022. i 2023. godini

	2020.	2021.	2022.	2023.
Glavna skupština	76%	90%	80%	80%
Statut	16%	8%	15%	14%
Ostalo	6%	2%	5%	6%

Izvor: Upitnik o praksama upravljanja, 2020., 2021., 2022. i 2023.

- Visinu primitaka za članove nadzornog odbora izdavatelja dionica u 2023. (kao i u prethodnim razdobljima) najčešće određuje glavna skupština (kod 80 % izdavatelja dionica), zatim slijedi statut (kod 14 % izdavatelja dionica) te ostali načini određivanja visine primitaka za članove nadzornog odbora izdavatelja dionica (kod 6 % izdavatelja dionica).
- U 2023. fiksne primitke članovima nadzornog odbora u ukupnom iznosu od 6.346.093 eura isplatilo je 84 % izdavatelja dionica (83 % izdavatelja u 2022. u ukupnom iznosu od 6.833.985 eura).

Iznosi primitaka isplaćeni članovima nadzornog odbora u razdoblju od 2015. do 2023. prikazani su u sljedećoj tablici.

Tablica 22. Primici isplaćeni članovima nadzornog odbora izdavatelja dionica u razdoblju od 2015. do 2023. godine

		Prosječan bruto iznos primitaka (u eurima)		Prosječan iznos ostalih primitaka (u eurima)
		Fiksni iznos	Varijabilni iznos	
2023.	Broj izdavatelja	70	/	19
	Iznos	90.658	/	55.032
2022.	Broj izdavatelja	72	/	20
	Iznos	94.916	/	57.706
2021.	Broj izdavatelja	72	/	17
	Iznos	73.723	/	114.313

2020.	Broj izdavatelja	79	/	18
	Iznos	67.335	/	136.020
2019.	Broj izdavatelja	75	/	12
	Iznos	67.818	/	38.905
2018.	Broj izdavatelja	78	7	1
	Iznos	63.377	33.109	424
2017.	Broj izdavatelja	71	4	0
	Iznos	57.312	38.715	0
2016.	Broj izdavatelja	78	5	0
	Iznos	53.999	102.846	0
2015.	Broj izdavatelja	89	5	0
	Iznos	51.911	63.679	0

Izvor: Upitnik o praksama upravljanja, 2019., 2020., 2021., 2022. i 2023., GIKU za 2015., 2016., 2017. i 2018. godinu

- U 2023. godini 70 izdavatelja dionica isplatilo je primitke članovima nadzornog odbora u ukupnom iznosu od 6.346.093 eura, a 19 izdavatelja dionica isplatilo je ukupno 1,05 mil. eura ostalih primitaka članovima nadzornog odbora.
- U 2023. fiksni primici isplaćeni članovima nadzornog odbora kretali su se u rasponu od 3,4 tis. eura do 580,8 tis. eura (u 2022. u rasponu od 3,4 tis. eura do 559,3 tis. eura).
- Kod 80 % izdavatelja dionica godišnji izvještaj o primicima članova nadzornog odbora podnosi se glavnoj skupštini (u 2022. kod 77 % izdavatelja dionica).
- Kod većine izdavatelja dionica (njih 72 %) razina primitaka za predsjednika nadzornog odbora i druge članove nadzornog odbora odražava njihovu vremensku opterećenost i odgovornosti (u 2022. kod njih 69 %).
- Kod 64 % izdavatelja dionica politika primitka i/ili interni akti zabranjuju uključivanje varijabilnih ili drugih elementa povezanih s uspješnošću poslovanja u primitke nadzornog odbora (u 2022. također 64 %).
- 83 % izdavatelja dionica u godišnje je izvješće o primicima uključilo podatke o primicima svakog pojedinog člana nadzornog odbora (u 2022. njih 80 %).

Primici isplaćeni višem rukovodstvu

- 75 % izdavatelja dionica u 2023. isplatilo je fiksne primitke višem rukovodstvu u ukupnom iznosu od 46.519.398 eura, a iznosi primitaka kretali su se u rasponu od 5,6 tis. eura kod izdavatelja iz sektora proizvodnje tekstila, odjeće, kože i srodnih proizvoda do 5,4 mil. eura kod izdavatelja u sektoru finansijskih djelatnosti i djelatnosti osiguranja (u 2022. godini 75 % izdavatelja dionica isplatilo je fiksne primitke višem rukovodstvu u ukupnom iznosu od 45.800.954 eura, a iznosi primitaka kretali su se u rasponu od 12,5 tis. eura kod izdavatelja iz upravljačke djelatnosti holding-društava do 4,9 mil. eura kod izdavatelja u sektoru osiguranja).

Tablica 23. Primici isplaćeni članovima višeg rukovodstva izdavatelja dionica u razdoblju od 2020. do 2023. godine

		Prosječan bruto iznos primitaka (u eurima)		Prosječan iznos ostalih primitaka (u eurima)
		Fiksni iznos	Varijabilni iznos	
2023.	Broj izdavatelja	62	36	26
	Iznos	798.700	273.162	58.785
2022.	Broj izdavatelja	65	36	26
	Iznos	704.630	139.416	63.816
2021.	Broj izdavatelja	65	27	20
	Iznos	754.953	278.346	76.847
2020.	Broj izdavatelja	67	29	19
	Iznos	753.675	111.360	61.004

Izvor: Upitnik o praksama upravljanja, 2020., 2021., 2022. i 2023.

- 36 izdavatelja dionica isplatilo je u 2023. višem rukovodstvu varijabilne primitke u ukupnom iznosu od 9.833.814 eura, a iznosi varijabilnih primitaka kretali su se u rasponu od 2,9 tis. eura kod izdavatelja iz sektora znanstvenog istraživanja i razvoja do 2 mil. eura kod izdavatelja koji djeluje u sektoru trgovine na veliko i na malo – popravak motornih vozila i motocikala (36 izdavatelja dionica isplatilo je u 2022. višem rukovodstvu varijabilne primitke u ukupnom iznosu od 9.062.056 eura, a iznosi varijabilnih primitaka kretali su se u rasponu od 2,7 tis. eura kod izdavatelja iz industrije proizvodnje tekstila, odjeće, kože i srodnih proizvoda do 2 mil. eura kod izdavatelja iz sektora proizvodnje rafiniranih naftnih proizvoda).
- 26 izdavatelja dionica isplatilo je u 2023. u prosjeku 58.785 eura ostalih primitaka višem rukovodstvu (u 2022. 26 izdavatelja dionica isplatilo je u prosjeku 63.816 eura ostalih primitaka višem rukovodstvu).
- 1 izdavatelj dionica dodijelio je u 2023. opcije višem rukovodstvu u ukupnom iznosu od 305.832 eura (u 2022. također je 1 izdavatelj dionica dodijelio opcije višem rukovodstvu u ukupnom iznosu od 270.821 eura)

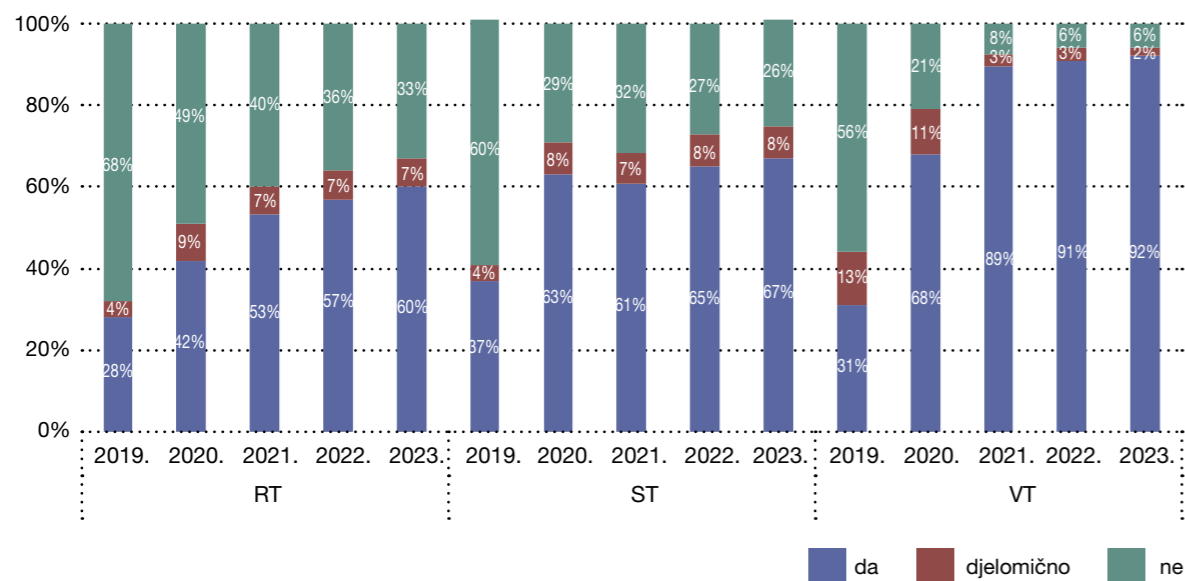
Otpremnine višem rukovodstvu

- U 2023. godini 9 izdavatelja dionica ugovorilo je otpremnine višem rukovodstvu u ukupnom iznosu od 5.472.982 eura, a iznosi su se kretali od 9,4 tis. eura do 1,8 mil. eura (u 2022. godini 10 izdavatelja dionica ugovorilo je otpremnine višem rukovodstvu u ukupnom iznosu od 3.319.988 eura, a iznosi su se kretali od 16,2 tis. eura do 975,1 tis. eura).
- Otpremnine višem rukovodstvu u ukupnom iznosu od 782.068 eura isplatilo je u 2023. godini 9 izdavatelja dionica, a iznosi su se kretali od 3,2 tis. eura do 260,3 tis. eura (u 2022. otpremnine višem rukovodstvu u ukupnom iznosu od 1.155.320 eura isplatilo je 10 izdavatelja dionica, a iznosi su se kretali od 12,7 tis. eura do 304,2 tis. eura).

Usklađenost izdavatelja s Kodeksom u području koje se odnosi na primitke članova uprave i nadzornog odbora

Usklađenost izdavatelja dionica prema podacima dostavljenim u upitniku o usklađenosti za 2019., 2020., 2021., 2022. i 2023. u odnosu na poglavlje *Primici članova uprave i nadzornog odbora* prema segmentima uređenog tržišta prikazana je na sljedećem grafikonu.

Grafikon 88. Usklađenost izdavatelja dionica s poglavljem *Primici članova uprave i nadzornog odbora* u 2019., 2020., 2021., 2022. i 2023. po segmentima uređenog tržišta

Izvor: Upitnik o usklađenosti, 2019., 2020., 2021., 2022. i 2023., interni izračun

- Usklađenost izdavatelja čije su dionice uvrštene na VT s poglavljem *Primici članova uprave i nadzornog odbora* prosječno iznosi 92 %.
- Usklađenost izdavatelja čije su dionice uvrštene na ST u prosjeku iznosi 67 %, a izdavatelja čije su dionice uvrštene na RT 60 %.

Vidljivo je poboljšanje usklađenosti izdavatelja čije su dionice uvrštene na VT, ST i RT u 2023. u odnosu na promatrano razdoblje s poglavljem *Primici članova uprave i nadzornog odbora*.

RIZICI, UNUTARNJA KONTROLA I REVIZIJA

Upravljanje rizicima i unutarnja kontrola sastavni su dio uspjeha društva, a sposobnost utvrđivanja i ispunjavanja strateških ciljeva, iskorištavanje novih prilika i osiguravanje dugoročnog opstanka ovisi o sposobnosti društva da prepozna i rješava rizike s kojima se suočava.

Osnovno načelo Kodeksa u vezi s rizicima, unutarnjom kontrolom i revizijom jest činjenica da će nadzorni odbor osigurati ustrojenost djelotvornih struktura, politika i postupaka

radi identificiranja, prijavljivanja, upravljanja i nadgledanja znatnih rizika s kojima se suočava društvo te osigurati neovisnost i djelotvornost funkcija unutarnje i vanjske revizije.

- 39 % izdavatelja imalo je u 2023. osobu zaduženu za upravljanje rizicima (u 2022. godini 37 %):
 - 5 izdavatelja na VT-u (5 izdavatelja na VT-u u 2022.)
 - 7 izdavatelja na ST-u (8 izdavatelja na ST-u u 2022.) i
 - 20 izdavatelja na RT-u (19 izdavatelja na RT-u u 2022.).
- Od ukupno 32 izdavatelja koji su u 2023. imali osobu zaduženu za upravljanje rizicima najveći je broj izdavatelja, njih 10, iz financijskog sektora, jednako kao u 2022.
- U 2023. godini najzastupljeniji rizik u poslovanju izdavatelja bio je rizik makroekonomskog okruženja, isto kao i u 2022.
- U 2023. najzastupljeniji rizici u poslovanju izdavatelja bili su:
 - rizik makroekonomskog okruženja (kod 22 izdavatelja)
 - rizik likvidnosti (kod 15 izdavatelja)
 - operativni rizik (kod 10 izdavatelja) i
 - kreditni rizik (kod 9 izdavatelja).
- U 2023. većina izdavatelja dionica, njih 94 %, održava djelotvoran sustav upravljanja rizicima, koji osigurava pouzdano prepoznavanje i mjerenje rizika te njihovo nadziranje (u 2022. njih 96 %).

Unutarnja kontrola i revizija

Upravljanje rizicima i unutarnju kontrolu nikad ne bi trebalo gledati kao funkcije praćenja usklađenosti koje se mogu adekvatno obavljati na nižim razinama unutar društva. Te bi funkcije trebale biti ugrađene u strategiju društva, poslovni model i procese upravljanja, počevši od nadzornog odbora i uprave.

Sustav unutarnje kontrole

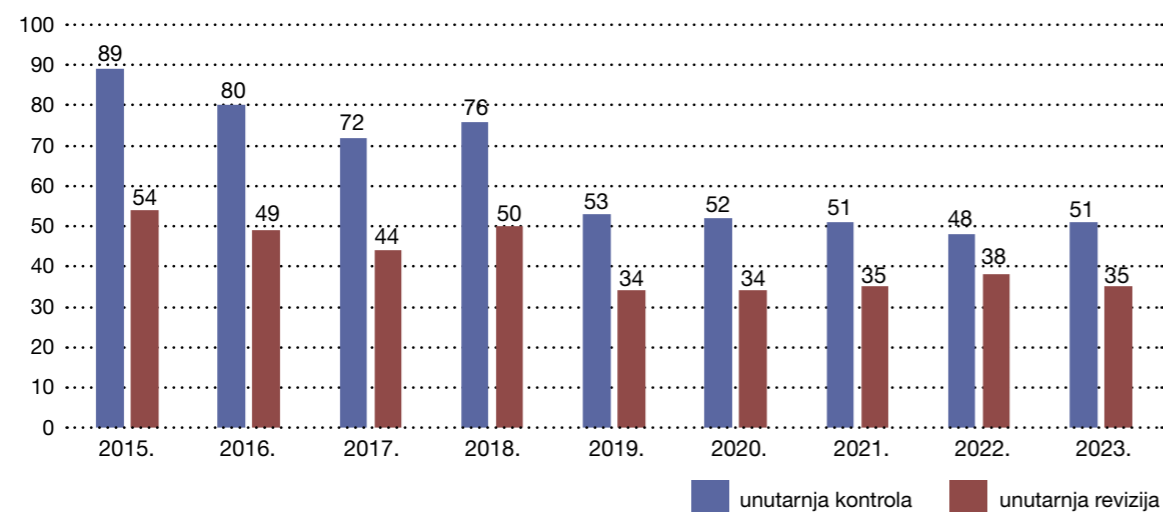
- U 2023. godini 61 % izdavatelja imalo je ustrojen sustav unutarnje kontrole (55 % izdavatelja u 2022.), a prema segmentima uređenog tržišta ustrojen sustav unutarnje kontrole ima:
 - 6 izdavatelja na VT-u (6 izdavatelja na VT-u u 2022.)
 - 13 izdavatelja na ST-u (12 izdavatelja na ST-u u 2022.) i
 - 32 izdavatelja na RT-u (30 izdavatelj na RT-u u 2022.).
- U 2023. u prosjeku je u sustavu unutarnjih kontrola 16 zaposlenika (16 zaposlenika također u 2022. godini).
- Najviše izdavatelja koji imaju ustrojen sustav unutarnje kontrole u 2023. iz turističkog je sektora (ukupno 13 izdavatelja), 11 je izdavatelja iz financijskog sektora te 5 iz sektora za prijevoz i skladištenje (u 2022. najviše je izdavatelja koji imaju ustrojen sustav unutarnje kontrole iz turističkog sektora (ukupno 12 izdavatelja), 9 je izdavatelja iz financijskog sektora te 4 iz sektora prehrambene industrije).

Sustav unutarnje revizije

- U 2023. ukupno 42 % izdavatelja ima ustrojen sustav unutarnje revizije (u 2022. njih 44 %), a promatrano po segmentima uređenog tržišta ustrojen sustav unutarnje revizije ima:
 - 5 izdavatelja na VT-u (5 izdavatelja na VT-u u 2022.)
 - 13 izdavatelja na ST-u (14 izdavatelja na ST-u u 2022.) i
 - 17 izdavatelja na RT-u (19 izdavatelja na RT-u u 2022.).
- U 2023. u unutarnjoj reviziji u prosjeku su zaposlena 4 djelatnika (isto kao u 2022.)
- Najviše izdavatelja koji su u 2023. imali ustrojen sustav unutarnje revizije iz financijskog je sektora (10 izdavatelja), 6 je izdavatelja iz turističkog sektora, a 3 su iz sektora proizvodnje električne opreme te prijevoza i skladištenja (najviše izdavatelja koji su u 2022. imali ustrojen sustav unutarnje revizije iz financijskog je sektora (8 izdavatelja), 5 je izdavatelja iz turističkog sektora, a 2 su iz sektora prehrambene industrije).
- Kod 41 % izdavatelja dionica koji u 2023. nisu imali ustrojen sustav unutarnje revizije revizijski je odbor jednom u posljednjih 12 mjeseci ocijenio potrebu za tom funkcijom u okviru ocjene sustava unutarnjih kontrola (u 2022. kod njih 38 %).
- Kod 46 % izdavatelja dionica koji imaju ustrojen sustav unutarnje revizije u 2023. revizijski odbor zaprima izvješća unutarnjeg revizora i nadzire provedbu njegovih preporuka (u 2022. kod njih 44 %).
- Tržišna kapitalizacija dionica 35 izdavatelja koji su u 2023. imali ustrojen sustav unutarnje revizije na dan 31. prosinca 2023. iznosila je 18,8 mil. eura (tržišna kapitalizacija dionica 38 izdavatelja koji su u 2022. imali ustrojen sustav unutarnje revizije na dan 31. prosinca 2022. iznosila je 14,5 mil. eura).

Broj izdavatelja koji imaju ustrojen sustav unutarnje kontrole i unutarnje revizije u razdoblju od 2015. do 2023. prikazan je na sljedećem grafikonu.

Grafikon 89. Broj izdavatelja dionica koji imaju ustrojen sustav unutarnje kontrole i unutarnje revizije od 2015. do 2023. godine

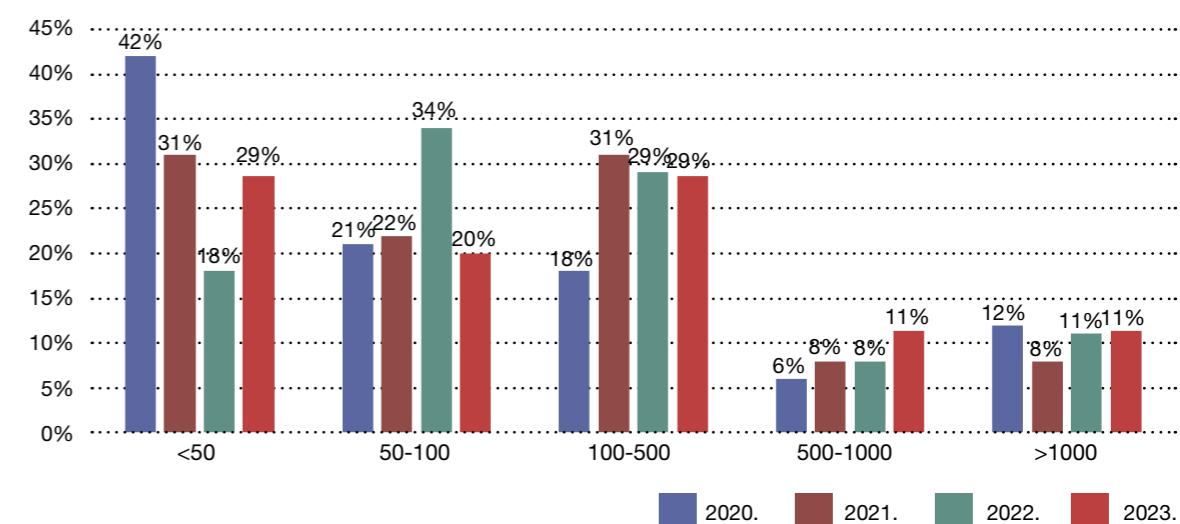

Izvor: Upitnik o praksama upravljanja, 2019., 2020., 2021., 2022. i 2023., GIKU za 2015., 2016., 2017. i 2018. godinu

- Svih 6 izdavatelja čije su dionice u 2023. uvrštene na VT ima ustrojen sustav unutarnje kontrole, a 83 % njih ima ustrojen i sustav unutarnje revizije (isto kao i u 2022. godini).
- Od ukupno 19 izdavatelja na ST-u 68 % njih ima ustrojen sustav unutarnje kontrole i sustav unutarnje revizije (u 2022. od ukupno 19 izdavatelja na ST-u njih 63 % ima ustrojen sustav unutarnje kontrole i sustav unutarnje revizije).
- Na RT-u od 62 izdavatelja ustrojen sustav unutarnje kontrole u 2023. ima njih 51 %, a 27 % izdavatelja ima ustrojen sustav unutarnje revizije (na RT-u od 62 izdavatelja u 2022. sustav unutarnje kontrole ima ustrojeno njih 48 %, a 31 % izdavatelja ima ustrojen sustav unutarnje revizije).

Na sljedećem grafikonu prikazan je udio izdavatelja koji u 2023. imaju ustrojen sustav unutarnje revizije u odnosu na tržišnu kapitalizaciju.

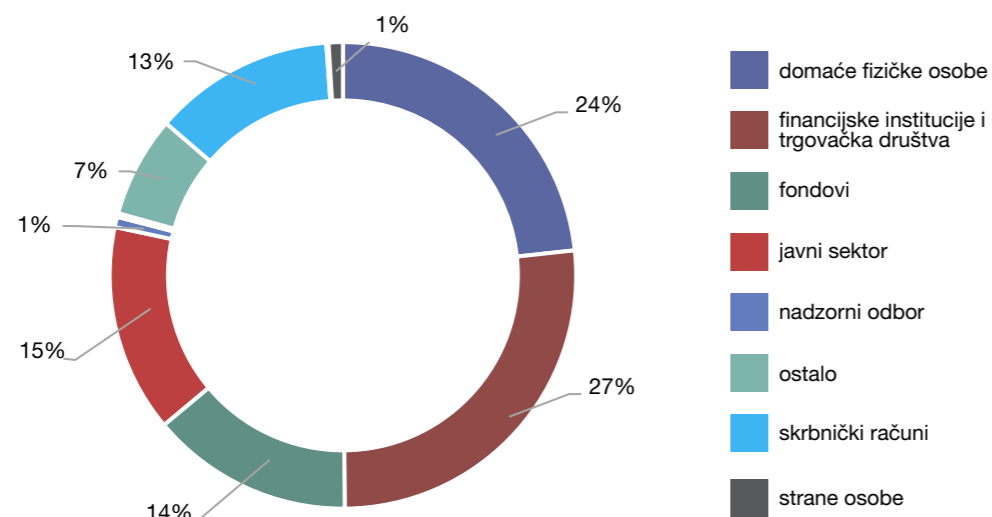
Grafikon 90. Udio izdavatelja dionica koji u 2020., 2021., 2022. i 2023. imaju ustrojen sustav unutarnje revizije u odnosu na tržišnu kapitalizaciju (u mil. eura)

Izvor: Upitnik o praksama upravljanja, 2020., 2021., 2022. i 2023., Zagrebačka burza

- Vidljivo je da je u 2023. i 2022. udio izdavatelja koji imaju ustrojen sustav unutarnje revizije podjednako prisutan u višim razredima tržišne kapitalizacije.

Grafikon 91. Vlasnička struktura izdavatelja dionica koji imaju ustrojen sustav unutarnje revizije u 2023. godini

Izvor: Upitnik o praksama upravljanja, 2023., SKDD

- Najveći udio u vlasničkoj strukturi izdavatelja koji u 2023. imaju ustrojen sustav unutarnje revizije čine financijske institucije i trgovačka društva (27 %), a udio domaćih fizičkih osoba iznosi 24 % (u vlasničkoj strukturi izdavatelja koji u 2022. imaju ustrojen sustav unutarnje kontrole najveći udio imaju financijske institucije i trgovačka društva (27 %), a udio domaćih fizičkih osoba iznosi 19 %).

Vanjska revizija

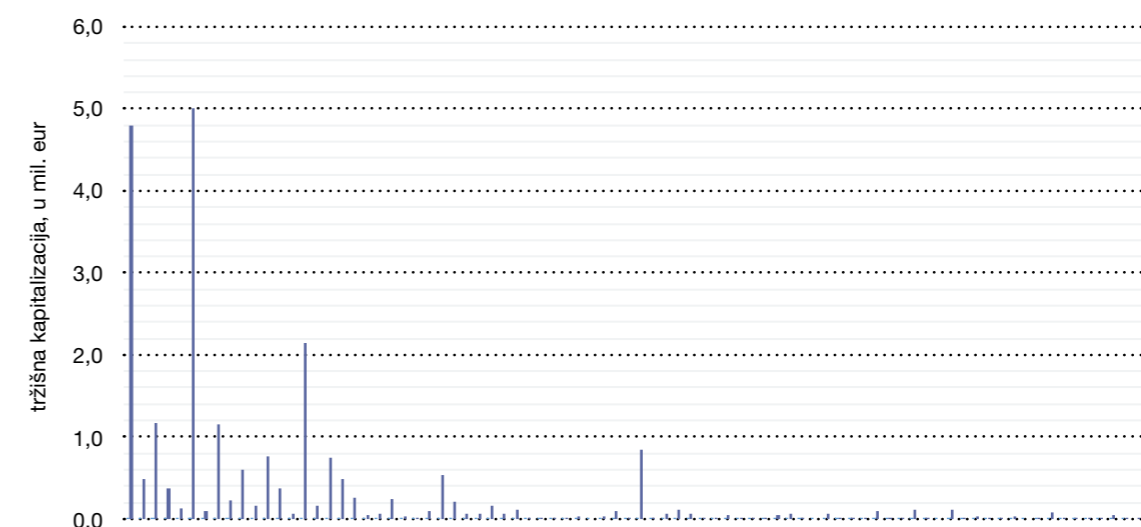
Proces odabira vanjskog revizora nadgleda revizijski odbor, koji nadzornom odboru daje preporuku za izbor vanjskog revizora, kao i uvjete za njegovo imenovanje. U skladu s Kodeksom i zakonskim zahtjevima, društvo je dužno imati vanjskog revizora, čija je osnovna funkcija osigurati da financijski izvještaji adekvatno odražavaju stvarno stanje društva. Neovisnim vanjskim revizorom smatra se onaj revizor koji nije vlasnički ni interesno povezan s društvom. U 2023. godini kod 46 % izdavatelja dionica uslugu revizije financijskih izvještaja pružalo je jedno od četiri najveća revizorska društva.

- Prema segmentima uređenog tržišta, uslugu revizije financijskih izvještaja u 2023. pružalo je jedno od četiri najveća revizorska društva kod:
 - 6 izdavatelja na VT-u (6 izdavatelja na VT-u u 2022.)
 - 13 izdavatelja na ST-u (13 izdavatelja na ST-u u 2022.) i
 - 23 izdavatelja na RT-u (27 izdavatelja na RT-u u 2022.).
- Najviše izdavatelja (ukupno 13) koji u 2023. koriste usluge revizije jednog od četiri najveća revizorska društva iz sektora je turizma (u 2022. najviše izdavatelja, njih 13, koji koriste usluge revizije jednog od četiri najveća revizorska društva također je iz sektora turizma).
- Tržišna kapitalizacija izdavatelja dionica koji koriste usluge najvećih revizorskih društava na kraju 2023. iznosila je 16,5 mlrd. eura i činila 71 % ukupne tržišne kapitalizacije dionica

nica uvrštenih na uređeno tržište na dan 31. prosinca 2023. godine (tržišna kapitalizacija izdavatelja koji koriste usluge najvećih revizorskih društava na kraju 2022. iznosila je 15,1 mlrd. eura i činila oko 84 % ukupne tržišne kapitalizacije dionica uvrštenih na uređeno tržište na dan 31. prosinca 2022. godine).

- 4 izdavatelja koriste usluge istog revizorskog društva 7 ili više godina, tri s VT-a i jedan s RT-a (u 2022. ukupno 2 izdavatelja koriste usluge istog revizorskog društva duže od 7 godina, oba s RT-a).
- Prosječan broj godina korištenja usluga istog revizorskog društva od strane izdavatelja dionica u 2023. iznosi 3,84 (3 godine u 2022. godini).
- Prosječan broj godina korištenja istog ovlaštenog revizora u istom revizorskom društvu od strane izdavatelja dionica u 2023. iznosi 3 (u 2022. također 3 godine)
- Prosječan bruto novčani iznos plaćen revizorskom društvu za pruženu uslugu revizije tijekom 2023. iznosio je 64,7 tis. eura (80,2 tis. eura u 2022. godini), a svi iznosi kretali su se u rasponu od 4,6 tis. eura do 696,6 tis. eura (u 2021. godini od 4,9 tis. eura do 649,9 tis. eura).
- U 2023. revizorska društva pružala su dodatne usluge, koje nisu revizorske, kod ukupno 22 izdavatelja, a prosječan bruto novčani iznos plaćen revizorskom društvu za ostale pružene usluge tijekom godine iznosio je 32,7 tis. eura (u 2022. dodatne usluge revizorskih društava pružane su kod 20 izdavatelja, a prosječan bruto iznos isplaćen revizoru za ostale pružene usluge tijekom godine iznosio je 31,3 tis. eura).

Grafikon 92. Prikaz korelacije između bruto novčanog iznosa plaćenog revizorskom društvu za usluge revizije pružene tijekom 2023. i tržišne kapitalizacije izdavatelja

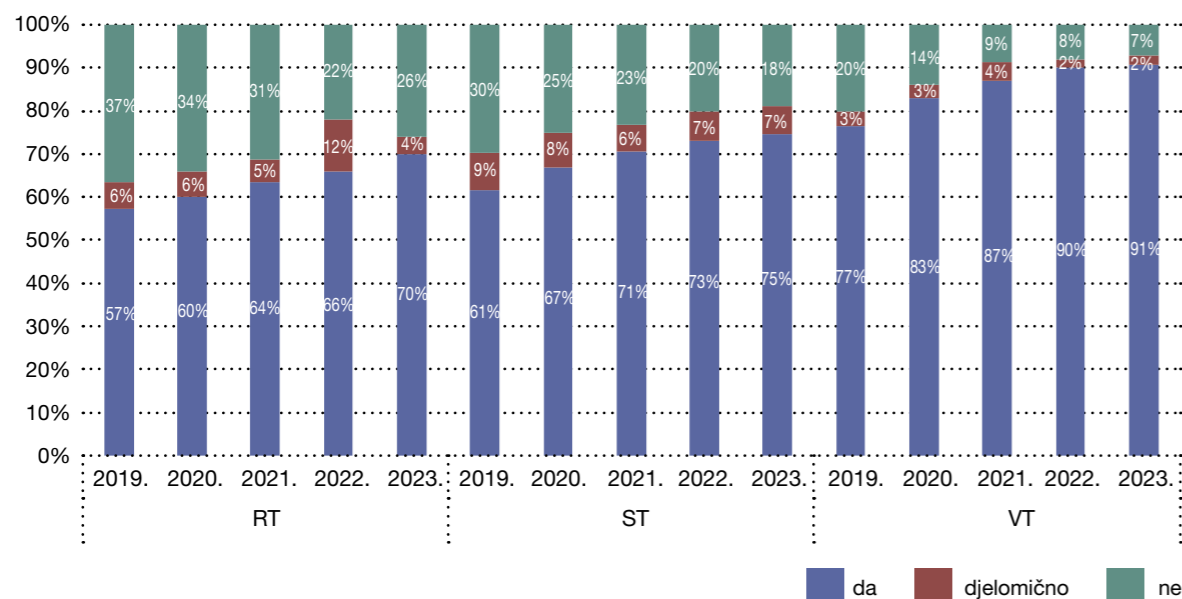
Izvor: Upitnik o praksama upravljanja, 2023., Zagrebačka burza

Korelacija između bruto novčanog iznosa plaćenog vanjskom revizorskom društvu za usluge revizije pružene tijekom 2023. i tržišne kapitalizacije izdavatelja iznosi 0,68124 (u 2022. iznosila je 0,5864).

Usklađenost izdavatelja s Kodeksom u području koje se odnosi na rizike, unutarnju kontrolu i reviziju

Usklađenost izdavatelja dionica prema podacima dostavljenim u upitniku o usklađenosti za 2019., 2020., 2021., 2022. i 2023. u odnosu na poglavlje *Rizici, unutarnja kontrola i revizija* po segmentima uređenog tržišta prikazana je na idućem grafikonu.

Grafikon 93. Usklađenost izdavatelja dionica s poglavljem *Rizici, unutarnja kontrola i revizija* u 2019., 2020., 2021., 2022. i 2023. po segmentima uređenog tržišta

Izvor: Upitnik o usklađenosti, 2019., 2020., 2021., 2022. i 2023., interni izračun

- Usklađenost izdavatelja čije su dionice uvrštene na VT s poglavljem *Rizici, unutarnja kontrola i revizija* u prosjeku iznosi 91 %.
- Usklađenost izdavatelja čije su dionice uvrštene na ST s navedenim poglavljem u prosjeku iznosi 75 %, a izdavatelja čije su dionice uvrštene na RT 70 %.

Vidljivo je poboljšanje usklađenosti izdavatelja čije su dionice uvrštene na svim segmentima uređenog tržišta u 2023. u odnosu na promatrano razdoblje s poglavljem *Rizici, unutarnja kontrola i revizija*.

GLAVNA SKUPŠTINA

Obveza djelovanja u najboljem dugoročnom interesu društva, a ne užem interesu određenih pojedinaca ili subjekata, zahtijeva od članova uprave i nadzornog odbora da prilikom donošenja odluka uzmu u obzir utjecaj odluka na sve dioničare. Stoga je važno osigurati da svi dioničari, bez obzira na veličinu svojih udjela, imaju jednaku priliku uključiti se u raspravu s društvom i izraziti svoje mišljenje glasanjem na glavnoj skupštini.

Interni propis rada glavne skupštine

- U 2023. ukupno 43 % izdavatelja dionica ima interni propis rada glavne skupštine, od čega 4 izdavatelja na VT-u, 8 izdavatelja na ST-u i 24 izdavatelja na RT-u (u 2022. 41 % izdavatelja dionica ima interni propis rada glavne skupštine, od čega 4 izdavatelja na VT-u, 8 izdavatelja na ST-u i 24 izdavatelja na RT-u).
- Od ukupno 36 izdavatelja dionica koji imaju interni propis rada glavne skupštine u 2023. godini nijedan izdavatelj nije mijenjao navedeni propis tijekom godine (5 izdavatelja u 2022. godini).

Sudjelovanje na glavnoj skupštini

Osnovno načelo Kodeksa u vezi s dioničarima izdavatelja i glavnom skupštinom jest to da će društvo poduzeti mjere da osigura jednako postupanje prema svim dioničarima kako bi imali pristup društvu i mogli u potpunosti sudjelovati na glavnoj skupštini te da će ukloniti prepreke njihovu sudjelovanju.

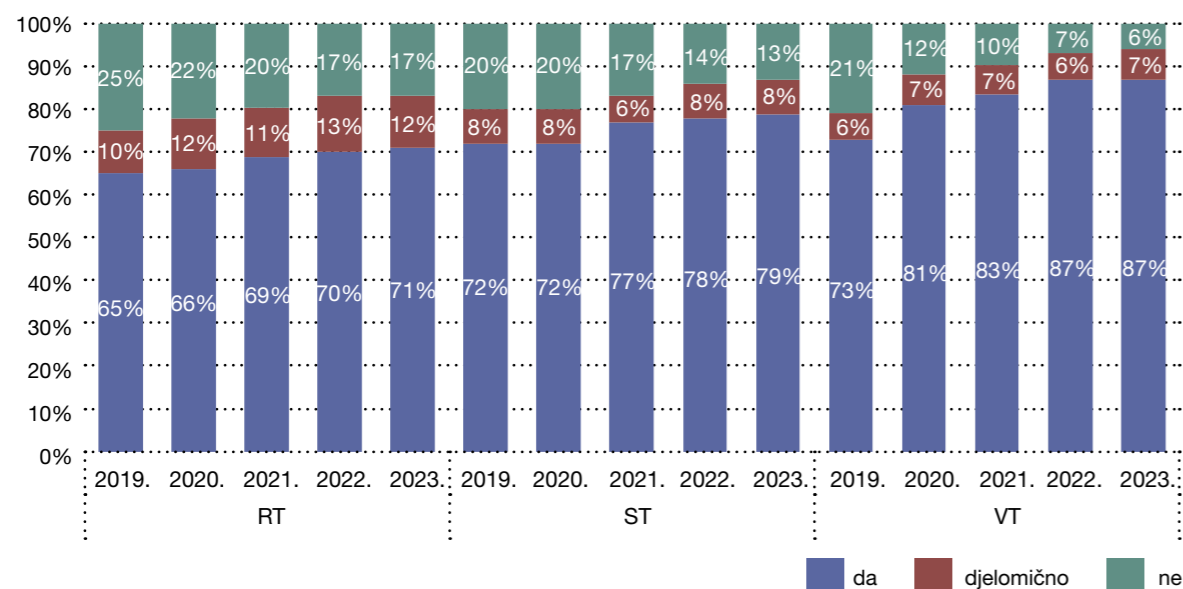
- U 2023. održano je ukupno 112 glavnih skupština (u 2022. održano je 113 glavnih skupština).
- Prema podacima iz upitnika o praksama upravljanja, 60 izdavatelja navelo je da je u 2023. održana samo 1 glavna skupština, njih 18 održalo je 2 glavne skupštine, 4 izdavatelja održala su 3 glavne skupštine, 1 izdavatelj održao je 4 glavne skupštine (u 2022. 64 izdavatelja navela su da je održana samo 1 glavna skupština, njih 15 održalo je 2 glavne skupštine, 5 izdavatelja održalo je 3 glavne skupštine, dok je 1 izdavatelj održao 4 glavne skupštine).
- Prema podacima iz upitnika o praksama upravljanja, najveći broj dioničara koji su sudjelovali na glavnoj skupštini kod jednog je izdavatelja dionica s RT-a, a taj broj iznosi 412.161. Ako se izuzme navedeni izdavatelj te izdavatelj s 3.608 dioničara koji su sudjelovali na glavnoj skupštini, koji predstavljaju značajno odstupanje od prosjeka, prosječan broj dioničara koji su sudjelovali na glavnoj skupštini iznosi 18 (u 2022. taj broj iznosio je 20).
- Svega je 36 % izdavatelja dionica statutom društva ili nekim drugim internim aktima dopustilo dioničarima mogućnost ostvarivanja prava glasa elektronički bez ograničenja (u 2022. njih 31 %).
- U 2023. ukupno 96 % izdavatelja dionica objavilo je obavijest o održavanju glavne skupštine najkasnije 30 dana prije dana njezina održavanja, a 90 % izdavatelja dionica osiguralo je da su dnevni red, odluke i drugi materijali za glavnu skupštinu dostupni na internetskim stranicama izdavatelja bez naknade (u 2022. ukupno 98 % izdavatelja objavilo je obavijest o održavanju glavne skupštine najkasnije 30 dana prije dana njezina održavanja, a 93 % izdavatelja osiguralo je da su dnevni red, odluke i drugi materijali za glavnu skupštinu dostupni na internetskim stranicama izdavatelja bez naknade).
- Ukupno 39 % izdavatelja dionica osiguralo je da su svi dokumenti za glavnu skupštinu dostupni na hrvatskom i engleskom jeziku (u 2022. također njih 39 %).

- Predsjednik nadzornog odbora i njegov zamjenik te predsjednici odbora nadzornog odbora i svi članovi uprave bili su prisutni na održanim glavnim skupštinama kod 56 % izdavatelja dionica (u 2022. kod njih 59 %).
- Kod 60 % izdavatelja dionica vanjski revizor bio je prisutan na glavnoj skupštini na kojoj su se predstavljali financijski izvještaji (u 2022. također kod njih 60 %).

Usklađenost izdavatelja s Kodeksom u području koje se odnosi na dioničare i glavnu skupštinu

Usklađenost izdavatelja dionica prema podacima dostavljenim u upitniku o usklađenosti za 2019., 2020., 2021., 2022. i 2023. u odnosu na poglavlje *Dioničari i glavna skupština* po segmentima uređenog tržišta prikazana je na idućem grafikonu.

Grafikon 94. Usklađenost izdavatelja dionica s poglavljem *Dioničari i glavna skupština* u 2019., 2020., 2021., 2022. i 2023. po segmentima uređenog tržišta

Izvor: Upitnik o usklađenosti, 2019., 2020., 2021., 2022. i 2023., interni izračun

- Prosječna usklađenost izdavatelja s VT-a s poglavljem *Dioničari i glavna skupština* iznosi 87 %, izdavatelja s ST-a 79 %, a izdavatelja s RT-a 71 %.

Vidljivo je poboljšanje usklađenosti izdavatelja čije su dionice uvrštene na VT, ST i RT u 2023. u odnosu na promatrano razdoblje od 2019. do 2022. s poglavljem *Dioničari i glavna skupština*.

TRANSPARENTNOST I KORPORATIVNA DRUŠTVENA ODGOVORNOST

Odnosi s ulagateljima

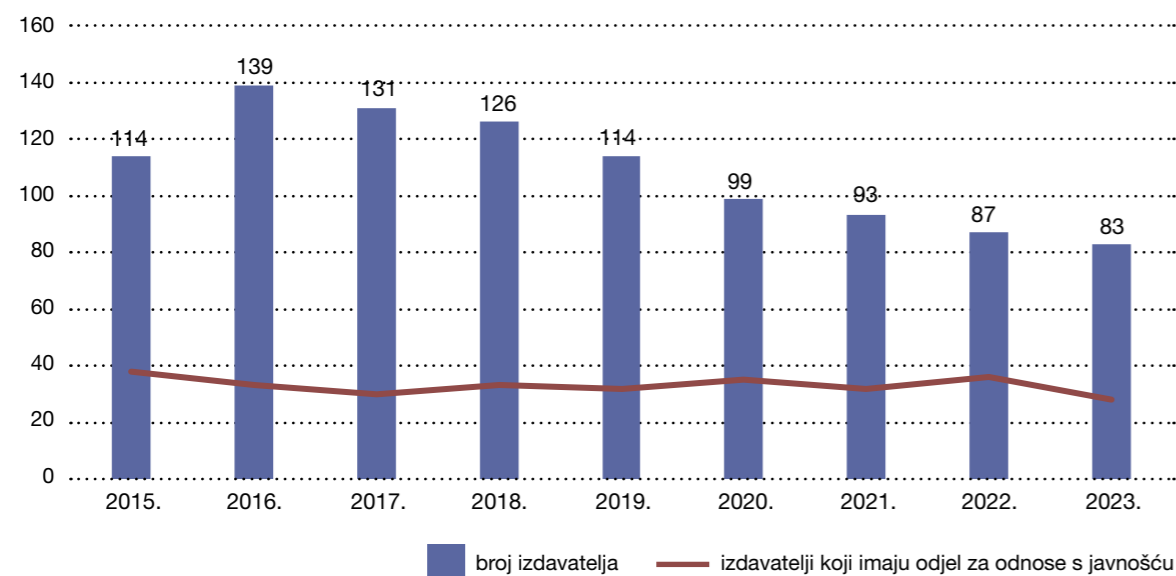
Osnovna načela u vezi s transparentnosti i korporativnom društvenom odgovornošću isti-ču kako će društvo osigurati da dioničari i drugi dionici imaju jednostavan i nediskrimi-nirajući pristup informacijama o vlasničkoj strukturi društva, korporativnom upravljanju te financijskim i operativnim rezultatima. Osim toga, nadzorni odbor i uprava zajednički su odgovorni za točnost i cjelovitost financijskih i drugih informacija koje društvo objavi.

Izdavatelj je dužan putem svojih internetskih stranica osigurati učinkovitu i praktičnu raz-mjenu informacija. Radi jednakog odnosa prema svim dioničarima, neovisno o državi u kojoj izdavatelj ima sjedište, izdavatelj sve podatke treba objaviti na svojoj internetskoj stranici na hrvatskom i engleskom jeziku.

- U 2023. godini 99 % izdavatelja dionica ima vlastite internetske stranice na hrvatskom jeziku, od čega 84 % izdavatelja dionica ima internetske stranice i na engleskom jeziku (u 2022. ukupno 99 % izdavatelja dionica ima vlastite internetske stranice na hrvatskom jeziku, od čega 73 % izdavatelja dionica ima internetske stranice i na engleskom jeziku).
- Vlastite internetske stranice u 2023. nije imao 1 izdavatelj na RT-u (u 2022. također 1 iz-davatelj na RT-u nije imao vlastite internetske stranice).
- U 2023. godini 95 % izdavatelja dionica osiguralo je da su informacije koje objavljuju na svojim internetskim stranicama aktualne i objavljene unutar rokova propisanih zakonom i propisima (u 2022. njih 99 %).
- U 2023. ukupno 34 % izdavatelja dionica ima ustrojen zaseban odjel ili zaposlenike koji su isključivo zaduženi za odnose s ulagateljima (u 2022. ukupno njih 33 %), a prema se-gmentima uređenog tržišta ustrojen odjel ili zaposlenike koji su zaduženi za odnose s ulagateljima ima:
 - 5 izdavatelja na VT-u (5 izdavatelja u 2022.)
 - 10 izdavatelja na ST-u (10 izdavatelja u 2022.) i
 - 13 izdavatelja na RT-u (14 izdavatelja u 2022.).
- Ustrojen zaseban odjel ili zaposlenike koji su zaduženi za odnose s javnošću (ulagateljima) u 2023. ima najviše izdavatelja dionica iz turističkog sektora, ukupno njih 6 (u 2022. njih 7 iz turističkog sektora).

Na idućem grafikonu prikazan je broj izdavatelja koji u razdoblju od 2015. do 2023. imaju zaseban odjel ili zaposlenike zadužene za odnose s ulagateljima.

Grafikon 95. Broj izdavatelja koji u razdoblju od 2015. do 2023. imaju zaseban odjel ili zaposlenike zadužene za odnose s ulagateljima

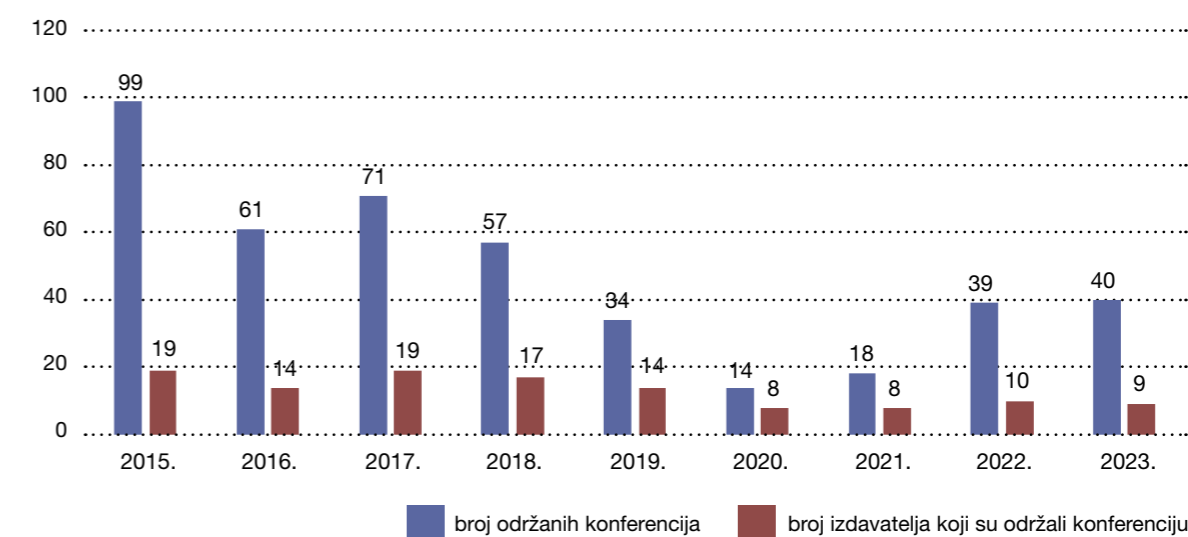
Izvor: Upitnik o praksama upravljanja, 2019., 2020., 2021., 2022. i 2023., GIKU za 2015., 2016., 2017. i 2018. godinu

Na temelju podataka prikazanih na gornjem grafikonu vidljivo je da, iako se u promatranom razdoblju broj izdavatelja smanjuje, broj izdavatelja koji imaju ustrojen odjel ili zaposlenike koji su zaduženi isključivo za odnose s javnošću nije oscilirao u velikoj mjeri, ali u 2023. godini je niži u odnosu na prethodna razdoblja. U odnosu na broj izdavatelja najveći je udio izdavatelja koji imaju ustrojen zaseban odjel ili zaposlenike koji su zaduženi isključivo za odnose s javnošću u 2022. (41 %), dok je najmanji udio tih izdavatelja u 2017. godini (23 %).

- 11 % izdavatelja dionica u 2023. (10 % u 2022.) ima instituciju zaduženu za praćenje položaja izdavatelja na tržištu kapitala (izrada analiza, tržišnog položaja i sl.).
- U 2023. godini 35 % izdavatelja dionica (36 % izdavatelja dionica u 2022.) ima objavljen kalendar važnih događanja na svojim internetskim stranicama:
 - 6 izdavatelja na VT-u (6 izdavatelja u 2022.)
 - 11 izdavatelja na ST-u (12 izdavatelja u 2022.) i
 - 12 izdavatelja na RT-u (13 izdavatelja u 2022.).
- 11 % izdavatelja dionica (isto kao i u 2022. godini) održalo je jednu ili više konferencija za novinare u 2023., od čega 5 izdavatelja na VT-u, 1 izdavatelj na ST-u i 3 izdavatelja na RT-u (u 2022. godini 3 izdavatelja na VT-u, 4 izdavatelja na ST-u i 3 izdavatelja na RT-u).
- Najveći broj konferencija za novinare tijekom 2023. održao je 1 izdavatelj na ST-u i to 20 konferencija te 1 izdavatelj na RT-u koji je održao 7 konferencija (u 2022. najveći broj konferencija za novinare, njih 22, održao je 1 izdavatelj na ST-u).

Na sljedećem grafikonu prikazan je broj izdavatelja koji su održali konferenciju za novinare u razdoblju od 2015. do 2023. te broj održanih konferencija za novinare u tom razdoblju.

Grafikon 96. Broj izdavatelja koji su održali konferenciju za novinare i broj održanih konferencija za novinare od 2015. do 2023. godine

Izvor: Upitnik o praksama upravljanja, 2019., 2020., 2021., 2022. i 2023., GIKU za 2015., 2016., 2017. i 2018. godinu

Najveći broj konferencija za novinare, njih 99, održano je u 2015. U 2023. godini vidljivo je povećanje broja održanih konferencija u odnosu na 2022. godinu.

- Najčešći razlog sazivanja konferencija za novinare u 2023. bilo je prezentiranje značajnih poslova i investicija (kod 3 izdavatelja) te predstavljanje rezultata poslovanja (kod 4 izdavatelja). U 2022. najčešći razlog sazivanja konferencija za novinare bilo je predstavljanje rezultata poslovanja, kod 4 izdavatelja.

Isplata dividende

Vlasnik dionice društva ima pravo na isplatu dividende, a ona ovisi o odluci o isplati (ili neisplati), koju donosi glavna skupština na prijedlog uprave društva. Dividenda se u pravilu isplaćuje u novcu, ali može se isplatiti i u dionicama. Isto tako, uprava društva uz suglasnost nadzornog odbora može donijeti odluku o isplati predujma dividende.

- U 2023. odluku o isplati dividende ili predujma dividende tijekom godine iz dobiti ostvarene u 2022. donijelo je 45 % izdavatelja dionica (u 2022. odluku o isplati dividende donijelo je 41 % izdavatelja dionica), od čega:
 - 5 izdavatelja na VT-u (4 izdavatelja u 2022.)
 - 9 izdavatelja na ST-u (9 izdavatelja u 2022.) i
 - 23 izdavatelja na RT-u (23 izdavatelja u 2022.).
- Najviše izdavatelja dionica (njih 7) koji su u 2023. donijeli odluku o isplati dividende ili predujma dividende tijekom godine iz dobiti ostvarene u 2022. bilo je iz financijskog sektora i sektora osiguranja te iz sektora turizma (u 2022. iz financijskog sektora i sektora osiguranja te iz sektora turizma, njih 5).
- Ukupna tržišna kapitalizacija izdavatelja koji su u 2023. donijeli odluku o isplati dividende na kraju godine iznosila je 22,9 mlrd. eura (u 2022. ona je iznosila 15,9 mlrd. eura).

- Najveću tržišnu kapitalizaciju među izdavateljima koji su donijeli odluku o isplati dividende u 2023. imao je izdavatelj iz sektora proizvodnje koksa i rafiniranih naftnih proizvoda (5 mlrd. eura) (u 2022. izdavatelj iz sektora proizvodnje naftnih proizvoda s tržišnom kapitalizacijom od 4,5 mlrd. eura), a najmanju tržišnu kapitalizaciju izdavatelj iz sektora finansijskih djelatnosti i djelatnosti osiguranja (6 mil. eura) (u 2022. izdavatelj iz finansijskog sektora s tržišnom kapitalizacijom od 4,7 mil. eura).
- Prosječan iznos isplaćene dividende po dionici u 2023. iznosio je 11,97 eura (11,47 eura u 2022. godini). Najveći iznos isplaćen je kod izdavatelja dionica iz sektora trgovine na veliko i malo u iznosu od 215 eura.

Kodeks korporativnog upravljanja

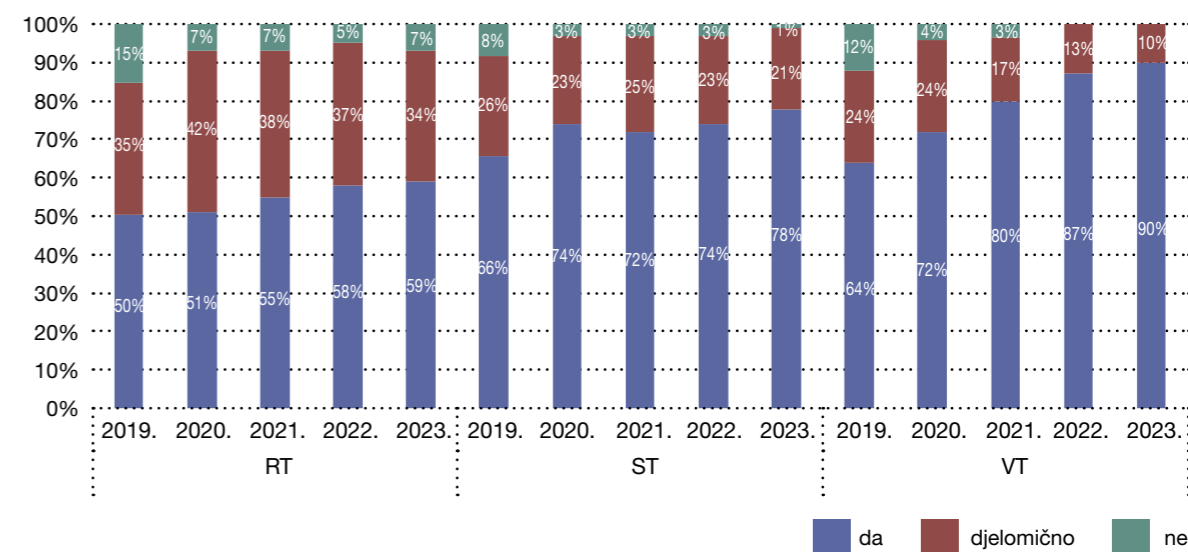
- 84 % izdavatelja dionica (6 izdavatelja na VT-u, 18 izdavatelja na ST-u i 46 izdavatelja na RT-u) objavilo je upitnik o usklađenosti za 2023. na svojim internetskim stranicama (83 % izdavatelja u 2022. godini).
- 31 % izdavatelja dionica (isto kao u 2022. godini) tijekom 2023. pridržava se uz Kodeks dodatno i nekog drugog kodeksa korporativnog upravljanja (3 izdavatelja na VT-u, 7 izdavatelja na ST-u i 16 izdavatelja na RT-u).

Od ukupno 26 izdavatelja koji se uz Kodeks dodatno pridržavaju i nekog drugog kodeksa korporativnog upravljanja u 2023. godini 17 izdavatelja pridržava se internog kodeksa, 5 izdavatelja pridržava se Kodeksa korporativnog upravljanja trgovačkim društvima u kojima RH ima dionice ili udjele, 4 izdavatelja navelo je da se pridržava ostalih kodeksa, dok se 1 izdavatelj pridržava kodeksa koji se primjenjuje u grani industrije kojoj izdavatelj pripada (27 izdavatelja u 2022. dodatno se pridržavalo nekog drugog kodeksa korporativnog upravljanja, a najčešće je to bio interni kodeks izdavatelja).

Usklađenost izdavatelja s Kodeksom u području koje se odnosi na objavljivanje i transparentnost

Usklađenost izdavatelja dionica prema podacima dostavljenim u upitniku o usklađenosti za 2019., 2020., 2021., 2022. i 2023. u odnosu na poglavlje *Objavljivanje i transparentnost* po segmentima uređenog tržišta prikazana je u nastavku.

Grafikon 97. Usklađenost izdavatelja dionica s poglavljem Objavljivanje i transparentnost u 2019., 2020., 2021., 2022. i 2023. prema segmentima uređenog tržišta

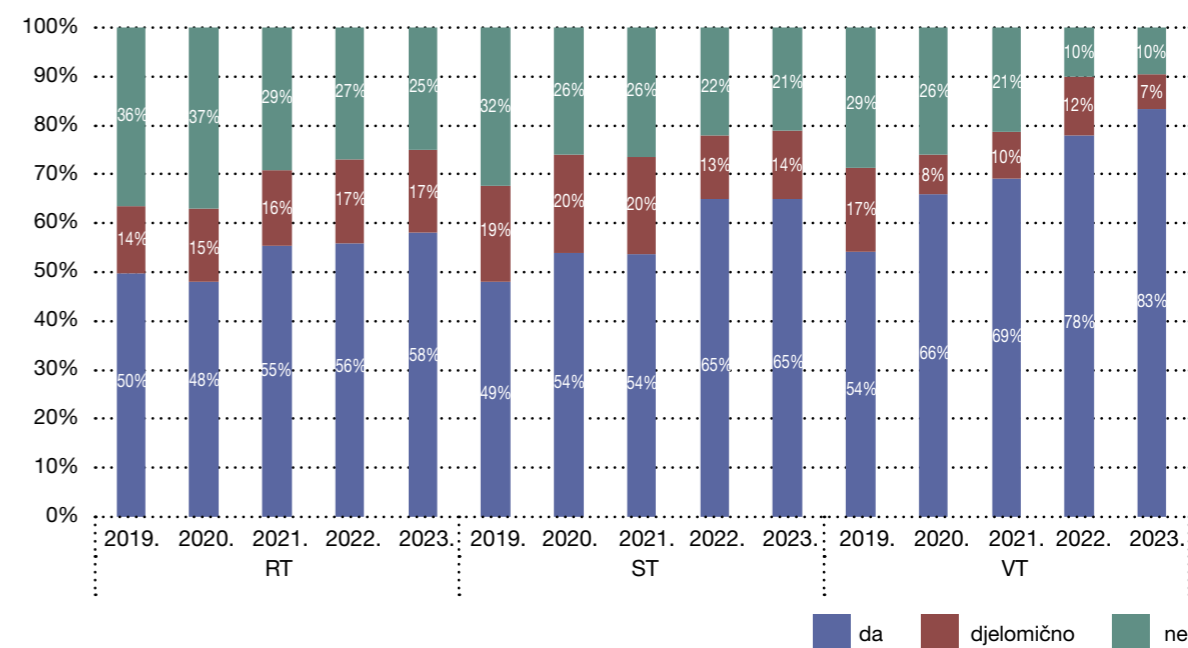

Izvor: Upitnik o usklađenosti, 2019., 2020., 2021., 2022. i 2023., interni izračun

- Usklađenost izdavatelja čije su dionice uvrštene na VT s poglavljem *Objavljivanje i transparentnost* u prosjeku iznosi 90 %.
- Usklađenost izdavatelja čije su dionice uvrštene na ST s poglavljem *Objavljivanje i transparentnost* u prosjeku iznosi 78 %, a izdavatelja čije su dionice uvrštene na RT 59 %.

Vidljivo je poboljšanje usklađenosti izdavatelja čije su dionice uvrštene na VT, ST i RT u 2023. u odnosu na promatrano razdoblje s poglavljem *Objavljivanje i transparentnost*.

Grafikon 98. Usklađenost izdavatelja dionica s poglavljem Dionici i korporativna društvena odgovornost u 2019., 2020., 2021., 2022. i 2023. prema segmentima uređenog tržišta

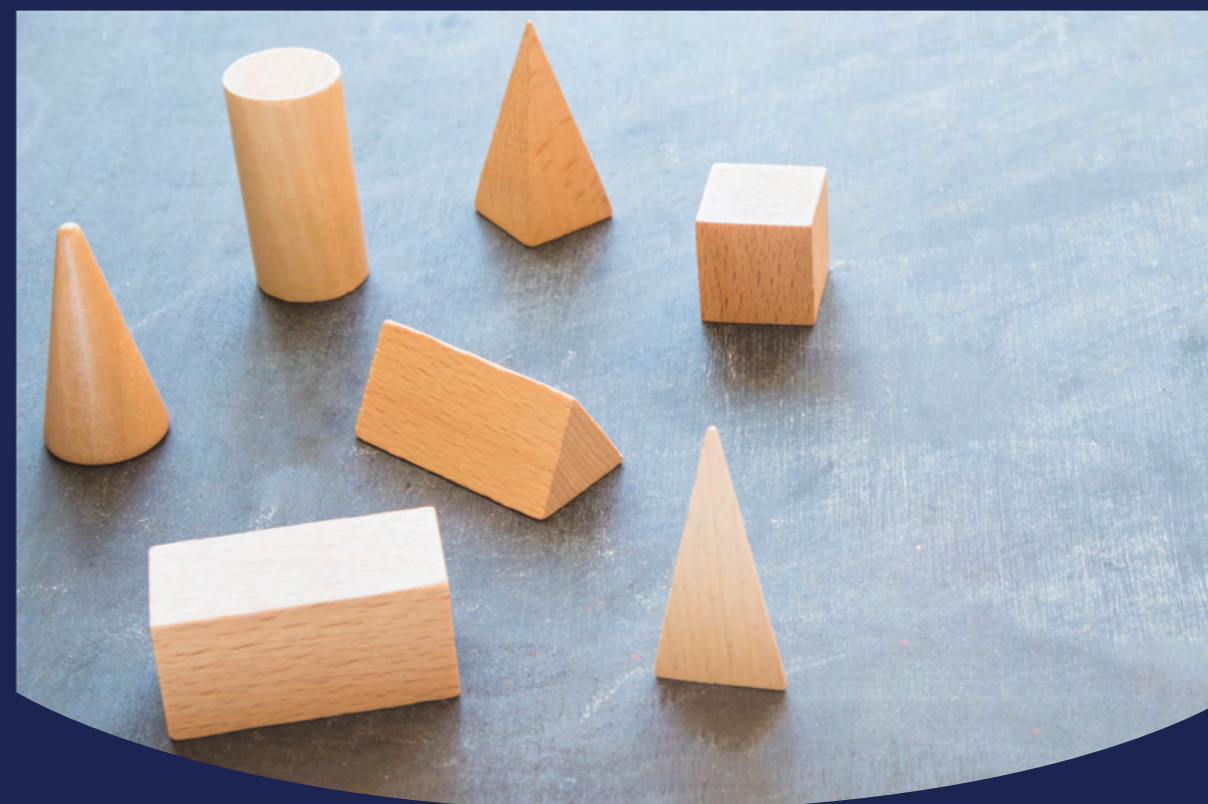
Izvor: Upitnik o usklađenosti, 2019., 2020., 2021., 2022. i 2023., interni izračun

Usklađenost izdavatelja čije su dionice uvrštene na VT s poglavljem *Dionici i korporativna društvena odgovornost* u prosjeku iznosi 83 %.

Usklađenost izdavatelja čije su dionice uvrštene na ST s navedenim poglavljem u prosjeku iznosi 65 %, a izdavatelja čije su dionice uvrštene na RT 58 %.

U pogledu poglavlja *Dionici i korporativna društvena odgovornost* vidljivo je poboljšanje usklađenosti izdavatelja čije su dionice uvrštene na VT, ST i RT u 2023. u odnosu na prethodno razdoblje.

GODIŠNJI IZVJEŠTAJ O KORPORATIVNOM UPRAVLJANJU ZA IZDAVATELJE OBVEZNICA

UVOD

Izdavatelji korporativnih obveznica koje su uvrštene na uređeno tržište Zagrebačke burze obvezni su Hanfi dostavljati podatke o praksama korporativnog upravljanja sadržane u upitniku o praksama upravljanja za izdavatelje obveznica. Izdavatelji koji uz obveznice imaju i dionice uvrštene na uređeno tržište dostavljaju upitnik o praksama upravljanja za izdavatelje dionica te su ti podaci prikazani u prethodnom poglavlju, koje se odnosi na izdavatelje dionica.

Na kraju 2023. godine 11 izdavatelja imalo je uvršteno ukupno 13 korporativnih obveznica, od čega je 11 obveznica uvršteno na ST, a 2 obveznice na RT. Od ukupno 11 izdavatelja, njih 7 ima izdane samo korporativne obveznice te su ti izdavatelji u obvezi dostavljanja Hanfi upitnika o praksama upravljanja za izdavatelje obveznica, a ostala 4 izdavatelja uz obveznice imaju i dionice uvrštene na uređeno tržište te su u obvezi dostavljanja Hanfi upitnika o praksama upravljanja za izdavatelje dionica.

Od 7 izdavatelja korporativnih obveznica koji su u obvezi dostavljanja Hanfi upitnika o praksama upravljanja za 2023. predmetni upitnik Hanfi je dostavilo svih 7 izdavatelja ili njih 100 %. Podaci prikazani u nastavku odnose se na izdavatelje koji su dostavili Hanfi upitnik o praksama upravljanja za izdavatelje obveznica za 2023. godinu.

Tržišna kapitalizacija obveznica iznosila je na kraju 2023. godine 11,5 mlrd. eura te je pala u odnosu na 2022. za 0,9 % (na kraju 2022. iznosila je 11,6 mlrd. eura).

KAPITAL I PODRIJETLO KAPITALA

Temeljni kapital

U sljedećoj tablici prikazani su podaci o temeljnom kapitalu izdavatelja korporativnih obveznica i tržišnoj kapitalizaciji korporativnih obveznica u razdoblju od 2020. do 2023. godine.

Tablica 24. Temeljni kapital izdavatelja korporativnih obveznica i tržišna kapitalizacija korporativnih obveznica od 2020. do 2023. godine

Broj izdavatelja				Temeljni kapital i tržišna kapitalizacija	2020.	2021.	2022.	2023.
2020.	2021.	2022.	2023.					
5	7	7	7	Temeljni kapital	683	696	764	762
				Tržišna kapitalizacija (mlrd. eura)	487	567	770	772

Izvor: sudski registar, Zagrebačka burza

- Temeljni kapital izdavatelja korporativnih obveznica iznosio je na kraju 2023. godine 762 mlrd. eura te se nije značajno smanjio u odnosu na kraj 2022. (za 0,26 %).
- Tržišna kapitalizacija predmetnih korporativnih obveznica koje su uvrštene na uređeno tržište iznosila je na kraju 2023. godine 772 mlrd. eura te je bila za 0,26 % veća u odnosu na kraj prethodne godine.

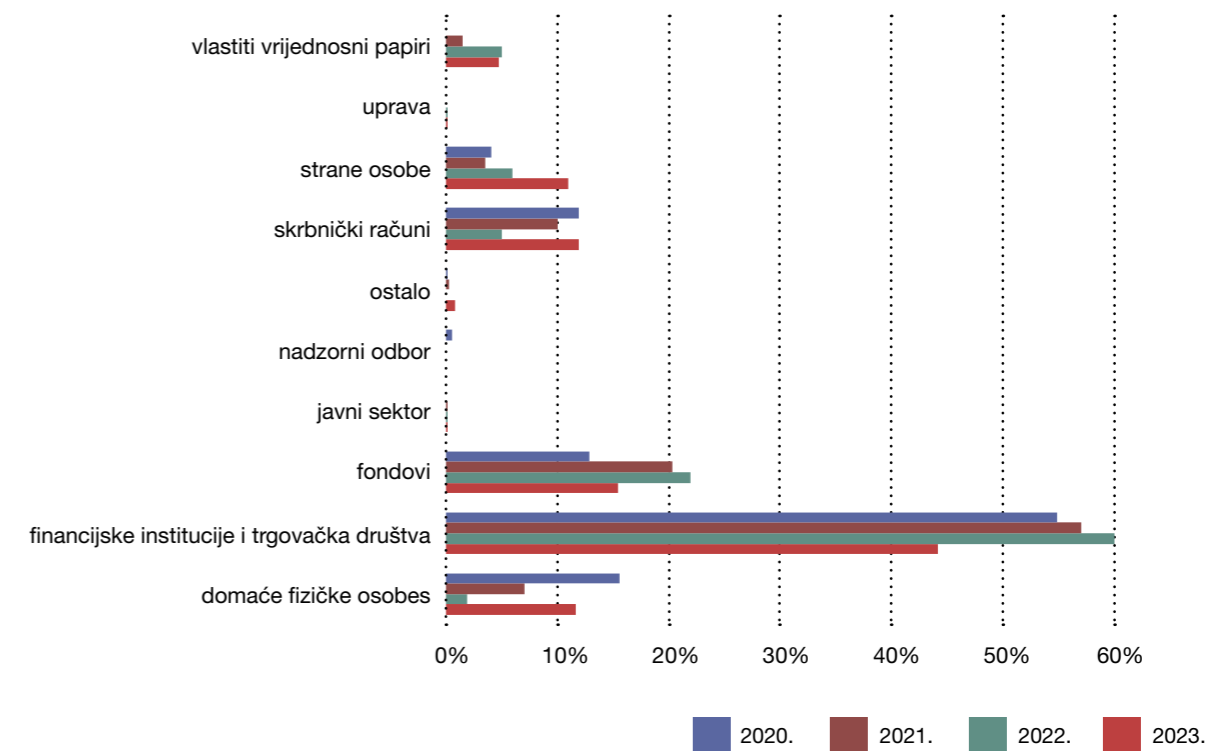
Vlasnička struktura izdavatelja korporativnih obveznica

Podaci o vlasničkoj strukturi izdavatelja korporativnih obveznica izrađeni su na temelju podataka SKDD-a. Vlasnička struktura promatrana je po grupama imatelja na način da ukupan zbroj svih grupa čini 100 % vlasničke strukture izdavatelja, što znači da jedan imatelj može biti raspoređen samo u jednu grupu.

Grupe na koje je podijeljena struktura dioničkih društava jesu sljedeće: vlastiti vrijednosni papiri, financijske institucije i trgovačka društva, fondovi (investicijski i mirovinski fondovi sa sjedištem u Republici Hrvatskoj), javni sektor (Republika Hrvatska), članovi uprave, članovi nadzornog odbora, domaće fizičke osobe (osim članova uprave i nadzornog odbora), strane osobe (osim članova uprave i nadzornog odbora), skrbnički računi i ostalo.

Na sljedećem grafikonu prikazana je vlasnička struktura izdavatelja korporativnih obveznica na dan 31. prosinca 2020., 2021., 2022. i 2023. godine prema prethodno navedenim kategorijama.

Grafikon 99. Vlasnička struktura izdavatelja korporativnih obveznica na dan 31.12.2020., 31.12.2021., 31.12.2022. i 31.12.2023. godine

Izvor: SKDD

- U vlasničkoj strukturi izdavatelja korporativnih obveznica u 2023. (kao i prethodnih godina) prevladavaju financijske institucije i trgovačka društva s udjelom od 44 %, zatim slijede fondovi s udjelom od 16 % i domaće fizičke osobe s udjelom od 12 %, dok se najmanji dio odnosi na javni sektor te članove uprave i nadzornog odbora (od 0 % do 0,1 %). Strane osobe imaju manji udio u vlasništvu izdavatelja korporativnih obveznica (11 % 2023. godine), no prisutan je trend povećanja od 2020. do 2023. godine.
- U razdoblju od 2020. do 2023. u vlasničkoj strukturi izdavatelja korporativnih obveznica vidljivo je povećanje udjela domaćih fizičkih osoba (10 %) i skrbničkih računa (7 %), te smanjenje udjela fondova i financijskih institucija (16 %) u 2023. odnosu na prethodna razdoblja.

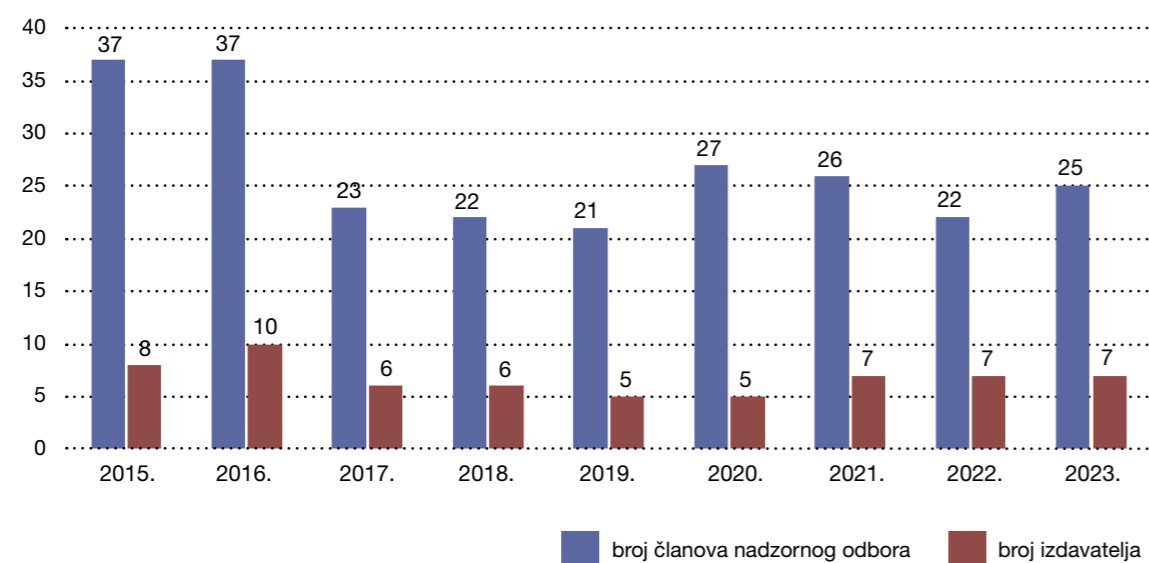
NADZORNI ODBOR I NJEGOVI ODBORI

Nadzorni odbor

- Na kraju 2023. nadzorni odbor izdavatelja korporativnih obveznica u prosjeku se sastojao od 4 člana (3 člana na kraju 2022. godine).
- Na kraju 2023. zastupljenost žena u nadzornom odboru izdavatelja korporativnih obveznica za 31 postotnih bodova veća je u odnosu na zastupljenost žena u upravama (na kraju 2022. zastupljenost žena u nadzornom odboru izdavatelja korporativnih obveznica bila je za 19 postotnih bodova veća u odnosu na zastupljenost žena u upravama).

Na sljedećem grafikonu prikazan je broj članova nadzornog odbora izdavatelja korporativnih obveznica u razdoblju od 2015. do 2023. godine.

Grafikon 100. Broj članova nadzornog odbora izdavatelja korporativnih obveznica od 2015. do 2023. godine

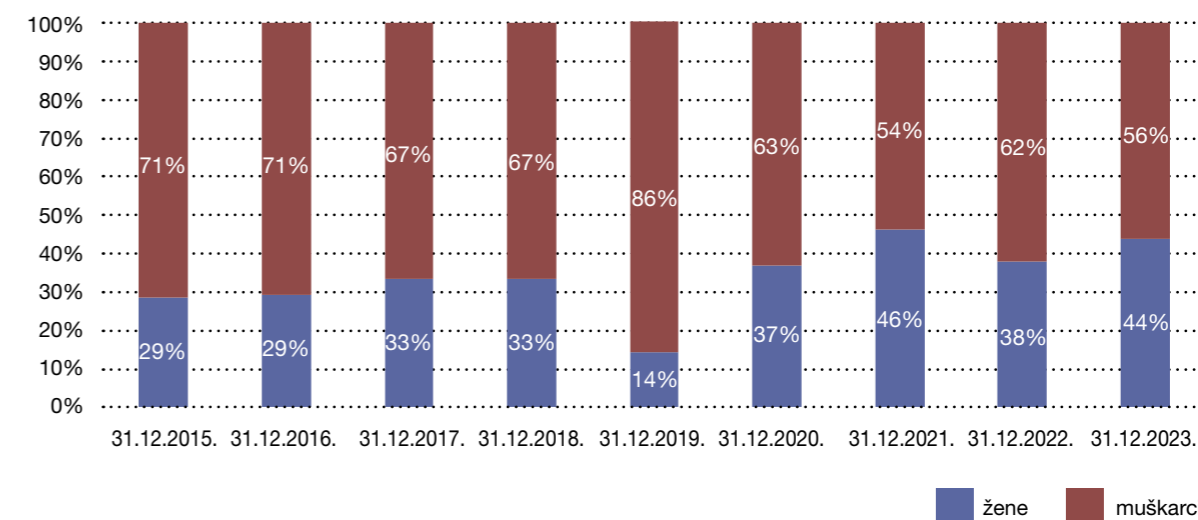

Izvor: sudski registar

Broj članova nadzornog odbora u promatranom razdoblju kretao se od 37 u 2015. do 27 u 2020. te je nakon smanjenja u iduća dva razdoblja došao do 25 u 2023. godini. Broj izdavatelja korporativnih obveznica u 2023. godini isti je u odnosu na 2022. godinu, dok je broj članova nadzornog odbora veći za 3.

Struktura članova nadzornog odbora izdavatelja korporativnih obveznica prema spolu u razdoblju od 2015. do 2023. prikazana je na sljedećem grafikonu.

Grafikon 101. Struktura nadzornog odbora izdavatelja obveznica prema spolu od 2015. do 2023. godine

Izvor: sudski registar

- U promatranom razdoblju udio žena u nadzornim odborima izdavatelja obveznica povećan je na dan 31. prosinca 2023. u odnosu na prethodno razdoblje na dan 31. prosinca 2022.
- U promatranom razdoblju prosječan udio žena u nadzornim odborima izdavatelja korporativnih obveznica iznosio je 34 %, što je više od prosječnog broja žena u upravama izdavatelja korporativnih obveznica koji je u istom razdoblju iznosio 17 %.

Tablica 25. Starosna struktura članova nadzornog odbora izdavatelja korporativnih obveznica od 2015. do 2023. godine

Starost članova NO	2015.	2016.	2017.	2018.	2019.	2020.	2021.	2022.	2023.
do 35 godina	5%	5%	2%	2%	-	-	-	5%	-
od 36 do 45 godina	30%	35%	36%	27%	24%	22%	19%	18%	27%
od 46 do 55 godina	25%	27%	26%	37%	29%	26%	35%	41%	42%
iznad 56 godina	40%	33%	36%	34%	47%	52%	46%	36%	31%

Izvor: Uпитnik o praksama upravljanja, 2019., 2020., 2021., 2022. i 2023., GIKU za 2015., 2016., 2017. i 2018. godinu

- U 2023. najveći broj članova nadzornog odbora u izdavateljima korporativnih obveznica imao je od 46 do 55 godina.

- Na dan 31. prosinca 2023. godine 31 % članova nadzornih odbora izdavatelja korporativnih obveznica imalo je iznad 56 godina, njih 42 % imalo je od 46 do 55 godina, a njih 27 % imalo je od 36 do 45 godina (na dan 31. prosinca 2022. godine 36 % članova nadzornih odbora izdavatelja korporativnih obveznica imalo je iznad 56 godina, njih 41 % imalo je od 46 do 55 godina, 18 % ih je imalo od 36 do 45 godina, a 5 % ih je imalo do 35 godina).
- Većina članova nadzornih odbora izdavatelja korporativnih obveznica (85 %) imala je na dan 31. prosinca 2023. visoku stručnu spremu (na kraju 2022. godine 82 % članova nadzornih odbora).
- Prosječno je održano 8 sjednica nadzornog odbora izdavatelja korporativnih obveznica u 2023. godini (8 sjednica u 2022. godini).

Odbori nadzornog odbora

- 1 izdavatelj korporativnih obveznica (14 %) ima osnovana sva tri odbora nadzornog odbora u 2023. godini (također 1 izdavatelj u 2022. godini).
- Promatrano prema svakom pojedinom odboru, 7 izdavatelja (100 %) ima osnovan revizijski odbor, a jedan izdavatelj ima osnovan odbor za primitke odnosno odbor za imenovanja (u 2022. godini 7 izdavatelja ima osnovan revizijski odbor, a odbor za primitke i odbor za imenovanja ima 1 izdavatelj korporativnih obveznica).
- Svaki od odbora nadzornog odbora ima minimalno 3 člana (također i u 2022. godini).
- Od 7 izdavatelja koji su u 2023. imali osnovan revizijski odbor 6 izdavatelja (86 %) ima interne procedure rada tog odbora, a 1 izdavatelj javno je objavio procedure rada revizijskog odbora (isto kao i u 2022. godini).
- Revizijski odbor u prosjeku je održao 3 sastanka tijekom 2023. godine. Izdavatelj koji ima osnovan odbor za primitke održao je 3 sastanka u 2023. godini, a izdavatelj koji ima osnovan odbor za imenovanja također je održao 3 sastanka u 2023. godini (u 2022. održana su u prosjeku 4 sastanka revizijskog odbora, a kod jednog izdavatelja koji ima odbor za primitke i odbor za imenovanja održana su 4 sastanka odbora za primitke i 1 sastanak odbora za imenovanja).

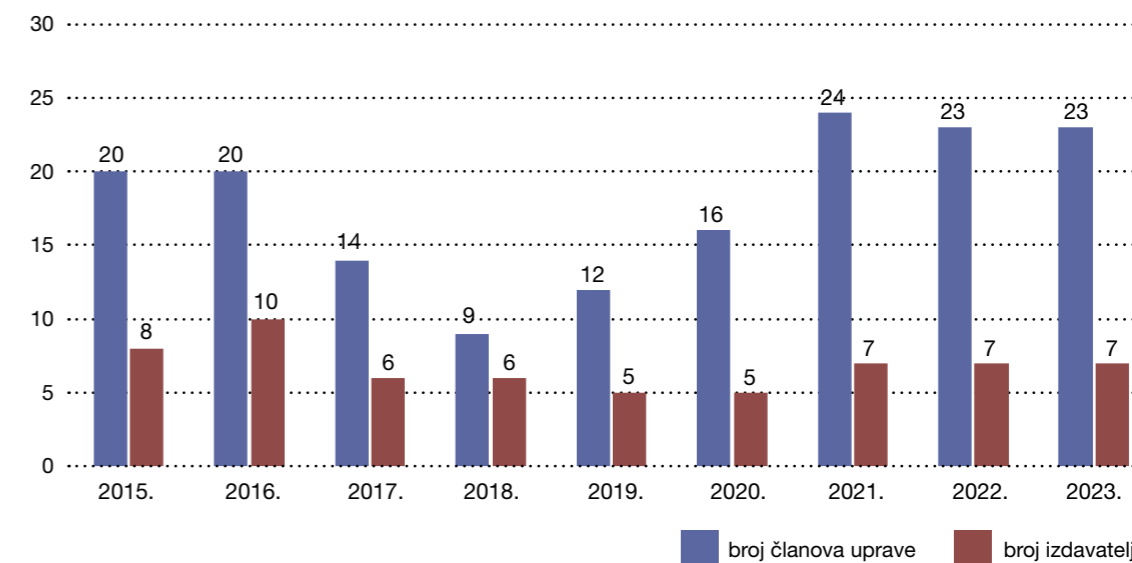
UPRAVA

U nastavku su analizirani podaci o članovima uprave izdavatelja korporativnih obveznica u razdoblju od 2015. do 2023. godine.

- U 2023. godini 1 izdavatelj korporativnih obveznica (14 %) ima monistički ustroj, a 6 izdavatelja (86 %) dualistički ustroj (od 7 izdavatelja korporativnih obveznica u 2022. godini 1 izdavatelj korporativnih obveznica ima monistički ustroj, a 6 izdavatelja dualistički ustroj).
- Uprava izdavatelja korporativnih obveznica na kraju 2023. u prosjeku se sastoji od 3 člana (na kraju 2022. uprava se također u prosjeku sastojala od 3 člana).

Broj članova uprave kod izdavatelja korporativnih obveznica u razdoblju od 2015. do 2023. prikazan je na sljedećem grafikonu.

Grafikon 102. Broj članova uprave izdavatelja korporativnih obveznica od 2015. do 2023. godine

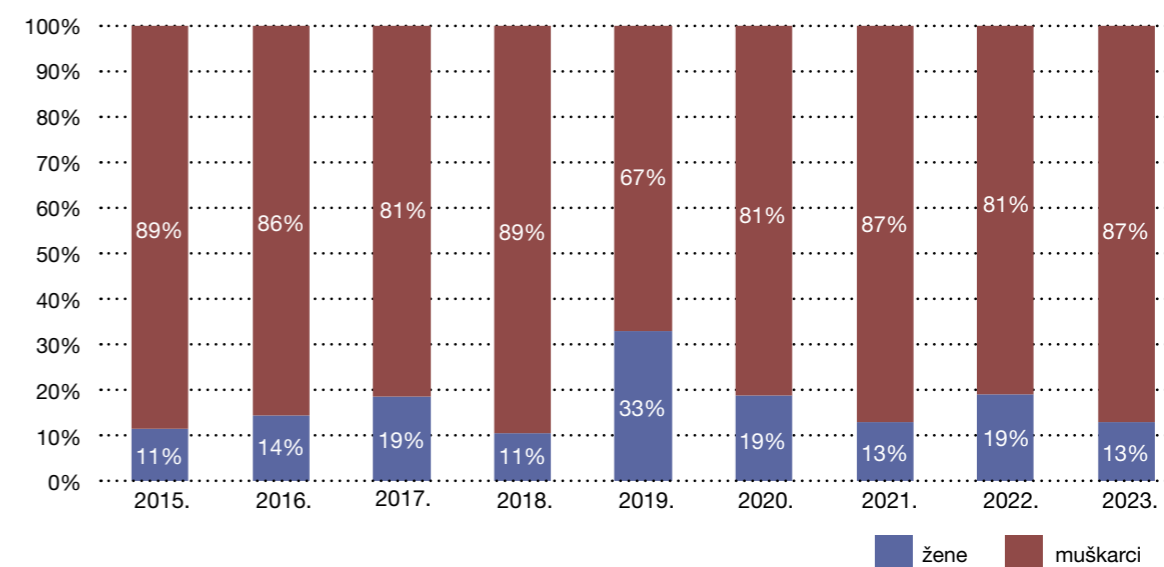

Izvor: sudski registar

- Broj članova uprave izdavatelja obveznica bilježi pad do 2018. godine, a nakon toga je u kontinuiranom porastu do 2021., dok je u preostala dva razdoblja stabilan.
- Broj izdavatelja obveznica ostao je isti kao u prethodnom razdoblju, a na kraju 2023. taj broj iznosi 7.

Na sljedećem grafikonu prikazan je udio ženskih članova u sastavu uprava izdavatelja korporativnih obveznica u razdoblju od 2015. do 2023. godine.

Grafikon 103. Udio žena u upravi izdavatelja korporativnih obveznica od 2015. do 2023. godine

Izvor: sudski registar

- U promatranom razdoblju (od 2015. do 2023.) prosječan udio žena u upravi izdavatelja korporativnih obveznica iznosio je oko 17 %.

Tablica 26. Starosna struktura članova uprave izdavatelja korporativnih obveznica od 2015. do 2023. godine

Starost članova uprave	2015.	2016.	2017.	2018.	2019.	2020.	2021.	2022.	2023.
do 35 godina	5%	5%	-	-	-	-	-	-	-
od 36 do 45 godina	48%	49%	50%	30%	44%	31%	21%	17%	14%
od 46 do 55 godina	32%	31%	43%	60%	33%	50%	54%	61%	68%
iznad 56 godina	15%	15%	7%	10%	22%	19%	25%	22%	18%

Izvor: Upitnik o praksama upravljanja, 2019., 2020., 2021., 2022. i 2023., GIKU za 2015., 2016., 2017. i 2018. godinu

- U razdoblju od 2015. do 2017. te u 2019. godini najviše članova uprave bilo je staro od 36 do 45 godina. Tijekom 2018., 2020., 2021., 2022. i 2023. godine najviše članova uprave bilo je staro između 46 i 55 godina.
- Na kraju 2023. većina članova uprave imala je preddiplomski i diplomski sveučilišni studij ili integrirani preddiplomski i diplomski sveučilišni studij / sveučilišni dodiplomski studij (54 %) i sveučilišni poslijediplomski znanstveni studij te sveučilišni poslijediplomski umjetnički studij - magistar znanosti (9 %) (na kraju 2022. većina članova uprave imala je preddiplomski i diplomski sveučilišni studij ili integrirani preddiplomski i diplomski sveučilišni studij / sveučilišni dodiplomski studij (39 %) i specijalistički diplomski stručni studij / stručni dodiplomski studij (17 %)).
- 5 izdavatelja (71 %) ima interni propis rada uprave (poslovnik o radu uprave), koji se kod 1 izdavatelja mijenjao tijekom godine (od 7 izdavatelja obveznica u 2022. godini, 5 izdavatelja ima interni propis rada uprave (poslovnik o radu uprave), koji se kod 1 izdavatelja mijenjao tijekom godine).
- 5 izdavatelja ima raspored održavanja sjednica uprave tijekom godine (5 izdavatelja u 2022. godini). Prosječno su održane 33 sjednice uprave izdavatelja korporativnih obveznica u 2023. godini (29 sjednica u 2022. godini).
- U 2023. jedan član uprave izdavatelja korporativnih obveznica podnio je ostavku prije isteka mandata zbog osobnih razloga (u 2022. godini jedan član uprave izdavatelja korporativnih obveznica podnio je ostavku prije isteka mandata).

ODGOVORNOSTI I DUŽNOSTI ČLANOVA UPRAVE I NADZORNOG ODBORA

Sukob interesa i transakcije s povezanim osobama

- U 2023. godini 4 izdavatelja (57 %) imaju interni propis postupanja u slučajevima transakcija s povezanim osobama (2 izdavatelja u 2022. godini).
- Tijekom 2023. nije bilo prijavljenih sukoba interesa (isto kao i tijekom 2022. godine).

U sljedećoj tablici prikazan je prosječan iznos transakcija koje su izdavatelji korporativnih obveznica u razdoblju od 2015. do 2023. ostvarili s dioničarima koji imaju više od 5 % temeljnog kapitala izdavatelja, članovima uprave i nadzornog odbora, višim rukovodstvom izdavatelja te unutar grupe kojoj izdavatelj pripada ili joj je na vrhu.

Tablica 27. Prosječan iznos transakcija s povezanim osobama u razdoblju od 2015. do 2023. godine

		Bruto novčani iznos poslova (transakcija s povezanim osobama) koje je izdavatelj sklopio			
		s dioničarima koji imaju više od 5% temeljnog kapitala izdavatelja	s članovima uprave i nadzornog odbora izdavatelja	s višim rukovodstvom izdavatelja	unutar grupe kojoj pripada ili joj je na vrhu
2023.	Broj izdavatelja koji su prijavili transakciju	2	2	1	6
	Prosječan iznos transakcije u eurima	101.276.039	911.891	9.823.472	82.387.949
2022.	Broj izdavatelja koji su prijavili transakciju	2	2	1	6
	Prosječan iznos transakcije u eurima	407.368.403	877.350	9.622.864	179.744.163
2021.	Broj izdavatelja koji su prijavili transakciju	3	2	1	6
	Prosječan iznos transakcije u eurima	601.583.198	2.724.639	8.928.932	849.059.134
2020.	Broj izdavatelja koji su prijavili transakciju	2	1	1	4
	Prosječan iznos transakcije u eurima	188.284.366	1.998.976	6.454.134	126.310.964
2019.	Broj izdavatelja koji su prijavili transakciju	3	1	1	3
	Prosječan iznos transakcije u eurima	219.638.562	2.358.999	3.977.165	224.795.179

2018.	Broj izdavatelja koji su prijavili transakciju	2	1	1	2
	Prosječan iznos transakcije u eurima	358.625.11	2.146.489	3.039.980	98.479.080
2017.	Broj izdavatelja koji su prijavili transakciju	2	1	1	2
	Prosječan iznos transakcije u eurima	890.729.122	1.956.897	3.079.425	198.256.329
2016.	Broj izdavatelja koji su prijavili transakciju	2	2	1	4
	Prosječan iznos transakcije u eurima	501770259,1	9111820/7,5345	3.950.093	47.960.888
2015.	Broj izdavatelja koji su prijavili transakciju	2	1	1	4
	Prosječan iznos transakcije u eurima	363.667.803	1.734.110	4.584.512	37.792.611

Izvor: Upitnik o praksama upravljanja, 2019., 2020., 2021., 2022. i 2023., GIKU za 2015., 2016., 2017. i 2018. godinu

- U 2023. godini najveći iznos transakcija s povezanim osobama izdavatelji su ostvarili s dioničarima koji imaju udio u temeljnom kapitalu izdavatelja veći od 5 % (u 2022. godini najveći iznos transakcija s povezanim osobama izdavatelji su ostvarili s dioničarima koji imaju više od 5 % temeljnog kapitala izdavatelja), dok su najmanji iznos transakcija s povezanim osobama izdavatelji sklopili s članovima uprave i nadzornog odbora izdavatelja (jednako kao u 2022.).
- U 2023., jednako kao i prethodnih godina, najveći iznos transakcija s povezanim osobama izdavatelji su ostvarili s dioničarima koji imaju udio u temeljnom kapitalu izdavatelja veći od 5 %, dok su najmanji iznos transakcija s povezanim osobama izdavatelji sklopili s članovima uprave i nadzornog odbora izdavatelja.

PRIMICI ČLANOVA UPRAVE I NADZORNOG ODBORA

Primici članova uprave

- U 2023. godini 2 izdavatelja korporativnih obveznica (29 %) imaju politiku primitaka članova uprave, a samo 1 izdavatelj (14 %) javno objavljuje politiku primitaka članova uprave na svojim internetskim stranicama (u 2022. godini također 2 izdavatelja korporativnih obveznica imaju politiku primitaka članova uprave, a samo 1 izdavatelj je javno objavljuje).

U sljedećoj tablici prikazan je prosječan iznos primitaka koje su izdavatelji korporativnih obveznica isplatili članovima uprave u razdoblju od 2015. do 2023. godine.

Tablica 28. Primici isplaćeni članovima uprave izdavatelja korporativnih obveznica u razdoblju od 2015. do 2023. godine

		Prosječan bruto iznos primitaka (u eurima)		Prosječan iznos ostalih primitaka (u eurima)	Prosječan novčani iznos opcija koje imaju članovi uprave
		Fiksni iznos	Varijabilni iznos		
2023.	Broj izdavatelja	6	5	2	0
	Iznos	468.496	227.025	21.549	0
2022.	Broj izdavatelja	5	4	2	0
	Iznos	576.324	270.923	4.712	0
2021.	Broj izdavatelja	6	3	2	0
	Iznos	453.334	227.431	3.809	0
2020.	Broj izdavatelja	4	1	0	0
	Iznos	562.162	150.651	0	0
2019.	Broj izdavatelja	4	2	0	1
	Iznos	454.273	287.112	0	31.477
2018.	Broj izdavatelja	6	4	3	1
	Iznos	612.869	290.196	26.021	192.400
2017.	Broj izdavatelja	7	2	2	1
	Iznos	785.122	278.343	57.976	982.968
2016.	Broj izdavatelja	11	4	1	1
	Iznos	565.920	133.266	636.599	289.536
2015.	Broj izdavatelja	11	4	0	1
	Iznos	488.007	355.153	0	746.241

Izvor: Upitnik o praksama upravljanja, 2019., 2020., 2021., 2022. i 2023., GIKU za 2015., 2016., 2017. i 2018. godinu

- U 2023. godini 6 izdavatelja korporativnih obveznica (86 %) isplatilo je bruto fiksne primitke članovima uprave u ukupnom iznosu od 2.810.975,82 eura (u 2022. godini 5 izdavatelja od ukupno 7).
- Bruto fiksni iznos primitaka isplaćenih članovima uprave tijekom 2023. prosječno je iznosio 468.496 eura (576.324 eura u 2022. godini).
- Bruto fiksni iznos primitaka isplaćenih članovima uprave u 2023. kretao se u rasponu od 26,5 tis. eura do 1,6 mil. eura (u 2022. kretao se u rasponu od 143,6 tis. eura do 1,7 mil. eura).
- 5 izdavatelja korporativnih obveznica isplatilo je varijabilne primitke članovima uprave u 2023. u ukupnom iznosu od 1.135.127,21 eura (4 izdavatelja korporativnih obveznica u 2022. u iznosu od 1.354.614 eura).
- Prosječan iznos bruto varijabilnih primitaka isplaćenih članovima uprave u 2023. iznosio je 227.025 eura (270.923 eura u 2022. godini).
- 2 izdavatelja korporativnih obveznica u 2023. isplatila su ostale primitke članovima uprave u prosječnom iznosu od 21,5 tis. eura (4,7 tis. eura u 2022. godini).

- Nijedan izdavatelj korporativnih obveznica u 2023. nije dodijelio opcije članovima uprave (isto kao u 2022. godini).
- U 2023. godini 2 su izdavatelja dodijelila dionice članovima uprave u iznosu od 146.559,79 eura (u 2022. godini 2 izdavatelja u iznosu 121.892 eura).
- Tijekom 2023. godine nijedan izdavatelj nije ugovorio otpremnine članovima uprave (u 2022. godini također nisu ugovorene otpremnine članovima uprave).
- Tijekom 2023. godine 1 je izdavatelj isplatio otpremnine u iznosu od 27 tis. eura (u 2022. godini također je 1 izdavatelj isplatio otpremnine u iznosu od 27 tis. eura).

Primici članova nadzornog odbora

- U 2023. godini 2 izdavatelja korporativnih obveznica (29 %) imaju politiku primitaka članova nadzornog odbora, a samo 1 izdavatelj (14 %) javno objavljuje politiku primitaka članova nadzornog odbora na svojim internetskim stranicama (u 2022. godini također 2 izdavatelja korporativnih obveznica imaju politiku primitaka članova nadzornog odbora, a samo 1 izdavatelj javno objavljuje predmetnu politiku).

U sljedećoj tablici prikazan je prosječan iznos primitaka koje su izdavatelji korporativnih obveznica isplatili članovima nadzornog odbora u razdoblju od 2015. do 2023. godine.

Tablica 29. Primici isplaćeni članovima nadzornog odbora izdavatelja korporativnih obveznica u razdoblju od 2015. do 2023. godine

		Prosječan bruto iznos primitaka (u eurima)		Prosječan iznos ostalih primitaka (u eurima)
		Fiksni iznos	Varijabilni iznos	
2023.	Broj izdavatelja	3	0	1
	Iznos	121.017	0	38.779
2022.	Broj izdavatelja	3	0	1
	Iznos	405.537	0	17.675
2021.	Broj izdavatelja	3	0	1
	Iznos	485.540	0	15.133
2020.	Broj izdavatelja	3	0	0
	Iznos	198.516	0	0
2019.	Broj izdavatelja	3	0	0
	Iznos	193.261	0	0
2018.	Broj izdavatelja	5	0	1
	Iznos	51.227	0	1.440
2017.	Broj izdavatelja	5	1	1
	Iznos	137.700	2.354	594
2016.	Broj izdavatelja	9	1	1
	Iznos	56.201	2.888	1.315
2015.	Broj izdavatelja	9	1	1
	Iznos	67.036	3.408	915

Izvor: Upitnik o praksama upravljanja, 2019., 2020., 2021., 2022. i 2023., GIKU za 2015., 2016., 2017. i 2018. godinu

- Kod 3 izdavatelja visinu primitaka članova nadzornog odbora određuje glavna skupština (3 izdavatelja u 2022. godini).
- U 2023. nijedan izdavatelj korporativnih obveznica nije podnio glavnoj skupštini godišnji izvještaj o primicima članova nadzornog odbora (također nijedan izdavatelj u 2022. godini).

Naknade višem rukovodstvu

- Ukupno je 5 izdavatelja obveznica isplatilo tijekom 2023. primitke višem rukovodstvu, od čega je 5 izdavatelja isplatilo samo fiksne primitke, a 3 su izdavatelja, uz fiksne, dodatno isplatila i varijabilne primitke (u 2022. godini 5 je izdavatelja isplatilo fiksne primitke, a 3 su izdavatelja isplatila i varijabilne primitke).
- Iznosi fiksnih primitaka isplaćenih višem rukovodstvu u 2023. kretali su se u rasponu od 378 tis. eura kod izdavatelja iz sektora proizvodnje računala te elektroničkih i optičkih proizvoda do 2,4 mil. eura kod izdavatelja iz sektora bankarstva (u 2022. kretali su se u rasponu od 199 tis. eura kod izdavatelja iz sektora proizvodnje računala te elektroničkih i optičkih proizvoda do 2,4 mil. eura kod izdavatelja iz sektora bankarstva). Prosječan iznos varijabilnih naknada u 2023. godini je 479 tis. eura.
- U 2023. godini nisu ugovorene otpremnine višem rukovodstvu (u 2022. godini 2 izdavatelja u iznosu od 233 tis. eura).
- Tijekom 2023. nisu isplaćene otpremnine višem rukovodstvu (u 2022. isplaćene su otpremnine višem rukovodstvu u prosječnom iznosu od 101 tis. eura).
- U 2023. godini 2 su izdavatelja dodijelila dionice višem rukovodstvu te su 2 izdavatelja isplatila ostale primitke višem rukovodstvu u rasponu od 44 tis. eura do 45 tis. eura (u 2022. godini 2 su izdavatelja dodijelila dionice višem rukovodstvu te su 2 izdavatelja isplatila ostale primitke višem rukovodstvu u rasponu od 4 tis. eura do 23 tis. eura).

RIZICI, UNUTARNJA KONTROLA I REVIZIJA

Unutarnja kontrola i revizija

- 4 izdavatelja imala su u 2023. ustrojen sustav unutarnje kontrole (3 izdavatelja u 2022. godini).
- Prosječno je u sustavu unutarnjih kontrola zaposleno 30 djelatnika, a najviše zaposlenih u sustavu unutarnje kontrole ima izdavatelj iz sektora bankarstva (u 2022. u sustavu unutarnjih kontrola prosječno je zaposleno 38 djelatnika, a najviše zaposlenih u sustavu unutarnje kontrole ima izdavatelj iz sektora bankarstva).
- 5 izdavatelja ima ustrojen sustav unutarnje revizije u 2023. godini (također 5 izdavatelja u 2022. godini).

Upravljanje rizicima društva

- 3 izdavatelja (43 %) navela su da imaju imenovanu osobu zaduženu za upravljanje rizicima (također 3 izdavatelja u 2022. godini).
- Najzastupljeniji rizici u poslovanju izdavatelja korporativnih obveznica tijekom 2023. jesu rizik likvidnosti, kreditni rizik, politički rizik i ostali rizici (u 2022. su također najzastupljeniji rizik likvidnosti, kreditni rizik, politički rizik i ostali rizici).

Vanjska revizija

- 7 izdavatelja korporativnih obveznica koristilo je usluge 8 različitih vanjskih revizora tijekom 2023., a broj revizora veći je od broja izdavatelja zbog toga što je 1 izdavatelj koristio usluge 2 različita revizora koji su proveli zajedničku reviziju (isto kao u 2022. godini).
- 2 izdavatelja koristila su usluge najvećih revizorskih društava (3 izdavatelja u 2022. godini).
- Na kraju 2023. prosječan broj godina korištenja usluga istog vanjskog revizorskog društva iznosio je 4 (4 godine i u 2022. godini).
- Bruto novčani iznos plaćen vanjskom revizorskom društvu za pružene usluge revizije tijekom 2023. navelo je svih 7 izdavatelja, a iznosi su se kretali od 9,7 tis. eura do 490 tis. eura (u 2022. od 7 tis. eura do 171 tis. eura). U prosjeku su vanjskim revizorima izdavatelji isplatili 107 tis. eura (97 tis. eura u 2022. godini).
- Bruto novčani iznos plaćen vanjskom revizorskom društvu za ostale pružene usluge tijekom 2022. naveo je 1 izdavatelj u iznosu od 9,9 tis. eura (u 2022. godini 2 izdavatelja, a prosječan iznos je bio 91 tis. eura).

TRANSPARENTNOST I KORPORATIVNA DRUŠTVENA ODGOVORNOST

- U 2023. godini 5 izdavatelja ima vlastite internetske stranice na hrvatskom i engleskom jeziku, dok 1 izdavatelj ima vlastite internetske stranice samo na hrvatskom jeziku (u 2022. godini 5 izdavatelja ima vlastite internetske stranice na hrvatskom i engleskom jeziku, dok 1 izdavatelj ima vlastite internetske stranice samo na hrvatskom jeziku).
- U 2023. godini 2 izdavatelja (1 izdavatelj iz sektora proizvodnje računala te elektroničkih i optičkih proizvoda i 1 izdavatelj iz sektora građevinarstva) imaju ustrojen zaseban odjel ili zaposlenike koji su isključivo zaduženi za odnose s ulagateljima (u 2022. godini također 2 izdavatelja (1 izdavatelj iz sektora distribucije i 1 izdavatelj iz sektora poslovanja nekretninama) imaju ustrojen zaseban odjel ili zaposlenike koji su isključivo zaduženi za odnose s ulagateljima).
- 2 izdavatelja objavila su kalendar važnih događaja na svojim internetskim stranicama, jedan iz sektora poslovanja s nekretninama i jedan iz sektora proizvodnje osnovnih far-

maceutskih proizvoda i farmaceutskih pripravaka (u 2022. godini također 2 izdavatelja, jedan iz sektora poslovanja s nekretninama i jedan iz sektora proizvodnje osnovnih farmaceutskih proizvoda i farmaceutskih pripravaka).

- 3 izdavatelja održala su konferenciju za novinare u 2023., od kojih je 1 izdavatelj održao 3 konferencije za novinare tijekom godine (u 2022. 2 izdavatelja, od kojih je 1 izdavatelj održao ukupno 5 konferencija za novinare).

Kodeks korporativnog upravljanja

- U 2023. godini 2 izdavatelja se uz Kodeks dodatno pridržavaju i nekog drugog kodeksa korporativnog upravljanja, a to je interni kodeks izdavatelja (u 2022. godini 1 se izdavatelj uz Kodeks dodatno pridržava i internog kodeksa izdavatelja).
- Izdavatelji koji se u 2023. dodatno pridržavaju internog kodeksa iz sektora su proizvodnje osnovnih farmaceutskih proizvoda i farmaceutskih pripravaka te sektora poslovanja s nekretninama (izdavatelj koji se u 2022. dodatno pridržava internog kodeksa iz sektora je proizvodnje osnovnih farmaceutskih proizvoda i farmaceutskih pripravaka).

POPIS TABLICA

Tablica 1. Udio izdavatelja koji su ostvarili ciljani postotak ženskih članova u upravi i nadzornom odboru i koji imaju ustrojen odbor za imenovanja	18
Tablica 2. Prosječan broj članova nadzornog odbora te prosječan broj neovisnih članova nadzornog odbora izdavatelja dionica u razdoblju od 2020. do 2023. godine	20
Tablica 3. Usporedni prikaz broja prijavljenih sukoba interesa tijekom godine i prethodne suglasnosti nadzornog odbora na politiku za upravljanje sukobom interesa u 2020., 2021., 2022. i 2023. prema segmentima uređenog tržišta	23
Tablica 4. Pregled obveznika nefinancijskog izvještavanja prema segmentima uređenog tržišta i prema objavljenim nefinancijskim izvještajima za 2023.	34
Tablica 5. Pregled izdavatelja prema segmentima uređenog tržišta koji su objavili nefinancijski izvještaj za 2023., a nisu obveznici nefinancijskog izvještavanja	35
Tablica 6. Ocjena usklađenosti izdavatelja na Vodećem tržištu po pojedinom poglavlju Kodeksa za 2023. godinu	46
Tablica 7. Ocjena usklađenosti izdavatelja na Službenom tržištu po pojedinom poglavlju Kodeksa za 2023. godinu	47
Tablica 8. Ocjena usklađenosti izdavatelja na Redovitom tržištu po pojedinom poglavlju Kodeksa za 2023. godinu	47
Tablica 9. Poredak izdavatelja prema ocjeni usklađenosti s Kodeksom za 2023.	49
Tablica 10. Ocjena napretka usklađenosti izdavatelja na Vodećem tržištu po pojedinom poglavlju Kodeksa za 2023. godinu	62
Tablica 11. Ocjena napretka usklađenosti izdavatelja na Službenom tržištu po pojedinom poglavlju Kodeksa za 2023. godinu	62
Tablica 12. Ocjena napretka usklađenosti izdavatelja na Redovitom tržištu po pojedinom poglavlju Kodeksa za 2023. godinu	63
Tablica 13. Primjeri obrazloženja iz upitnika o usklađenosti za izdavatelje dionica za 2023. godinu	65
Tablica 14. Broj izdavatelja dionica na uređenom tržištu Zagrebačke burze od 2015. do 2023., na dan 31. prosinca	71
Tablica 15. Podjela izdavatelja po sektorima u razdoblju od 2015. do 2023. godine, stanje 31. prosinca	74

Tablica 16. Broj izdavatelja čije su dionice uvrštene na uređeno tržište Zagrebačke burze, temeljni kapital i tržišna kapitalizacija (u mlrd. eura) od 2015. do 2023. godine	77
Tablica 17. Vlasnička struktura izdavatelja dionica u odnosu na tržišnu kapitalizaciju (u mil. eura) na 31.12.2020., 31.12.2021., 31.12.2022. i 31.12.2023. godine	84
Tablica 18. Vlasnička struktura izdavatelja dionica u odnosu na distribuciju dionica javnosti (engl. free float) 31.12.2020., 31.12.2021., 31.12.2022. i 31.12.2023.	86
Tablica 19. Prosječan iznos prijavljenih transakcija s povezanim osobama od 2015. do 2023. godine	90
Tablica 20. Primici isplaćeni članovima uprave izdavatelja dionica u razdoblju od 2015. do 2023. godine	112
Tablica 21. Način određivanja visine primitaka za članove nadzornog odbora izdavatelja dionica u 2020., 2021., 2022. i 2023. godini	117
Tablica 22. Primici isplaćeni članovima nadzornog odbora izdavatelja dionica u razdoblju od 2015. do 2023. godine	117
Tablica 23. Primici isplaćeni članovima višeg rukovodstva izdavatelja dionica u razdoblju od 2020. do 2023. godine	119
Tablica 24. Temeljni kapital izdavatelja korporativnih obveznica i tržišna kapitalizacija korporativnih obveznica od 2020. do 2023. godine	136
Tablica 25. Starosna struktura članova nadzornog odbora izdavatelja korporativnih obveznica od 2015. do 2023. godine	139
Tablica 26. Starosna struktura članova uprave izdavatelja korporativnih obveznica od 2015. do 2023. godine	142
Tablica 27. Prosječan iznos transakcija s povezanim osobama u razdoblju od 2015. do 2023. godine	143
Tablica 28. Primici isplaćeni članovima uprave izdavatelja korporativnih obveznica u razdoblju od 2015. do 2023. godine	145
Tablica 29. Primici isplaćeni članovima nadzornog odbora izdavatelja korporativnih obveznica u razdoblju od 2015. do 2023. godine	146

POPIS GRAFIKONA

Grafikon 1. Usporedan tijek kretanja udjela žena u upravi i nadzornom odboru izdavatelja u Republici Hrvatskoj, 2015. - 2023.	15
Grafikon 2. Usporedba broja izdavatelja kod kojih su žene predsjednice uprave i nadzornog odbora u 2020., 2021., 2022. i 2023. godini	16
Grafikon 3. Broj izdavatelja koji nemaju nijednu članicu uprave / nadzornog odbora u 2020., 2021., 2022. i 2023. godini	16
Grafikon 4. Udio izdavatelja koji nisu postavili ciljani postotak ženskih članova u nadzornom odboru i upravi u 2023. prema segmentima uređenog tržišta	17
Grafikon 5. Kretanje udjela neovisnih članova nadzornog odbora kod izdavatelja dionica u Republici Hrvatskoj, 2015. - 2023.	19
Grafikon 6. Udio izdavatelja koji imaju većinu neovisnih članova nadzornog odbora prema segmentima uređenog tržišta, 2020., 2021., 2022. i 2023.	19
Grafikon 7. Udio izdavatelja dionica koji su osnovali revizijski odbor u 2020., 2021., 2022. i 2023. godini	21
Grafikon 8. Broj prijavljenih sukoba interesa tijekom godine, u 2020., 2021., 2022. i 2023. prema segmentima uređenog tržišta	22
Grafikon 9. Udio izdavatelja kod kojih je nadzorni odbor dao prethodnu suglasnost na politiku za upravljanje sukobom interesa u 2020., 2021., 2022. i 2023. prema segmentima uređenog tržišta	23
Grafikon 10. Udio izdavatelja dionica koji su imali ustrojen sustav unutarnje kontrole u 2020., 2021., 2022. i 2023. prema segmentima uređenog tržišta	25
Grafikon 11. Udio izdavatelja dionica koji imaju ustrojen sustav unutarnje kontrole i kod kojih je revizijski odbor ocijenio djelotvornost upravljanja rizicima i sustava unutarnje kontrole kao cjeline najmanje jednom godišnje u 2020., 2021., 2022. i 2023. prema segmentima uređenog tržišta	26
Grafikon 12. Udio izdavatelja koji imaju detalje postupka za prijavljivanje nepravilnosti dostupne bez naknade na mrežnim stranicama u 2020., 2021., 2022. i 2023. godini prema segmentima uređenog tržišta	27
Grafikon 13. Udio izdavatelja kod kojih statut i/ili interni akti društva predviđaju dužnost uprave da izvijesti nadzorni odbor o svim uočenim nepravilnostima i dogovori mjere koje moraju biti provedene u 2020., 2021., 2022. i 2023. godini prema segmentima uređenog tržišta	28

Grafikon 14. Udio izdavatelja kod kojih nadzorni odbor određuje godišnje primitke svakog člana uprave, utemeljene na preporukama odbora za primitke i u skladu s odobrenom politikom primitaka u 2020., 2021., 2022. i 2023. prema segmentima uređenog tržišta	29
Grafikon 15. Odobrena politika primitaka izdavatelja dostupna je bez naknade na mrežnim stranicama izdavatelja (čl. 56. Kodeksa)	29
Grafikon 16. Pregled objavljenih nefinancijskih izvještaja za 2021., 2022. i 2023. godinu prema segmentima uređenog tržišta	33
Grafikon 17. Pregled broja izdavatelja koji su objavili nefinancijski izvještaj za 2023. godinu prema kriteriju obveznosti objave	34
Grafikon 18. Objava nefinancijskog izvještaja obveznika nefinancijskog izvještavanja za 2023. godinu	34
Grafikon 19. Pregled izdavatelja prema objavi pokazatelja prema Uredbi o taksonomiji za 2021., 2022. i 2023. godinu	36
Grafikon 20. Pregled broja izdavatelja prema činjenici imaju li udjele prometa, kapitalnih ulaganja i operativnih troškova u taksonomski prihvatljivim djelatnostima	37
Grafikon 21. Usklađenost izdavatelja dionica s poglavljem Dionici i korporativna društvena odgovornost u 2020., 2021., 2022. i 2023. prema segmentima uređenog tržišta	40
Grafikon 22. Napredak usklađenosti izdavatelja dionica (broj odgovora „DA“) s poglavljem Dionici i korporativna društvena odgovornost u 2021., 2022. i 2023. prema segmentima uređenog tržišta	41
Grafikon 23. Usklađenost izdavatelja dionica s poglavljem Vodstvo za 2023. godinu	50
Grafikon 24. Usklađenost izdavatelja dionica s poglavljem Vodstvo u 2019., 2020., 2021., 2022. i 2023. prema segmentima uređenog tržišta	50
Grafikon 25. Usklađenost izdavatelja dionica s poglavljem Dužnosti članova uprave i nadzornog odbora za 2023. godinu	51
Grafikon 26. Usklađenost izdavatelja dionica s poglavljem Dužnosti članova uprave i nadzornog odbora 2019., 2020., 2021., 2022. i 2023. prema segmentima uređenog tržišta	51
Grafikon 27. Usklađenost izdavatelja dionica s poglavljem Imenovanje članova uprave i nadzornog odbora za 2023. godinu	52

Grafikon 28. Usklađenost izdavatelja dionica s poglavljem Imenovanje članova uprave i nadzornog odbora u 2019., 2020., 2021., 2022. i 2023. prema segmentima uređenog tržišta	52
Grafikon 29. Usklađenost izdavatelja dionica s poglavljem Nadzorni odbor i njegovi odbori za 2023. godinu	53
Grafikon 30. Usklađenost izdavatelja dionica s poglavljem Nadzorni odbor i njegovi odbori u 2019., 2020., 2021., 2022. i 2023. prema segmentima uređenog tržišta	53
Grafikon 31. Usklađenost izdavatelja dionica s poglavljem Uprava za 2023. godinu	54
Grafikon 32. Usklađenost izdavatelja dionica s poglavljem Uprava u 2019., 2020., 2021., 2022. i 2023. prema segmentima uređenog tržišta	54
Grafikon 33. Usklađenost izdavatelja dionica s poglavljem Primici članova uprave i nadzornog odbora za 2023. godinu	55
Grafikon 34. Usklađenost izdavatelja dionica s poglavljem Primici članova uprave i nadzornog odbora u 2019., 2020., 2021., 2022. i 2023. prema segmentima uređenog tržišta	55
Grafikon 35. Usklađenost izdavatelja dionica s poglavljem Rizici, unutarnja kontrola i revizija za 2023. godinu	56
Grafikon 36. Usklađenost izdavatelja dionica s poglavljem Rizici, unutarnja kontrola i revizija u 2019., 2020., 2021., 2022. i 2023. prema segmentima uređenog tržišta	56
Grafikon 37. Usklađenost izdavatelja dionica s poglavljem Objavljivanje i transparentnost za 2023. godinu	57
Grafikon 38. Usklađenost izdavatelja dionica s poglavljem Objavljivanje i transparentnost u 2019., 2020., 2021., 2022. i 2023. prema segmentima uređenog tržišta	57
Grafikon 39. Usklađenost izdavatelja dionica s poglavljem Dioničari i glavna skupština u 2023. godini	58
Grafikon 40. Usklađenost izdavatelja dionica s poglavljem Dioničari i glavna skupština u 2019., 2020., 2021., 2022. i 2023. prema segmentima uređenog tržišta	58
Grafikon 41. Usklađenost izdavatelja dionica s poglavljem Dionici i korporativna društvena odgovornost u 2023. godini	59

Grafikon 42. Usklađenost izdavatelja dionica s poglavljem Dionici i korporativna društvena odgovornost u 2019., 2020., 2021., 2022. i 2023. prema segmentima uređenog tržišta	59
Grafikon 43. Ukupna usklađenost izdavatelja dionica s Kodeksom u 2023. godini	60
Grafikon 44. Kretanje broja izdavatelja po segmentima uređenog tržišta, 2015. - 2023.	71
Grafikon 45. Razlozi povlačenja dionica s uvrštenja na uređenom tržištu od 2015. do 2023.	73
Grafikon 46. Tržišna kapitalizacija dionica (u mlrd. eura) uvrštenih na uređeno tržište i broj izdavatelja na kraju pojedine godine, od 2015. do 2023. godine	75
Grafikon 47. Tržišna kapitalizacija dionica (u mlrd. eura) po segmentima uređenog tržišta od 2015. do 2023. godine	75
Grafikon 48. Broj izdavatelja dionica po segmentima uređenog tržišta od 2015. do 2023. godine	76
Grafikon 49. Vlasnička struktura izdavatelja dionica na dan 31.12.2023. godine	77
Grafikon 50. Udio domaćih fizičkih osoba u vlasničkoj strukturi izdavatelja dionica od 2015. do 2023. godine	78
Grafikon 51. Udio financijskih institucija i trgovačkih društava u vlasničkoj strukturi izdavatelja dionica od 2015. do 2023. godine	79
Grafikon 52. Udio fondova u vlasničkoj strukturi izdavatelja dionica od 2015. do 2023. godine	79
Grafikon 53. Udio javnog sektora u vlasničkoj strukturi izdavatelja dionica od 2015. do 2023. godine	80
Grafikon 54. Udio nadzornih odbora u vlasničkoj strukturi izdavatelja dionica od 2015. do 2023. godine	80
Grafikon 55. Udio ostalih vlasnika u vlasničkoj strukturi izdavatelja dionica od 2015. do 2023. godine	81
Grafikon 56. Udio skrbničkih računa u vlasničkoj strukturi izdavatelja dionica od 2015. do 2023. godine	81
Grafikon 57. Udio stranih osoba u vlasničkoj strukturi izdavatelja dionica od 2015. do 2023. godine	82
Grafikon 58. Udio uprava u vlasničkoj strukturi izdavatelja dionica od 2015. do 2023. godine	82

Grafikon 59. Udio vlastitih vrijednosnih papira u vlasničkoj strukturi izdavatelja dionica od 2015. do 2023. godine	83
Grafikon 60. Vlasnička struktura izdavatelja dionica u odnosu na tržišnu kapitalizaciju (u mil. eura) na dan 31.12.2020., 31.12.2021., 31.12.2022. i 31.12.2023. godine	83
Grafikon 61. Vlasnička struktura izdavatelja dionica u odnosu na distribuciju dionica javnosti (engl. free float) 31.12.2023.	85
Grafikon 62. Podrijetlo kapitala izdavatelja dionica na kraju 2020., 2021., 2022. i 2023. godine	87
Grafikon 63. Broj prijavljenih sukoba interesa tijekom godine u razdoblju od 2015. do 2023. godine	88
Grafikon 64. Izdavatelji dionica koji imaju/nemaju interni propis postupanja u slučajevima transakcija s povezanim osobama po segmentima uređenog tržišta u 2023. godini	89
Grafikon 65. Udio pojedinih vrsta transakcija s povezanim stranama u ukupnom iznosu transakcija s povezanim stranama po segmentu uređenog tržišta u 2023. godini	91
Grafikon 66. Usuglašene politike ponašanja za članove uprave i nadzornog odbora, radnike i druge koje djeluju za račun društva u 2023. godini	92
Grafikon 67. Usklađenost izdavatelja dionica s poglavljem Vodstvo u 2019., 2020., 2021., 2022. i 2023. po segmentima uređenog tržišta	93
Grafikon 68. Spolna struktura nadzornog odbora izdavatelja dionica u razdoblju od 2015. do 2023. godine	95
Grafikon 69. Spolna struktura nadzornog odbora izdavatelja dionica prema segmentu uređenog tržišta na dan 31.12.2019., 31.12.2020., 31.12.2021., 31.12.2022. i 31.12.2023. godine	95
Grafikon 70. Izdavatelji dionica koji imaju postavljen ciljani postotak ženskih članova u nadzornom odboru u 2023. godini	96
Grafikon 71. Udio neovisnih članova nadzornog odbora u ukupnom broju članova nadzornog odbora prema segmentu tržišta od 2019. do 2023. godine	98
Grafikon 72. Povezanost članova nadzornog odbora s članovima uprave izdavatelja u 2023. godini	99
Grafikon 73. Povezanost članova nadzornog odbora s drugim članovima nadzornog odbora od 2015. do 2023. godine	100

Grafikon 74. Broj izdavatelja dionica koji imaju osnovana sva tri odbora nadzornog odbora u razdoblju od 2015. do 2023. godine	101
Grafikon 75. Broj izdavatelja koji imaju osnovane odbore nadzornog odbora od 2015. do 2023. godine	102
Grafikon 76. Usklađenost izdavatelja dionica s poglavljem Nadzorni odbor i njegovi odbori u 2019., 2020., 2021., 2022. i 2023. prema segmentima uređenog tržišta	103
Grafikon 77. Starosna struktura članova uprave 31.12.2023. prema segmentima uređenog tržišta	104
Grafikon 78. Spolna struktura uprave izdavatelja dionica od 2015. do 2023. godine	105
Grafikon 79. Izdavatelji dionica koji imaju postavljen ciljani postotak ženskih članova u upravama u 2023. godini	105
Grafikon 80. Povezanost članova uprave s drugim članovima uprave u 2023. godini	107
Grafikon 81. Povezanost članova uprave s članovima nadzornog odbora od 2015. do 2023. godine	108
Grafikon 82. Usklađenost izdavatelja dionica s poglavljem Imenovanje članova uprave i nadzornog odbora u 2019., 2020., 2021., 2022. i 2023., prema segmentima uređenog tržišta	109
Grafikon 83. Usklađenost izdavatelja dionica s poglavljem Uprava u 2019., 2020., 2021., 2022. i 2023. prema segmentima uređenog tržišta	110
Grafikon 84. Usklađenost izdavatelja dionica s poglavljem Dužnosti članova uprave i nadzornog odbora u 2019., 2020., 2021., 2022. i 2023. prema segmentima uređenog tržišta	110
Grafikon 85. Ukupno isplaćeni bruto fiksni primici članovima uprave (u tis. eura) u odnosu na tržišnu kapitalizaciju izdavatelja (u mil. eura) u 2020., 2021., 2022. i 2023. godini	113
Grafikon 86. Vlasnička struktura izdavatelja dionica koji su u 2020., 2021. i 2022. članovima uprave isplatili bruto fiksne primitke veće od 500 tisuća eura	114
Grafikon 87. Vlasnička struktura izdavatelja dionica koji u 2020., 2021., 2022. i 2023. imaju politiku primitaka za članove uprave	116
Grafikon 88. Usklađenost izdavatelja dionica s poglavljem Primici članova uprave i nadzornog odbora u 2019., 2020., 2021., 2022. i 2023. po segmentima uređenog tržišta	120

Grafikon 89. Broj izdavatelja dionica koji imaju ustrojen sustav unutarnje kontrole i unutarnje revizije od 2015. do 2023. godine	122
Grafikon 90. Udio izdavatelja dionica koji u 2020., 2021., 2022. i 2023. imaju ustrojen sustav unutarnje revizije u odnosu na tržišnu kapitalizaciju (u mil. eura)	123
Grafikon 91. Vlasnička struktura izdavatelja dionica koji imaju ustrojen sustav unutarnje revizije u 2023. godini	124
Grafikon 92. Prikaz korelacije između bruto novčanog iznosa plaćenog revizorskom društvu za usluge revizije pružene tijekom 2023. i tržišne kapitalizacije izdavatelja	125
Grafikon 93. Usklađenost izdavatelja dionica s poglavljem Rizici, unutarnja kontrola i revizija u 2019., 2020., 2021., 2022. i 2023. po segmentima uređenog tržišta	126
Grafikon 94. Usklađenost izdavatelja dionica s poglavljem Dioničari i glavna skupština u 2019., 2020., 2021., 2022. i 2023. po segmentima uređenog tržišta	128
Grafikon 95. Broj izdavatelja koji u razdoblju od 2015. do 2023. imaju zaseban odjel ili zaposlenike zadužene za odnose s ulagateljima	130
Grafikon 96. Broj izdavatelja koji su održali konferenciju za novinare i broj održanih konferencija za novinare od 2015. do 2023. godine	131
Grafikon 97. Usklađenost izdavatelja dionica s poglavljem Objavljivanje i transparentnost u 2019., 2020., 2021., 2022. i 2023. prema segmentima uređenog tržišta	133
Grafikon 98. Usklađenost izdavatelja dionica s poglavljem Dionici i korporativna društvena odgovornost u 2019., 2020., 2021., 2022. i 2023. prema segmentima uređenog tržišta	133
Grafikon 99. Vlasnička struktura izdavatelja korporativnih obveznica na dan 31.12.2020., 31.12.2021., 31.12.2022. i 31.12.2023. godine	137
Grafikon 100. Broj članova nadzornog odbora izdavatelja korporativnih obveznica od 2015. do 2023. godine	138
Grafikon 101. Struktura nadzornog odbora izdavatelja obveznica prema spolu od 2015. do 2023. godine	139
Grafikon 102. Broj članova uprave izdavatelja korporativnih obveznica od 2015. do 2023. godine	141
Grafikon 103. Udio žena u upravi izdavatelja korporativnih obveznica od 2015. do 2023. godine	141